

PIOTR FRANCISZEK NEUMANN OCD

Karmelici bosy w klasztorach polskich w okresie ich przynależności do austriackiej prowincji zakonu (1875-1911)

Wprowadzenie

W 400-letnich dziejach karmelitów bosych na ziemiach Rzeczypospolitej, lata 1875-1911 są okresem szczególnym. Stanowią bowiem pewnego rodzaju łącznik, albo – jeśli do rozwoju historycznego zastosować pojęcie z kategorii przestrzeni – wąski przesmyk, dzięki któremu historia zakonu w okresie staropolskim łączy się w całość z dziejami polskich karmelitów bosych w wieku XX i dalej aż po dzień dzisiejszy. Ujmując rzecz najzwyczajniej, po kasatach klasztorów i upadku życia zakonnego po rozbiorach, w owym stosunkowo krótkim okresie na przełomie XIX i XX wieku na skrawku ziem polskich zwanych wówczas Galicją dokonało się odrodzenie Karmelu Terezańskiego. Jednym z czynników, które umożliwiły przeprowadzenie tego dzieła, było przyłączenie w roku 1875 klasztoru w Czernej, jedyne ocalałego konwentu karmelitów bosych na dawnych ziemiach Rzeczypospolitej, do austriackiej semiprowincji¹ zakonu. Odrodzenie tego domu

---

¹ W roku 1875 klasztory karmelitów bosych w monarchii austro-węgierskiej tworzyły semiprowincję zwaną także wikariatem prowincjalnym. W jej skład wchodziły trzy klasztory: w Grazu (Styria), Linzu (Górna Austria) i Győr (Węgry). Po przyłączeniu do nich klasztoru w Czernej zaistniały warunki pozwalające nadać im rangę pełnoprawnej prowincji. Faktycznie, dn. 21 XI 1882 definitorium generalne dokonało kanonicznej erekcji prowincji p.w. św. Leopolda, pokrywającej się z ówczesnym terytorium Austro-Węgier. Odtąd używano nazwy: prowincja austriacka lub austro-węgierska, albo prowincja w Austro-Węgrzech. Kiedy 15 IV 1903 definitorium generalne ustanowiło z klasztorów węgierskich (Győr i Budapeszt) oddzielną jednostkę organizacyjną, prowincja tworzona przez konwenty w Grazu, Linzu, Wiedniu i Czernej nosiła nazwę austriackiej. *Acta Definitorii Generalis O. C. D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 170, 438.

zakonnego oraz powstanie dwóch nowych doprowadziło z kolei w roku 1911 do ukonstytuowania się polskiej jednostki organizacyjnej zakonu, będącej nawiązaniem do struktur istniejących wcześniej.

Proces odnowy zakonu na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX stulecia, został w ostatnich latach przebadany i doczekał się gruntownych opracowań². Sprzyjało temu kilka uwarunkowań: niezbyt duża odległość czasowa, dobrze zachowane źródła archiwalne, ranga badanych wydarzeń, a z pewnością i ta okoliczność, że jeden z zakonników uczestniczących w tym procesie odrodzenia zakonu, ojciec Rafał Kalinowski, został kanonizowany. Z tej przyczyny głównym przedmiotem niniejszego opracowania nie będzie prezentacja wydarzeń, jakie złożyły się na odnowę Karmelu Terezańskiego w Galicji, jakkolwiek najistotniejsze momenty tego procesu zostaną przedstawione w punkcie „Charakterystyka okresu” jako niezbędne wprowadzenie, a zarazem kontekst wybranej problematyki.

Zasadniczym przedmiotem uwagi będą zakonnicy, którzy ten fragment historii tworzyli. W dotychczasowych opracowaniach jest wprawdzie o nich mowa, ale nie wszyscy są nazwani z imienia, nie wszystkich losy zostały zaprezentowane w równym stopniu. Jest to skądinąd zrozumiałe, choćby ze względu na zróżnicowaną rolę, jaką odgrywali w życiu społeczności zakonnej. Patrząc na zagadnienie nieco szerzej, również w opracowaniach słownikowych dotyczących środowisk zakonnych nie zamieszcza się biogramów wszystkich członków prezentowanej zbiorowości. Na rzecz takich przedsięwzięć ustala się pewne kryteria doboru, np. wybitniejsze zasługi lub fakt, że dany zakonnik wytrwał w swoim powołaniu do końca życia. Zazwyczaj programowo nie uwzględnia się także tych, którzy wycofali z się z życia zakonnego przed złożeniem ślubów zakonnych.

Specyfiką niniejszego opracowania jest zatem uwzględnienie wszystkich zakonników, którzy w latach 1875-1911 byli członkami istniejących wspólnot karmelitów bosych na ziemiach polskich. Jedynym kryterium jest fakt rozpoczęcia życia zakonnego: w przypadku chorystów (kandydatów do kapłaństwa) są to obłóczyny oznaczające rozpoczęcie nowicjatu, a w przypadku braci donatów (nie-kapłanów) początek trzyletniego tercjarjatu. Uwzględnienie wszystkich zakonników jest o tyle możliwe, że chodzi tu o okres stosunkowo niedługi (36 lat), a cała zbiorowość nie jest nazbyt liczna (140 osób). Przede wszystkim jednak należy z całą jasnością zaznaczyć, że każdy z tych ludzi poprzez swoją obecność w klasztorze współtworzył (długo lub niekiedy bardzo krótko, w sposób wybitny czy też ledwo zauważalny) historię zakonu, przyczyniając się osobiście do po-

---

² Należy tu przede wszystkim wymienić: C. GIL, *O. Rafał Kalinowski 1835-1907*, Kraków 1984; tenże, *Karmelici Bosi w Wadowicach*, Kraków 2003; P.F. NEUMANN, *Die unbeschuhten Karmeliten in Galizien (1880-1911). Ihre Reform und Entwicklung im Kontext des Erneuerungssprozesses des Ordens in Österreich-Ungarn*, Roma 1998; B.J. WANAT, *Maryjne sanktuarium karmelitów bosych w Czernej*, Kraków 1981.

mnażania wartości duchowych oraz wykonując określone prace, począwszy od posługi duszpasterskiej kapłanów, aż po różnorakie prace fizyczne braci donatów.

Niniejsze opracowanie w zasadniczej mierze opiera się na źródłach rękopiśmiennych z tego okresu, przechowywanych w archiwach zakonnych w Polsce (Czerna, Wadowice, Kraków) oraz poza jej granicami (Wiedeń, Graz, Linz, Győr). Znakomitą pomocą w ustaleniu podstawowych danych o zakonnikach, zwłaszcza ich przynależności konwentualnej, są katalogi zakonne, mające charakter źródła drukowanego. W tym miejscu należy wyjaśnić, że w całym badanym okresie (semi)provincia austriacka publikowała katalogi co roku. Nakład ich był niewielki, gdyż były przeznaczone jedynie do użytku zakonników prowincji. Z tego powodu, zachowane do dziś egzemplarze należą do druków niezwykle rzadkich. Niemniej na potrzeby niniejszego opracowania udało się dotrzeć do prawie wszystkich edycji, z wyjątkiem pochodzących z lat 1875, 1904, 1905.

Opracowanie ma strukturę dwuczłonową. Część pierwsza składa się z kilku oddzielnych punktów, których przedmiotem są kolejno: rozwój najważniejszych wypadków składających się na dzieje polskich karmelitów boskich w badanym okresie, specyfika zbiorowości, jaką tworzyli zakonnicy przebywający wówczas w klasztorach polskich, wraz z próbą jej typologii, liczba zakonników w ogólności jak i z podziałem na kategorie, a wreszcie prezentacja poszczególnych grup zakonników w zależności od etapu formacji oraz przynależności do kategorii chorystów względnie donatów. Drugą część pracy stanowią biogramy zakonników, uwzględniające kolejne ich życia w badanym okresie 1875-1911.

Charakterystyka okresu

Polityka państw zaborczych wobec zakonów na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej w ostatnich dziesięcioleciach XVIII wieku oraz w wieku XIX doprowadziła do ogromnych strat w tej dziedzinie życia kościelnego. Z jednej strony skasowane zostały setki klasztorów, z drugiej zaś ośrodki zakonne, które zdołały kasaty uniknąć, dotknął głęboki kryzys tak na odcinku ich liczebności, jak i w wielu przypadkach w odniesieniu do poziomu życia zakonnego.

Karmelici boski, którzy przed rozbiorami należeli do zakonów średnio licznych, na przestrzeni kilkudziesięciu lat utracili niemal wszystkie swoje klasztory na ziemiach polskich, litewskich i ruskich. W poszczególnych zaborach kasaty odbywały się w różnym czasie, większość z nich nastąpiła w wieku XIX. Ostatnie supresje dotknęły klasztory pod zaborem rosyjskim: najpierw w Królestwie Polskim w ramach represji po powstaniu styczniowym zniesiono klasztory karmelitańskie w Warszawie, Lublinie i Zakrzewie, nieco później zaś położone na ziemiach wcielonych do Cesarstwa Rosyjskiego konwenty w Berdyczowie i Kamieńcu Podolskim. Jako jedyny pozostał klasztor w Czernej koło Krakowa.

Sytuacja klasztoru czerneńskiego od dziesięcioleci była pod wieloma względami osobiwa. Od chwili kasaty klasztoru w Zagórze (1831) był jedynym domem karmelitów bosych na ziemiach zaboru austriackiego, niemniej wciąż jeszcze przynależał do prowincji polskiej, której prowincjał najczęściej rezydował w Warszawie. Kontakty z przełożonymi oraz innymi klasztorami prowincji były dość utrudnione ze względu na oddzielającą od nich Czarną granicę państwową oraz ustawodawstwo państw zaborczych, w myśl którego klasztor nie mógł podlegać przełożonym rezydującym w innym państwie³. Niemniej do chwili kasaty klasztorów w Królestwie takie kontakty istniały. Klasztor w Czernej, który do lat 80. XVIII wieku był eremem⁴, teraz stał się konwentem jak każdy inny, co więcej, sposób życia mieszkających w nim zakonników coraz bardziej odbiegał od ideału i prawodawstwa karmelitańskiego. Kiedy w drugiej połowie lat 60. nadal istniał jako jedyny na ziemiach polskich, bezpośrednią władzę nad nim przejęło definitorium generalne.

Starania o podniesienie Czernej z upadku podjęte zostały przez przełożonych generalnych i to stosunkowo wcześniej, bo datują się z różnym natężeniem od roku 1851. Nową jakość w tych zabiegach należy wiązać z działaniami reformatorskimi, jakie w odniesieniu do zakonów w całym państwie austriackim zostały podjęte z inicjatywy Piusa IX⁵. Odtąd następuje nasilenie kontaktów władz generalnych z klasztorem w Czernej. Kilkakrotnie wizytatorami z mandatu generała byli zakonnicy z klasztorów austriackich. Wśród postulatów będących owocem tych wizytacji, na pierwszym miejscu pojawia się propozycja przyłączenia klasztoru w Czernej do semiprowincji austriackiej, co z kolei miałoby umożliwić odnowę tego klasztoru. W rzeczy samej klasztory austriackie po okresie spustoszeń józefińskich przeszły gruntowaną odnowę i od roku 1859 wszystkie prezentowały kwitnący stan obserwy. Decyzja o włączeniu klasztoru czerneńskiego do semiprowincji austriackiej została podjęta stosunkowo wcześniej, gdyż już w roku 1862. Definitorium generalne uzyskało nawet stosowny dekret Stolicy Apostolskiej, noszący datę 30 stycznia 1863. Do unii Czernej z klasztorami austriackimi nie doszło wówczas, a wśród przyczyn należy wymienić toczące się akurat walki powstania styczniowego (Czarna znajdowała się w najbliższym sąsiedztwie granicy z Królestwem Polskim), jak również sprzeciw miejscowej wspólnoty zakonnej. Stan taki utrzymał się przez następnych dwanaście lat.

---

³ Por. P.P. GACH, *Kasaty zakonów na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej i Śląska 1773-1914*, Lublin 1984, s. 56-57.

⁴ Pierwsze dyspensy od eremickiego sposobu życia w Czernej zostały udzielone przez definitorium generalne 13 IV 1785, 9 V 1785, 7 X 1785 (tu stwierdzenie: „sublata vita observantiae eremiticae”). *Acta Definitorii Generalis O. C. D. Congregationis S. Eliae (1766-1863)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1983, s. 199, 201, 202.

⁵ R. AUBERT, *Licht und Schatten der katholischen Vitalität*, [w:] *Handbuch der Kirchengeschichte*, hrsg. von H. Jedin, Freiburg 1985, Bd. VI/1, s. 651-653.

Sprawą Czernej zajęło się ponownie definitorium generalne w roku 1875. Sytuacja klasztoru uległa w międzyczasie pewnym zmianom. Jak powiedziano wyżej, wraz z kasatami klasztorów w Królestwie przestała istnieć polska prowincja zakonu i stąd klasztor czerneński podlegał bezpośrednio władzom generalnym. Wydaje się jednak, że dużą rolę w ponownym zainteresowaniu się klasztorem odegrały karmelitanki bose. Chodzi tu o karmelitanki poznańskie, które w wyniku Kulturkampf'u musiały opuścić Poznań i osiadły w Krakowie, zakładając drugi klasztor w tym mieście, przy ulicy Łobzowskiej. Gorliwe i prężnie rozwijające się zgromadzenie mniszek podjęło starania, by ratować ostatni polski klasztor karmelitów bosych⁶. One również – jak przedtem przełożeni w Rzymie i karmelici austriaccy – jedyną szansę dla Czernej widziały w jej unii z klasztorami austriackimi. Faktycznie, dnia 15 listopada 1875 roku definitorium generalne, działając w oparciu o wspomniany wcześniejszy reskrypt Stolicy Apostolskiej, dokonało przyłączenia konwentu czerneńskiego do austriackiej semiprowincji zakonu⁷, wydając równocześnie kilka szczegółowych postanowień, mających uregulować i podnieść stan klasztoru, a w dalszej perspektywie przyczynić się do odrodzenia zakonu, przynajmniej na tych ziemiach polskich, które pozostawały w tym czasie pod panowaniem Austrii.

Nic takiego jednak w ciągu następnych kilku lat nie nastąpiło. Może najważniejszym skutkiem decyzji definitorium generalnego okazała się likwidacja nowicjatu w Czernej. Polscy kandydaci do zakonu kierowani byli teraz do nowicjatu w Grazu, gdzie mieli zapewnioną należyłą formację zakonną. Wobec braku widoków na to, by Czerna o własnych siłach dźwignęła się do poziomu życia prawdziwie obserwantnego, ukształtowało się przekonanie, że może to nastąpić jedynie wtedy, gdy zostanie tam skierowana grupa wzorowych zakonników, którzy zaprowadzą w pełni regularne życie karmelitańskie, czego jednak nie mogła zapewnić sama tylko odradzająca się stopniowo semiprowincja austriacka. Stan dotychczasowy utrzymywałyby się zapewne nadal, gdyby nie determinacja wspomnianych karmelitanek bosych. Ich ścisłe współdziałanie z generałem zakonu oraz przełożonym semiprowincji austriackiej doprowadziło do tego, że w pierwszym półroczu roku 1880 zdołano zorganizować międzynarodową grupę karmelitów bosych z różnych prowincji europejskich, mającą przybyć do Czernej i zapoczątkować tam autentyczne życie zakonne zgodne z duchem i prawem zakonu. Sprawę ułatwiała w pewnym stopniu postawa aktualnego przełożonego klasztoru w Czernej, który sprzyjając tym poczynaniom, stanowił niejako przyczółek reformy w samym klasztorze.

---

⁶ Por. M.K. CZARTORYSKA, *Reforma Czernej. Największe Miłosierdzie Boże*, wyd. B.J. WANAT, „Nasza Przeszłość”, t. 95, 2001, s. 261-356.

⁷ *Acta Definitorii Generalis O. C. D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, s. 91-92.

Począwszy od maja 1880 roku do Czernej zaczęli przybywać zakonnicy, którzy wyrazili gotowość uczestniczenia w odnowie tamtejszego klasztoru względnie zostali tam skierowani przez przełożonych, a mianowicie dwaj ojcowie i trzech bracia donaci z klasztorów austriackich, czterej ojcowie z prowincji akwitańskiej oraz jeden z prowincji flandro-belgijskiej. Wprawdzie niektórzy z nich przybyli dopiero w drugiej połowie roku, ale zasadniczy trzon nowej wspólnoty ukształtował się już pod koniec maja. Zaraz też zaczęto zaprowadzać kolejne, istotne formy życia klasztornego: wspólną modlitwę brewiarzową, modlitwę myślną, wspólną rekreację, czytanie podczas posiłków, kapitułę win, wspólną dyscyplinę, pełną abstynencję od mięsa, a 15 października t. r. zainaugurowano odprawianie modlitwy o północy. Na czele wspólnoty stanął jako przeor jeden z ojców austriackich, pełniący równocześnie urząd wikariusza prowincjalnego. Objęcie przez niego przełożenia odbyło się 1 czerwca i stanowiło oficjalne zapoczątkowanie nowego porządku w klasztorze. W wygłoszonej wówczas do zakonników przemowie przedstawił cel całego przedsięwzięcia, tj. odrodzenie zakonu na ziemiach polskich⁸.

Reforma zastała w klasztorze pięciu ojców Polaków, którzy do tej pory stanowili zgromadzenie czerneńskie. Postawiono przed nimi jasno sformułowaną alternatywę: albo przyjmą odnowiony sposób życia na równi z przybyłymi, albo opuszczą klasztor. Inna ewentualność nie była brana pod uwagę. Warto dodać, że był to sposób postępowania wypracowany wcześniej podczas reformy klasztorów austriackich. Zapewne wykorzystano tu przykre doświadczenia z przebiegu starań o odnowę klasztoru w Győr w latach 1854-1859, gdzie początkowo zastosowano złagodzony sposób życia, licząc na zachowanie przynajmniej pewnego minimum obserwacji zakonnej. Owa próba jednak nie przyniosła żadnego pozytywnego rezultatu, i ostatecznie wszystko skończyło się na tym, że dotychczasowi mieszkańcy klasztoru w Győr musieli go opuścić, przechodząc w większości w szeregi kleru diecezjalnego, a konwent objęli ojcowie i bracia z klasztorów obserwacyjnych. Spośród pięciu dawnych ojców czerneńskich trzech wkrótce zdecydowali się przyjąć status kapłanów diecezjalnych, jeden początkowo przystąpił do reformy, ale po czterech latach i on podjął pracę duszpasterską w diecezji krakowskiej, jeden wreszcie pozostał w klasztorze z powodu sędziwego wieku i zmarł rok później. Na koniec roku 1880 zgromadzenie w Czernej składało się z czternastu zakonników⁹ i przedstawiało mozaikę narodowościową, złożoną z trzech Austriaków, czterech Polaków, dwóch Francuzów, dwóch Hiszpanów, Belga, Morawianina i Czecha.

---

⁸ Tekst przemowy o. Bertolda Schormanna, wygłoszonej w języku łacińskim, zob.: M.K. CZARTORYSKA, *Reforma Czernej. Największe Miłosierdzie Boże*, s. 316-318.

⁹ Por. *Catalogus Fratrum Ordinis Carmelitarum Discal. Provinciae sub Titulo S. Leopoldi in Austria, Hungaria et Galicia 1881, Graecii [1880]*, s. 3.

Zapoczątkowanie dzieła odnowy klasztoru stało się zatem faktem. Dla perspektyw dalszego rozwoju niezwykle ważne było ustanowienie w Czernej nowicjatu, w którym mieli otrzymywać formację początkową kandydaci narodowości polskiej. Z biegiem czasu zakonnicy obcokrajowcy zaczęli wracać do swoich prowincji lub byli kierowani do innych klasztorów semiprowincji austriackiej, dwaj zmarli w Czernej po kilku latach. Ostatecznie z tego grona przez dłuższy czas pozostawali jedynie dwaj ojcowie (Hiszpan i Francuz) oraz jeden brat donat (Austriak). W wydatny sposób natomiast wzmocnili zgromadzenie czerneńskie trzej zakonnicy Polacy, którzy nieco wcześniej wstąpili do nowicjatu w Grazu. Od początku lat 80. przebywali już w Czernej i jako kapłani przyjęli na siebie całość posługi duszpasterskiej.

Najżywotniejszą sprawą dla klasztoru – obok utrzymania poziomu życia duchowego – był rozwój liczebny, który pozwoliłby wzmocnić zgromadzenie czerneńskie, a w dalszej perspektywie umożliwiłby zakładanie nowych klasztorów, zwłaszcza bardzo potrzebnego domu studiów, gdyż kończący nowicjat w Czernej klerycy musieli odbywać studia w obcym dla siebie środowisku klasztorów austriackich. Liczba zgłaszających się do zakonu nie była bynajmniej mała. W rzeczywistości jednak mało który z kandydatów dochodził do święceń kapłańskich względnie ślubów uroczystych. Brak – jak mówiono – dobrych powołań miał swoje wielorakie przyczyny i był przedmiotem troski i rozważań zakonników w Czernej oraz ich przełożonych, zwłaszcza generalnych.

Jako remedium na tak istotny problem zdecydowano się ostatecznie na skorzystanie z coraz bardziej rozpowszechnionej wówczas praktyki prowadzenia zakładu dla chłopców, którzy odbywając naukę w gimnazjum, byliby formowani do podjęcia życia zakonnego. Tego zdania byli zarówno ojcowie w Czernej, jak i ówczesny przełożony generalny, który w roku 1891 wizytował ich klasztor. W kwietniu 1891 roku ojcowie zaczęli szukać stosownego miejsca na fundację. Ponieważ z góry wykluczono Kraków, w grę wchodziło jakieś mniejsze miasto galicyjskie posiadające gimnazjum. Rozpatrywano możliwość fundowania w Cieszynie, Wadowicach lub Bochni, biskup krakowski podsuwał Żywiec albo Nowy Targ, były głosy za Lwowem względnie Tarnowem. Ostatecznie wybór padł na Wadowice, gdzie wynajęto dom z ogrodem na obrzeżu miasteczka¹⁰. Życie w nowym domu zakonnym dnia 1 sierpnia 1892 roku zapoczątkowali czterej zakonnicy, a wkrótce potem przyjęto pierwszych alumnów zakonnego juwenatu. Chłopcy mieszkali w klasztorze wraz z zakonnikami, z których jeden pełnił rolę ich prefekta, na naukę zaś uczęszczali do miejscowego gimnazjum.

---

¹⁰ Zgodę na założenie nowego domu zakonnego w Wadowicach wydało definitorium generalne 11 I 1892. *Acta Definitorii Generalis O. C. D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, s. 290.

Po trzech latach zapadła decyzja o budowie w Wadowicach regularnego klasztoru. Wyszukano więc stosowne miejsce w innej części miasta, na niewielkim wzniesieniu. Kościół i klasztor wraz z pomieszczeniami przeznaczonymi na juwenat zostały wybudowane w latach 1897-1899. Uroczyste przejście wspólnoty klasztornej do nowego konwentu nastąpiło w końcu sierpnia 1899. Od tego czasu klasztor wadowicki spełniał trzy główne funkcje: kościół klasztorny stał się miejscem rozwiniętej posługi duszpasterskiej, prowadzony był alumnat dla przyszłych kandydatów do zakonu, a ponadto umieszczono tam kolegium dla kleryków przygotowujących się do kapłaństwa.

Pod koniec lat 90. praca wychowawcza wspólnoty wadowickiej zaczęła owocować. Kolejni alumni juwenatu podejmowali życie zakonne w nowicjacie w Czernej. Następnie odbywali studia z zakresu filozofii i teologii oraz przyjmowali święcenia kapłańskie, zasilając dość szczupłe dotąd szeregi ojców w ich bardzo intensywnej posłudze kapłańskiej. W maju 1906 roku sytuacja personalna przedstawiała się na tyle korzystnie, że oba klasztory, czerneński i wadowicki, posiadały wystarczającą liczbę kapłanów, a jedenastu kleryków przygotowywało się do kapłaństwa. Zaisniali więc warunki, by myśleć o założeniu trzeciego klasztoru.

Tym razem nie ulegało wątpliwości, że ta nowa fundacja powinna stanąć w Krakowie. Za taką lokalizacją przemawiało kilka poważnych racji. Przede wszystkim trzeba wspomnieć, że karmelitanki bose z klasztoru łobzowskiego, które wniosły tak wielki wkład w odnowę zakonu, od dwudziestu lat zabiegały, aby karmelici boski osiedli na stałe w Krakowie. Pragnęły bowiem korzystać w sposób stały i możliwie szeroki z ich kierownictwa duchowego. Okolicznością sprzyjającą był fakt, że karmelici posiadali na obrzeżach ówczesnego Krakowa dość znaczne grunty, pozostałe po istniejących niegdyś w tym mieście konwentach. Potrzeba też było domu zakonnego, w którym mogłoby znaleźć siedzibę drugie kolegium, gdyż klasztor w Wadowicach z trudnością mieścił ojców, kleryków oraz alumnów juwenatu. Wreszcie założenie klasztoru w Krakowie było poniekąd kwestią prestiżową i stanowiłoby nawiązanie do bardzo bogatej tradycji obecności karmelitów boskich w tym mieście.

Pomimo pewnych obaw i chyba dość nielicznych głosów sprzeciwu, decyzja o podjęciu założenia klasztoru w Krakowie zapadła jesienią 1906 roku¹¹. Pierwszy etap prac budowlanych trwał dwa lata. Wybudowano wówczas klasztor oraz znacznych rozmiarów prezbiterium przyszłego kościoła, które przez kilkanaście następnych lat pełniło funkcję świątyni. W grudniu 1909 roku udało się do Krakowa czterech zakonników, którzy rozpoczęli życie zakonne i działalność apostołską na nowej fundacji. W styczniu 1911 roku klasztor został kanonicznie

---

¹¹ APA, Acta Definitorii Provincialis 1899-1929, s. 99-100.

erygowany i przeznaczony na kolegium teologiczne, podczas gdy w Wadowicach odbywało się studium filozofii.

Rozwój zakonu w Galicji, wyrażający się wzrostem liczby zakonników i trzema dobrze funkcjonującymi konwentami, spowodował, że polscy karmelici bosy zaczęli myśleć o usamodzielnieniu się, tzn. odłączeniu od prowincji austriackiej i utworzeniu własnej prowincji. W nieodległej przeszłości precedens uczynili współbracia węgierscy, którzy mając zaledwie dwa klasztory i 24 zakonników, doprowadzili do odłączenia się od prowincji austriackiej i utworzenia semiprowincji węgierskiej p.w. Św. Stefana. Sprawa oddzielenia się polskich klasztorów wypłynęła podczas wizytacji generalnej w sierpniu 1911 roku. Zarówno definitorium prowincji austriackiej jak i definitorium generalne uznały, że trzy klasztory polskie z ponad 50 zakonnikami stanowią wystarczającą podstawę do podjęcia takiej decyzji. W ten sposób 19 października 1911 roku zarząd generalny podjął decyzję o oddzieleniu klasztorów polskich od austriackich i erygował semiprowincję polską pod wezwaniem Ducha Świętego, obejmującą nie tylko ówczesną Galicję, lecz terytorium dawnych prowincji polskiej i litewskiej¹². Ogłoszenie i wprowadzenie w życie tego dekretu nastąpiło dnia 15 listopada 1911 roku.

Specyfika zbiorowości

Zakonnicy tworzący wspólnoty klasztorne karmelitów bosych nie stanowią zbiorowości jednorodnej. Wynika to już choćby z samego ich ustroju i prawodawstwa jako zakonu kleryckiego, które przewiduje istnienie dwóch kategorii zakonników: chorystów (kapłanów i kandydatów do święceń kapłańskich) oraz donatów. W tym miejscu nie chodzi jednak o tego rodzaju zróżnicowanie, gdyż w każdym okresie istnienia zakonu będzie ono sprawą oczywistą. Bardziej charakterystyczne i godne uwagi jest to, że w całej zbiorowości zakonników, jacy w latach 1875-1911 przynależeli do wspólnot karmelitańskich w omawianych tu klasztorach polskich, można wyróżnić kilka grup, które odznaczają się określonymi znamionami specyficznymi. Trzeba jednak przyznać, że choć istnienie pewnej różnorodności nasuwa się przy studiach nad tym okresem niejako w sposób oczywisty, to już jasne i zwięzłe sformułowanie kryterium specyfikacji nie jest sprawą tak prostą. Wydaje się jednak, że najważniejsze będzie, jeśli kryterium to zostanie wyrażone w sposób nieco opisowy, a mianowicie: w jaki sposób zakonnik znalazł się we wspólnocie klasztornej. Owo sformułowanie „w jaki sposób” w konkretnym przypadku będzie miało zarówno wymiar chronologiczny (kiedy, w którym momencie tego rozwoju historycznego zakonnik przebywa we wspólnocie), jak i przede wszystkim charakter przyczynowy (dlaczego, z jakich powo-

---

¹² *Acta Definitorii Generalis O. C. D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, s. 544.

dów do niej przynależy, przy czym nie chodzi tu o motywację podjęcia życia zakonnego w ogóle). Wyróżnione i zaprezentowane poniżej grupy są pod względem liczebności bardzo zróżnicowane, co jednak nie oznacza, że mniej liczne w sposób konieczny odegrały rolę poślednią.

Jako grupę chronologicznie pierwszą należy wymienić tych zakonników, którzy stanowili zgromadzenie klasztoru w Czernej w momencie jego przyłączenia do semiprowincji austriackiej, czyli w roku 1875. Wspólnotę czarneńską tworzyło wtedy dziesięciu zakonników, w tym ośmiu ojców: Onufry Piętkiewicz, Julian Kozubski, Benedykt Parszywka, Kazimierz Moroz, Cyryl Gawroński, Romeusz Brożek, Józef Tyrka i Marcin Stilger, oraz dwóch kleryków: Ignacy Terpiński i Maciej Bilski¹³. W większości rozpoczęli życie zakonne jeszcze w okresie istnienia prowincji polskiej, jedynie trzech (o. Marcin Stilger i obaj klerycy) wstąpili do zakonu, gdy Czerna podlegała już bezpośrednio definitorium generalnemu. Prawie wszyscy (z wyjątkiem o. Onufrego Piętkiewicza) odbyli nowicjat w Czernej. Po przyłączeniu klasztoru do semiprowincji austriackiej liczba zakonników stopniowo zmniejszała się. Bardzo szybko opuścili zakon dwaj wspomniani klerycy (wówczas studenci IV roku), nie chcąc przenieść się do klasztoru w Linzu, gdzie zgodnie z rozporządzenia definitorium generalnego mieli kontynuować studia. W kolejnych latach zmarli trzej starsi wiekiem ojcowie: Julian Kozubski († 1876), Benedykt Parszywka († 1878) oraz Kazimierz Moroz († 1879). Gdy do Czernej przybyli obcokrajowcy na reformę, zastali w klasztorze już tylko pięciu zakonników. Jak wspomniano wcześniej, trzej spośród nich, a byli to o. Cyryl Gawroński, o. Romeusz Brożek i o. Marcin Stilger, wkrótce zdecydowali się na przejście w szeregi kleru diecezji krakowskiej, o. Onufry Piętkiewicz ze względu na podeszły wiek i chorobę pozostał w klasztorze (zm. 1881), a dotychczasowy przełożony o. Józef Tyrka najpierw przyłączył się do grupy obserwantów, jednak po czterech latach opuścił zakon.

Grupa druga, również dziesięciosobowa, to zakonnicy, którzy w roku 1880 przybyli do klasztoru w Czernej dla dokonania w nim odnowy życia zakonnego. Przynależeli do trzech różnych prowincji zakonu, ale reprezentowali sześć narodowości¹⁴. Z klasztorów semiprowincji austriackiej przyjechało dwóch ojców oraz trzech donatów. Wszyscy byli wychowankami nowicjatu w Grazu. Spośród nich na pierwszym miejscu trzeba wymienić o. Bertolda Schormanna, który aktualnie pełnił urząd przełożonego semiprowincji, a w nowo ukształtowanej wspólnotie czarneńskiej stanął na jej czele jako przeor. Drugim ojcem z tej prowincji był o. Brokard Losert, Morawianin, któremu powierzono obowiązki magistra nowicjuszy. Dwaj donaci po profesji uroczystej to br. Tomasz Wagner

¹³ Por. *Catalogus Fratrum Ordinis Carmelitarum Discalc. Provinciae sub Titulo S. Leopoldi in Austria, Hungaria et Galicia 1876*, Graecii [1875], s. 3-4.

¹⁴ Por. P.F. NEUMANN, *Die unbeschuhten Karmeliten in Galizien*, s. 189-190.

oraz br. Awertan Schindler, natomiast trzeci donat, br. Wacław Zrno, Czech, został skierowany do Czernej, by w tamtejszym na nowo otwartym nowicjacie kontynuować formację zakonną rozpoczętą w Grazu. Prowincja akwitańska reprezentowana była przez czterech kapłanów, dwóch Francuzów i dwóch Hiszpanów. Byli to następujący zakonnicy: o. Adrian Maria Dubourdiu, o. Jan Chrzyciel Bouchaud, o. Bartłomiej Díaz de Cerio i o. Fulgenty Zalduogui. Wreszcie z prowincji flandro-belgijskiej przybył o. Andrzej Gatzweiler, który już wcześniej miał kontakty z Polską, ponieważ przez pewien czas był spowiednikiem karmelitanek bosych w Poznaniu. Powód, dla którego ci obcokrajowcy znaleźli się w polskim klasztorze, jest zatem jednoznaczny: odnowa życia zakonnego. Dzieło to, podjęte i dokonane przez nich z wielkim poświęceniem, przyniosło oczekiwane owoce. Podkreślić jednak trzeba, że połowa z nich opuściła Czerną dość wcześnie: w roku 1882 o. Bertold Schormann, o. Fulgenty Zalduogui, br. Awertan Schindler i br. Wacław Zrno, natomiast w roku następnym o. Adrian Dubourdiu. Dwaj ojcowie zakończyli życie w czerneńskim klasztorze: o. Andrzej Gatzweiler (1883) i o. Brokard Losert (1887). Jedyne trzej zakonnicy pozostali w klasztorach polskich przez długi czas: o. Jan Chrzyciel Bouchaud i o. Bartłomiej Díaz de Cerio przez 33 lata, a br. Tomasz Wagner przez 21 lat.

Kolejną grupę, jaką można wyodrębnić, stanowią zaledwie trzej zakonnicy. Byli to Polacy, którzy do zakonu zgłosili się, gdy w krótkim okresie lat 1875-1880 klasztor w Czernej pozbawiony był prawa przyjmowania kandydatów i prowadzenia nowicjatu. Zgodnie z postanowieniem władz generalnych, wszyscy ewentualni kandydaci narodowości polskiej mieli wtenczas odbywać swoją formację w klasztorach austriackich. Pierwszym z owych trzech zakonników był o. Rafał Kalinowski, który najpierw odbył nowicjat w Grazu, po czym skierowano go na studia do klasztoru w Győr. Stamtąd, po złożeniu profesji uroczystej i ukończeniu teologii, pod koniec 1881 roku przybył do Czernej i przyjął święcenia. Dwaj kolejni, o. Kazimierz Rybka i o. Franciszek Ksawery Drescher, wstąpili do nowicjatu w Grazu już jako kapłani zakonnicy, profesji zakonu karmelitów dawnej obserwy. Po złożeniu profesji w Grazu, stosunkowo szybko zostali skierowani do Czernej¹⁵. Rola tych trzech zakonników w utrwaleniu odnowy klasztoru czerneńskiego i w dalszym rozwoju zakonu była znamienna, zwłaszcza po wyjeździe większości ojców obcokrajowców. Oni też, jako Polacy, niemal wyłącznie pełnili posługę duszpasterską w kościele klasztornym, przynajmniej do tego czasu, kiedy w pracy tej mogli ich już wesprzeć kolejni kapłani będący wychowankami nowicjatu czerneńskiego. W przypadku o. Rafała Kalinowskiego i o. Kazimierza Rybki trzeba też podkreślić znaczny ich wkład w powstanie i rozwój klasztoru w Wadowicach.

---

¹⁵ Por. C. GIL, *O. Rafał Kalinowski*, s. 180, 190, 199, 203.

Grupę czwartą stanowi zbiorowość dość zróżnicowana i jest nieco liczniejsza niż wymienione dotychczas. Przynależą do niej kapłani, klerycy i bracia donaci, którzy reprezentują kilka narodowości, a w klasztorach polskich przebywali w różnych latach i przez różny okres czasu. Różne też były powody ich przybycia i rozmaite pełnili tam funkcje. Przy całej tej różnorodności jedno było dla nich wspólne: wszyscy byli wychowankami nowicjatu w Grazu i przynależeli do prowincji austriackiej. Biorąc pod uwagę to ostatnie stwierdzenie, można by powiedzieć, że w takim razie nie ma nic nadzwyczajnego w fakcie ich przebywania w klasztorach polskich tego czasu, gdyż one również stanowiły wówczas część prowincji austriackiej. W zasadzie, od strony prawnej, rzeczywiście nie było w tym nic nadzwyczajnego. Prowincjał mógł w każdej chwili przenieść zakonnik do któregoś z klasztorów prowincji. Istniała jednak praktyka, że zasadniczo Austriacy przebywali w klasztorach w Linzu, Grazu i Wiedniu, Węgrzy w Győr i Budapeszcie, a Polacy w Czernej, Wadowicach i Krakowie. Zasadę tę starano się stosować zwłaszcza w odniesieniu do zakonników narodowości polskiej, gdyż początkowo było ich niewiele, a zadań do spełnienia we własnych klasztorach, choćby na odcinku zarządu, formacji, a zwłaszcza pracy duszpasterskiej, było bardzo dużo. Faktycznie, na przestrzeni całego tego okresu zdarzało się niezwykle rzadko, by Polak przebywał w którymś z klasztorów austriackich lub węgierskich. Nieco inaczej było z obecnością zakonników nie-Polaków w domach galicyjskich. W okresie po zaprowadzeniu reformy w Czernej aż do końca badanego okresu było takich zakonników piętnastu: sześciu kapłanów, trzech kleryków i sześciu donatów¹⁶. W przypadku kapłanów najczęstszym powodem, dla którego przebywali w klasztorach polskich, było wsparcie personalne. Nie chodziło tu tyle o pomoc w posłudze duszpasterskiej, bo tu najczęściej barierę stanowiły różnice językowe, co głównie o udział w życiu wspólnoty. Przez kilka lat przebywali w Czernej o. Bonifacy Jentsch, o. Dominik Trappl i o. Metody Mërka (ten ostatni także w Wadowicach). Dłużej obecni byli w klasztorach polskich trzej inni ojcowie. Ojciec Terezzus Jung, były długoletni przeor i magister nowicjatu w Grazu, spędził w Czernej ostatnich szesnaście lat życia, gdzie niemal cały czas pełnił funkcję dyskreta klasztornego. Ojciec Chryzostom Lamoš przebywał najpierw przez rok w Czernej, potem dwukrotnie był przełożonym klasztoru w Wadowicach, a następnie stanął na czele nowego domu zakonnego w Krakowie. Podobnie silnie związany z klasztorami w Galicji był o. Marian Goeschlberger. Już jako kleryk odbywał częściowo studia w Czernej, potem przez kilkanaście lat pełnił obowiązki lektora w Czernej i Wadowicach, a w końcu został przeorem czerneńskim. Gdy po wybudowaniu

---

¹⁶ Podstawą do ustalenia ich imion, czasu pobytu i wykonywanych funkcji w klasztorach polskich są głównie katalogi prowincji oraz informacje rozproszone po kronikach klasztornych oraz dwóch „kroniczkach” pisanych przez zakonników na własny użytek.

nowego klasztoru w Wadowicach zostało w nim zorganizowane kolegium filozofii i teologii, prowincjał skierował tam trzech kleryków z klasztorów austriackich. Dwaj byli Niemcami (Engelbert Deventer i Piotr Seul), a jeden Austriakiem (Jan Wurm). W Wadowicach przebywali aż do święceń kapłańskich i ukończenia studiów, po czym zostali rozesłani do Grazu i Wiednia. Trzecią wreszcie grupę stanowili bracia donaci: Alojzy Rößl, Fidelis Pestrich, Idzi Gschiel, Ludwik Neubauer, Modest Venusz i Wawrzyniec Rokavetz. Ich pobyt na ogół nie trwał zbyt długo: od kilku miesięcy do kilku lat. W klasztorach wykonywali przede wszystkim obowiązki kucharza i krawca, a jeden pracował jako introligator. Swoją pracą wspomagali braci donatów narodowości polskiej, których liczba przez dłuższy czas była niewystarczająca. Niektórzy, szczególnie dobrze znający swoje rzemiosło, mieli z nim zaznajamiać początkujących współbraci Polaków.

Dochodzimy w końcu do ostatniej grupy. Jest ona najliczniejsza, a stanowią ją ci wszyscy zakonnicy, którzy w latach 1880-1911 rozpoczęli życie zakonne w którymś z omawianych tu klasztorów polskich¹⁷. W odniesieniu do chorystów w każdym przypadku oznacza to, że odbywali nowicjat w Czernej. Jeśli natomiast chodzi o braci donatów, to zanim rozpoczęli kanoniczny (drugi) rok nowicjatu w tymże klasztorze czarneńskim, mogli odbywać trzyletni tercjarjat oraz pierwszy rok nowicjatu (niekanoniczny) w którymkolwiek konwencie, najczęściej jednak i te etapy początkowej formacji zakonnej odbywali w klasztorze nowicjackim. Ogółem do grupy tej przynależą 102 osoby, w tym 55 chorystów i 47 donatów. Ponieważ zakonnicy ci, w przeciwieństwie do grup poprzednio wymienionych, w badanym czasie odbywali całą swoją podstawową formację, jest oczywiste, że część z nich wycofała się z życia zakonnego w okresie tercjarjatu, nowicjatu lub przed złożeniem profesji uroczystej. Sporadyczne wypadki odejścia zdarzały się również po jej złożeniu. Biorąc pod uwagę losy tych zakonników także po roku 1911, dochodzimy do stwierdzenia, że do końca życia w zakonie pozostało 38, co stanowi 37% ogólnej liczby wszystkich, którzy w latach 1880-1911 podjęli życie zakonne w polskich klasztorach.

Liczba zakonników

W badanym okresie przebywało w klasztorach polskich ogółem 140 osób. Byli to zakonnicy, którzy na mocy decyzji wyższych przełożonych (prowincjała lub generała), bądź też poprzez fakt wstąpienia do zakonu, byli w danym klasztorze

---

¹⁷ Podstawową księgą klasztorową odnotowującą fakt rozpoczęcia życia zakonnego w konwencie czarneńskim jest: APKB, AKC 30, Liber Induitionum. Ponadto dla klasztoru w Wadowicach: AKW, sygn. I, 6, Liber votationum pro Fratibus; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, a dla klasztoru w Krakowie: APKB, sygn. ANPK 16, Acta Capituli Conventus Cracoviensis.

konwentualnymi (czyli, że dany klasztor był dla nich miejscem stałego pobytu, aż do ewentualnej kolejnej decyzji, poprzez którą konwentualność otrzymywali w innym domu zakonnym, do którego musieli się przenieść w określonym czasie). Liczba ta nie uwzględnia oczywiście zakonników, którzy w klasztorach galicyjskich przebywali czasowo dla jakichś innych, specjalnych powodów, np. jako goście, dla odprawienia rekolekcji czy wypoczynku.

Na podstawie ustaleń dokonanych w poprzednim punkcie, w ogólnej liczbie 140 osób można wyodrębnić następujące grupy:

- 102 zakonników, którzy wstąpili do zakonu w latach 1880-1911 w którymś z klasztorów polskich (73% ogółu);
- 15 zakonników nie-Polaków, członków prowincji austriackiej, którzy czasowo przebywali w klasztorach polskich już po zaprowadzeniu reformy Czernej (11%);
- 10 zakonników Polaków, którzy przebywali w Czernej przed reformą (7%);
- 10 zakonników obcokrajowców, przybyłych w celu odnowy konwentu czerneńskiego (7%);
- 3 zakonników Polaków, którzy odbywali nowicjat w Grazu w latach 1877-1880 (2%).

Jak w wielu innych zakonach, zwłaszcza mendykanckich, prawodawstwo karmelitów bosych sankcjonowało istnienie dwóch kategorii swoich członków. Jedną stanowili choryści, którzy poprzez nowicjat i okres studiów dochodzili do kapłaństwa, drugą zaś donaci, nazywani także konwersami, braćmi laikami lub braćmi nie-kapłanami¹⁸. W całej analizowanej tutaj zbiorowości, chorystów było 84 (co stanowiło 60% ogółu), donatów zaś 56 (40%).

Jeśli chodzi o dynamikę stanu personalnego klasztorów polskich okresu 1875-1911, wykazywała ona prawie przez cały czas tendencję wzrostu. O ile w punkcie początkowym liczba zakonników jedyne go wówczas klasztoru czerneńskiego wynosiła 10, o tyle na koniec okresu, a więc z chwilą wyodrębnienia klasztorów polskich z prowincji austriackiej, osób tych było 53. Nastąpił zatem wzrost liczby zakonników ponad pięciokrotny. Jeśli natomiast wziąć pod uwagę najniższą liczbę zakonników, tj. stan klasztoru w Czernej na koniec roku 1879, gdy zamieszkiwało w nim tylko pięciu ojców, wzrost ten był aż dziesięciokrotny.

---

¹⁸ Przyjmowaniu braci donatów do zakonu oraz ich formacji poświęcony był osobny rozdział konstytucji zakonnych, zatytułowany: *De fratrum donatorum receptione et educatione*. Inne normy ich dotyczące zamieszczone były w różnych miejscach konstytucji. Por. *Constitutiones Fratrum Discalceatorum Congregationis Sancti Eliae Ordinis Beatissimae Virginis Mariae de Monte Carmelo*, Romae 1876, pars II, caput IV.

Porównując ogólną liczbę zakonników, jacy w badanym okresie byli konwentualnymi w polskich klasztorach (140), ze stanem z roku 1911 (53), zauważamy różnicę niemal trzykrotną. Można zatem postawić pytanie, jakie były powody wyjścia z tej zbiorowości niemal dwóch trzecich jej członków. Szczegółowa analiza losów karmelitów bosych w tym okresie pozwala na następujące zestawienie:

- 53 zakonników przebywało w klasztorach polskich w roku 1911 (38%);
- 59 zakonników opuściło zakon (42%);
- 17 zakonników zostało skierowanych do innych klasztorów zakonu (12%);
- 11 zakonników zmarło w klasztorach polskich (8%).

W powyższym zestawieniu zwraca uwagę stosunkowo duża liczba tych, którzy opuścili zakon (42% całej zbiorowości). Trzeba tu zaznaczyć, że najwięcej odejść z zakonu następowało w okresie pierwszych etapów początkowej formacji zakonnej, a więc tercjariatu (21 osób) i nowicjatu (24 osoby), co stanowi łącznie 76% wszystkich odchodzących z zakonu. Kolejną grupę stanowią tutaj zakonnicy, którzy wystąpili po złożeniu ślubów prostych (9 osób, tj. 15%), a ostatnią kapłani, którzy przeszli do kleru diecezjalnego lub innego zakonu (5 osób, tj. 9%).

Tercjarze i nowicjusze

Przystępując do bardziej szczegółowego omówienia kolejnych grup zakonników w zależności od stopnia zaawansowania ich formacji, zacząć trzeba od etapów najwcześniejszych. Gdy chodzi o zgłaszających się do zakonu kandydatów na braci donatów, początkiem ich formacji zakonnej był tercjarjat¹⁹, przy czym należy zaznaczyć, że w odróżnieniu od osób świeckich, które pozostając w świecie przystępowały do tercjarstwa karmelitańskiego, omawiany tu tercjarjat był określonym czasowo etapem przygotowania do rozpoczęcia nowicjatu i złożenia profesji zakonnej. Tercjarz nie tylko mieszkał w klasztorze, ale wchodził w skład jego

---

¹⁹ Tercjarjat dla donatów zaprowadziła dopiero kapituła generalna w roku 1785 („Ordinaverunt Patres fratres donatos, antequam ad novitiatum admittantur, tres tertiaratus annos perficere debere”). Przepis ten, z wyjątkiem lat 1816-1823, obowiązywał do roku 1920, kiedy to kapituła generalna zamiast trzech lat tercjariatu ustanowiła półroczny postulat, po którym donaci rozpoczynali dwuletni nowicjat. Por. *Acta Capituli Generalis O. C. D. Congregationis S. Eliae (1701-1797)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1992, s. 601; *Acta Capituli Generalis O. C. D. Congregationis S. Eliae et totius Ordinis (1801-1895)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1993, s. 244, 264; *Acta Capituli Generalis O. C. D. (1901-1961)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1996, s. 400. – Za zwrócenie uwagi na te ordynacje kapituł generalnych dziękuję o. Honoratowi Gilowi OCD.

wspólnoty, mając pewne prawa, np. do mieszkania, ubrania i żywienia, uczestniczył w określonych aktach życia wspólnoty, wykonywał na jej rzecz określone prace, i co istotne, odbywał zakonną formację pod kierunkiem wyznaczonego kapłana, najczęściej tego, który pełnił obowiązki magistra nowicjatu, jako że w przeważającej mierze tercjarze odbywali ten etap formacji w Czernej. Ponieważ jednak tercjarjat mógł być odprowadzany w jakimkolwiek klasztorze (przynajmniej w stopniu wikariatu), zdarzały się przypadki, że kandydaci na donatów przyjmowani byli w klasztorze wadowickim (później także w krakowskim) i tam odbywali tercjarjat, względnie przyjęci w Czernej, posyłani byli czasowo do innego klasztoru. Tercjarjat trwał trzy lata i prawie nigdy nie był przedłużany. W czasie jego trwania kapituła klasztorna trzykrotnie przeprowadzała głosowanie, decydując w ten sposób o zdatości tercjarza do kontynuowania tego okresu próby. Głosowanie odbywało się pod koniec kolejnych lat tercjarjatu. Głosowanie ostatnie było równoznaczne z dopuszczeniem do rozpoczęcia nowicjatu. Tercjarjat rozpoczął się obłóczynami, podczas których kandydat otrzymywał habit oraz imię zakonne (najczęściej inne niż chrzestne, a do tego wezwanie zwane także predykatem). Przy przyjmowaniu do tercjarjatu i kolejnych głosowaniach w czasie jego trwania, oprócz walorów moralnych, kapituła zwracała szczególną uwagę na zdrowie i siły kandydata, co wiązało się z wykonywaniem przez donatów rozlicznych prac, które stanowiły ich główne zajęcie we wspólnocie zakonnej²⁰. Jeśli tercjarz przed wstąpieniem do zakonu zdobył jakiś zawód, który był przydatny w klasztorze, powierzano mu jego wykonywanie. Częściej jednak zdarzało się, że właśnie w tym okresie formacji uczył się zawodu pod kierunkiem któregoś z donatów-profesów i pracował jako jego pomocnik (np. jako kucharz, krawiec, szewc, ogrodnik, pielęgniarz chorych itp.).

Pod względem pochodzenia terytorialnego, tercjarze wywodzili się z ziem polskich wszystkich trzech zaborów oraz Śląska. Z Galicji i Królestwa Polskiego pochodziło po 31% tercjarzy, natomiast z ziem państwa pruskiego (Śląsk Pruski i Wielkie Księstwo Poznańskie) 38%. W rozpatrywanym tutaj okresie życie zakonne rozpoczęło 47 tercjarzy, spośród których 21 opuściło zakon przed rozpoczęciem nowicjatu (45%). Jedni wycofali się sami, innych za niezdolnych do kontynuowania życia w zakonie uznała kapituła klasztorna lub kompetentny przełożony.

Jeśli wynik głosowania kapituły pod koniec trzeciego roku tercjarjatu był pozytywny, tercjarz rozpoczynał nowicjat. Odbywały się jego ponowne obłóczyny, podczas których otrzymywał habit zakonne właściwy braciom donatom (strój ten różnił się od ubioru chorystów między innymi tym, że bracia donaci nie otrzymywali białego płaszczu chórowego i takiegoż kaptura). Nowicjat donatów

---

²⁰ Por. *Constitutiones Fratrum Discalceatorum*, pars II, caput IV, n. 2.

był dwuletni²¹. W pierwszym roku nie był to nowicjat kanoniczny i dlatego mógł być odprawiany w jakimkolwiek klasztorze (nie były to jednak wypadki nazbyt częste). Kanoniczny charakter miał dopiero drugi rok nowicjatu, który rozpoczynał się po kolejnej aprobacie wyrażonej przez kapitułę konwentualną. Rok nowicjatu kanonicznego w każdym przypadku musiał odbywać się w domu nowicjackim, czyli w klasztorze w Czernej. W tym okresie formacji nowicjusz mieszkał w oddzielonej od reszty klasztoru części, gdzie mieścił się nowicjat, w dalszym ciągu wykonywał powierzone mu prace, uczestniczył w ćwiczeniach duchownych właściwych nowicjuszom i pozostawał pod bezpośrednim kierunkiem magistra nowicjatu. W czwartym, ósmym i dziesiątym miesiącu drugiego roku nowicjatu odbywało się głosowanie kapituły odnośnie do jego dalszego pobytu w zakonie. Pozytywny wynik ostatniego głosowania dopuszczał nowicjusza do złożenia zakonnych ślubów prostych.

Spośród 47 tercjarzy, którzy podjęli życie zakonne, 21 rozpoczęło nowicjat, a ponadto pięciu na końcu badanego okresu nadal było tercjarzami. Z owych 21 nowicjuszy-donatów pięciu opuściło zakon przed złożeniem ślubów, trzech w październiku 1911 roku odbywało nowicjat, natomiast pierwszą profesję złożyło w latach 1875-1911 trzynastu, co stanowi 28% wszystkich, którzy rozpoczęli tercjarjat oraz 62% ogółu nowicjuszy-donatów.

Początkowy etap drogi życia zakonnego kandydatów do kapłaństwa przedstawiał się inaczej. Nie byli oni najpierw tercjarzami, lecz po krótkim pobycie w klasztorze (zazwyczaj kilku tygodniach) przyjmowani byli do nowicjatu. I w tym przypadku różnili się od donatów, gdyż ich nowicjat trwał nie dwa lata, lecz jeden rok. Nowicjat rozpoczynał się obłóczynami i nadaniem imienia zakonnego. Nowicjusze mieszkali w wydzielonej części klasztoru, a ze zgromadzeniem uczestniczyli w modlitwach chórowych i spożywali posiłki w refektarzu. Podobnie jak nowicjusze-donaci, w ciągu nowicjatu trzykrotnie poddawani byli tajnemu głosowaniu kapituły klasztoru, która decydowała o tym, czy nowicjusz kwalifikuje się do kontynuowania życia zakonnego. Pozytywny wynik trzeciego głosowania oznaczał dopuszczenie do złożenia ślubów prostych²².

Nowicjusze-choryści pochodzili przede wszystkim z Galicji (72%), drugą grupę stanowili urodzeni pod panowaniem pruskim, a więc na Śląsku Pruskim, w Wielkim Księstwie Poznańskim i w Prusach Zachodnich (22%), natomiast bardzo nieliczni przybywali z ziem Królestwa Polskiego i Cesarstwa Rosyjskiego (4%). Jeden z nowicjuszy urodził się na ziemiach należących wówczas do Węgier (2%). Zauważamy tu istotną różnicę w porównaniu z kandydatami na braci

---

²¹ Por. Tamże, n. 5.

²² O kandydatach na chorystów, ich formacji i aprobowaniu w czasie nowicjatu mówiły trzy rozdziały Konstytucji: *De novitiorum examine receptioni praemittendo*, *De novitiorum educatione*, *De novitiorum approbatione*. Por. Tamże, caput V, VI, VII.

donatów, którzy niemal w równym stopniu pochodzili z ziem zaboru austriackiego, rosyjskiego oraz spod panowania pruskiego.

W nowicjacie czerneńskim rozpoczęło życie zakonne 55 nowicjuszy-chorystów. Z tej liczby 18 wystąpiło z zakonu przed złożeniem pierwszych ślubów, a dwóch na końcu rozpatrywanego tutaj okresu (19 października 1911) nadal było w nowicjacie. A zatem profesję zakonną złożyło 35 osób, co stanowi 64% ogółu nowicjuszy tej kategorii. Odsetek ten jest prawie taki sam, jak w przypadku nowicjuszy-donatów. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że w przypadku kandydatów na donatów, bardzo duża ich liczba opuściła zakon już w czasie tercjariatu i stąd odsetek tercjarzy, którzy poprzez nowicjat dotrwali do pierwszych ślubów, wynosił zaledwie 28%, a więc o ponad połowę mniej niż w przypadku nowicjuszy-chorystów. Liczba opuszczających zakon w czasie pierwszego okresu pobytu w zakonie (tercjarjat i nowicjat) była zatem dość wysoka. Chcąc odpowiedzieć na pytanie o przyczyny takiego stanu rzeczy – pomijając fakt, że zjawisko to jako takie jest na tym etapie czymś oczywistym – można wskazać przynajmniej dwa powody. Z jednej strony poziom życia w klasztorach karmelitów bosych tego czasu był bardzo wysoki, stąd i wymagania stawiane młodym zakonnikom były duże, z drugiej zaś wydaje się, że zgłaszających się przyjmowano zbyt łatwo, jako że nie istniała wówczas praktyka dłuższego ich pobytu w klasztorze przed podjęciem właściwego życia zakonnego. Istniało bowiem przekonanie, że właściwym okresem weryfikacji jest tercjarjat względnie nowicjat. Nie zmienia to jednak faktu, że przez dłuższy czas ojcowie uskarżali się na brak „dobrych powołań”.

Mówiąc o nowicjuszach-chorystach, należy zaznaczyć, że liczba ich wzrosła wydatnie, odkąd do zakonu zaczęli wstępować wychowankowie juwenatu w Wadowicach. W latach 1897-1911 wstąpiło ich 24, choć nie wszyscy przebywali w tym zakładzie od początku swej nauki w gimnazjum. Jest to liczba dość wysoka, jako że stanowi 44% wszystkich nowicjuszy-chorystów, a trzeba dodać, że wstępowali do zakonu dopiero od roku 1897, czyli przez ostatnie 14 lat badanego tutaj, 36-letniego okresu.

Wszystko, co dotąd zostało powiedziane o tercjarzach i nowicjuszach, dotyczyło kandydatów którzy wstępowali do klasztorów polskich, a nowicjat odbyli w Czernej. W zbiorowości, jaką tutaj się zajmujemy, występują jednak i tacy zakonnicy, którzy w latach 1875-1911 odbyli swoją formację w klasztorach austriackich. Przede wszystkim należy tu wymienić trzech chorystów Polaków, którzy przed rokiem 1880 wstąpili do nowicjatu w Grazu, mianowicie Rafał Kalinowski, Kazimierz Rybka i Franciszek Ksawery Drescher. Po rocznym nowicjacie złożyli profesję czasową, a potem w stosownym czasie zostali skierowani przez prowincjała do klasztoru w Czernej. Ponadto w grupie zakonników prowincji austriackiej nie-Polaków znajdowali się tacy, którzy w omawianym okresie odbyli formację na etapie tercjarjatu i nowicjatu w Grazu, Linzu i Győr,

a w późniejszych latach przebywali w klasztorach polskich. Dotyczy to czterech braci donatów, sześciu kleryków, którzy później przyjęli święcenia kapłańskie, oraz dwóch nowicjuszy, którzy wstąpili do zakonu jako kapłani diecezjalni.

Klerycy

Po złożeniu ślubów zakonnych choryści powinni odbyć rok tzw. profesatu, w czasie którego mieli ugruntować się w życiu zakonnym i kontynuować poniekąd formację nowicjacką, a także uzupełnić zdobyte przed wstąpieniem do zakonu wykształcenie humanistyczne²³. Realizacja tego przepisu Konstytucji przebiegała różnie. W niektórych przypadkach, zwłaszcza na początku analizowanego tu okresu, zaraz po zakończeniu nowicjatu kierowani byli do innego klasztoru, w którym mieściło się kolegium filozoficzne, i rozpoczynali studia. Z czasem jednak stało się zasadą, że na mocy decyzji definitorium prowincjalnego pozostawali przez rok w klasztorze nowicjackim w Czernej i tam odbywali profesat, a równocześnie rozpoczynali zgłębianie filozofii. Jednak i w takim przypadku dopiero w roku następnym definitorium prowincjalne dopuszczało ich do studium filozofii. Wtedy opuszczali klasztor w Czernej i przenosili się do domu studiów.

Pierwszymi klerykami, jakich spotykamy już w roku 1875, byli Maciej Bilski i Ignacy Terpiński, konwentualni klasztoru czerneńskiego w chwili przyłączenia tego konwentu do semiprowincji austriackiej. Wiadomo o nich jedynie, że byli studentami czwartego roku studiów, a odbywali je w Krakowie, mieszkając w klasztorze reformatów. Kolejnym chronologicznie klerykiem Polakiem był Rafał Kalinowski, który po złożeniu profesji w roku 1878 w Grazu, został skierowany na studia do klasztoru w Győr. Ukończył je w roku 1881 i stamtąd przybył do Czernej, gdzie wkrótce przyjął święcenia kapłańskie. Kiedy śluby zakonne zaczęły składać wychowankowie nowicjatu czerneńskiego, przyjęto za coś oczywistego, że będą oni odbywać studia w którymś z kolegiów funkcjonujących w klasztorach prowincji austriackiej. Spośród trzech istniejących wówczas klasztorów (poza Czerną) w Grazu mieścił się nowicjat, natomiast dwa pozostałe, tj. w Linzu i Győr pełniły rolę kolegiów. Tak więc począwszy od roku 1882 byli oni kierowani najpierw do kolegium filozoficznego do Linzu, a po ukończeniu tej części studiów do Győr, gdzie z kolei mieściło się kolegium teologiczne. Rozwiązanie takie nie było dobre, przede wszystkim dlatego, że pełną integrację polskich studentów z miejscowymi wspólnotami utrudniała niewystarczająca znajomość języka niemieckiego oraz zachodzące między obu stronami różnice w mentalności. Dla tych m.in. powodów studia zorganizowano na pewien czas w Czernej, wykorzystując fakt, iż przez kilka lat w tamtejszym nowicjacie nie było nowicjuszy. Stan taki utrzymywał się w latach 1889-1893. W późniejszym czasie

²³ Por. Tamże, caput VIII, n. 3.

w klasztorze w Czernej jeszcze dwukrotnie przebywało kilku kleryków, jednak nie zmieniało to w niczym nowicjackiego charakteru tego klasztoru. Utworzenie własnego kolegium w Galicji było dla karmelitów polskich sprawą niezmierniej wagi. Stało się to możliwe dopiero po dwudziestu latach, gdy w Wadowicach ukończono budowę nowego klasztoru. Moment ten był o tyle korzystny, że właśnie wtedy liczba kleryków zaczęła się powiększać o kolejnych wychowanków juwenatu. Studia w Wadowicach rozpoczęły się jesienią 1899 roku. Odtąd studiowali tam wszyscy klerycy Polacy, którzy kończyli nowicjat czerneński, a ponadto prowincjał posłał do tego kolegium trzech profesów nowicjatu w Grazu: dwóch Niemców i jednego Austriaka. Jakie były motywy tego ostatniego posunięcia, trudno dziś z całą pewnością powiedzieć. Być może chodziło o to, by przez kontakt z nimi studenci polscy mieli na co dzień możliwość doskonalenia języka niemieckiego, może też zależało przełożonym, aby zostało w nich ugruntowane poczucie przynależności i więzi z prowincją austriacką. Jest też prawdopodobne, że chciano w ten sposób zaszczerpić w nowo otwartym kolegium wadowickim sposób życia, tradycje i zwyczaje istniejące w domu studiów w Linzu. Nie można wszakże wykluczyć, że istniały jeszcze inne powody, dla których owi trzej klerycy nie studiowali w klasztorach austriackich, a właśnie w Wadowicach. Podobny przypadek miał miejsce już wcześniej, gdy w latach 90. w Czernej studiował kleryk narodowości austriackiej. Dodać jeszcze trzeba, że dwaj szczególnie uzdolnieni klerycy Polacy zostali w 1904 posłani przez generała na studia do Rzymu. Całość studiów odbywała się w Wadowicach do stycznia 1911, kiedy to w nowym klasztorze w Krakowie zostało otwarte drugie kolegium, dokąd skierowano studentów teologii. Obowiązki wykładowców, których nazywano lektorami, pełnili ojcowie wyznaczeni przez definitorium prowincjalne. Nie mieli oni żadnego specjalistycznego wykształcenia poza własnymi studiami, które odbyli przygotowując się do kapłaństwa. W klasztorach w Linzu i Győr wykładali Austriacy, Włoch i Węgier, w kolegiach polskich Austriak, Hiszpan i Polacy. Narodowość lektora nie miała większego znaczenia, gdyż przedmioty były wykładane po łacinie. W toku studiów klerycy zdawali różnego rodzaju egzaminy i byli aprobowani do kontynuowania nauki oraz kolejnych stopni święceń. Po drugim lub trzecim roku studiów przypadał czas złożenia profesji uroczystej. Studia trwały jeszcze przez rok po przyjęciu święceń kapłańskich.

Jak już zostało powiedziane, nowicjat w Czernej ukończyło 35 nowicjuszy-chorystów, przy czym dwaj z nich wstąpili do zakonu jako kapłani innych zakonów. Pozostałych 33 podjęło studia bądź w klasztorach austriackich (11), bądź w polskich (22). W okresie trwania ślubów czasowych sześciu wystąpiło z zakonu, a sześciu na końcu badanego okresu nadal było klerykami. Natomiast święcenia kapłańskie przyjęło 21, co stanowi 64% wszystkich czerneńskich profesów-kleryków. Liczbę tę należy jeszcze uzupełnić o czterech kleryków ob-

cokrajowców, którzy będąc wychowankami nowicjatu w Grazu, w klasztorach polskich odbywali swoje studia i tutaj też przyjęli święcenia kapłańskie.

Donaci-profesi

Donaci, którzy kończyli nowicjat, podobnie jak choryści, składali zakonne śluby proste, a po trzech latach byli dopuszczani do ślubów uroczystych. O ile pierwsza profesja zawsze miała miejsce w klasztorze nowicjackim, o tyle profesję uroczystą składali w klasztorze, w którym aktualnie byli konwentualnymi. W klasztorach polskich nowicjat ukończyło 13 braci donatów, tylko jeden z nich wycofał się z życia zakonnego w czasie trwania ślubów prostych (Hilarion Słowik), dwaj w dniu 19 października 1911 byli profesami czasowymi (Józef Pojedyński i Waław Szewczyk), natomiast dziesięciu złożyło profesję uroczystą, a mianowicie: Izidor Wojdarski, Edward Palka, Edmund Zarzycki, Stanisław Prochowski, Karol Stolarz, Walenty Urdzoń, Bernardyn Pigłowski, Mieczysław Ochalski, Bogumił Mazurek, Hilarion Ożóg.

Oprócz donatów Polaków, którzy odbyli nowicjat w Czernej, w klasztorach polskich przebywało kilku profesów nowicjatu w Grazu, reprezentujących różne narodowości żyjące w ówczesnych Austro-Węgrzech, głównie jednak Austriaków. Wszyscy oni byli już po profesji uroczystej. Przede wszystkim należy tu wymienić br. Awertana Schindlera i br. Tomasza Wagnera, którzy przybyli do Czernej w grupie odnowicieli życia zakonnego. Na pamięć zasługuje zwłaszcza ten ostatni, br. Tomasz Wagner, który przez 21 lat zarządzał majątkami klasztoru czerneńskiego. Ponadto w różnym czasie przebywali bracia: Alojzy Rößl, Ludwik Neubauer, Fidelis Pestrich, Modest Venusz, Wawrzyniec Rokavetz oraz Idzi Gschiel.

Bracia donaci wykonywali cały szereg prac umożliwiających właściwe i sprawne funkcjonowanie klasztoru. Najczęściej pełnili obowiązki zakrystiana, furtiana, kucharza, ogrodnika, krawca, szewca, stolarza, pielęgniarza chorych, odpowiedzialnego za refektarz. Do rzadziej spotykanych zajęć należało introligatorstwo, blacharstwo, murarstwo, ponadto w Czernej bracia pełnili również obowiązki zarządcy klasztornych folwarków. Swoje obowiązki zakonne i prace wykonywali najczęściej z wielką sumiennością, niektórzy odznaczali się świętobliwością, a kroniki klasztorne w wielu przypadkach odnotowują pochlebne opinie także o tych, którzy dla różnych przyczyn opuścili zakon.

Kapłani

Ostatnią wreszcie grupę, jaka wymaga bliższego omówienia, stanowili zakonnicy, którzy przyjęli święcenia kapłańskie. Zawsze stanowili oni trzon wspólnot klasz-

tornych, a przez swoją działalność apostołską wnosili widoczny wkład zakonu w życie lokalnego Kościoła.

Wszystkich kapłanów, którzy w latach 1875-1911 przebywali jako konwentualni w klasztorach polskich było 50, co stanowi 36% ogólnej liczby zakonników. W liczbie tej można wyróżnić następujące grupy:

- 8 ojców z dawnego zgromadzenia czerneńskiego: Onufry Piętkiewicz, Julian Kozubski, Benedykt Parszywka, Kazimierz Moroz, Cyryl Gawroński, Romeusz Brożek, Józef Tyrka, Marcin Stilger;
- 7 ojców przybyłych na reformę Czernej: Bertold Schormann, Brokard Losert, Adrian Maria Dubourdiou, Jan Chrzyciel Bouchaud, Bartłomiej Díaz de Cerio, Fulgenty Zalduogui, Andrzej Gatzweiler;
- 3 ojców Polaków, wychowanków nowicjatu w Grazu: Rafał Kalinowski, Kazimierz Rybka, Franciszek Ksawery Drescher;
- 9 ojców nie-Polaków, profesów nowicjatu w Grazu: Terezjusz Jung, Bonifacy Jentsch, Dominik Trappl, Metody Měrka, Marian Goeschlberger, Chryzostom Lamoš, Jan Wurm, Engelbert Deventer, Piotr Seul;
- 23 ojców, profesów nowicjatu w Czernej: Jacek Bieniasz, Romuald Kućka, Maurycy Michalski, Bogusław Jacaszek, Jan Nepomucen Sowa, Andrzej Gdowski, Jozafat Styczeń, Albert Drobniak, Czesław Jakubowski, Jan Kanty Osierda, Ignacy Bylica, Brokard Gajda, Mikołaj Jüttner, Bronisław Jarosiński, Julian Maj, Anzelm Gądek, Ksawery Górecki, Jozafat Knapik, Antoni Foszczyński, Tomasz Pikoń, Anatol Jarzyna, Bertold Kozłowski, Stefan Szałkowski.

Działalność ojców z klasztorów polskich (zarówno Polaków jak i obco-krajowców) była bardzo rozległa. Zaczynając od ich zaangażowania w sprawy wewnętrzzakonne, należy zaznaczyć, że mieli swój udział we władzach prowincji austriackiej. Jeden z nich, o. Chryzostom Lamoš, który wprawdzie był Morawianinem i profesem nowicjatu w Grazu, niemniej bardzo związany i zasłużony dla klasztorów w Galicji, dwukrotnie pełnił urząd prowincjała. Ponadto kapituły prowincjalne zachowywały zasadę, by jednym z definitorów prowincjalnych był zakonnik przebywający w klasztorach polskich. Ten ważny urząd pełnili o. Bartłomiej Díaz de Cerio (czterokrotnie), o. Rafał Kalinowski (trzykrotnie), a ponadto o. Andrzej Gatzweiler, o. Brokard Losert, o. Franciszek Ksawery Drescher i o. Marian Goeschlberger. Większa liczba Polaków uczestniczyła w kapitułach prowincji austriackiej. Niezwykle ważnym i odpowiedzialnym był pełniony przez ojców urząd przełożonego klasztoru. W Czernej przeorami byli: o. Józef Tyrka (w okresie przed reformą klasztoru), o. Bertold Schormann, o. Andrzej Gatzweiler, o. Rafał Kalinowski (trzykrotnie), o. Brokard Losert, o. Franciszek Ksawery Drescher, o. Kazimierz Rybka, o. Maurycy Michalski, o. Bogusław Jacaszek, o. Bar-

tłomiej Díaz de Cerio, o. Andrzej Gdowski i o. Marian Goeschlberger. Obowiązki przełożonego w Wadowicach pełnili: o. Rafał Kalinowski, o. Kazimierz Rybka, o. Bartłomiej Díaz de Cerio, o. Chryzostom Lamoš i o. Bogusław Jacaszek, natomiast przełożonym w Krakowie był o. Chryzostom Lamoš²⁴. Największą rolę w procesie formacji młodych zakonników spełniali magistrzy nowicjuszy oraz magistrzy kleryków. Zasłużonym magistrem w nowicjacie był o. Jan Chrzyciel Bouchaud, który urząd ten pełnił przez ponad 16 lat, przez pięć lat magistrem był jego wychowanek, o. Andrzej Gdowski, natomiast inni sprawowali tę funkcję przez krótszy okres czasu (o. Brokard Losert, o. Bartłomiej Díaz de Cerio, o. Franciszek Ksawery Drescher i o. Andrzej Gatzweiler). Gdy zaś chodzi o wychowanie kleryków, funkcję ich magistra w Wadowicach pełnili o. Jan Nepomucen Sowa, o. Andrzej Gdowski i o. Jan Chrzyciel Bouchaud, natomiast w Krakowie o. Anzelm Gądek. Bardzo rozległa była działalność ojców na polu duszpasterskim. Oczywiście, przy ich kościołach nie istniały parafie, gdyż nie zezwalało na to prawodawstwo zakonu, niemniej sprawowali w swych świątyniach służbę Bożą dla dobra wiernych, głosili kazania, a przede wszystkim byli bardzo zaangażowani w sprawowanie sakramentu pokuty. Przy swoich kościołach prowadzili kongregacje III zakonu karmelitańskiego, które zrzeszały nie tylko wiernych z okolic, ale obejmowały licznych mieszkańców pobliskiego Śląska. Spieszyli także z pomocą kapłanom w okolicznych parafiach, pełnili posługę w szpitalu i więzieniu w Wadowicach. Z dzieł szczególnych należy wymienić prowadzenie w Wadowicach juwenatu dla przyszłych kandydatów do zakonu, duchowe kierownictwo świadczone karmelitankom bosym, wreszcie w pewnym zakresie działalność piarską i edytorską.

Poziom życia zakonnego w klasztorach można z całym przekonaniem określić jako wysoki, czego świadectwo znaleźć można m.in. w protokołach wizytacyjnych prowincjałów i generałów zakonu. Wielu ojców było wzorowymi zakonnikami i kapłanami, a wśród zmarłych w tym okresie, zwłaszcza trzech odznaczało się świętością: o. Rafał Kalinowski (kanonizowany w roku 1991) oraz o. Jozafat Styczeń i o. Albert Drobnik. W późniejszych dziesięcioleciach zasłynęli świętością m.in. o. Alfons Maria Mazurek (beatyfikowany w roku 1999 w grupie 108 Męczenników), o. Anzelm Gądek (sługa Boży od 2002 roku) oraz br. Bogumił Mazurek.

---

²⁴ W klasztorach w pełni uformowanych, czyli przeoratach, istniały ponadto następujące funkcje: podprzeor, który był zastępcą przeora i w klasztorach wychowawczych odpowiadał za formację (w Czernej był magistrem nowicjatu, w Wadowicach i Krakowie magistrem kleryków), dyskrety (dziś nazywani radnymi) – było ich trzech: pierwszego wybierało definitorium prowincjalne, drugiego i trzeciego miejscowa kapituła klasztorna, egzaminatorzy – pierwszym był każdorazowy I dyskret, drugiego wybierała kapituła klasztoru, prokurator zajmujący się sprawami materialnymi konwentu, prokurator mszalny prowadzący ekonomię mszalną, bibliotekarz oraz kronikarz.

Biogramy

Zamieszczone poniżej opracowanie przedstawia sylwetki 140 karmelitów bosych, którzy w badanym okresie przebywali w klasztorach polskich. Wydaje się, że wykaz ten jest pełny, tzn. że obejmuje wszystkich, którzy do tej zbiorowości należeli. Układ biogramów jest alfabetyczny, tyle że nie według nazwisk, a według imion zakonnych. Motywem przyjęcia takiego kryterium jest fakt, że w zakonie aż do 2. połowy XX wieku zasadniczo nie posługiwano się nazwiskami, a właśnie imionami zakonnymi. Stąd też w księgach i dokumentach zakonnych (poza księgą obłóczyn i księgą profesji) na ogół nie znajdziemy nazwisk rodowych; figurują tylko imiona zakonne. W przypadku zakonników o tym samym imieniu została zachowana kolejność chronologiczna. W biogramie po imieniu zakonnym następuje imię chrzestne i nazwisko rodowe oraz takie dane, jak data i miejsce urodzenia, imiona rodziców i nazwisko rodowe matki, wykształcenie lub zawód zdobyte przed wstąpieniem do zakonu, a także dostępne informacje dotyczące okresu przed rozpoczęciem życia zakonnego względnie sprzed przybycia do któregoś z polskich klasztorów karmelitańskich. Zasadnicza część biogramu zawiera szczegółowe dane dotyczące pobytu w klasztorach galicyjskich w ramach czasowych niniejszego opracowania (od 15 XI 1875 do 19 X 1911). W przypadku zakonników żyjących także po roku 1911, została ponadto podana data śmierci, względnie opuszczenia zakonu. Każdy z biogramów jest zaopatrzony w notę bibliograficzną. Na końcu niniejszego opracowania został zamieszczony alfabetyczny wykaz osób według nazwisk z równoczesnym podaniem imion zakonnych.

ADRIAN MARIA OD ŚW. JÓZEFA – Pierre Cyprien Dubourdieu. Ur. 9 XII 1838 w Momuy (departament Landes, Francja), w diecezji Aire sur l'Adour. Jego rodzicami byli Pierre, rolnik, i Angèle z domu Tortigue. Do zakonu wstąpił w prowincji akwitańskiej. Habit karmelitański otrzymał **10 XI 1860**, śluby proste złożył 10 XI 1861, a uroczyste 10 XI 1864. Święcenia kapłańskie przyjął 8 VII 1866.

Odpowiadając na apel przełożonych generalnych, wyraził gotowość udania się do Czernej, aby uczestniczyć w odnowie życia zakonnego w tym klasztorze. Przyjechał tam 4 IX 1880, a więc nieco później niż inni współbracia, którzy przybyli w tym samym celu. W czasie swojego prawie trzyletniego pobytu w Czernej pełnił funkcję dyskreta (od 5 XI 1880 był trzecim dyskretem, od 4 V 1882 pierwszym, od 12 XII 1882 aż do swego wyjazdu ponownie trzecim). Po pewnym czasie zwrócił się do generała zakonu o przeniesienie do któregoś z klasztorów francuskich, w odpowiedzi na co został skierowany do klasztoru w Cherasco w Sabaudii, gdzie karmelici francuscy otworzyli nowicjat. Z Czernej wyjechał 9 VI 1883. Kronika klasztoru podaje, że był gorliwym zakonnikiem,

dbałym o modlitwę, troszczącym się o zakrycie i kościół, niemniej trudnością dla niego było m.in. to, że nie zdołał opanować ani języka polskiego, ani niemieckiego.

Zmarł w 1913 roku.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 22, 51, 69; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 15v, 20v; APA, *Catalogus Provinciae*; adk, KBCzerna, Bertold Schormann do Konsystorza, Czerna 17 IX 1880; Rafał Kalinowski do Konsystorza, Czerna 4 VII 1883; Katalogi 1881-1883.

ALBERT OD NAWIEDZENIA NMP – Paweł Henryk Zollna. Ur. 29 V 1865 w Altberun (Stary Bieruń) na Śląsku Pruskim, w diecezji wrocławskiej. Był synem Pawła, którego zawód określono jako „tabellarius”, co może oznaczać zarówno listonosza jak i buchaltera, i Pauliny z domu Albrecht. Jego siostra Ludwika Maria (1860-1950), używająca później nazwiska w formie polskiej Żołna, od 1882 była karmelitanką bosą (imię zakonne: Maria Alojza od Męki Pańskiej) w klasztorze krakowskim przy ul. Łobzowskiej, a od 1885 w klasztorze w Przemysłu. Dwaj jego bracia, Hugo i Adolf (którzy wcześniej przez kilka miesięcy byli nowicjuszami u franciszkanów) w 1883 przebywali jako kandydaci w klasztorze karmelitów bosych w Czernej, jednak obaj wystąpili przed obłóczynami. Nieco później Hugo został przyjęty do zakonu w Grazu, gdzie 31 XII 1883 rozpoczął nowicjat jako chorysta (Hugo od św. Jadwigi), jednak już 17 III 1884 zrezygnował z życia zakonnego.

Będąc uczniem V klasy gimnazjum wstąpił do zakonu w Czernej, gdzie **2 VII 1881** został obłoczony jako chorysta. W czasie nowicjatu (25 VII 1881) przyjął sakrament bierzmowania w kaplicy domowej bpa Albina Dunajewskiego w Krakowie. Śluby proste złożył 16 X 1882 w Czernej. Dn. 19 X 1882 wyjechał do klasztoru w Linzu, gdzie rozpoczął studia filozoficzne. Odesłany z zakonu 15 V 1883 na mocy decyzji definitorium generalnego (10 V 1883).

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 29, 49, 60, 66, 67, 69; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 17r, 17v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 3v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 2r-v; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 3; adk, KBCzerna, Rafał Kalinowski do Konsystorza, Czerna 23 XII 1882; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 177, 179; Katalogi 1882, 1883; C. GIL, *Słownik polskich karmelitanek bosych 1612-1914*, Kraków 1999, s. 268-269.

ALBERT OD NAWIEDZENIA NMP – Wojciech Drobnik. Ur. 20 IV 1877 we wsi Strumiany (Galicja), parafii Wieliczka, diecezji krakowskiej, jako syn Józefa i Małgorzaty z domu Fornal, właścicieli domu i czterech morgów gruntu w Strumianach. Uczęszczał do gimnazjum im. Jana Sobieskiego w Krakowie. W tym czasie jego spowiednikiem i kierownikiem duchowym był o. Wacław Nowakowski, kapucyn.

Po ukończeniu V klasy gimnazjum wstąpił do zakonu w Czernej, gdzie **2 VII 1895** rozpoczął nowicjat, a **5 VII 1896** złożył śluby proste. Przez następny rok przebywał nadal w klasztorze nowicjackim, uzupełniając we własnym zakresie wykształcenie w zakresie gimnazjum. Dn. **13 V 1897** definitorium prowincjalne zwolniło go od konieczności uzupełnienia VI klasy gimnazjalnej i dopuściło do studiów filozoficznych. Dn. **11 IX 1897** wyjechał do Linzu, gdzie przez rok studiował filozofię, jednak już **23 VII 1898** powrócił do Czernej, a definitorium prowincjalne **4 X 1898** postanowiło, że studia II roku filozofii ma odbyć w klasztorze czerneńskim. Egzamin z całej filozofii złożył z wynikiem bardzo dobrym **30 VI 1899**. Dn. **5 VII 1899** złożył profesję uroczystą w chórze klasztoru w Czernej, a **16 VIII 1899** wyjechał na studia teologiczne do klasztoru w Wadowicach. Czteroletnie studia teologii odbył w klasztorze wadowickim (1899-1903). Po III roku teologii przyjął święcenia kapłańskie **26 VII 1902** w kościele klasztornym w Wadowicach z rąk bpa Anatola Nowaka, sufragana krakowskiego, po czym odprawił uroczyste prymicje w Czernej (**3 VIII**) oraz w rodzinnej parafii w Wieliczce (**10 VIII**). Egzamin kończący studia teologiczne złożył **7 VII 1903**. Tegoż roku **22 X** został przeniesiony do Czernej. Oprócz pełnienia funkcji kapłańskich, zwłaszcza głoszenia kazań i słuchania spowiedzi, był bibliotekarzem, a w październiku **1907** został wybrany III dyskretem. Dn. **13 maja 1909** z polecenia prowincjała przeniósł się do klasztoru w Wadowicach, gdzie zlecono mu funkcję ekonomy konwentu. Jednak już **22 października 1909** na własną prośbę został skierowany do Czernej. Objął tam obowiązki bibliotekarza konwentu oraz dyrektora miejscowej kongregacji III zakonu, a ponadto **13 XII 1909** kapituła klasztorna wybrała go II egzaminatorem. Wobec nasilającej się gruźlicy płuc, dnia **25 X 1910** został zaopatrzony sakramentami.

Zmarł **27 XI 1910** w klasztorze w Czernej, a **29 XI** został pochowany na cmentarzu klasztornym. Kronikarz czerneński napisał o nim: „Optimus religiosus, maximus regularis observantiae zelator, pius, humilis et in perferendis adversitatibus patientissimus”. Był bardzo ceniony przez swego spowiednika z lat młodości, o. Wacława Nowakowskiego, który zadedykował mu swoją książkę *O cudownym obrazie Najśw. Maryi Panny Berdyczowskiej* (Kraków 1897).

APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 146, 191, 213, 236, 239, 294, 295, 374; APKB, sygn. AKC 4, Chronica Conventus Czernensis t. 3, s. 16, 18, 28, 29; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 51r, 51v, 91v; APKB, AKC 30, Liber Induionum, k. 22r; APKB, AKC 31, Liber Professionum, k. 17r-v; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 112v, 120v; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 62, 65, 81, 129, 136, 163-164; APA, Acta Definitorii Provincialis 1883-1898, s. 176, 193; APA, Adnotatio approbationum studentium, s. 10-11; Katalogi 1896-1903, 1906-1910.

ALBIN OD ŚW. IZYDORA – Izydor Suchan. Ur. **6 V 1866** w miejscowości Kaszów (Galicja), w parafii Liszki, diecezji krakowskiej. Był synem Jana, rolnika,

i Franciszki z domu Płatek. Ukończył cztery klasy Gimnazjum Św. Jacka w Krakowie.

Dn. **24 IX 1886** w Czernej został obłóczony jako chorysta. Był jeszcze w nowicjacie, gdy 20 IV 1887 definitorium prowincjalne aprobowало go do rozpoczęcia studiów filozoficznych. Studiów jednak nie podjął, gdyż w lipcu 1887, a więc przed złożeniem profesji, został odesłany z zakonu.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 154; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 14v; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 55; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 8; *Katalog 1887*.

ALFONS MARIA OD DUCHA ŚW. – Józef Mazurek. Ur. 1 III 1891 w Baranówce (Królestwo Polskie), w parafii Lubartów, diecezji lubelskiej. Rodzicami jego byli Wojciech, posiadający sześć morgów ziemi ornej, i Marianna z domu Gózdź. Jego stryj Jan (1874-1960) w 1901 wstąpił do zakonu karmelitów bosych jako donat o imieniu zakonnym Bogumił od św. Jozafata. W latach 1903-1908 Józef był uczniem juwenatu karmelitów bosych w Wadowicach i równocześnie uczył się w miejscowym gimnazjum.

Po ukończeniu V klasy wstąpił do nowicjatu w Czernej, gdzie **29 VIII 1908** został obłóczony jako chorysta. Po rocznym nowicjacie złożył śluby proste 5 IX 1909. Przez następny rok pozostawał w Czernej, uzupełniając wykształcenie zdobyte w gimnazjum. Dn. 7 IV 1910 definitorium prowincjalne dopuściło go do studium filozofii, w związku z tym 18 VII t. r. opuścił Czerną i udał się do klasztoru w Wadowicach. Pierwszy rok filozofii zakończył egzaminem złożonym 26 VI 1911. W chwili ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) był studentem II roku filozofii.

Zginął śmiercią męczeńską z rąk niemieckich nazistów jako przeor klasztoru czerneńskiego 28 VIII 1944 w Nawojowej Górze k. Krzeszowic. Beatyfikowany przez Jana Pawła II dnia 13 VI 1999 w Warszawie w grupie 108 Męczenników polskich z lat 1939-1945.

APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 16, 26; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 87v, 88r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 42r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 34v-35r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 129r; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 44; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 141; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 22; APKB, sygn. APGW 6, *Katalog ocen i klasyfikacji alumnów; Katalogi 1909-1912*; O. B[ERNARD SMYRAK], k.B., „*Coście wyszli widzieć na puszcze*”. *Pamięci O. Alfonsa, przeora dawnej pustelni Czerneńskiej*, „*Głos Karmelu*”, 1946, nr 9, s. 28-32; C. GIL, *Zwyciężyłeś zwycięstwem Boga. Sługa Boży Alfons Maria Mazurek OCD 1891-1944*, Kraków 1994; H. C. GIL, *Błogosławiony Alfons Maria Mazurek karmelita bosy 1891-1944 z grona polskich Męczenników 1939-1945*, Kraków 1999.

ALOJZY OD NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP – Michael Rößl. Ur. 28 IX 1839 w Köflach w Styrii (Austria), w diecezji Seckau. Rodzicami jego byli Josef i Elisabeth z domu Setznagel. Okres tercjariatu rozpoczął w klasztorze

w Grazu **21 IV 1860**, a śluby proste złożył tamże 23 IV 1865. Zanim przybył do klasztorów polskich, przebywał w Győr, Grazu, ponownie w Győr i w Linzu.

Do klasztoru w Czernej przyjechał 28 VIII 1889 i przebywał tam do 1 VIII 1892, kiedy to udał się na nową fundację do Wadowic. Każdego roku przyjeżdżał do Czernej dla odprawienia swoich dorocznych rekolekcji. W sierpniu 1896 wyjechał z Wadowic. W następnych latach przebywał w Linzu, Győr, znowu w Linzu, a wreszcie w Grazu. Zarówno w klasztorach polskich jak i w innych domach prowincji austriackiej pełnił obowiązki kucharza. Zmarł 10 I 1906 w Grazu.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 69, 125, 134, 143, 148, 154; AKG, *Acta examinis postulatui praecedentis*, s. 2; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 35; AKG, *Necrologia confratrum*, nr 13 (tu błędna informacja, jakoby w 1880 przybył do Czernej w grupie odnowicieli konwentu); Katalogi 1868-1870, 1873-1874, 1876-1903, 1906-1907 (w Katalogu 1899 pominięty; począwszy od 1881 Katalogi podają jego imię w formie: Alojzy Rabata).

ALOJZY MARIA OD ŚW. TERESY – Włodzimierz Ossowski. Ur. 16 XII 1885 w miejscowości Mężnin (Królestwo Polskie, gubernia łomżyńska), w parafii Rudki, diecezji sejneńskiej, syn Kamila i Marianny z Kulkowskich. Z zawodu był kucharzem.

Jako kandydat na donata 6 V 1905 został przyjęty do życia wspólnotowego przez kapitułę czarneńską. Po okresie próby otrzymał habit tercjarski **13 X 1905** w Czernej. Dn. 11 IX 1906 przybył do Wadowic, gdzie zlecono mu pracę w kuchni. Z własnej woli wystąpił z zakonu 26 VIII 1908.

APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 75r, 77v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 38v-39r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 80v, 98v-99r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 99, 114; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratibus* (8 X 1907); Katalogi 1906-1908.

ALOJZY OD NARODZENIA NMP – Alojzy Michalik. Ur. 10 VI 1883 w miejscowości Żerniki (Śląsk Pruski), w parafii Gliwice (Gleitwitz-Petersdorf), diecezji wrocławskiej; syn Józefa, właściciela domu i gruntu, oraz Karoliny z domu Gryczman. Był wyuczonym szewcem.

Do zakonu wstąpił w klasztorze wadowickim. Tam dn. **8 IX 1908** rozpoczął trzyletni tercjariat. Dn. 19 XII 1910 wyjechał do nowo założonego klasztoru w Krakowie, gdzie został dopuszczony do nowicjatu, którego pierwszy rok rozpoczął 2 X 1911. Przez pierwsze lata pobytu w zakonie pracował jako szewc, natomiast w Krakowie powierzono mu obowiązki kucharza. W momencie ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) był donatem-nowicjuszem.

Prawdopodobnie w roku następnym opuścił zakon, po czym ponownie poprosił o przyjęcie, jednak nie do semiprowincji polskiej, lecz do prowincji austriackiej. Tam 19 XII 1912 otrzymał habit oraz imię zakonne Awertan od Jezusa, ale już 3 X 1913 zrezygnował z życia zakonnego.

APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 131v, 140v; APKB, sygn. ANPK 16, Acta Capituli Conventus Cracoviensis, k. 3r; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 115, 160; AKW, sygn. I, 6, Liber votationum pro Fratibus (6 IX 1909, 3 IX 1910); AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 42, 45, 57, 69; AKK, Kronika klasztoru w Krakowie, k. 32r; APA, Catalogus ab 1878, s. 32; Katalogi 1909-1912 (w Katalogu 1912 błędna data obłóczyn).

ANATOL OD ŚW. JÓZEFA – Władysław Jarzyna. Ur. 11 VI 1885 w Polance Wielkiej (Galicja), diecezji krakowskiej, jako syn Franciszka, rolnika, i Katarzyny z domu Bielenin. W drugim półroczu roku szkolnego 1901/1902 wstąpił do alumnatu karmelitów bosych w Wadowicach. Był już wówczas uczniem V klasy gimnazjum. Po ukończeniu klasy VI wstąpił do nowicjatu w Czernej.

Habit zakonny otrzymał **14 VII 1903**, a rok później, dn. 17 VII 1904, złożył śluby proste. Dn. 10 X 1904 jako neoprofes przybył z Czernej na stały pobyt do klasztoru w Wadowicach, gdzie kontynuował rok profesatu. Do studium filozofii dopuściło go definitorium prowincjalne obradujące w Wiedniu 9 V 1905. W kolegium wadowickim studiował przez dwa lata filozofię (1905-1907) oraz przez trzy lata teologię (1907-1910). W tym czasie, dn. 21 VII 1907, złożył w kościele klasztornym w Wadowicach profesję uroczystą. Świecenia kapłańskie przyjął 3 VII 1910 w katedrze w Krakowie z rąk bpa Anatola Nowaka, sufragana krakowskiego. Mszę prymicyjną odprawił najpierw w kaplicy męskiego seminarium nauczycielskiego w Krakowie, gdzie dyrektorem był jego wuj, ks. prałat Bielenin (4 VII), a następnie w rodzinnej parafii w Polance Wielkiej (10 VII 1910). Cztery rok studiów teologicznych rozpoczął w Wadowicach, jednak już 14 XII 1910 na własną prośbę został przeniesiony do klasztoru w Czernej, a dn. 27 I 1911 przyjechał jako konwentualny do nowego klasztoru w Krakowie. Tam kończył ostatni rok studiów teologicznych, a ponadto pełnił obowiązki organisty. Końcowy egzamin z teologii zdał przed kapitułą czerneńską dn. 22 VI 1911, a pierwszy egzamin do jurysdykcji w klasztorze krakowskim 26 VI. W momencie ustanowienia semiprowincji polskiej był konwentualnym w Krakowie.

Po I wojnie światowej opuścił zakon i został kapelanem wojskowym. Zmarł 2 VIII 1920 w Chełmnie.

APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 306; APKB, sygn. AKC 4, Chronica Conventus Czernensis t. 3, s. 25, 38; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 71r; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 36v; APKB, AKC 31, Liber Professionum, k. 29v-30r; APKB, sygn. AKWD 1, Kroniczka prywatna, k. 19r; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 24v, 128v, 140v; APKB, sygn. APGW 6, Katalog ocen i klasyfikacji alumnów; APKB, sygn. ANPK 16, Acta Capituli Conventus Cracoviensis, k. 2r; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 86, 104, 113, 114-115, 130, 153, 160; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 24; AKK, Kronika klasztoru w Krakowie, k. 32v; APA, Acta Definitorii Provincialis 1899-1929, s. 79, 86-87, 107; APA, Adnotatio approbationum studentium, s. 18-19; APA, Catalogus ab 1878, s. 25; Katalogi 1906-1912 (we wszystkich błędnie podany dzień profesji).

ANDRZEJ OD ŚW. ROMUALDA – Charles Gaspard François Hubert Gatzweiler. Ur. 13 I 1819 w Brand koło Akwizgranu (Nadrenia, Prusy), w archidiecezji kolońskiej. Jego rodzicami byli Jean Pierre, właściciel dóbr, i Marie Josephine z domu Lamberts. Do gimnazjum uczęszczał w Akwizgranie, po czym, pragnąc zostać kapłanem, studiował filozofię i teologię w akademii w Rolduc, w prowincji Limburg. Ukończywszy studia, wstąpił do prowincji flandro-belgijskiej zakonu karmelitów bosych. Nowicjat w klasztorze w Ypres rozpoczął 7 II 1843, śluby proste złożył 7 II 1844, a święcenia kapłańskie otrzymał 20 XII 1845 w Bruges z rąk miejscowego biskupa François René Boussem. Pracował w różnych konwentach w Belgii oraz w Leyden w Holandii. Na początku lat 70. przez pewien czas przebywał w Poznaniu jako spowiednik karmelitanek bosych, przy klasztorze których zaprowadził kongregację III zakonu karmelitańskiego (8 XII 1873). W swojej prowincji był m.in. lektorem teologii i definitorem prowincjalnym.

Kiedy aktualną stała się sprawa odnowienia życia zakonnego w klasztorze w Czernej, zgłosił gotowość udziału w tym dziele. Złożywszy pełnione w prowincji flandro-belgijskiej obowiązki, udał się najpierw do Linzu, a następnie 26 V 1880 przybył do Czernej. Nowo uformowana kapituła klasztoru 5 XI 1880 wybrała go I dyskretem, natomiast 25 IV 1882 powierzyła mu urząd przeora. Reskryptem ministerstwa spraw wewnętrznych z 28 XII 1881 otrzymał obywatelstwo austriackie, a 1 V 1882 złożył przysięgę poddańczą w starostwie powiatowym w Chrzanowie i został wpisany w poczet mieszkańców gminy Paczółtówice. Obowiązki przeora pełnił zaledwie przez kilka miesięcy, bowiem wszystkie mandaty przełożenijskie w semiprowincji (wikariacie) austriackiej wygasły wraz z podniesieniem jej do rangi prowincji (21 XI 1882). Dn. 30 XI 1882 definitorium generalne wybrało go II definitorem prowincjalnym i równocześnie powierzyło mu obowiązki magistra nowicjatu, podprzeora oraz I dyskreta klasztoru czerneńskiego. Zaangażowany był także w posługę duchową wobec karmelitanek bosych w Krakowie, zwłaszcza w klasztorze łobzowskim: uczestniczył w wyborach, wizytował oraz był spowiednikiem. Zmarł w Czernej po pięcioletniej chorobie dn. 29 XI 1883. Pochowany został na cmentarzu klasztorowym dn. 1 XII 1883.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 21, 39, 53, 60, 64, 66, 75-79; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 15v, 20v, 25r-v; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 1, 28; APA, *Catalogus Provinciae*; adk, KBCzerna, Andrzej Gatzweiler do Konsystorza, Czerna 3 V 1882; Rafał Kalinowski do Konsystorza, Czerna 5 XII 1883; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 171-172; Katalogi 1881-1883; C. GIL, *Karmelitanki Bose w Poznaniu 1867-1875*, „*Saeculum Christianum*” 1994, nr 2, s. 249, 251.

ANDRZEJ OD JEZUSA – Franciszek Gdowski. Ur. 3 X 1871 w miejscowości Jasień (Galicja), w diecezji tarnowskiej. Był synem Franciszka, rolnika, i Wiktorii z domu Miotła. Do gimnazjum uczęszczał w Tarnowie. Po ukończeniu V klasy gimnazjalnej poprosił o przyjęcie do zakonu karmelitów bosych.

Nowicjat rozpoczął w Czernej **5 V 1888**, a profesję prostą złożył tamże **5 V 1889**. Dn. 21 VIII 1889 definitorium prowincjalne dopuściło go studiów filozoficznych, a prowincjał udzielił mu dyspensy od odbycia roku profesatu. Tak więc wkrótce po zakończeniu nowicjatu, 29 VIII wyjechał z Czernej do klasztoru w Linzu, gdzie klerycy prowincji austriackiej zazwyczaj odbywali pierwszy etap studiów. Po ukończeniu studium filozofii został dopuszczony przez definitorium do podjęcia studiów teologicznych w Győr (24 IV 1891). Wydaje się jednak, że zanim wyjechał do klasztoru w Győr, przez pewien czas studiował teologię w Czernej. Katalog prowincji na rok 1892 (podający stan z ostatnich miesięcy roku poprzedniego) wymienia go jako studenta w Czernej, co jest bardzo prawdopodobne, gdyż w tym czasie było tam dwóch lektorów, którzy wykładali teologię br. Marianowi Goeschlbergerowi. Być może br. Andrzej Gdowski studiował tam przez kilka miesięcy, a następnie, gdy w styczniu 1892 jeden z lektorów z powodu choroby wyjechał na dłuższy czas do Linzu, on udał się dla kontynuowania studiów do Győr i tam w lipcu 1892 zdawał egzamin kończący I rok teologii. Trzy kolejne lata studiów, aż do ich zakończenia, odbywał z całą pewnością w Győr. W tamtejszym klasztorze 24 XI 1892 złożył profesję uroczystą. Po złożeniu egzaminu końcowego z teologii oraz pierwszego do jurysdykcji (26 VI 1895), dn. 7 VII 1895 przyjął święcenia kapłańskie w kościele urszulanek w Győr z rąk bpa Jánoša Zalki (Zalka), miejscowego ordynariusza. Kilka dni później był już w Czernej, gdzie 16 VII świętował prymicje, natomiast 21 VII odprawił mszę prymicyjną w rodzinnej parafii Jasień. Przez następnych pięć lat przebywał w klasztorze czerneńskim, przede wszystkim pełniąc posługę kapłańską w kościele klasztornym oraz wspomagając okolicznych proboszczów w słuchaniu spowiedzi i głoszeniu kazań. Ponadto od 1897 był prokuratorem konwentu. Po kapitule prowincjalnej w roku 1900 definitorium wybrało go magistrem nowicjatu i podprzeorem w Czernej (11 V). Ponieważ nie miał jeszcze wymaganego przez prawo wieku, definitorium zwróciło się do Rzymu o dyspensę, motywując w depeszy: „Nullus aptus, pax conventus”. Ponadto kapituła klasztoru wybrała go III dyskretem (23 VIII 1900), a dwa lata później definitorium powierzyło mu obowiązki I dyskreta klasztoru czerneńskiego (9 IV 1902). Jest godne uwagi, że o. Andrzej Gdowski był pierwszym Polakiem, który po roku 1880 był magistrem nowicjatu w Czernej (jeśli pominąć pełniącego ten urząd przez rok o. Franciszka Ksawerego Dreschera). Obowiązki magistra nowicjatu i podprzeora pełnił do kapituły prowincjalnej w maju 1903. Kiedy kilka miesięcy później (6 X 1903) definitorium prowincjalne nadało klasztorowi wadowickiemu status przeoratu, o. Andrzej został mianowany podprzeorem tego klasztoru (10 X). Z urzędem tym połączona była funkcja magistra studiujących tam kleryków. Dn. 2 XI 1903 przybył zatem z Czernej do Wadowic i jeszcze tego samego dnia miejscowa kapituła wybrała go III dyskretem i II egzaminatorem konwentu. Ponadto w czasie wizytacji klasztoru prowincjał o. Bonawentura Kirschstein 30 VI 1905 po-

wierzył mu obowiązki lektora teologii. W dn. 4-9 V 1906 uczestniczył w kapitule prowincjalnej w Wiedniu jako socjusz klasztoru wadowickiego, który to mandat powierzyła mu kapituła klasztorna (24 IV 1906). Na tejże kapitule 7 V został wybrany przeorem klasztoru w Czernej. Będąc przeorem czerneńskim, od lutego 1907 zajmował się z polecenia prowincjała, o. Chryzostoma Lamośa, sprawami związanymi z fundacją nowego klasztoru w Krakowie. On też poświęcił kamień węgielny pod wznoszony tam konwent. Od 30 IV do 5 V 1909 uczestniczył, z racji sprawowanego urzędu przeora, w kapitule prowincjalnej w Wiedniu. Kapituła wybrała go I substytutem na kapitułę generalną (3 V), natomiast definitorium pokapitulne 5 V magistrem nowicjatu, podprzeorem i I dyskretem klasztoru w Czernej. Funkcje te pełnił również w chwili oddzielenia klasztorów polskich od prowincji austriackiej (19 X 1911).

Zmarł 16 III 1948 w Wilnie.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 60-61, 70, 107, 146-147, 272; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 65r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 17r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 14r-v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 16v, 32v; APKB, sygn. AKKŁ 8, *Fundacya Naszych Oyców*, nr 15: Chryzostom Lamoś do Marii Ksawery Czartoryskiej, Wadowice 10 II 1907; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 81, 91, 92, 94-95; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 28, 32-33; AKK, *Kronika klasztoru w Krakowie*, k. 12r; APA, *Acta Capitulum Provincialium*, s. 496, 501, 512, 519; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 75, 94; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 20, 52, 76-77, 131-132; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 6-7; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 9; ADG, *Chronica Carmelitarum Conventus Jaurinensis* t. 6, s. 33, 41, 46, 50; *Katalogi 1889-1903, 1906-1912*.

ANTONI OD DZIECIĄTKA JEZUS – Andrzej Foszczyński. Ur. 2 IX 1884 w Abramowicach (Galicja), w parafii Szczyrzyc, diecezji tarnowskiej. Był synem Jana, szewca, i Reginy z domu Śliwa. Mając za sobą rok nauki w gimnazjum w Bochni, jesienią 1898 wstąpił do alumnatu prowadzonego przez karmelitów bosych w Wadowicach. Przebywał w nim przez następnych pięć lat. Jako absolwent VI klasy gimnazjum wstąpił do zakonu.

Nowicjat w Czernej rozpoczął **14 VII 1903**, przyjmując habit zakonny wraz z siedmioma innymi wychowankami alumnatu wadowickiego. Śluby proste złożył 17 VII 1904. Zgodnie z decyzją definitorium prowincjalnego z 19 IV 1904, przez następny rok przebywał w klasztorze w Czernej, odbywając tzw. profesat (*annus professorii*). Kolejną decyzją z 9 V 1905 definitorium dopuściło go do rozpoczęcia studiów filozoficznych. W związku z tym 27 VII 1905 przybył do klasztoru w Wadowicach, gdzie przez dwa lata (1905-1907) studiował filozofię, a następnie przez cztery lata teologię (1907-1911). Podczas trwania studiów, 21 VII 1907 złożył profesję uroczystą w kościele klasztornym w Wadowicach, a 3 VII 1910 w katedrze w Krakowie przyjął święcenia kapłańskie z rąk bpa Anatola Nowaka, sufragana krakowskiego. Prymicyjną mszę św. odprawił 10 VII w kościele opactwa cystersów w Szczyrzycu, jako w swojej świątyni parafialnej.

Czwarty rok teologii ukończył zdając egzamin końcowy w konwencie wadowickim 26 VI 1911. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej był konwentalnym w Wadowicach, gdzie oprócz pracy kapłańskiej pełnił też funkcję bibliotekarza konwentu.

Zmarł 22 V 1950 w Poznaniu.

APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 306, 340; APKB, sygn. AKC 4, Chronica Conventus Czernensis t. 3, s. 25; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 71r; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 36r; APKB, AKC 31, Liber Professionum, k. 28r-v; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 35r, 128v; APKB, sygn. APGW 5, Książka do wpisywania zaświadczeń; APKB, sygn. APGW 6, Katalog ocen i klasyfikacji alumnów; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 104, 113, 114-115, 130, 153; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 24; APA, Acta Definitorii Provincialis 1899-1929, s. 79, 86-87, 107; APA, Adnotatio approbationum studentium, s. 18-19; APA, Catalogus ab 1878, s. 25; Katalogi 1906-1912 (we wszystkich błędnie podany miesiąc urodzenia oraz dzień profesji).

ANZELM OD ŚW. ANDRZEJA CORSININ – Maciej Józef Gądek. Ur. 24 II 1884 we wsi Marszowice (Galicja), w parafii Niegowić, diecezji tarnowskiej. Był synem Antoniego, rolnika i zarządcy folwarków, oraz Salomei z domu Kowal. Jego przyrodnią siostrą Salomea (1906-1978) była karmelitanką bosą (imię zakonne początkowo: Maria Terezyta od Dzieciątka Jezus, później: Maria Karmela od św. Józefa) kolejno w klasztorach w Krakowie na Wesołej (1926-1938), Wilnie (1938-1945), Wrocławiu (1946-1958) i Kielcach (1958-1978). Do powszechnej szkoły ludowej uczęszczał w Niegowici (1890-1894). Pierwszy kontakt z zakonem miał zapewne przez o. Bogusława Jacaszka, który pochodził z tej samej parafii i przyjaźnił się z jego ojcem. Najpewniej w grudniu 1894 przybył do juwenatu karmelitów bosych w Wadowicach. Przez pół roku przygotowywał się do egzaminu wstępnego do gimnazjum, a następnie jako alumn juwenatu kształcił się w tej szkole przez sześć lat (1895-1901). Po ukończeniu VI klasy gimnazjalnej wstąpił do zakonu.

Dn. 17 VIII 1901 przyjął habit zakonny i rozpoczął nowicjat w Czernej. Dokładnie rok później, 17 VIII 1902, złożył śluby proste. Jeszcze w czasie trwania jego nowicjatu (8 IV 1902) definitorium prowincjalne zdecydowało, że po złożeniu pierwszych ślubów ma przez rok pozostać w domu nowicjackim i odbywając profesat, rozpocząć naukę filozofii. Rok później, 8 V 1903 to samo definitorium dopuściło go do studiów, w związku z czym 24 VII opuścił Czerną i przybył do klasztoru w Wadowicach. Filozofię w tamtejszym kolegium studiował przez jeden rok (egzamin na koniec roku zdał 12 VII 1904). Wizytujący w dn. 8-12 IX 1904 wadowicki klasztor generał zakonu o. Rajnald Maria Roussel, biorąc pod uwagę jego niezwykle zdolności intelektualne, skierował go, a także drugiego studenta, br. Juliana Maja, na dalsze studia do Rzymu. Spełniając wolę przełożonego generalnego, 24 IX 1904 wyjechał z Wadowic. W czasie studiów w Rzymie złożył śluby uroczyste (19 VIII 1905), a 25 VII 1907 przyjął

święcenia kapłańskie w kościele Świętej Trójcy na Monte Citatorio, których udzielił mu abp Giuseppe Ceppetelli, tytularny patriarcha konstantynopolitański i wikariusz Rzymu. Następnego dnia (26 VII) odprawił swą prymicyjną mszę św. u grobu św. Piotra w bazylice watykańskiej. Studia zakończył egzaminem, który złożył w Rzymie 12 VII 1908, po czym 31 VII wyjechał do klasztoru w Wiedniu. Po kilkumiesięcznym pobycie w klasztorze wiedeńskim 13 IV 1909 przybył do Czernej. Dn. 6 XII 1909 z polecenia prowincjała udał się do Krakowa, by tam wraz z innymi zakonnikami zapoczątkować życie zakonne w nowo wybudowanym klasztorze. W związku z przeznaczeniem tego konwentu na kolegium teologiczne, definitorium prowincjalne 7 IV 1910 mianowało go lektorem teologii, natomiast 14 XII 1910 magistrem profesów. Obowiązki te zaczął spełniać od 17 I 1911, gdy do Krakowa przybyli pierwsi studenci teologii. Podobnie jak w czasie kilkumiesięcznego pobytu w Czernej (1909), tak i w Krakowie (1909-1911) rozwiniął bardzo ożywioną działalność apostołską w kościele przyklasztornym oraz w kościele karmelitanek bosych przy ul. Łobzowskiej, wykazując się zwłaszcza wiedzą teologiczną, talentem kaznodziejskim oraz wytrawnym kierownictwem duchowym.

Zmarł 15 X 1969 w Łodzi. Dn. 2 II 2002 rozpoczął się jego proces beatyfikacyjny.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 283, 295, 316-317, 342; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 18; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 66v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 32r-v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 25r; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 18r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 23v-24r; APKB, sygn. APGW 5, *Książka do wpisywania zaświadczeń*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 82, 86, 140, 160; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 11-12; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 48-49, 70, 142, 150; AKK, *Kronika klasztoru w Krakowie*, k. 17r, 19r, 19v, 21v, 22v, 29v, 31r, 32r, 32v, 35v, 36v; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 20-21; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 22; AWPKB, *Kalendarium życia i działalności Sługi Bożego Ojca Anzelma od św. Andrzeja Corsini OCD (Maciej Józef Gądek) 1884-1969*, [opr. o. Otto Filek OCD], Łódź 2002, s. 2-9 (mps); *Katalogi 1902-1903, 1906-1912*; O. FILEK, *Sługa Boży Ojciec Anzelm od św. Andrzeja Corsini, Maciej Józef Gądek (1884-1969), Karmelita Bosy. Profil duchowy*, Łódź 2002, s. 8-20.

AUGUSTYN OD NAJŚW. SERCA MARYI – Franciszek Roman Jacek Kozłowski. Ur. 9 VIII 1894 w Wadowicach (Galicja), diecezji krakowskiej, jako syn Jana († 1933), krawca, i Emilii z domu Jurzak († 1937). Dwaj jego bracia byli kapłanami: Jan (1888-1937) w zakonie karmelitów bosych jako Bertold od Najśw. Serca Jezusa oraz Karol (1900-1966) w diecezji krakowskiej, natomiast siostra Emilia (1890-1954) należała do zgromadzenia Najśw. Rodziny z Nazaretu (nazaretanki) pod zakonnym imieniem Taida od Jezusa w Hostii. Po ukończeniu szkoły powszechnej kontynuował naukę w gimnazjum wadowickim; w roku

szkolnym 1908/1909 jako uczeń V klasy tegoż gimnazjum był równocześnie alumnem juwenatu karmelitów bosych.

Nowicjat w klasztorze w Czernej rozpoczął **13 VIII 1909**, a 14 VIII 1910 złożył tamże śluby proste. Również przez następny rok przebywał w klasztorze nowicjackim odbywając tzw. profesat. Dn. 25 IV 1911 definitorium prowincjalne aprobowало go do podjęcia studiów filozoficznych, na które udał się do klasztoru w Wadowicach 22 VII 1911. W chwili ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) był studentem I roku filozofii w kolegium wadowickim.

Zmarł 24 XI 1972 w Wadowicach.

APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 26, 39; APKB, sygn. AKC 25 *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 90v-91r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 44r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 36v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 114v, 148r; APKB, sygn. APGW 6, *Katalog ocen i klasyfikacji alumnów*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 131; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 52; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 154; *Katalogi 1910-1912*; *Informacje* s. Danuty Koziół CSFN (Kraków, 8 III 2004).

AWERTAN OD ŚW. JÓZEFA – Josef Schindler. Ur. 3 III 1820 w Grazu (Styria), w diecezji Seckau. Jego rodzicami byli Johann Dekal i Elisabeth Schindler. Po ukończeniu szkoły powszechnej wyuczył się zawodu kuśnierza. W wieku 24 lat wstąpił do klasztoru karmelitów bosych w Grazu, założonego kilka miesięcy wcześniej przez zakonników z Włoch i Niemiec. Dn. **5 X 1844** otrzymał habit terejarski jako pierwszy donat w tym konwencie. Po trzech latach terejariatu i dwóch nowicjatu złożył profesję 1 XI 1849 w Grazu. Zgodnie z ówczesnym prawem kościelnym były to śluby uroczyste. Początkowo przebywał w klasztorze w Grazu. W wyniku wizytacji apostolskiej, przeprowadzonej w 1854 przez kard. J. Scitovszkyego, znalazł się w grupie zakonników, którym powierzono zaprowadzenie regularnego życia zakonnego w klasztorze w Linzu.

W związku ze staraniami o reformę klasztoru w Czernej, przełożeni wyznaczyli go, by udał się do tego konwentu, aby zasilić formującą się nową wspólnotę klasztorną. Wraz z br. Tomaszem Wagnerem przybył zatem 7 V 1880 z Linzu do Czernej i po pewnym czasie objął obowiązki kucharza. W klasztorze czerneńskim pozostawał przez dwa i pół roku. Dn. 19 X 1882 powrócił do Linzu, gdzie przebywał bez przerwy przez następne dziesięć lat (1882-1892). Krótko przed śmiercią został przeniesiony do klasztoru w Grazu, gdzie zmarł 1 XII 1893; został pochowany w krypcie pod kościołem klasztornym. W klasztorach austriackich pracował jako kucharz, ogrodnik, piwniczy i krawiec. Współbracia uważali go za wzór brata zakonnego.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 20, 49; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 135-136; AKG, *Registrum de Novitiorum Induitionibus*, s. 1; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 4; AKG, *Acta Capituli Convent. 1844-1911*, s. 2, 10; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 4, 6, 8; AKG, *Necrologia confratrum*, nr 11; *Katalogi 1868-1870, 1873-1874, 1876-1893*.

AWERTAN OD ŚW. KAZIMIERZA – Alojzy Stanisławski. Ur. 11 VI 1869 we wsi Soborzycze (Królestwo Polskie), w parafii Cielętniki, diecezji kieleckiej. Był synem Jana, administratora dóbr, i Balbiny z domu Tyrpycz.

Życie zakonne rozpoczął w klasztorze w Czernej, przyjmując habit tercjarzski **3 III 1894**. Pracował jako kucharz. W czasie tercjariatu był posyłany do klasztoru w Wadowicach, aby przez kilka tygodni zastępować w obowiązkach tamtejszych braci, którzy wyjeżdżali do Czernej celem odprawienia dorocznych rekolekcji. Po trzech latach tercjariatu został dopuszczony do nowicjatu, który rozpoczął w Czernej **7 III 1897**. Zrezygnował z życia zakonnego **20 VII 1897**.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 147, 148, 157, 169, 185; APKB, sygn. AKC 25 *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 47r, 47v; APKB, AKC 30, *Liber Induionum*, k. 20v, 23v; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 14; *Katalogi 1895-1897*.

AWERTAN OD ŚW. JÓZEFA – Stanisław Knapik. Ur. 6 I 1886 w miejscowości Wierzysko (Galicja), w diecezji krakowskiej, jako syn Piotra Knapika i Zofii z domu Knapik.

Do zakonu wstąpił w klasztorze wadowickim. Po dwóch miesiącach próby, rozpoczętej w grudniu 1909, tamtejsza kapituła dopuściła go do obłóczyn tercjarzskich. Habit tercjarza otrzymał zapewne **18 II 1910** w Wadowicach. Rok później (luty 1911) został aprobowany na drugi rok tercjariatu, jednak już 9 V 1911 przełożeni klasztoru wadowickiego polecili mu opuścić zakon. Pełnił obowiązki zakrystiana.

APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 122r, 124r (data obłóczyn: 18 II 1910), 143r, 146r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 144; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratibus* (17 II 1911); AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 61, 63; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 31 (tu imię chrzestne Józef, a data obłóczyn: 11 II 1910); *Katalog 1911*.

BARTŁOMIEJ OD ŚW. TERESY – Juan Díaz de Cerio y Vinaspre. Ur. 22 VI 1850 w Torralva (Pamplona, Navarra) w Hiszpanii. Jego rodzicami byli Miguel Díaz de Cerio, rolnik, i Baltasara Perez de Vinaspre. Ponieważ w 1837 w Hiszpanii zostały skasowane wszystkie klasztory męskie, a zakonnicy, którzy jeszcze żyli, pozostawali w rozproszeniu i nie mogli przyjmować nowicjuszy, 20-letni Juan Díaz de Cerio wstąpił do zakonu karmelitów bosych we Francji, w odradzającej się prowincji akwitańskiej. Habit karmelitański przyjął **1 I 1870**. Przez pewien czas jego magistrem w nowicjacie był o. Augustyn Maria od Najśw. Sakramentu (Herman Cohen, † 20 I 1871 w Berlinie), niegdyś słynny pianista i konwertyta z judaizmu. Śluby proste złożył 1 I 1871, uroczyste zaś 4 I 1874. Na kapłana został wyświęcony 19 XII 1874. Kiedy do prowincji akwitańskiej nadeszły listy przełożonych generalnych wzywające do pomocy w podniesieniu klasztoru w Czernej, wyraził gotowość wyjazdu do Galicji.

Do Czernej przybył nieco później niż inni zakonnicy, bowiem podczas gdy odnowioną obserwę zakonną zaczęto wprowadzać już na przełomie maja

i czerwca 1880, on dotarł na miejsce dopiero 13 X. Dzień później, w nocy z 14 na 15 X uczestniczył wraz z całym nowym zgromadzeniem czerneńskim w pierwszej od kilkudziesięciu lat w tym klasztorze nocnej modlitwie chórowej. W czasie wyboru nowego zarządu klasztoru 4 V 1882 został wybrany II dyskretem. Jednak po kilku miesiącach (27 XI 1882) opuścił Czerną i przez pięć następnych lat przebywał w innych konwentach prowincji austriackiej. Najpierw był konwentualnym w klasztorze nowicjackim w Grazu, gdzie dość dobrze nauczył się języka niemieckiego. Po kapitule prowincjalnej w 1885 definitorium prowincji austriackiej wybrało go podprzeorem i magistrem kleryków klasztoru w Győr na Węgrzech (4 V), natomiast miejscowa kapituła powierzyła mu funkcje II dyskreta i II egzaminatora konwentu. Po dwóch latach skierował do definitorium rezygnację z urzędu podprzeora, motywując ją tym, że pragnie w ten sposób okazać gotowość udania się do innego klasztoru, gdzie istnieją braki personalne. Niewątpliwie chodziło tu o klasztor w Czernej, gdzie liczba ojców była niewielka, a ostatnio zmniejszyła się jeszcze wraz ze śmiercią o. Brokarda Loserta († 9 III 1887). Rezygnacja została przyjęta (21 IV 1887), a miesiąc później o. Bartłomiej opuścił Győr i 23 V 1887 przybył do Czernej. Dn. 6 VI 1887 kapituła klasztoru wybrała go na wakujący urząd III dyskreta. W czasie trwania kapituły prowincjalnej w 1888 sprawował rządy w klasztorze czerneńskim jako wikariusz. Definitorium pokapitulne powierzyło mu (26 IV 1888) obowiązki I dyskreta w Czernej. Ponadto w tym triennium opiekował się biblioteką (od 1888) i był prokuratorem konwentu (od 1889). Dowodem zaufania współbraci był jego wybór na socjusza klasztoru czerneńskiego na kapitułę prowincjalną. Wzbraniał się przed przyjęciem tego wyboru i ustąpił dopiero wówczas, gdy kapituła konwentu potwierdziła swoją wolę, nakładając praeceptum. Uczestniczył zatem w obradach kapituły prowincjalnej w Linzu w dn. 17-23 IV 1891. Gremialni powierzyli mu mandat III definitora prowincji. Ten udział w zarządzie prowincją musiał być bardzo owocny, gdyż w następnych latach kolejne kapituły będą go jeszcze trzykrotnie powoływać na ten urząd. Po powrocie do Czernej został wybrany II dyskretem i II egzaminatorem (5 V), wcześniej zaś (24 IV) definitorium prowincjalne mianowało go lektorem teologii. W latach 1891-1892 wykładał teologię moralną kilku klerykom, którzy natenczas, wobec braku nowicjuszy, zostali skierowani do Czernej na studia. Zaangażowany był także w przygotowania do fundacji drugiego domu zakonnego w Galicji. Relacjonował postęp sprawy na forum definitorium, a także wraz z innymi ojcami szukał stosownego miejsca, odbywając podróże do Cieszyna, Bochni, Krakowa i Wadowic. Kiedy przyszedł czas wyjazdu zakonników na zapoczątkowanie nowego klasztoru w Wadowicach, udał się tam 1 VIII 1892 i przez cały miesiąc pomagał o. Rafałowi Kalinowskiemu w organizowaniu klasztoru. Wrócił jednak już pod koniec sierpnia, a 5 X definitorium prowincji powierzyło mu obowiązki magistra nowicjatu, podprzeora i I dyskreta klasztoru w Czernej, a to dla tej przyczyny, że pełniący dotąd te funkcje

o. Jan Chrzyciel Bouchaud podjął w Wadowicach obowiązki prefekta pierwszych chłopców przyjętych do juwenatu. Tak więc jako III definitor i podprzeor czerneński o. Bartłomiej udał się na kolejną kapitułę prowincjalną do Linzu (13-18 IV 1894). Tu po raz drugi powierzono mu obowiązki III definitora (14 IV), a wkrótce potem (19 IV) również magistra nowicjatu, podprzeora i I dyskreta klasztoru czerneńskiego. Z upływem czasu okazało się jednak, że z powodu słabej znajomości języka polskiego, jego wybór na magistra nowicjatu nie był decyzją szczęśliwą. Stąd też zdecydował się ustąpić z tej funkcji, a definitorium prowincjalne 3 X 1895 przyjęło jego rezygnację. Zachował natomiast urząd I dyskreta. W związku z przygotowaniem do budowy klasztoru w Wadowicach, jeździł tam niejednokrotnie, a jego bezsprzeczną zasługą było znalezienie bardzo dogodnego miejsca na klasztor. W maju (7-12) 1897 znowu brał udział w obradach kapituły prowincjalnej w Linzu, która wybrała go II socjuszem na kapitułę generalną, a pokapitulne definitorium (13 V) powierzyło mu po raz kolejny funkcję I dyskreta w Czernej. Sprawowanie tego obowiązku musiało być dla niego niełatwe, skoro już 8 X 1897 przesłał do definitorium prowincji rezygnację, motywując ją trudnościami w pogodzeniu uczestnictwa w aktach życia wspólnotowego, zwłaszcza w modlitwach chórowych, z ogromem prac apostolskich, głównie słuchaniem spowiedzi. Rezygnacja jednak nie została przyjęta. W tym też czasie (17 XI 1897), po 17 latach pobytu w Austrii, otrzymał z namiestnictwa we Lwowie obywatelstwo austriackie i został włączony do społeczności gminy Paczółtowiec. W związku z tym 22 XI złożył w starostwie w Chrzanowie przysięgę wierności cesarzowi i konstytucji. Kiedy we wrześniu 1898 o. Rafał Kalinowski z powodu złego stanu zdrowia złożył rezygnację z funkcji przełożonego domu w Wadowicach, o. Bartłomiej został wyznaczony na jego miejsce. W związku z tym 19 IX przeniósł się z Czernej do Wadowic. Jego przełożenie w Wadowicach było jednak tylko krótkim epizodem, gdyż już 27 XI jako nowy przełożony tego klasztoru przybył o. Chryzostom Lamoš. Być może od początku zakładano, że misja o. Bartłomieja jako przełożonego w Wadowicach będzie miała charakter krótkotrwały, może też wystąpiły jakieś inne powody tej zmiany, na co zdaje się wskazywać opinia definitorium prowincjalnego zapisana w aktach pod datą 5 X 1898, by o ile to możliwe, przełożonym w Wadowicach był któryś z ojców Polaków. Niemniej jest faktem, że o. Bartłomiej nie tylko nie pozostał w Wadowicach, ale też wkrótce opuścił Czerną, wyjeżdżając 2 XII 1898 na stały pobyt do klasztoru w Grazu. Tam z kolei został spowiednikiem zwyczajnym w pobliskim klasztorze karmelitanek bosych, a 20 I 1899 kapituła klasztorna wybrała go III dyskretem konwentu. Pod koniec sierpnia 1899 wziął udział w uroczystości konsekracji (27 VIII) nowo wybudowanego kościoła klasztorowego w Wadowicach. Dn. 24 IV 1900 kapituła klasztoru w Grazu wybrała go socjuszem na kapitułę prowincjalną, jednak z powodu choroby uniemożliwiającej wyjazd zrzekł się tego mandatu, a kapituła przyjęła jego rezygnację (2 V). Obra-

dująca w dn. 4-9 V 1900 w Linzu kapituła prowincjalna powołała go na urząd II definitora prowincji (5 V) oraz I substytuta na kapitułę generalną (7 V), natomiast pokapitulne definitorium powierzyło mu urząd przełożonego (w stopniu wikariusza) klasztoru w Wadowicach. W ten sposób po półtorarocznej nieobecności powrócił do Galicji; dn. 28 V zatrzymał się w Czernej, a 31 V przybył do Wadowic. Klasztor wadowicki nie był jeszcze wprawdzie przeoratem, ale jego zgromadzenie było liczne; w trzyleciu 1900-1903 liczba zakonników dochodziła do 20. Dom był siedzibą kolegium filozoficzno-teologicznego oraz juwenatu, a ojcowie prowadzili ożywioną działalność duszpasterską w swoim kościele. Po upływie kadencji o. Bartłomiej, z racji pełnionej funkcji II definitora, uczestniczył w kapitule prowincjalnej w nowym klasztorze w Wiedniu w dn. 1-6 V 1903. Tym razem kapituła wybrała go przeorem klasztoru w Czernej oraz I substytutem na kapitułę generalną. Urząd przeora, który objął 15 V 1903, spełniał przez całą trzyletnią kadencję. Następna kapituła prowincjalna, w której brał udział jako przeor czerneński w dn. 4-9 V 1906 w Wiedniu, wybrała go II socjuszem prowincji na kapitułę generalną (7 V), natomiast pierwsze po kapitule definitorium powierzyło mu funkcję I dyskreta klasztoru w Czernej (9 V). W roku następnym uczestniczył w kapitule generalnej zakonu jako II socjusz prowincji austriackiej. Kapituła ta obradowała w dn. 19-27 IV 1907 w domu generalnym p.w. św. Teresy od Jezusa i św. Jana od Krzyża w Rzymie. Dn. 19 IV 1909 kapituła konwentu czerneńskiego wybrała go socjuszem na zbliżającą się kapitułę prowincjalną. W takim charakterze uczestniczył w owej kapitule, która od 30 IV do 5 V 1909 odbyła się w klasztorze wiedeńskim. Tym razem został wybrany III definitorem (1 V), a definitorium po tejże kapitule powierzyło mu obowiązki lektora teologii w kolegium wadowickim (5 V). Już 13 V 1909 przybył do klasztoru w Wadowicach, a od nowego roku akademickiego rozpoczął działalność dydaktyczną. Gdy dotychczasowy I dyskret przeoratu wadowickiego, o. Jan Nepomucen Sowa, został przeniesiony do Krakowa, definitorium prowincjalne powierzyło ten urząd o. Bartłomiejowi (14 XII 1910). W procesie odłączenia klasztorów polskich od prowincji austriackiej wotum swoje wyraziło także definitorium prowincji austriackiej na nadzwyczajnej sesji, której w klasztorze w Linzu 20 VIII 1911 przewodniczył generał zakonu, o. Ezechiel Bilbao. Zasiadający w definitorium o. Bartłomiej, podobnie jak prowincjał i pozostali definitory, opowiedział się za oddzieleniem klasztorów polskich. Ponadto wyraził wolę przynależenia do mającej powstać semiprowincji polskiej. W dniu jej urygowania przebywał w klasztorze wadowickim jako I dyskret konwentu i lektor teologii.

W roku 1913 został odwołany do swej macierzystej prowincji awiniońsko-akwitańskiej. Zmarł 11 VIII 1927 w klasztorze w Avon.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 23, 49; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 18, 26-27, 86, 102, 125, 126, 138, 171, 180, 189, 196, 197, 202-203, 211, 213, 216, 218, 240, 243-244, 273, 306, 367-368; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 9; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czer-*

nensis, k. 20v, 38r, 41r; APKB, sygn. AKWD 1, Kroniczka prywatna, k. 9r, 11r; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 140r; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 43, 78, 129, 413; APA, Acta Capitulum Provincialium, s. 400, 405, 422, 427, 437, 445, 464, 465, 478, 484, 496, 501, 512, 518; APA, Acta Definitorii Provincialis 1883-1898, s. 40, 56, 63, 95, 109, 123, 149-150, 176, 179, 196; APA, Acta Definitorii Provincialis 1899-1929, s. 93-94, 132, 150, 159; APA, Catalogus Provinciae; AKG, Acta Capituli Convent. 1844-1911, s. 151, 153; ADG, Chronica Carmelitarum discalceatorum Conventus Jaurinensis t. 5, s. 438, 446, 449; adk, KBCzerna, Bertold Schormann do Konsystorza, Czerna 14 X 1880; Rafał Kalinowski do Konsystorza, Czerna 23 XII 1882; Franciszek Ksawery Drescher do Konsystorza, Czerna 31 V 1887; *Acta Capituli Generalis O.C.D. (1901-1961)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1996, s. 25, 48; Katalogi 1881-1882 (w obu błędne wezwanie zakonne: a S. Maria), 1883 (błędna data urodzenia, profesji i święceń), 1884-1903, 1906-1912; JAN KANTY OD ŚW. TERESY [OSIERDA], † *O. Bartłomiej od św. Teresy (Díaz de Cerio). Wspomnienia pośmiertne*, „Głos Karmelu”, 1927, nr 4, s. 129-131.

BENEDYKT OD ŚW. BROKARDA – Wojciech Parszywka. Ur. 14 II 1807 we wsi Więciórka (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Michała, robotnika, „kondycy wiejskiej”, i Agnieszki z domu Skrzeczek. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Myślenicach (1821-1825), a następnie wyjechał do Trnavy (wówczas na Węgrzech), gdzie przez siedem lat uczył się w gimnazjum prowadzonym przez benedyktynów (1825-1832). Po ukończeniu nauki przybył do Krakowa i wstąpił do zakonu dominikanów. Habit dominikański przyjął 29 X 1832 w Krakowie i otrzymał imię zakonne Jan. Po trzech latach (1835) opuścił zakon dominikanów i zwrócił się o przyjęcie do karmelitów bosych w Czernej. Nowicjat rozpoczął **5 IX 1835**, śluby zakonne (które według ówczesnego prawa kościelnego były ślubami uroczystymi) złożył w kościele w Czernej 27 XI 1836. Studia odbywał w seminarium diecezjalnym w Krakowie, kierowanym wówczas przez misjonarzy św. Wincentego. Dn. 25 X 1840 w Krakowie przyjął święcenia kapłańskie. Przez jeden rok (1841-1842) przebywał w klasztorze warszawskim, po czym na stałe wrócił do Czernej.

W klasztorze czerneńskim przebywał w chwili przyłączenia tego konwentu do semiprowincji austriackiej (15 XI 1875). Dn. 17 IV 1876 kapituła klasztorna wybrała go socjuszem na kongres tejże semiprowincji, w którym wraz z przeorem uczestniczył w dn. 26-27 IV t. r. w klasztorze w Grazu. Podczas wyborów nowego zarządu klasztoru czerneńskiego (11 V 1876), miejscowa kapituła powierzyła mu funkcję I dyskreta. Zmarł w klasztorze w Czernej 3 IV 1878. Spoczywa na cmentarzu klasztornym.

APKB, sygn. AKC 23, Liber Susceptorum ac Neoprofessorum, s. 23, 24, 25, 28; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 5v-6v, 7v-8r; APA, Catalogus Provinciae; APA, Congressus triennales, s. 12; Katalogi 1876-1878; Informacje o. Tomasza A. Gąsuzki OP (Kraków, 9 II 2004).

BERNARDYN OD NAJŚW. SAKRAMENTU – Paweł Józef Pachel. Ur. 22 VII 1857 w Paczkowie (Śląsk Pruski), w diecezji wrocławskiej. Syn Augusta, garbarza i szewca, i Franciszki z domu Wenzel. Gdy zgłosił się do zakonu, miał

już za sobą jeden rok studiów teologicznych, które musiał przerwać z powodu Kulturkampfu. Następnie przez trzy lata był nauczycielem dzieci w pewnej polskiej rodzinie w Prusach.

Do klasztoru w Czernej przybył 25 I 1882, a już 1 II t. r. kapituła konwentu dopuściła go do obłóczyn. Habit zakonny jako nowicjusz-chorysta otrzymał **9 II 1882**. W czasie nowicjatu przyjął sakrament bierzmowania (7 V 1882) w kaplicy domowej bpa Albina Dunajewskiego w Krakowie. Dn. 16 IV 1883 złożył śluby proste. Początkowo definitorium prowincjalne zdecydowało, że po ukończeniu nowicjatu uda się on na studia do Linzu i tam będzie uczęszczał na wykłady do seminarium diecezjalnego (9 IV 1882), potem jednak przełożeni postanowili, że studia będzie odbywał w kolegium zakonnym w Győr. Udał się tam 10 IX 1883. Na jesiennej sesji w dn. 19 X 1883 definitorium prowincjalne aprobowało go do kontynuowania studiów teologicznych. W roku 1885 przyjął święcenia niższe. Dn. 8 III 1886 wystąpił z zakonu.

APKB, sygn. AKC 2, Chronica Conventus Czernensis t. 1, s. 37, 39, 66, 72, 73; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 18v, 19r; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 3v; APKB, AKC 31, Liber Professionum, k. 3r-4v; APA, Acta Definitorii Provincialis 1883-1898, s. 14, 20; ADG, Chronica Carmelitarum discalceatorum Conventus Jaurinensis t. 5, s. 438, 439; Katalogi 1883-1886.

BERNARDYN OD ŚW. JÓZEFA – Władysław Pięłowski. Ur. 25 V 1871 w Magnuszewie (Królestwo Polskie), w diecezji sandomierskiej. Był synem Wojciecha, zagrodnika, i Józefy z domu Skalmowskiej. Z zawodu był stolarzem. Przez pewien czas pracował w zakładzie stolarskim Waleriana Pentkowskiego w Warszawie przy ul. Topiel 8, a bezpośrednio przed wstąpieniem do zakonu, również jako stolarz, w kopalni „Hrabia Renard” w Sielcach koło Będzina.

Do zakonu wstąpił w klasztorze w Czernej. Tam **25 X 1897** otrzymał habit tercjarza, a po trzech latach, 30 X 1900 rozpoczął dwuletni nowicjat, który ukończył składając śluby proste 1 XI 1902 w Czernej. W czasie pierwszego roku nowicjatu przez kilka miesięcy (od 31 V do 11 X 1901) przebywał w klasztorze w Wadowicach, gdzie malował okna w nowym klasztorze. Profesję uroczystą złożył 1 XI 1905 w Czernej. Dn. 3 X 1910 przybył na stały pobyt do klasztoru w Wadowicach. Przebywał tam również w dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911). W obu klasztorach pracował jako stolarz.

Zmarł 26 VIII 1943 w Krakowie.

APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 55r, 55v, 77v; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 26r, 31r; APKB, AKC 31, Liber Professionum, k. 25v; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 52, 55, 160; APA, Catalogus ab 1878, s. 18; Katalogi 1898 (tu błędna data urodzenia), 1899-1903, 1906-1910 (pominięty w Katalogu 1911), 1912.

BERTOLD OD ŚW. JAKUBA – Moriz Ferdinand Schormann. Ur. 6 X 1819 w Grazu (Styria), w diecezji Seckau. Jego rodzicami byli Jakob Schormann,

urzędnik państwowy, oraz Anna Rupold. Po ukończeniu gimnazjum wstąpił do seminarium duchownego diecezji Seckau. Dn. 27 VII 1843 przyjął święcenia kapłańskie z rąk ordynariusza, bpa Romana Zängerle, następnie pracował jako wikariusz w kilku parafiach diecezji Seckau, ostatnią z nich była parafia św. Jana na przedmieściu Grazu, Graben. Na jej terenie znajdował się założony w 1844 klasztor karmelitów bosych wraz z kościółkiem Maria Schnee. Młody wikary nawiązał kontakt z karmelitami tego konwentu, a następnie podjął decyzję, by dołączyć do ich grona. Uzyskawszy przewidziane prawem kościelnym zezwolenie, 14 II 1851 został przyjęty do życia we wspólnocie klasztornej przez kapitułę konwentu w Grazu. Habit zakonny otrzymał **18 III 1851**, następnie odbył roczny nowicjat i za aprobatą kapituły złożył profesję uroczystą w Grazu 19 III 1852. Dwa lata później, podczas wizytacji apostolskiej, został mianowany przez kard. Jánoša Scitovszky'ego podprzeorem klasztoru w Linzu (7 VI 1854), przejętego i obsadzonego wówczas przez obserwantów z Grazu. Tenże wizytator 21 VIII 1856 mianował go przeorem konwentu, który to urząd pełnił przez dwa lata. Kiedy w ramach odnowy zakonu w Austrii podjęto w 1859 z kolei reformę klasztoru w Győr, przełożeni wyznaczyli go na przeora nowej wspólnoty tego klasztoru, utworzonej z zakonników przybyłych z obserwanckich konwentów w Linzu i Grazu. Urząd przeora w Győr objął w pierwszych dniach października 1859 i pełnił do 1861. Dn. 19 kwietnia 1861 kapituła klasztoru w Linzu ponownie wybrała go swoim przeorem. Kadencja ta zakończyła się w 1864. W roku następnym (lipiec 1865) stanął po raz pierwszy na czele semiprowincji (wikariatu) austriackiej w randze wikariusza prowincjalnego. Urząd ten pełnił w latach 1865-1868 oraz 1872-1882. Ponadto (niekiedy w tym samym czasie, gdy był przełożonym semiprowincji) rządził którymś z klasztorów jako przeor (na równoczesne sprawowanie urzędu wikariusza prowincjalnego i przeora zezwalało prawo zakonu). I tak w latach 1868-1873 był przeorem w Grazu, a w latach 1873-1874 w Linzu. W 1881 (21-26 X) uczestniczył w kapitule generalnej w Rzymie jako przedstawiciel (prokurator) semiprowincji austriackiej.

W czasie jego rządów nastąpiło połączenie klasztoru w Czernej z klasztorami semiprowincji austriackiej (15 XI 1875). Pełniąc w dalszym ciągu obowiązki wikariusza prowincjalnego, pięć lat później stanął na czele odnowionej wspólnoty klasztoru w Czernej. Przybył do tego konwentu 26 V 1880, a urząd przeora objął 1 VI. Powierzając o. Bertoldowi przełożenie w Czernej (19 IV 1880), a tym samym odpowiedzialność za zaprowadzenie pełnej obserwacji zakonnej, generał zakonu z pewnością brał pod uwagę jego bogate doświadczenie uzyskane przy podobnych przedsięwzięciach w klasztorach w Linzu i Győr. Przejęcie klasztoru od przebywających tam zakonników, przeprowadzenie z bpem Dunajewskim sprawy przejścia niektórych ojców w szeregi kleru diecezjalnego, kierowanie nową wspólnotą złożoną z przedstawicieli różnych narodowości, reprezentujących różne tradycje i typy mentalności, a nade wszystko zaprowadzenie i zachowanie regularnego życia w klasztorze okazały się zadaniami, które

wypełnił należycie i skutecznie. Stąd też należy uznać, że odegrał niezwykle ważną rolę w zapoczątkowaniu odnowy zakonu na ziemiach polskich. W Czernej przebywał do czasu następnych wyborów przełożonych w semiprowincji austriackiej, podczas których (25 IV 1882) kapituła klasztoru w Linzu wybrała go swoim przeorem. Opuścił zatem Czerną 3 V 1882. Urząd przeora w Linzu pełnił w latach 1882-1888, następnie przez jedną kadencję był prowincjałem (1888-1891) i z tytułu tego urzędu brał udział w kapitule generalnej w Genui (10-17 V 1889). Definitorium pokapitulne 24 IV 1891 wybrało go podprzeorem i I dyskretem klasztoru w Linzu. Tam też zmarł 24 VIII 1893 i został pochowany w krypcie pod kościołem.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 21, 30, 39; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 133-134; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 13r, 13v; APA, *Congressus triennales*, s. 3, 5, 6, 9-10, 11-12, 13-14, 18; APA, *Acta Capitulum Provincialium*, s. 350, 361, 378, 383, 400; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 93; AKG, *Registrum de Novitiorum Inductionibus*, s. 6; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 5; AKG, *Acta Capituli Conventus 1844-1911*, s. 13, 71-72, 76-77; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 10, 11; AKG, *Annales Conventus Graecensis*, t. 1, 140-141, 147; AKG, *Chronica Conventus Graecensis* t. 2, s. 24, 25, 34, 74, 85-86, 98, 110; AKL, *Liber Historiae Conventus Lincensis* t. 3, s. 140; AKL, *Chronicon seu Annales Conventus Lincensis* t. 4, s. 44-45, 125, 197-198; AKL, *Liber Mortuorum Conventus Lincensis*, s. 222-232; ADG, *Chronica Conventus Jaurinensis* t. 4, s. 153, 337, 339; *Acta Capituli Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae et totius Ordinis (1801-1895)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1993, s. 179, 190, 194, 215; *Katalogi 1868-1870, 1873-1874, 1876-1893*.

BERTOLD OD NAJSŴ. SERCA JEZUSA – Jan Franciszek Józef Kozłowski. Ur. 28 XI 1888 w Wadowicach (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Jana († 1933), krawca, i Emilii z domu Jurzak († 1937). Miał dwóch braci kapłanów: Franciszka (1894-1972) w zakonie karmelitów bosych (pod imieniem Augustyn od Najśw. Serca Maryi) i Karola (1900-1966) w diecezji krakowskiej, oraz siostrę Emilię (1890-1954) w zgromadzeniu Najśw. Rodziny z Nazaretu (s. Taida od Jezusa w Hostii). Naukę w gimnazjum wadowickim rozpoczął w 1898. Od drugiego półrocza roku szkolnego 1901/1902 był alumnem juwenatu karmelitów bosych w Wadowicach, a równocześnie kontynuował naukę w IV klasie miejscowego gimnazjum. Po ukończeniu klasy V wstąpił do nowicjatu w Czernej.

Habit zakonny otrzymał wraz z siedmioma innymi kandydatami 14 VII 1903. Ponieważ nie miał wówczas skończonych 15 lat, wystarano się o dyspensę Stolicy Świętej, która na obłóczyny zezwoliła, jednak pod warunkiem, że czas jego nowicjatu będzie liczony dopiero od dnia ukończenia piętnastego roku życia, stąd też śluby proste złożył 8 XII 1904, nieco później niż inni nowicjusze. Definitorium prowincjalne (19 IV 1904) postanowiło, że przez następny rok ma pozostać w klasztorze czerneńskim, odbywając tzw. profesat, natomiast 9 V 1905 dopuściło go do studium filozofii. Do kolegium w Wadowicach przybył 27 VII

1905. Filozofię studiował tam przez dwa lata (1905-1907), po czym rozpoczął naukę teologii. Dn. 28 XI 1907 kapituła klasztoru dopuściła go do profesji uroczystej. Złożył ją 8 XII 1907 w kościele klasztornym w Wadowicach. Teologię studiował początkowo w Wadowicach (1907-1910), po czym 14 VII 1910 udał się do klasztoru w Czernej. W tamtejszym konwencie odbył studia czwartego roku teologii oraz zdał egzamin końcowy 22 VI 1911. Święcenia kapłańskie otrzymał 2 VII 1911 w katedrze w Krakowie z rąk bpa Anatola Nowaka, sufragana krakowskiego. Dn. 16 VII t. r. odprawił mszę prymicyjną w kościele w Czernej, a 23 VII w kościele klasztornym w Wadowicach. Dn. 14 IX 1911 wyjechał z Czernej do klasztoru w Krakowie, gdzie z nominacji prowincjała był lektorem teologii.

Zmarł jako przeor wileński 13 września 1937 w Krakowie.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 306, 310-311, 323, 340; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 25, 31, 38, 39, 47; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 71r, 95r, 98v-99r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 37r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 31r-v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 35r, 56v, 129r, 148r; APKB, sygn. APGW 6, *Katalog ocen i klasyfikacji alumnow*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 106, 113, 141, 167; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratribus* (28 XI 1907); AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 24, 36; AKK, *Kronika klasztoru w Krakowie*, k. 16v, 39v (informacja nieścista); APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 79, 86-87, 107; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 18-19; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 25; *Katalogi 1906-1912*; KARMELITA BOSY, *Śp. O. Bertold od Najśw. Serca J. (Jan Kozłowski)*, „Głos Karmelu”, 1937, nr 11, s. 407-413; Informacje s. Danuty Kozieł CSFN (Kraków, 8 III 2004).

BOGUMIŁ OD ŚW. JOZAFATA – Jan Mazurek. Ur. 22 VII 1874 we wsi Baranówka (Królestwo Polskie), w parafii Lubartów, diecezji lubelskiej, jako syn Stanisława i Katarzyny z domu Budzyńskiej. Z zawodu był szewcem. Jego bratanek Józef (1891-1944) również został karmelitą bosym (o. Alfons Maria od św. Józefa, błogosławiony).

Do zakonu wstąpił w klasztorze wadowickim, gdzie 17 IX 1901 został dopuszczony do życia wspólnoty, a **20 XI 1901** otrzymał habit tercjarski. Trzy lata tercjariatu odbył w Wadowicach, pełniąc obowiązki zakrystiana. Dn. 25 X 1904 przybył do klasztoru w Czernej, gdzie wkrótce (20 XI) rozpoczął nowicjat. Po dwóch latach, 21 XI 1906, złożył śluby proste. W ciągu trzech lat spędzonych w klasztorze czerneńskim (1904-1907) pracował jako zakrystian. Dn. 19 IX 1907 przyjechał do Wadowic, gdzie najpierw przez dwa miesiące opiekował się o. Rafałem Kalinowskim w jego ostatniej chorobie, z kolei powierzono mu troskę o refektarz klasztorny, a od 1908 zajmował się ogrodem. Dn. 24 XI 1909 złożył uroczyste śluby zakonne w kościele wadowickim. W związku z bliskim otwarciem nowego klasztoru w Krakowie, znalazł się w grupie czterech zakonników, których prowincjał wyznaczył na zapoczątkowanie życia zakonnego w tym konwencie. Wyjechał do Krakowa 3 XII 1909. W klasztorze krakowskim przebywał

w dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911), pełniąc obowiązki zakrystiana i furtiana.

Zmarł 4 V 1960 w Czernej.

APKB, sygn. AKC 4, Chronica Conventus Czernensis t. 3, s. 17; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 77v; APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 38r; APKB, AKC 31, Liber Professionum, k. 32r; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 25r, 79v; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 56, 86, 105, 140; AKW, sygn. I, 6, Liber votationum pro Fratribus (18 XI 1909); AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 12-13, 21, 27, 60; AKK, Kronika klasztoru w Krakowie, k. 13r; APA, Catalogus ab 1878, s. 22; Katalogi 1902-1903, 1906-1910 (we wszystkich błędny rok urodzenia), 1911-1912.

BOGUSŁAW OD ŚW. TERESY – Franciszek Marcin Sadowski. Ur. 10 XI 1856 w Chełmnie (Prusy Zachodnie), w diecezji chełmińskiej. W Liber Induitionum zostało podane, że był synem Jana, obywatela miasta, i Agnieszki z domu Eglauer, jednak prawdopodobnie były to dane sfalszowane. Ukończył VIII klasę gimnazjum.

Po niespełna trzytygodniowym pobycie w klasztorze czerneńskim **21 VIII 1882** otrzymał habit zakonny i rozpoczął nowicjat jako chorysta. Jednak już 18 IX 1882 opuścił zakon.

APKB, sygn. AKC 2, Chronica Conventus Czernensis t. 1, s. 42; APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 4v.

BOGUSŁAW OD ŚW. JANA CHRZCICIELA – Jakub Jacaszek. Ur. 14 VI 1866 we wsi Pierzchowa (Galicja), w parafii Niegowić, wówczas w diecezji krakowskiej. Był synem Jana, rolnika, i Agnieszki z domu Metel. Jego brat Maciej był kapłanem diecezjalnym, zaś drugi brat, Piotr, był od 1901 zarządcą folwarku w Siedlcu, należącego do klasztoru w Czernej.

Po ukończeniu IV klasy gimnazjalnej wstąpił do zakonu karmelitów bosych. Nowicjat w klasztorze czerneńskim rozpoczął **7 VIII 1886**, otrzymując habit podczas wieczornego rozmyślania. Dokładnie rok później, 7 VIII 1887, złożył w kościele czerneńskim śluby proste. Już 20 IV 1887 definitorium prowincjalne postanowiło, że bezpośrednio po nowicjacie ma on rozpocząć studia, stąd też pod koniec sierpnia 1887 wyjechał z Czernej, by studiować filozofię w klasztorze w Linzu. Dn. 16 I 1888 przyjechał do Galicji, wezwany w sprawach wojskowych. Przybywszy do klasztoru w Czernej, słuchał wykładów prowadzonych przez o. Bartłomieja Díaz de Cerio. Na początku maja wrócił jednak do Linzu i tam ukończył I rok studiów egzaminem 25 VI 1888, a następnie II rok filozofii. Ponieważ w tym czasie w klasztorze czerneńskim nie było nowicjuszy, prowincjał w porozumieniu z przełożonym generalnym postanowił, by dla wzmocnienia miejscowej wspólnoty skierować tam lektora teologii oraz trzech kleryków na studia. Jednym z nich był br. Bogusław. Do Czernej przybył zapewne w sierpniu 1889 i studiował przez dwa lata. Tam też złożył śluby uroczyste 5 VI 1891. Dwa ostatnie lata studiów (1891-1893) odbył w kolegium teologicznym w Győr. Na

zakończenie studiów złożył egzamin końcowy z teologii 7 VI 1893, a następnie 6 VII t. r. przyjął w Győr święcenia kapłańskie, których udzielił mu miejscowy ordynariusz, bp János Zalka. Dn. 11 VII t. r. przybył jako konwentualny do Czernej, a 16 VII w kościele klasztornym odprawił uroczyste prymicje. Przez następnych 14 lat pracował w klasztorze czarneńskim. Jako jeden z nielicznych ojców narodowości polskiej, był bardzo zaangażowany w pełnienie posługi kapłańskiej, a także często posyłany do sąsiednich parafii w celu słuchania spowiedzi (Tęczynek, Nowa Góra, Paczółtowiec, Krzeszowice, Rudawa). Niekiedy też pomagał w duszpasterstwie ojcom klasztoru wadowickiego. Po kapitule prowincjalnej w 1897 został wybrany przez kapitułę klasztorną III dyskretem i II egzaminatorem (19 V 1897), wkrótce jednak (z powodu wyjazdu o. Rafała Kalinowskiego do Wadowic) został II dyskretem (25 VI) i pełnił tę funkcję do końca kadencji (1900). Dn. 23 IV 1900 kapituła czarneńska powierzyła mu mandat socjusza na kapitułę prowincjalną. Uczestniczył zatem w obradach kapituły w dn. 4-9 V 1900 w Linzu i został przez nią wybrany przeorem klasztoru w Czernej (7 V). Urząd ten objął 14 V. Półtora roku później, z nieznanych bliżej powodów, złożył rezygnację z obowiązków przeora, jednak definitorium prowincjalne jej nie przyjęło (8 X 1901). Kierował więc klaszturem aż do końca kadencji, a następnie uczestniczył w kapitule prowincjalnej, która odbyła się w dn. 1-6 V 1903 w klasztorze wiedeńskim. Po kapitule nadal był konwentualnym w Czernej, gdzie zaangażowany był w duszpasterstwo, opiekował się miejscową kongregacją III zakonu karmelitańskiego, we wspólnocie zaś pełnił obowiązki III dyskreta (od 11 XI 1903). Także po kolejnej kapitule prowincjalnej (1906) pozostawał w Czernej. Tym razem kapituła klasztorna powierzyła mu funkcję II dyskreta (19 V 1906), a ponadto pełnił obowiązki prokuratora konwentu. W roku następnym prowincjał przeniósł go do klasztoru w Wadowicach. Przybył tam 21 X 1907. Po śmierci tamtejszego przeora o. Rafała Kalinowskiego (15 XI 1907), definitorium prowincjalne 4 XII t. r. wybrało go jego następcą. Jako przeor wadowicki dość często był zapraszany z celebrą lub kazaniem na odpusty do okolicznych wiejskich parafii oraz głosił rekolekcje, co stanowiło pewne novum. Kolejna kapituła prowincjalna (30 IV – 5 V 1909 w Wiedniu), w której brał udział z racji sprawowanego urzędu, wybrała go przeorem wadowickim na kolejną kadencję. W dalszym ciągu był zaangażowany duszpastersko, także poza kościołem klasztornym, a ponadto przyjmował dość liczne prace apostolskie, do których wypełnienia posyłał ojców swojego konwentu. Przybrało to dość znaczne rozmiary i doprowadziło nawet do braków w obsłudze wiernych we własnym kościele. Problem ten, a przede wszystkim inne zarzuty wysuwane pod jego adresem, zmusiły przełożonych wyższych do zajęcia stanowiska. Rzeczą była omawiana przez definitorium prowincjalne (4 X 1910, 25 IV 1911), prowincjał przeprowadził w klasztorze wadowickim wizytację nadzwyczajną (28 XI – 2 XII 1910), wiele uwagi poświęcił sprawie generała zakonu wizytując klasztor w sierpniu 1911 i udzielił przeorowi drugiego

upomnienia kanonicznego. W chwili ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) o. Bogusław w dalszym ciągu sprawował urząd przeora klasztoru w Wadowicach.

Zmarł 8 IX 1943 w Oklahoma (USA).

APKB, sygn. AP 13, Acta et Documenta Conventuum, k. 311r-312r: Ezechiel Bilbao upomina Bogusława Jacaszka, Wadowice 12 VIII 1911; APKB, sygn. AKC 2, Chronica Conventus Czernensis t. 1, s. 146, 149, 152; APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 20, 25, 70, 73, 90, 131-132, 141, 144, 145, 151, 152, 155, 156, 180, 191, 197, 198, 203, 204, 207, 213, 218, 251, 259, 261, 272, 273, 277, 280, 295, 309, 373, 374; APKB, sygn. AKC 4, Chronica Conventus Czernensis t. 3, s. 44; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 54r, 71r, 79r; APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 14r; APKB, AKC 31, Liber Professionum, k. 10v-11r; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 93v-94r, 102r, 110v, 111v, 124v-125r, 131r, 131v, 135r, 141r, 146v, 147r, 147v, 147v-148r, 149r; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 105, 106, 111, 114, 120, 129, 130, 133, 145-146, 159, 160; APA, Acta Capitulum Provincialium, s. 460, 466, 478, 512; APA, Acta Definitorii Provincialis 1883-1898, s. 55, 83; APA, Acta Definitorii Provincialis 1899-1929, s. 43, 112, 145-146, 153; APA, Adnotatio approbationum studentium, s. 4-5; APA, Catalogus ab 1878, s. 8; Katalogi 1887-1892, 1893 (tu błędna data urodzenia i profesji), 1894-1903, 1906-1912.

BONIFACY OD NAJŚW. SERCA JEZUSA – Robert Jentsch. Ur. 14 IX 1845 w Landeshut (Kamienna Góra) na Śląsku Pruskim, w diecezji wrocławskiej. Jego rodzicami byli Adolf, introligator, i Karoline z domu Palm. Miał brata, który będąc księdzem diecezjalnym, przeszedł do kościoła starokatolickiego. Robert wstąpił do seminarium duchownego swej rodzinnej diecezji wrocławskiej i po odbyciu studiów 28 VI 1871 przyjął święcenia kapłańskie. Po kilkuletniej pracy duszpasterskiej w charakterze wikariusza, ostatnio w parafii Frankenberg (Przyłęk), postanowił wstąpić do zakonu karmelitów boskich w Austrii. Odpowiadając na jego pisemną prośbę o przyjęcie do zakonu, kapituła klasztoru nowicjackiego w Grazu 30 VI 1875 wyraziła ze swej strony zgodę, natomiast 15 IX t. r. dopuściła go do obłóczyn. Habit zakonny otrzymał w klasztorze w Grazu **19 IX 1875**, jednak już 11 III 1876 wystąpił z nowicjatu. Dwa miesiące później ponownie poprosił o przyjęcie, na co i tym razem kapituła klasztorna w Grazu wyraziła zgodę (19 V), a następnie (6 VI) aprobowwała go do ponownych obłóczyn, które odbyły się **7 VI 1876**. Zarówno przy pierwszym, jak i drugim rozpoczęciu nowicjatu otrzymał to samo imię zakonne. Śluby proste złożył 7 VI 1877, po czym przez dwa i pół roku nadal przebywał w klasztorze nowicjackim. Następnie został skierowany do Győr, dokąd przybył 15 XII 1879, aby w istniejącym tam studium pełnić obowiązki lektora. Lektorem filozofii mianował go generał zakonu podczas wizytacji 20 XI 1879, filozofii zaś i teologii definitorium generalne 30 XI 1882. W Győr 8 VI 1880 złożył profesję uroczystą, a w roku następnym wybrany został III dyskretem klasztoru, który to obowiązek pełnił do wyborów nowego zarządu klasztoru w kwietniu 1882. Generał zakonu, biorąc pod uwagę jego staż pracy kapłańskiej, 6 IV 1881 zwolnił go od obowiązku składania drugiego i trzeciego egzaminu do słuchania spowiedzi.

Dn. 21 IV 1884 definitorium prowincjalne opowiedziało się za skierowaniem go do klasztoru w Czernej, jeśli istnieje taka potrzeba. Prowincjał wkrótce poszedł za tą sugestią, o czym świadczy pismo o. Jana Chrzyciela Bouchaud do Konsystorza krakowskiego z 28 VIII 1884, informujące, że o. Bonifacy przybył na stały pobyt do Czernej. Na czas zbliżającej się kapituły prowincjalnej kapituła czerneńska wybrała go 9 IV 1885 wikariuszem konwentu. W trzyleciu 1885-1888 pełnił funkcję II egzaminatora (wybrany 25 V 1885), po następnej zaś kapitule prowincjalnej w maju 1888 został wybrany przez współbraci III dyskretem i II egzaminatorem. W klasztorze czerneńskim cieszył bardzo dobrą opinią i zaufaniem, dość dobrze mówił po polsku. Kronikarz klasztoru nie szczędzi słów uznania dla jego gorliwości, ale też dodaje: „Nihilominus extrema semper sunt vitanda”. Z Czernej wyjechał 27 XI 1888 i udał się do Linzu. Potem krótko przebywał w Győr (1890), a następnie przez dziesięć lat w Grazu (1890-1900), gdzie w pewnych latach był II egzaminatorem i spowiednikiem zwyczajnym karmelitanek bosych. W początkach 1900 opuścił zakon, jednak po kilku dniach powrócił i został przyjęty przez przełożonych prowincji. Sprawą zajmowało się definitorium generalne na sesji 28 IV 1900. Od 21 V do 19 XI 1900 przebywał czasowo w Czernej. Prawdopodobnie jeszcze w tym samym roku definitywnie wystąpił z zakonu. Zapisy kronikarskie i opinia definitorium generalnego wskazują, że chorował psychicznie. Zmarł w 1920 roku w Glatz (Kłodzko).

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 104, 106, 116, 137, 165; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 26-27, 50, 268-269, 273, 280; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 29v, 30v, 40r; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 29; AKG, *Registrum de Novitiorum Inductionibus*, s. 18, 19; APA, *Series Fratrum Choristarum*, k. 108v-190r; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 56; AKG, *Acta Capituli Conventus* 1844-1911, s. 88, 89, 91; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 42, 43; ADG, *Chronica Carmelitarum discalceatorum Conventus Jaurinensis* t. 5, s. 415, 419, 427, 429; ADG, *Chronica Conventus Jaurinensis* t. 6, s. 11; adk, KBCzerna, Jan Chrzyciel Bouchaud do Konsystorza, Czerna 28 VIII 1884; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 128, 145, 172, 399; Katalogi 1876-1900.

BROKARD OD ŚW. ELIASZA – Kasper Losert. Ur. 20 I 1812 w Geppertsau (Morawy), w archidiecezji ołomuńskiej, jako syn Józefa i Rozalii z domu Pohl. Wstąpił do seminarium duchownego w Ołomuńcu i po ukończeniu studiów otrzymał święcenia kapłańskie w miejscowej katedrze 20 IX 1838, których udzielił mu Maximilian Josef von Sommerau Beeckh, arcybiskup ołomuński. Będąc wikariuszem w parafii Neu-Zechschorf na Śląsku Austriackim, zwrócił się o przyjęcie do zakonu karmelitów bosych. Kapituła konwentu w Grazu odpowiedziała pozytywnie (17 II 1851), a następnie dopuściła go do rozpoczęcia nowicjatu (18 VII). Habit zakonny otrzymał w Grazu **20 VII 1851**. W czasie trwania nowicjatu zwrócił się do kapituły klasztornej z prośbą o uzyskanie u Stolicy Apostolskiej dyspensy od trzech ostatnich miesięcy nowicjatu. Kapituła jednogłośnie

przystała na tę prośbę (31 I 1852) i skierowała stosowne pismo do Rzymu. Na mocy reskryptu Kongregacji do spraw Zakonników z 22 III 1852, o. Brokard złożył śluby uroczyste po dziewięciu miesiącach nowicjatu, 20 IV 1852. Z kolei na mocy dyspensy generała zakonu już od 5 XI 1852 posiadał prawo czynnego i biernego głosu w kapitule. W latach 1852-1880 przebywał w następujących konwentach: Graz, Praga (jako spowiednik tamtejszych karmelitanek bosych 1857-1861), Győr, Linz, Góra Karmel, Linz, Győr (1878-1880).

Dn. 21 V 1880 przybył do klasztoru w Czernej i wraz z innymi zakonnikami z konwentów austriackich, francuskich i belgijskich uczestniczył w procesie odnowy tego domu zakonnego. W trakcie przygotowania tego przedsięwzięcia, 3 V 1880 definitorium generalne mianowało go magistrem nowicjatu (a równocześnie podprzeorem) w klasztorze czerneńskim. Urząd ten objął 1 VI 1880. Ponadto nowo ukształtowana kapituła wybrała go 5 XI t. r. II dyskretem i II egzaminatorem. Dn. 5 IV 1882 został wybrany socjuszem klasztoru czerneńskiego na kongres semiprowincji, w którym następnie uczestniczył 19-20 IV t. r. w Grazu. W porze wyboru przełożonych na nową kadencję, definitorium generalne 6 V 1882 wybrało go ponownie magistrem nowicjatu i podprzeorem. Obie te funkcje pełnił do czasu erygowania prowincji austriackiej w listopadzie 1882. Dn. 12 XII 1882 został przez miejscową kapitułę wybrany II dyskretem i II egzaminatorem. Po śmierci o. Andrzeja Gatzweilera († 29 XI 1883) pełnił tymczasowo obowiązki magistra nowicjatu i podprzeora, zapewne z ustnego rozporządzenia prowincjała. Kompetentne w tych sprawach definitorium prowincjalne, na najbliższym zebraniu wybrało go najpierw IV definitorem prowincji (17 IV 1884), a następnie także magistrem nowicjatu w Czernej (21 IV). Z racji pełnionego urzędu definitora uczestniczył w pierwszej kapitule odrodzonej prowincji austriackiej w dn. 24-30 IV 1885 w Linzu. Na tejże kapitule został wybrany przeorem klasztoru w Czernej (27 IV 1885). Obowiązki te objął 6 V, jednak z upływem czasu ich pełnienie stawało się coraz trudniejsze. Postanowił zatem złożyć rezygnację, motywując ją zaawansowanym wiekiem. Definitorium prowincjalne 6 X 1886 przyjęło jego zrzeczenie. W związku ze zmianami w obsadzie funkcji pełnionych w klasztorze, kapituła czerneńska wybrała go III dyskretem. Zaznaczyć trzeba, że w ciągu swego życia w zakonie pełnił wieloraką posługę wobec karmelitanek bosych: był ich spowiednikiem w Pradze, na przełomie lat 1869/1870 przebywał przez pewien czas u karmelitanek w Poznaniu, a w latach pobytu w Czernej wizytował, brał udział w elekcjach i uroczystościach zakonnych w klasztorach sióstr na Wesołej i na Łobzowie w Krakowie. Był wzorowym zakonnikiem, zaangażowanym także w różnorodną działalność duszpasterską. W latach 1880-1887 bardzo sumiennie prowadził kronikę klasztoru czerneńskiego. Zmarł 9 III 1887 n w Czernej, a 11 III został pochowany na cmentarzu opodal klasztoru.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 20, 21, 37, 38, 40, 51, 53, 59, 66, 68, 70, 94, 104, 135, 139, 140-141, 154, 156, 158, 162; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 15-16; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus*

Czernensis, k. 13v-14r, 15v, 20r, 21v, 30r, 36v, 38r; APA, Congressus triennales, s. 10, 18; APA, Acta Capitulum Provincialium, s. 350, 361; APA, Acta Definitorii Provincialis 1883-1898, s. 28, 51; AKG, Registrum de Novitiorum Inductionibus, s. 7; AKG, Registrum de Professionibus Novitiorum, s. 6; AKG, Acta Capituli Convent. 1844-1911, s. 13, 14, 15; AKG, Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis, s. 10, 11; AKG, Annales Conventus Graecensis, t. 1, 30; AKG, Chronica Conventus Graecensis t. 2, s. 97, 110; AKL, Chronicon seu Annales Conventus Lincensis t. 4, s. 111-113; ADG, Chronica Conventus Jaurinensis t. 4, s. 267, 291; ADG, Chronica Carmelitarum discalceatorum Conventus Jaurinensis t. 5, s. 393, 397; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 134, 162; Katalogi 1868-1870, 1873-1874, 1876-1887; C. Gil, *Karmelitanki Bose w Poznaniu 1867-1875*, „Saeculum Christianum” 1994, nr 2, s. 250.

BROKARD OD DZIEWICY KARMELU – Franciszek Ksawery Gajda. Ur. 24 XI 1878 we wsi Jaszczurowa (Galicja), w parafii Mucharz, diecezji krakowskiej, jako syn Michała, rolnika, i Wiktorii z domu Lofek. Po ukończeniu cztero-klasowej szkoły powszechnej w Wadowicach (1893) wstąpił tamże do juwenatu prowadzonego przez karmelitów bosych i rozpoczął naukę w miejscowym gimnazjum. Po ukończeniu V klasy gimnazjalnej (1898) wstąpił do zakonu.

Dn. 15 VII 1898 otrzymał habit karmelitański w klasztorze w Czernej, a rok później, 17 VII 1899 złożył śluby proste. Przez następny rok przebywał w dalszym ciągu w klasztorze czerneńskim, kontynuując formację zaczęłą w nowicjacie. Dn. 10 V 1900 definitorium zwolniło go od obowiązku uzupełnienia VI klasy gimnazjalnej oraz dopuściło do podjęcia studiów filozoficznych. Do kolegium działającego w klasztorze wadowickim przybył 27 VIII 1900. Tam odbył najpierw dwa lata studium filozofii (1900-1902) oraz złożył profesję uroczystą (20 VII 1902). Z kolei podjął studia teologiczne po uprzedniej aprobacie ze strony definitorium prowincjalnego (8 IV 1902). Po III roku teologii przyjął święcenia kapłańskie 9 VII 1905 w Krakowie, po czym 23 VII odprawił mszę prymicyjną w kościele klasztornym w Wadowicach. W konwencie tamtejszym odbył jeszcze ostatni rok studiów teologii, wieńcząc je egzaminem końcowym 4 VII 1906, a 11 VII t. r. złożył przed kapitułą egzamin warunkujący uzyskanie jurysdykcji. Nieco wcześniej (22 V) powierzono mu obowiązki bibliotekarza. Dn. 1 IX 1906 wyjechał z Wadowic na stały pobyt do klasztoru w Czernej. Tam pracował na polu duszpasterskim, a ponadto będąc zelatorem misyjnym z nominacji definitorium prowincjalnego (16 V 1907), zbierał jałmużny na rzecz misji zakonu. Po kapitule prowincjalnej w maju 1909 kapituła klasztoru w Czernej wybrała go III dyskretem (17 V 1909), a w roku następnym objął funkcję bibliotekarza konwentu. Gromadząc jałmużny na misje, zwłaszcza wśród mieszkańców Górnego Śląska, z powodzeniem pozyskiwał także środki na utrzymanie niektórych ubogich alumnów zakonnego internatu w Wadowicach. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) w dalszym ciągu pozostawał konwentalnym klasztoru w Czernej.

Zmarł 31 V 1939 w Wadowicach.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 212, 239, 247, 294; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 11, 31, 36; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 56v, 89v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 27v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 20v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 17r, 32v, 33r, 34v, 42r; APKB, sygn. APGW 5, *Książka do wpisywania zaświadczeń*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 45, 62, 65, 81, 89, 90, 91, 95, 97, 99, 151; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 19; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 17, 49, 70, 103; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 14-15; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 19; *Katalogi 1899-1903, 1906-1912*; *Ś. p. O. Brokard od M. B. Szkaplerznej (Franciszek Ksawery Gajda)*, „Głos Karmelu”, 1939, nr 9, s. 340-341.

BRONISŁAW OD ŚW. WINCENTEGO – Wincenty Nolewajka. Ur. 17 VII 1863 w miejscowości Radzionków (Śląsk Pruski), w diecezji wrocławskiej. Był synem Mikołaja, górnika, i Franciszki z domu Schutz.

Dn. 14 VII 1885 rozpoczął nowicjat w klasztorze w Czernej jako chorysta. Decyzją prowincjała z 18 III 1886 został usunięty z zakonu. Opuścił klasztor 24 III t. r.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 107, 140; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 10r-v; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 5; *Katalog 1886*.

BRONISŁAW OD ŚW. JANA – Jan Skura. Ur. 21 XII 1867 w miejscowości Olchowa (Galicja), w parafii Sędziszów, diecezji przemyskiej. Był synem Józefa, robotnika, i Apolonii z domu Pop.

Po ukończeniu IV klasy gimnazjum przybył 15 IX 1886 do klasztoru w Czernej, prosząc o przyjęcie do zakonu. Dn. 9 X 1886 został obłóczony jako nowicjusz chorysta. Po dwóch miesiącach, 4 XII 1886, został odesłany z zakonu.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 132, 154, 162; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 15r; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 8.

BRONISŁAW OD TRÓJCY ŚW. – Szczepan Kazimierz Jarosiński. Ur. 1 I 1881 we wsi Bugaj (Galicja), w parafii Zebrzydowice, diecezji krakowskiej. Był synem Tomasza, stolarza i murarza, i Magdaleny z domu Radek. Jego rodzina mieszkała później w Kalwarii Zebrzydowskiej. W roku szkolnym 1895/1896 rozpoczął naukę w gimnazjum w Wadowicach, będąc równocześnie alumnem juwenatu prowadzonego przez karmelitów bosych w tym mieście. Po ukończeniu V klasy zgłosił się do nowicjatu w Czernej.

Dn. 10 VIII 1900 rozpoczął nowicjat w klasztorze czerneńskim, a profesję prostą złożył 11 VIII 1901. Jeszcze gdy był w nowicjacie, definitorium prowincjalne (20 V 1901) postanowiło, że po złożeniu profesji ma odbyć rok tzw. profesatu w klasztorze nowicjackim, natomiast 8 IV 1902 został dopuszczony do podjęcia studiów filozoficznych z nowym rokiem akademickim. Na studia do klasztoru w Wadowicach wyjechał 1 VII 1902. Filozofię studiował przez dwa lata (1902-1904), następnie został dopuszczony przez definitorium prowincjalne (19 IV 1904) do rozpoczęcia studiów teologicznych. Aprobowany przez miejsco-

wą kapitułę (14 VI 1904), 15 VIII t. r. złożył uroczyste śluby zakonne w kościele klasztorным w Wadowicach. Po trzech latach teologii, 7 VII 1907 przyjął święcenia kapłańskie w katedrze w Krakowie, po czym odprawił mszę prymicyjną w kościele w Wadowicach (16 VII) oraz w kościele bernardynów w Kalwarii (18 VII). Czwarty rok studiów teologicznych zakończył egzaminem 14 VII 1908. Przez następny rok pozostał w konwencie wadowickim. Pracował w klasztorным kościele i pomagał w okolicznych parafiach, zwłaszcza słuchając spowiedzi, a ponadto pełnił obowiązki prokuratora. Po kapitule prowincjalnej w 1909 został przeniesiony do klasztoru w Czernej (15 V). Dwa dni później kapituła klasztorна powierzyła mu drugi klucz od kasy mszalnej, a w lipcu obowiązki prokuratora konwentu. W październiku lub w pierwszej połowie listopada 1911 opuścił Czerną i udał się do klasztoru w Krakowie.

Zmarł 7 III 1959 w Krakowie.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 277, 283, 294; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 13, 26, 31, 34, 37; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 64r, 64v, 89v, 91v; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 30v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 22v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 22r, 32r-v, 72v, 76r-v, 105v, 108v, 109r; APKB, sygn. APGW 5, *Książka do wpisywania zaświadczeń*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 61, 93, 94, 96, 97, 102, 104, 110-111, 114, 129, 151; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratribus* (14 VI 1904); AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 30; AKK, *Kronika klasztoru w Krakowie*, k. 40r; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 31, 48, 70, 79; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 16-17; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 21; *Katalogi 1901-1903, 1906-1912*.

CHRYZOSTOM OD WNIEBOWZIĘCIA NMP – Nikolaus Lamoš. Ur. 6 XII 1858 w miejscowości Kurovice (Morawy), w archidiecezji ołomunieckiej. Jego rodzicami byli Piotr, rolnik, i Rosina Wymětal. Do gimnazjum uczęszczał w Kromieryżu, a następnie w Brnie, gdzie w 1878 złożył maturę. Po dwóch latach studiów prawniczych został powołany do służby w armii austriackiej i stacjonował w Bośni i Hercegowinie. Po zwolnieniu z wojska i złożeniu egzaminów z prawa, postanowił zostać kapłanem. Wstąpił zatem do seminarium archidiecezji ołomunieckiej. Po odbyciu studiów przyjął święcenia kapłańskie 4 VII 1886. Przez dwa lata pracował jako wikariusz i katecheta w parafii Proßnitz, po czym zwrócił się o przyjęcie do zakonu karmelitów bosych. Kapituła klasztoru w Grazu 18 V 1888 wyraziła zgodę na przyjęcie go w charakterze kandydata, a następnie dopuściła do obłóczyn. Nowicjat w Grazu rozpoczął **10 VIII 1888**, ponieważ jednak pod koniec tego okresu formacji zachorował na płuca, śluby proste złożył z pewnym opóźnieniem, 3 XI 1889. Także przez kolejny rok przebywał w klasztorze w Grazu, po czym w roku 1890 został przeniesiony do Linzu. W klasztorze tym 3 XI 1892 złożył profesję uroczystą. Dla wzmocnienia sił prowincjał skierował go na kilkumiesięczny pobyt w klasztorze w Czernej, w którym przebywał od 8 VIII do 16 X 1893. Z Czernej nie wrócił już do Linzu, lecz udał się do klasztoru w Győr, gdzie prowincjał wyznaczył mu nowe miejsce stałego

pobytu. Po kapitule prowincjalnej w 1894 definitorium wybrało go podprzeorem klasztoru w Győr (19 IV), a miejscowa kapituła powierzyła mu obowiązki III dyskreta i II egzaminatora (1 V). Funkcję podprzeora pełnił do 16 IV 1896, kiedy definitorium prowincjalne przyjęło jego rezygnację, złożoną w związku z planowanym otwarciem nowej fundacji w Budapeszcie, w którym to przedsięwzięciu miał wziąć udział. Faktycznie, 17 VII 1896 wyjechał z Győr do Budapesztu i dwa dni później uczestniczył w inauguracji życia zakonnego w tamtejszym klasztorze. Jako socjusz klasztoru w Győr uczestniczył w kapitule prowincjalnej w dn. 7-12 V 1897 w Linzu.

Na teźże kapitule został wybrany IV definitorem (8 V), a 20 XI t. r. przybył do Czernej jako konwentualny tego klasztoru. Po rocznym pobycie w klasztorze czerneńskim objął urząd przełożonego klasztoru w Wadowicach (27 XI 1898). Tu z wielkim zaangażowaniem i odpowiedzialnością kontynuował budowę klasztoru i kościoła, a następnie zadbał o ich wyposażenie. Uwieńczeniem tych wysiłków było przeniesienie się wspólnoty zakonnej z domu przy ul. Zatorskiej do nowego konwentu (26 VIII 1899) oraz uroczystość konsekracji świątyni (27 VIII). Kapituła prowincjalna obradująca w roku następnym, w której uczestniczył z urzędu jako IV definitorem, 5 V 1900 wybrała go prowincjałem. Jako prowincjał rezydował początkowo w Linzu, następnie zaś przeniósł się do nowo wybudowanego konwentu w Wiedniu (1901). W czasie pełnienia tego urzędu dwukrotnie przebywał w Rzymie: 11 VI 1900 uczestniczył w uroczystości beatyfikacji Dionizego i Redempta, męczenników karmelitańskich z XVII wieku, natomiast od 26 IV do 2 V 1901 brał udział w kapitule generalnej zakonu. Pod sam koniec jego pierwszej kadencji prowincjalskiej od prowincji austriackiej odłączyły się klasztory węgierskie. Decyzja erygująca semiprowincję węgierską została podjęta przez definitorium generalne 15 IV 1903. Po kapitule prowincjalnej, która odbyła się w dn. 1-6 V 1903 w Wiedniu, nowy prowincjał powierzył mu urząd przełożonego (wikariusza) klasztoru w Wadowicach. Przybył tam 11 V. Kiedy zaś klasztor wadowicki został podniesiony do rangi przeoratu, definitorium prowincjalne 6 X 1903 wybrało go pierwszym przeorem tego konwentu. Na wybór odpowiedział depeszą „non accepto”, jednak pod wpływem listu prowincjała urząd przyjął. Klasztorem wadowickim kierował do końca kadencji, po czym wziął udział w kapitule prowincjalnej w dn. 4-9 V 1906 w klasztorze wiedeńskim. Kapituła ta wybrała go po raz drugi prowincjałem prowincji austriackiej, obejmującej teraz już tylko trzy klasztory austriackie i dwa polskie. Jako prowincjał uczestniczył po raz drugi w kapitule generalnej, która obradowała w dn. 19-27 IV 1907 w Rzymie. Wcześniej zaś, 27 V 1906 był obecny w Rzymie na uroczystości beatyfikacji Teresy od św. Augustyna i jej towarzyszek, karmelitanek bosych z Compiègne, męczennic czasu rewolucji francuskiej. Przy okazji tego pobytu w Rzymie, Pius X mianował go wizytatorem apostolskim klasztoru jasnogórskiego paulinów w Częstochowie, w związku z czym w następnych latach jeździł na

Jasną Górę, a w lipcu 1910 ponownie udał się do Rzymu. Wydaje się, że misję tę właśnie w tym czasie zakończył. W trzyleciu kierowania przezeń prowincją po raz drugi zapadła bardzo ważna dla zakonu na ziemiach polskich decyzja o budowie konwentu w Krakowie (23 X 1906). Druga kadencja sprawowania urzędu prowincjała zakończyła się wraz z kapitułą prowincjalną w roku 1909. W czerwcu 1909 nowy prowincjał mianował go swoim wikariuszem dla klasztorów karmelitanek bosych w Galicji. Po kapitule osiadł w klasztorze czerneńskim, jednak pół roku później (6 XII 1909) wyjechał do Krakowa, gdzie z nominacji prowincjała stanął na czele wspólnoty zakonnej nowego klasztoru. Odtąd łączył obowiązki przełożonego domu krakowskiego z funkcją wikariusza prowincjalnego dla karmelitanek w Krakowie, Przemyślu i Lwowie. Gdy 4 X 1910 definitorium podniosło klasztor krakowski do stopnia wikariatu, o. Chryzostom został jego pierwszym przełożonym w randze wikariusza. Podczas wizytacji przeprowadzanej w prowincji austriackiej w sierpniu 1911 generał zakonu o. Ezechiel Bilbao mianował go wizytatorem generalnym klasztoru w Wadowicach. W perspektywie bliskiego już ustanowienia semiprowincji polskiej, ojcowie Polacy zwrócili się do niego z prośbą, by zechciał nadal pozostać w klasztorach polskich i przyjąć urząd przełożonego semiprowincji. Gdy zatem 19 X 1911 definitorium generalne odłączyło klasztory galicyjskie od prowincji austriackiej i erygowało semiprowincję polską, o. Chryzostom stanął na jej czele jako wikariusz prowincjalny, zachowując jednak przynależność do prowincji austriackiej. Był bez wątpienia jednym z najwybitniejszych zakonników nie tylko przebywających w tym czasie w klasztorach polskich, ale i w całej austriackiej prowincji zakonu. Na podkreślenie zasługuje zwłaszcza jego wkład w kształtowanie się klasztorów wadowickiego i krakowskiego. Znamienna jest także opinia kronikarza krakowskiego (o. Anzelma Gądka), zanotowana z okazji 25-lecia kapłaństwa o. Chryzostoma (4 VII 1911): „Ipse namque est vera si non unica columna firmissima religiosae observantiae in provincia austriaca et apud nos”.

Zmarł 14 VIII 1928 w Krakowie jako konwentualny wadowicki.

APKB, sygn. AP 13, Acta et Documenta Conventuum, k. 309r; Ezechiel Bilbao ustanawia Chryzostoma Lamoša wizytatorem generalnym klasztoru w Wadowicach, Wadowice 12 VIII 1911; APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 135, 153, 197, 218, 272, 274, 357-358, 361, 367-368, 369, 372; APKB, sygn. AKC 4, Chronica Conventus Czernensis t. 3, s. 13, 18, 21; APKB, sygn. AKWD 1, Kroniczka prywatna, k. 9r; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 49v, 150r; APKB, sygn. AKKL 8, Fundacya Naszych Oyców, nr 42: Chryzostom Lamoš do Teresy Steinmetz, Czerna 17 VI 1909; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 41, 77-78, 91, 95, 99, 102, 140, 160; AKK, Kronika klasztoru w Krakowie, k. 17v, 19r, 23v-24r, 26r, 27v-28r, 33v, 36r, 38r; APA, Acta Capitulum Provincialium, s. 437, 444, 460, 463, 478, 496, 499, 512; APA, Acta Definitorii Provincialis 1883-1898, s. 123, 159; APA, Acta Definitorii Provincialis 1899-1929, s. 76-77, 99-100, 135-136, 144; APA, Liber Professorum Conventus Lincensis, s. 291; APA, Catalogus ab 1878, s. 9; AKG, Registrum de Novitiis Inductionibus, s. 31; AKG, Registrum de Professionibus Novitiis, s. 91; AKG, Acta Capituli Convent. 1844-1911, s. 127, 128; AKG, Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis

et Tertiariis, s. 66, 67, 68; ADG, Chronica Conventus Jaurinensis t. 6, s. 41, 43, 46, 53, 56, 57; *Acta Capituli Generalis O.C.D. (1901-1961)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1996, s. 4, 22, 24, 48; Katalogi 1889-1903, 1906-1912; JAN KANTY OD ŚW. TERESY [OSIERDA], *† O. Jan Chryzostom od Wniebowzięcia N. M. P. (Lamoš). Wspomnienia pośmiertne*, „Głos Karmelu”, 1928, nr 10, s. 316-318; nr 11, s. 350-352; nr 12, s. 381-383.

CYPRIAN OD ŚW. MICHAŁA – Jan Lasoń. Ur. 31 VIII 1879 w Nowej Górze (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Józefa, rolnika, i Ewy z domu Czech.

Mając 28 lat zgłosił się z prośbą o przyjęcie do klasztoru karmelitów bosych w Czernej, leżącej w pobliżu jego rodzinnej wsi i należącej do parafii nowogórskiej. Dn. 19 VII 1907 kapituła wyraziła zgodę na dopuszczenie go do udziału w życiu wspólnoty, a dwa miesiące później (17 IX) został aprobowany do obłóczyn tercjarzskich. Habit tercjarza przyjął **23 IX 1907**, a po trzech latach, 23 IX 1910 rozpoczął nowicjat. Zarówno jako tercjarz, jak i jako nowicjusz pełnił obowiązki kucharza. W chwili erygowania semiprowincji polskiej (19 X 1911) odbywał drugi rok nowicjatu w klasztorze czerneńskim.

Zginął zamordowany przez Ukraińców 7 II 1944 w Wiśniowcu.

APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 84v, 85r; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 41r, 45v; APA, Catalogus ab 1878, s. 28; Katalogi 1908-1912.

CYRYL OD ŚW. WOJCIECHA – Władysław Józef Gawroński. Ur. 25 III 1831 w Krakowie jako syn Andrzeja, urzędnika archiwum w randze oficjała miejskiego, i Magdaleny z domu Litwińskiej. Do zakonu karmelitów bosych wstąpił w klasztorze w Czernej w roku 1852, tam też został obłoczony jako chorysta **17 IV 1853**. Profesję uroczystą złożył 4 XII 1856 w Czernej. Studia prawdopodobnie odbył w Lublinie, skoro przeor klasztoru prosząc konsystorz biskupi w Krakowie o zezwolenie na złożenie ślubów przez br. Cyryla, zaznaczył, że właśnie uzyskał dla niego paszport na dwuletni pobyt w Lublinie. Na studia w Lublinie wskazuje także pismo prowincjała do konsystorza krakowskiego z 8 VIII 1860, gdzie pisze o o. Cyrylu, że przez kilka lat mieszkał w klasztorze lubelskim, a obecnie powrócił do Czernej. Święcenia kapłańskie otrzymał 17 VI 1860, zapewne także w Lublinie. Po śmierci o. Alojzego Klugera prowincjał mianował o. Cyryla (pismo z 8 VIII 1860) nowym przeorem klasztoru w Czernej, określając go jako „wzorowego i przykładowego zakonnika”. Po kilku dniach jednak (14 VIII) donosi do konsystorza, że biorąc pod uwagę petycję zakonników z Czernej, zmienił tę decyzję i nowym przeorem naznaczył innego z ojców. W klasztorze czerneńskim o. Cyryl był przez pewien czas magistrem nowicjatu, pełnił również obowiązki spowiednika karmelitanek bosych na Wesołej w Krakowie.

Przebywał w Czernej, gdy tamtejszy klasztor został przyłączony do semiprowincji austriackiej (15 XI 1875). Dn. 11 V 1876 kapituła konwentu wybrała go podprzeorem oraz III dyskretem. Funkcje te spełniał do roku 1879. Kiedy

w 1880 do klasztoru przybyli obserwanci, nie przyłączył się do nich, lecz zdecydował się opuścić zakon i przejść w szeregi kleru diecezji krakowskiej. Dn. 23 X 1880 opuścił klasztor i udał się na wskazaną przez biskupa placówkę duszpasterską w Liszkach. Wkrótce jednak zamieszkał na plebanii w Krzeszowicach oraz pełnił obowiązki kapelana miejscowego szpitala finansowanego przez Potockich, do którego w czasie ostatniej choroby został przyjęty jako pensjonariusz. Notatka o jego obecności w Czernej na odpuszcie 16 VII 1886 świadczy, że utrzymywał pewien kontakt z klasztorem. Zmarł 19 VII 1888 w Krzeszowicach i został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 22, 24, 150-151; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 42-45; APKB, sygn. AKC 23, *Liber Susceptorum ac Neoprofessorum*, s. 35, 36, 37; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 7v-8r; APA, *Series Fratrum Choristarum*, k. 139v-140r; APA, *Catalogus Provinciae*; adk, KBCzerna, Alojzy Kluger do Konsystorza, Czerna 22 X 1856; Kalikst Waszczuk do Konsystorza, Warszawa 8 VIII 1860 oraz Warszawa 14 VIII 1860; Katalogi 1876-1880.

CZESŁAW OD ŚW. JACKA – Jan Marek. Ur. 5 X 1867 w Rzeszowie (Galicja), w diecezji przemyskiej. Był synem Jana, woźnego szkoły, i Zofii z domu Pudło. Po ukończeniu IV klasy gimnazjum zgłosił się do nowicjatu w Czernej.

Nowicjat rozpoczął w klasztorze w Czernej, przyjmując habit jako chorysta **16 IX 1883**. Przy obłóczynach zapisano jego imię w formie: Czesław od św. Eliasza. Śluby proste złożył 17 IX 1884 jako Czesław od św. Jacka. Już 23 IV 1884 został przez definitorium prowincjalne dopuszczony do studiów filozoficznych. Na studia te udał się 22 IX 1884 do klasztoru w Linzu. Po kilku miesiącach (14 VI 1885) przybył nieoczekiwanie do Czernej, a 23 VI wyjechał do matki do Rzeszowa. Tam przebywał bez pozwolenia przełożonych i uczęszczał do V klasy gimnazjalnej. W tej sytuacji 22 XII posłano mu wezwanie, by w ciągu 10 dni powrócił do klasztoru w Czernej. W odpowiedzi 4 I 1886 zadeklarował, że występuje z zakonu. Definitorium generalne 23 I 1886 zwoleń go ze zobowiązań wpływających ze złożonych ślubów zakonnych.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 73, 74, 94, 105-106, 115, 133; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 7r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 6r-v; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 4; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 215; Katalogi 1884-1886.

CZESŁAW OD ŚW. PIOTRA – Piotr Plechta. Ur. 5 XI 1869 we wsi Łączki (Galicja), w parafii Łącko, diecezji tarnowskiej. Był synem Filipa, rolnika, i Agnieszki z domu Wąchała. Ukończył cztery klasy gimnazjum w Nowym Sączu.

Do zakonu wstąpił w Czernej jako kandydat na chorystę. Nowicjat rozpoczął dn. **25 III 1888**. Wystąpił z zakonu zapewne jeszcze w roku 1888.

APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 16r; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 9.

CZESŁAW OD ŚW. JÓZEFA – Jan Suchos. Ur. 11 VI 1871 w Siewierzu (Królestwo Polskie), w diecezji kieleckiej. Jego rodzicami byli Jan, kupiec, i Tekla z domu Bednarska. Z zawodu był stolarzem, a równocześnie posiadał umiejętność gry na organach.

Kapituła klasztoru w Czernej 6 XII 1894 przyjęła go jako kandydata na donata. Po dwóch miesiącach został dopuszczony do obłóczyn (8 II 1895). Dn. 7 III 1895 otrzymał habit terejarski. W kwietniu 1895 wystąpił z zakonu.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 144; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 50r, 50v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 21v.

CZESŁAW OD WNIĘBOWZIĘCIA NMP – Erazm Jakubowski. Ur. 24 III 1878 w miejscowości Jasień (Galicja), w diecezji tarnowskiej. Był synem Wojciecha, rolnika i cieśli, i Agnieszki z domu Diabelec. Dn. 8 VIII 1892 zgłosił się do klasztoru w Czernej, wyrażając pragnienie wstąpienia do zakonu. Stamtąd 24 VIII wyjechał wraz z o. Janem Chrzycielem Bouchaud do nowo otwartego domu zakonnego w Wadowicach i stał się pierwszym alumnem organizowanego tamże przez karmelitów juwenatu. Wkrótce podjął naukę w miejscowym gimnazjum. Po ukończeniu V klasy tegoż gimnazjum wstąpił do zakonu.

Nowicjat rozpoczął w klasztorze czerneńskim 24 VIII 1897 jako kandydat do kapłaństwa. Profesję prostą złożył 24 VIII 1898. Na wiosennej sesji 21 IV 1898 definitorium prowincjalne postanowiło, że po ukończeniu nowicjatu ma przez następny rok pozostać w Czernej, aby uzupełnić wiedzę z zakresu VI klasy gimnazjalnej oraz przygotować się do studiów filozoficznych, a rok później (12 IV 1899) dopuściło go do studiów. Stąd też po roku tzw. profesatu wyjechał 22 VIII 1899 do klasztoru w Wadowicach, gdzie w nowym konwencie z początkiem roku akademickiego miało rozpocząć działalność kolegium filozoficzno-teologiczne. Filozofię studiował przez dwa lata (1899-1901), następnie za aprobatą definitorium (20 V 1901) i po złożeniu ślubów uroczystych 25 VIII 1901 w kościele klasztornym, rozpoczął studia teologiczne. Po trzecim roku teologii przyjął święcenia kapłańskie 3 VII 1904 w katedrze w Krakowie z rąk kard. Jana Puzyny, biskupa krakowskiego; 16 VII odprawił uroczystą mszę prymicyjną w kościele karmelitów w Wadowicach. Czwarty rok studiów teologicznych zakończył egzaminem 20 VI 1905, po czym 24 VI został włączony do kapituły klasztoru wadowickiego. W czasie wizytacji tego konwentu (30 VI 1905) prowincjał powierzył mu obowiązki prefekta alumnów juwenatu oraz ogłosił jego nominację na lektora filozofii, którą w maju t. r. uchwaliło definitorium prowincjalne. W roku następnym definitorium pokapitulne (9 V 1906) wybrało go lektorem filozofii i teologii dla kolegium w Wadowicach; nadal też pełnił obowiązki prefekta chłopców w juwenacie. Dn. 19 X 1907 został przeniesiony do Czernej, gdzie powierzono mu funkcję prokuratora klasztoru. Pełnił ją także po kapitule prowincjalnej odbytej w 1909, a ponadto kapituła miejscowa wybrała go

II egzaminatorem. Jednak już na sesji jesiennej (5 X 1909) definitorium prowincjalne po raz kolejny ustanowiło go lektorem filozofii, w związku z czym 21 X 1909 przeniósł się z Czernej do klasztoru w Wadowicach; pełnił tam równocześnie obowiązki prokuratora, a od 19 XII 1910 był III dyskretem i II egzaminatorem. Zarówno w czasie pobytu w Czernej, jak i w Wadowicach zaangażowany był w prace duszpasterskie w kościele klasztornym oraz pomagał w okolicznych parafiach. W dniu erygowania semiprowincji polskiej (19 X 1911) był konwentalnym w Wadowicach, pełniąc funkcję lektora oraz III dyskreta.

Zmarł 1 X 1943 w Wadowicach.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 125-126, 187, 189, 214, 240, 294, 339, 356, 373; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 11-12, 16; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 54v-55r, 89v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 25r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 18v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 21r, 21v, 32r, 32v, 33r, 33v, 39v-40r, 50r, 51r, 75v, 79r, 131r, 135v, 141r, 144r, 145v, 146v, 147v; APKB, sygn. APGW 5, *Książka do wpisywania zaświadczeń*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 40-41, 54, 62, 65, 77, 83, 87, 90, 95, 98, 105, 136, 164; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 10, 72-73; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 189; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 4, 30-31, 88, 94-95, 137; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 14-15; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 17; *Katalogi 1898-1903, 1906-1912*.

DOMINIK OD JEZUSA I MARYI – Josef Trappl. Ur. 6 II 1860 w Altenhof (Górna Austria), w diecezji Linz. Jego rodzicami byli Philipp, rolnik, oraz Theresia z domu Famler. Do gimnazjum państwowego uczęszczał w Linzu i równocześnie był alumnem juwenatu prowadzonego przez karmelitów bosych. Po ukończeniu III klasy gimnazjalnej wstąpił do zakonu. Kapituła konwentu w Grazu przyjęła go jako kandydata 20 VI 1879, a miesiąc później dopuściła do obłóczyn. Nowicjat rozpoczął 1 VIII 1879, a rok później, 2 VIII 1880, złożył śluby proste. Po odbyciu nowicjatu został skierowany do klasztoru w Linzu, w celu uzupełnienia wykształcenia w zakresie gimnazjum, następnie w grudniu 1881 wyjechał do Győr na studia filozoficzne. Dn. 21 IV 1884 definitorium prowincjalne dopuściło go do studiów teologicznych. Święcenia kapłańskie przyjął 20 II 1887 w Győr. Jeszcze tego samego roku (29 VIII 1887) został przeniesiony do klasztoru w Grazu. Przebywał tam przez dwa lata (od 1888 jako prokurator).

Dn. 21 VIII 1889 definitorium prowincjalne mianowało go lektorem teologii w Czernej, gdzie ze względu na małą liczbę zakonników należało powiększyć wspólnotę, organizując tam czasowo kolegium teologiczne. Kronika klasztorna podaje, że przybył do Czernej już 17 VIII 1889 i wkrótce rozpoczął wykłady dla trzech studentów. Mandat lektora teologii został ponowiony także przez definitorium pokapitulne 24 IV 1891. Wykładał teologię dogmatyczną i prawo kanoniczne, jednak działalność tę prowadził z dłuższymi przerwami, co było spowodowane chorobą, z powodu której wyjeżdżał na leczenie do Linzu. Dn. 17 X 1892 kapituła czerneńska powierzyła mu funkcję II egzaminatora. Jego czteroletni pobyt

w Czernej zakończył się 27 VII 1893, kiedy to został przeniesiony do klasztoru w Linzu. Tam przez wiele lat pełnił obowiązki prokuratora konwentu (1893-1911), a przez pewien czas także bibliotekarza (1894-1898) oraz II wizytatora miejsc na nowe fundacje (1897-1906).

Zmarł 25 X 1928 w Linzu.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 69, 86, 93, 102, 107, 126, 133; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 44v, 46r; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 29, 74, 95; AKG, *Registrum de Novitiorum Inductionibus*, s. 21; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 65; AKG, *Acta Capituli Convent. 1844-1911*, s. 101, 102, 103; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 48, 49; AKL, *Liber Defunctorum Confratrum Conventus Lincensis*, s. 37-38; ADG, *Chronica Carmelitarum discalceatorum Conventus Jaurinensis* t. 5, s. 426, 427, 438, 446, 452; Katalogi 1880-1903, 1906-1912.

EDMUND OD ŚW. ELIASZA – Aleksander Zarzycki. Ur. 5 X 1847 w miejscowości Przegolina (Królestwo Polskie), w parafii Komarów, diecezji lubelskiej. Był synem Józefa, zagrodnika, i Marianny z domu Dobrowolskiej. Zawodu kowala uczył się w Warszawie. Tam także po zakończeniu nauki pracował jako podmajstrzy.

Do zakonu wstąpił w Czernej pod koniec 1882 roku. Definitorium generalne udzieliło mu dyspensy super excessum aetatis (27 XI). Tercjariat rozpoczął 21 IV 1883, a po trzech latach, 21 IV 1886, został obłóczony jako nowicjusz do nat. Po dwuletnim nowicjacie złożył śluby proste 21 IV 1888 w Czernej. Tam także 15 X 1891 złożył profesję uroczystą. Przez pierwszych 14 lat życia zakonnego był konwentualnym w Czernej i początkowo pracował jako kowal, a następnie pełnił obowiązki kucharza. Dn. 5 III 1897 został przeniesiony do klasztoru w Wadowicach i przebywał tam do 6 VI 1903, kiedy to prowincjał wyznaczył mu na miejsce pobytu klasztor w Czernej. Z kolei 28 V 1906 opuścił klasztor czerneński i po raz drugi przybył do konwentu w Wadowicach, gdzie z krótką przerwą (od 8 VI do 13 IX 1907 w Czernej) pracował jako kucharz do 24 VIII 1908. Wówczas znowu przeniósł się do Czernej i przebywał tam również w dniu oddzielania klasztorów polskich od prowincji austriackiej (19 X 1911). Do roku 1909 głównym jego zajęciem było gotowanie, w której to sztuce osiągnął wielką umiejętność i był bardzo ceniony przez współbraci. W następnych latach (1909-1911), ze względu na wiek, zlecono mu lżejszy obowiązek refektarskiego.

Zmarł 18 II 1929 w Czernej.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 54, 66, 141-142; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 141, 143, 169, 306; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 6r, 13r-v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 13r-v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 101v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 78, 96, 104, 105, 116; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 1; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 171 (tu nazwisko w zniekształconej formie: Zargyaski); Katalogi 1883-1903 (we wszystkich błędne

wezwanie zakonne: a S. Teresia), 1906-1912; KARM. BOSY, *Ś. p. Brat Edmund od św. Teresy. Wspomnienia pośmiertne*, „Głos Karmelu”, 1929, nr 4, s. 127-128.

EDWARD OD ŚW. TERESY – Franciszek Pałka. Ur. 4 III 1854 w Imielinie (Śląsk Pruski), w diecezji wrocławskiej. Był synem Pawła, rolnika, i Anny z domu Stolarz. Wyuczył się zawodu szewca.

Do zakonu wstąpił w Czernej, gdzie kapituła klasztorna najpierw przyjęła go jako kandydata na donata (3 VIII 1882), a następnie dopuściła do obłóczyn tercjarskich, które odbyły się **8 XII 1882**. Po trzech latach tercjariatu rozpoczął nowicjat (8 XII 1885), a po dwóch kolejnych latach złożył śluby proste 8 XII 1887. W dalszym ciągu przebywał w Czernej. Tam też złożył śluby uroczyste 8 XII 1890. Pełnił obowiązki szewca i kucharza. W 1899 wyjechał na Śląsk, by wśród krewnych i znajomych zbierać jałmużny na budowę klasztoru w Wadowicach. W kwietniu tego roku podjął praktykę u boku br. Tomasza Wagnera zarządzającego wówczas folwarkiem klasztornym w Siedlcu. Dn. 4 IX 1899 został przeniesiony do nowo wybudowanego klasztoru w Wadowicach i podjął tam funkcję furtiana i szewca. Jednak już 9 VI 1900 wrócił do klasztoru w Czernej, by objąć zarząd klasztornego folwarku w Paczółtowicach. Obowiązki ekonoma pełnił przez wiele lat, także w chwili ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911).

Zmarł 24 VIII 1925 w szpitalu w Krakowie jako konwentualny czerneński. Pochowany w Czernej.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 42, 54, 115; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 21, 227, 231, 248, 273; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 5r, 12v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 11v-12r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 33v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 33, 43; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 2; *Katalogi 1883-1903, 1906-1912*.

ELIASZ OD NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP – Jan Czech. Ur. 18 I 1880 w Nowej Górze (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Marcina, rolnika i murarza, oraz Joanny z domu Głowackiej. Z zawodu był szewcem i mieszkał w Nowej Górze.

W 1903 wstąpił do pobliskiego klasztoru karmelitów bosych w Czernej, należącej do parafii nowogórskiej. Po dwóch miesiącach próby został dopuszczony do obłóczyn tercjarskich, które odbyły się w klasztorze czerneńskim **28 VI 1903**. Z zakonu wystąpił w okresie odbywania tercjariatu.

APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 70r, 70v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 34v; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 24.

ELIASZ OD WNIEBOWZIĘCIA NMP – Lucjan Suszczyński. Ur. 6 I 1886 w Poznaniu, w parafii św. Marii Magdaleny (farnej), jako syn Juliana, rzemieślnika, i Anieli z domu Kempieńskiej. Uczęszczał do gimnazjum w Poznaniu.

Po ukończeniu VIII klasy zgłosił się do klasztoru w Czernej jako kandydat do kapłaństwa. Dn. 9 VII 1906 kapituła konwentu dopuściła go do udziału w aktach życia wspólnoty, natomiast **11 VIII 1906** został obłóczony. Z zakonu wystąpił w okresie odbywania nowicjatu. Figuruje jeszcze w katalogu prowincji na rok 1907.

APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 80r, 81r; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 40r; APA, Catalogus ab 1878, s. 28; Katalog 1907.

ENGELBERT OD WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH – Karl Deventer. Ur. 28 II 1875 w Essen-Baumhof (Westfalia), w archidiecezji kolońskiej. Jego rodzicami byli Karl Anton, strażnik kolejowy, oraz Elisabeth z domu Vöbing. Przez pewien czas przebywał w zakonie karmelitów trzewickich, gdzie 25 XII 1892 złożył śluby proste. Przebywając jako kleryk na misji karmelitów w Teksasie (USA), skierował podanie o przyjęcie do zakonu karmelitów boskich w Austrii. Kapituła klasztoru w Grazu wyraziła zgodę na jego przyjęcie, a następnie dopuściła go do nowicjatu. Ze względu na wcześniejszy pobyt w innym zakonie, definitorium generalne 29 VII 1896 udzieliło mu wymaganej prawem dyspensy. Nowicjat rozpoczął **4 X 1896** w klasztorze w Grazu, tam także **4 X 1897** złożył śluby proste. Zapewne biorąc pod uwagę jakieś wcześniejsze studia u karmelitów trzewickich, definitorium prowincjalne dopuściło go (**9 X 1897**) do II roku filozofii, natomiast w roku następnym (**21 IV 1898**) postanowiło, że ma studiować filozofię przez kolejny (III) rok. Studia te odbywał w klasztorze w Linzu (1897-1899).

Kolejną decyzją definitorium (**12 IV 1899**) został dopuszczony do studiów teologii. Jako miejsce dalszej nauki wyznaczono dla niego kolegium filozoficzno-teologiczne w Wadowicach. Przybył tam **12 IX 1899** z Linzu. W roku następnym, **7 X 1900**, w kościele wadowickim złożył profesję uroczystą. Po ukończeniu III roku teologii został dopuszczony do przyjęcia święceń kapłańskich. Otrzymał je **26 VII 1902** w Wadowicach z rąk bpa Anatola Nowaka, sufragana krakowskiego. Dwa dni później (**28 VII**) odprawił mszę prymicyjną w kościele klasztornym. Przez następny rok odbywał IV rok studiów teologii i zakończył go egzaminem **7 VII 1903**, natomiast **10 VII** t. r. wyjechał z Wadowic do klasztoru w Grazu. Pełnił tam obowiązki bibliotekarza. W katalogu prowincji austriackiej po raz ostatni figuruje w roku 1906. Zapewne jeszcze w tym samym roku przeszedł do bawarskiej prowincji zakonu. Katalog tej prowincji z roku 1908 wymienia go jako przebywającego w nowo założonym klasztorze w Holy Hill (USA), a z roku 1911 – w Regensburgu (St. Josef).

W 1921 roku porzucił życie zakonne, a w 1927 prowincja bawarska podjęła kroki zmierzające do prawnego wykluczenia go z zakonu.

APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 294; APKB, sygn. AKWD 1, Kroniczka prywatna, k. 18r; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 33, 46, 49, 51, 62, 82; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 5; APA, Acta Definitorii Provincialis 1883-1898, s. 176, 183, 189; APA, Acta Definitorii Provincialis 1899-1929, s. 4; APA,

Adnotatio approbationum studentium, s. 12-13; APA, Catalogus ab 1878, s. 17; APA, Series Fratrum Choristarum, k. 112v-113r; AKG, Registrum de Novitiorum Induitionibus, s. 40; AKG, Registrum de Professionibus Novitiorum, s. 116; AKG, Acta Capituli Convent. 1844-1911, s. 147, 148; AKG, Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis, s. 81, 82; AWPKB, Acta in causa dimissionis P. fr. Engelberti ab Omnibus Sanctis, Carol. Deventer (kopia); *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 352; Katalogi 1897-1903, 1906; Informacje o. Ulricha Dobhana OCD (München 23 XI 1987).

FIDELIS OD ŚW. MARYI – Heinrich Pestr ich. Ur. 5 VIII 1851 w Passendorf (zapewne Pasterka) w Hrabstwie Kłodzkim, archidiecezji praskiej. Rodzicami jego byli Friedrich, właściciel domu i pisarz (scriba), oraz Magdalene z domu Teuber. Z zawodu był introligatorem. Do zakonu karmelitów bosych wstąpił jako donat zapewne w roku 1874, być może w Linzu. Od 1876 figuruje jako tercjarz w księgach klasztornych w Grazu. Dn. **21 X 1877** otrzymał habit nowicjusza. Śluby proste złożył 21 X 1879 w Grazu. W tymże roku został przeniesiony do klasztoru w Linzu. Tam złożył śluby uroczyste 22 X 1882 i przebywał przez kolejne cztery lata.

Dn. 28 V 1886 przybył do klasztoru w Czernej. W konwencie czerneńskim pracował jako introligator. Po ponad dwóch latach, 27 XI 1888, wyjechał z Czernej. Kronikarz zapisał o nim: „Bonus frater sed numquam fuit contentus in Czerna”. Z Czernej został skierowany do Grazu, gdzie z krótką przerwą przebywał do pierwszych lat XX wieku. Od 1906 katalogi prowincji wymieniają go jako furtiana w Wiedniu.

Zmarł zapewne w 1940 w Wiedniu.

APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 6, 50; AKG, Registrum de Novitiorum Induitionibus, s. 19; AKG, Registrum de Professionibus Novitiorum, s. 61; AKG, Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis, s. 42, 44, 45, 46, 47; APA, Liber Professorum Conventus Lincensis, s. 284; Katalogi 1876-1903, 1906-1912, 1940.

FILIP OD ŚW. JAKUBA – Bernard Czerny. Ur. 14 VIII 1886 w Mathesdorf (Śląsk Pruski), w parafii Zabrze, diecezji wrocławskiej. Był synem Jana i Wiktorii z domu Wróbel.

Do zakonu wstąpił w klasztorze w Czernej jako kandydat na donata. Kapituła klasztorna 3 III 1911 dopuściła go do udziału w życiu zgromadzenia zakonnego, a 16 V t. r. do obłóczyn. Habit tercjarski otrzymał w Czernej **23 V 1911**. Pełnił obowiązki kucharza. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) przebywał jako tercjarz w Czernej.

Wystąpił z zakonu przed rozpoczęciem nowicjatu. Został przyjęty powtórnie i obłóczony jako tercjarz 9 V 1921 pod imieniem: Ludwik od św. Józefa. Definitywnie opuścił zakon 11 VI 1923.

APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 96r, 98r; APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 46v; Katalog 1911.

FLORIAN OD DUCHA ŚW. – Wojciech Stelmaszyk. Ur. 6 IV 1847 w miejscowości Żukowo (Wielkie Księstwo Poznańskie), w parafii Objezierze, archidiecezji poznańskiej. Był synem Mateusza, rolnika, i Katarzyny z domu Ratajczak. Przez trzy lata był tercjarzem u reformatów. Według źródeł reformackich w latach 1873 i 1874 przebywał w klasztorze we Wronkach jako „kandydat do posług” i nosił imię zakonne Rajner.

Do zakonu karmelitów bosych wstąpił w Czernej. Kapituła klasztorna 3 III 1881 przyjęła go jako kandydata na donata, a generał zakonu udzielił dyspensy z powodu uprzedniego pobytu w zakonie franciszkańskim (14 III). Po trzech miesiącach próby został obłóczony jako tercjarz **4 VI 1881**. W roku następnym (15 I) przebywający w Czernej bp Albin Dunajewski udzielił mu sakramentu bierzmowania. Po trzech latach tercjariatu został dopuszczony do nowicjatu, który rozpoczął 4 VI 1884. Pełnił obowiązki zakrystiana i piwniczego, ale też wykonywał wiele innych prac jako stolarz, stelmach, szklarz, a przez pewien czas pomagał br. Tomaszowi Wagnerowi w zarządzie folwarkiem w Siedlcu. Opuścił zakon 21 V 1886 na skutek decyzji prowincjała, choć większa część zgromadzenia uważała go za dobrego zakonnika.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 28, 29, 36, 40, 54, 89, 144-145; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 16v, 17v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 2v-3r, 8v-9r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 36v; APA, *Catalogus* ab 1878, s. 2; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 145 (tu nazwisko w bardzo zniekształconej formie: Itelmajzyk); Katalogi 1882-1886 (w Katalogach 1885 i 1886 błędnie określony jako tercjarz zamiast jako nowicjusz); Informacje o Grzegorza Wiśniowskiego OFM (Kraków 7 II 2004).

FORTUNAT OD ŚW. ADOLFA – Adolf Franciszek Twarowski. Ur. 19 VI 1847 w Węgrowie (Królestwo Polskie), w archidiecezji warszawskiej. Był synem Ignacego, zarządcy dóbr, i Karoliny z domu Rużanek. Wyuczył się zawodu blacharza i szklarza.

Do zakonu wstąpił w Czernej jako kandydat na donata. Dn. **8 XI 1885** otrzymał habit tercjarski. Przez pierwszy rok pracował jako kucharz, potem wykonywał prace blacharskie i szklarskie przy remoncie kościoła i klasztoru. Z powodu złego stanu zdrowia został usunięty z zakonu, choć część zakonników była zdania, że dolegliwości nabawił się w czasie prac wykonywanych w konwencie. Klasztor opuścił 9 VII 1888, dopiero po interwencji starosty z Chrzanowa.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 19, 30-31; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 12r; APA, *Catalogus* ab 1878, s. 6; Katalogi 1886-1888.

FRANCISZEK KSAWERY OD NAJŚW. SERC JEZUSA I MARYI – August Drescher. Ur. 17 VII 1841 w Zgierzu (Królestwo Polskie), w archidiecezji warszawskiej. Był synem Augusta, tkacza, i Marii z domu Fleischer. Jego siostra Julia (ur. 23 II 1851 Zgierz, zm. 29 I 1911 Przemyśl) była zakonnicą w zgroma-

dzeniu felicjanek (imię zakonne Maria Ksawera, obłóczyny 18 XII 1878, I profesja 1 XI 1879, profesja uroczysta 29 XI 1886). W roku 1858 wstąpił do wielkopolskiej prowincji zakonu karmelitów trzewickowych ściślejszej obserwacji p.w. Najświętszego Sakramentu, gdzie otrzymał imię zakonne: Ferdynand od św. Augusta. Świecenia kapłańskie przyjął 28 VIII 1864. Tego samego roku (28 XI) klasztor warszawski, w którym przebywał, został skasowany ukazem carskim. Odtąd już w stroju kapłana diecezjalnego pracował w parafii p.w. Narodzenia NMP, funkcjonującej przy dawnej świątyni karmelitów na Lesznie. W tym okresie odbył pielgrzymki do Rzymu oraz do Palestyny, a wracając z tej ostatniej odwiedził także Lourdes. W czasie przejazdu przez Kraków nawiązał kontakt z tamtejszymi karmelitankami bosymi z klasztoru łobzowskiego. Od dawna pragnąc regularnego życia zakonnego we wspólnocie klasztornej, której od kilkunastu lat był pozbawiony, poprosił o przyjęcie do austriackiej prowincji karmelitów bosych. Po uzyskaniu zezwolenia swoich przełożonych, Stolicy Apostolskiej i dyspensy definitorium generalnego karmelitów bosych (23 XI 1878), udał się z Warszawy do nowicjackiego klasztoru w Grazu. Tamtejsza kapituła wyraził zgodę na jego przyjęcie już 7 XI 1878, teraz zaś, 31 VII 1879, dopuściła go do obłóczyn. Nowicjat rozpoczął **1 VIII 1879**, a rok później, 2 VIII 1880, złożył śluby proste. Bezpośrednio po profesji wikariusz prowincjalny skierował go do klasztoru w Linzu, a następnie do klasztoru czerneńskiego, w którym kilka miesięcy wcześniej dokonała się odnowa życia zakonnego.

Do Czernej przybył 11 XII 1880. Generał zakonu, biorąc pod uwagę jego długi staż pracy kapłańskiej, 6 IV 1881 zwolnił go z obowiązku składania drugiego i trzeciego egzaminu do słuchania spowiedzi. Z kolei 18 VIII 1881 generał przyznał mu prawo głosu czynnego, a 17 III 1884 definitorium generalne udzieliło mu prawa głosu biernego w kapitule konwentualnej. Dn. 2 VIII 1883 złożył uroczystą profesję w kościele klasztornym w Czernej. W pierwszych latach pobytu w tym klasztorze bardzo wiele pracował na odcinku kapłańskiej posługi wiernym, zwłaszcza poprzez głoszenie kazań i słuchanie spowiedzi. Było to warunkowane m.in. tym, że w zgromadzeniu należał do niewielkiej liczby ojców narodowości polskiej, obcokrajowcy zaś nie znali języka polskiego albo wcale, albo posiadali jego znajomość w niewielkim tylko stopniu. Pomagał także proboszczom w okolicznych parafiach. Dn. 31 VII 1884 kapituła konwentu wybrała go III dyskretem. Po pierwszej kapitule odrodzonej prowincji austriackiej definitorium 1 V 1885 wybrało go magistrem nowicjatu w Czernej. Wybór był warunkowy, gdyż konieczna była dyspensa Stolicy Apostolskiej od przepisu prawa kościelnego, wymagającego, by sprawujący ten urząd zakonnik miał za sobą dziesięć lat życia w zakonie od złożenia profesji. Kongregacja do spraw Zakonników 9 VI 1885 udzieliła generałowi władzy udzielenia dyspensy i dokonania sanacji wyboru. Dokument generała z 15 VI został publicznie odczytany w klasztorze w Czernej 27 VI 1885. Oprócz funkcji magistra nowicjatu i związanego

z nią podprzeorstwa, sprawował też obowiązki III dyskrety, powierzone mu przez miejscową kapitułę 25 V t. r. Magistrem nowicjatu był przez półtora roku, bowiem w wyniku rezygnacji o. Brokarda Loserta z urzędu przeora czerneńskiego, definitorium prowincjalne 6 X 1886 wybrało o. Franciszka jego następcą. Obowiązki przeora objął 21 X t. r. Z tytułu tego urzędu uczestniczył w kapitule prowincjalnej, która obradowała w dn. 20-25 IV 1888 w Linzu. Został na niej wybrany (21 IV) IV definitorem prowincjalnym. Z czasem (4 X 1889) doszła mu jeszcze funkcja III dyskrety klasztoru (po wyjeździe dotychczasowego, o. Bonifacego Jentscha), a ponadto był wizytatorem miejsc na fundację nowych klasztorów (1885-1891). Jako definitorem brał udział w kapitule prowincjalnej roku 1891, po której w dalszym ciągu przebywał w Czernej, a współpracownicy powierzyli mu obowiązki III dyskrety (5 V 1891) oraz II egzaminatora (17 VIII 1893). Podczas kapituły prowincjalnej, obradującej w dn. 13-18 IV 1894, zarządzał klasztorami jako wikariusz, a następnie kapituła czerneńska (9 V 1894) wybrała go znowu III dyskretem i II egzaminatorem. W tym trzyleciu (1894-1897) szczególnie często wyjeżdżał z posługą, głównie słuchaniem spowiedzi, do parafii w Tęczynku, której proboszcz, ks. Wincenty Smoczyński, bardzo go cenił. Równocześnie coraz bardziej zaczął zapadać na zdrowiu, w związku z czym w 1896 wyjechał na kilka tygodni (28 VII – 4 IX) odpoczynku do klasztoru w Grazu. W roku następnym od 26 II do 17 IV przebywał w szpitalu bonifratrów w Krakowie, jednak stosowane tam zabiegi wodolecznicze nie przyniosły żadnego rezultatu; stan jego zdrowia jeszcze bardziej się pogorszył. Postanowił zatem szukać jeszcze ratunku w zakładzie leczącym metodą Kneippa w Schärding, w Górnej Austrii. W związku z tym 26 VII 1897 przybył do klasztoru w Linzu, a następnie wyjechał do Schärding, jednak po krótkim czasie wrócił do Linzu, zamierzając wracać do Czernej. Choroba (prawdopodobnie była to białaczka) czyniła jednak coraz większe postępy. Przyjął zatem sakramenty (9 VIII), a 10 VIII 1897 zmarł w klasztorze w Linzu. Pochowany został (12 VIII) tamże w krypcie pod kościołem klasztornym.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 24, 29, 54, 61, 63, 66, 67, 68, 70, 71, 84, 89, 109, 116, 156, 161, 164; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 20, 128, 137, 141, 143, 144, 145, 149, 150, 151, 153, 154, 155, 156, 168-169, 174-175, 186-187; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 27r, 28r, 31v-32r, 30r, 30v, 40r, 41r, 46r, 47v, 49r; APA, *Acta Capitulum Provincialium*, s. 378, 385, 400; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 38, 51; AKG, *Registrum de Novitiorum Inductionibus*, s. 21; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 64; AKG, *Acta Capituli Conventus 1844-1911*, s. 98, 102, 103; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 48, 49; AKL, *Liber Mortuorum Conventus Lincensis*, s. 241-145 (tu błędne daty sprawowania urzędów: magistra nowicjatu, przeora i definitora); *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 119-120, 145, 149, 189, 204; Katalogi 1880-1898; Informacje s. Marii Paschalisy Lenart CSSF (Kraków 11 II 2004).

FULGENTY OD NAJŚW. MARYI PANNY – Juan José Zalduégui. Ur. 19 IX 1842 w miejscowości Mallavia (Viscaya), w Hiszpanii. Jego rodzicami byli Juan Martin Zalduégui, właściciel domu, i Maria Paula z domu Sologuren. Ponieważ w Hiszpanii nie było możliwości realizacji powołania zakonnego na skutek zniesienia klasztorów męskich (1837), do zakonu karmelitów bosych wstąpił we Francji, w prowincji akwitańskiej. Habit zakonny otrzymał **7 III 1867**, a 8 III 1868 złożył śluby proste. Z kolei 25 III 1870 złożył profesję uroczystą, a 14 VII 1872 przyjął święcenia kapłańskie.

Odpowiadając na pismo o. Marcina Fronteau, pierwszego definitora generalnego, skierowane do klasztorów francuskich, wyraził gotowość wzięcia udziału w odnowie życia zakonnego w klasztorze w Czernej. Przybył do tego konwentu 21 V 1880 i wraz z zakonnikami innych narodowości wszedł w skład nowo utworzonej wspólnoty klasztornej. Dn. 4 V 1882 miejscowa kapituła wybrała go II egzaminatorem. W Czernej przebywał do 18 VII 1882. Stamtąd został skierowany do klasztoru w Grazu, gdzie przebywał przez dwa lata i pełnił funkcję bibliotekarza. Dn. 5 X 1884 definitorium prowincji austriackiej wybrało go podprzeorem klasztoru w Győr, równocześnie powierzono mu obowiązki magistra kleryków i donatów, a ponadto został wybrany III dyskretem i II egzaminatorem. W roku następnym, być może po kapitule prowincjalnej (IV 1885), został przeniesiony do Grazu. Dn. 25 X 1887 opuścił Austrię i udał się do Rzymu.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 20, 37, 41; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 20v; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 33; APA, *Catalogus Provinciae*; ADG, *Chronica Carmelitarum discalceatorum Conventus Jaurinensis* t. 5, s. 431; adk, KBCzerna, Andrzej Gatzweiler do Konsystorza, Czerna 4 VIII 1882; Katalogi 1881-1887.

GERARD OD ANIOŁÓW – Paweł Matejczyk. Ur. 26 X 1884 w Godullahütte (obecnie Ruda Śląska – Godula; Ruda Śląska 3) na Śląsku Pruskim, w diecezji wrocławskiej. Był synem Józefa, robotnika, i Marii z domu Kierczek. Przez pewien czas był alumnem juwenatu prowadzonego przez karmelitów bosych w Wadowicach, jednak z powodu choroby został odesłany. Przed wstąpieniem do zakonu pracował jako robotnik w fabryce.

Jako kandydat na donata został przyjęty do aktów życia wspólnego przez kapitułę czerneńską 19 VII 1907. Okres tercjariatu rozpoczął **23 IX 1907** w Czernej. W związku z przygotowaniem do otwarcia klasztoru w Krakowie, został tam posłany 1 XII 1909 dla przygotowania domu na przybycie pozostałych zakonników, a następnie (6 XII t. r.) wszedł w skład wspólnoty krakowskiej. Zarówno w Czernej jak i w Krakowie był kucharzem. We wrześniu 1910 wystąpił z zakonu. Na przełomie czerwca i lipca 1911 prosił o powtórne przyjęcie do zakonu w klasztorze w Wadowicach, na co miejscowa kapituła wyraziła zgodę, jednak nie dotrwał do rozpoczęcia tercjariatu.

Już po ustanowieniu semiprowincji polskiej powtórnie podjął życie zakonne w klasztorze w Czernej, przyjmując habit tercjarski 30 XII 1911, ale i tym razem opuścił zakon.

APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 17, 103; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 84v, 85r, 102v, 103v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 41r, 48r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 36v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 140; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 78; AKK, *Kronika klasztoru w Krakowie*, k. 25v-26r; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 29; *Katalogi 1908-1910*.

GRZEGORZ OD ŚW. JÓZEFA – Piotr Welc. Ur. 17 VI 1882 w miejscowości Markowa (Galicja), w diecezji przemyskiej. Był synem Ignacego, zagrodnika, i Julianny z domu Jarosz. W latach 1897-1902 był alumnem w juwenacie karmelitów boskich w Wadowicach i równocześnie uczniem miejscowego gimnazjum państwowego.

Po ukończeniu VI klasy gimnazjalnej rozpoczął nowicjat w Czernej, przyjmując habit zakony 18 VI 1902. Rok później, 18 VI 1903, tuż przed złożeniem ślubów, wystąpił z zakonu.

Następnie został cysterszem w Mogile koło Krakowa, gdzie otrzymał imię zakonne Benedykt (obłóczyny 10 IX 1903, profesja uroczysta 19 VII 1908), studiował w opactwie Heiligenkreuz koło Wiednia, święcenia kapłańskie przyjął 4 VII 1909 w katedrze w Krakowie z rąk bpa Anatola Nowaka, sufragana krakowskiego. W Mogile odwiedził go o. Kazimierz Rybka (20 VIII 1909). W opactwie mogińskim pełnił funkcję kierownika scholi (1912-1914), bibliotekarza (1919-1925), podprzeora i profesora kolegium św. Bernarda (1923-1925) oraz burzariusza czyli kasjera (1924-1925). Zmarł 1 XI 1951. W opactwie Zwettl (Austria).

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 306; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 68v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 33r-v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 116v; APKB, sygn. APGW 5, *Książka do wpiśiwania zaświadczeń*; APKB, sygn. APGW 6, *Katalog ocen i klasyfikacji alumnów*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 133; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 17-18; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 22; *Katalog 1903*; *Informacje o. Bonawentury Żółtka SOCist (Mogiła 8 II 2004)*.

HIERONIM OD ŚW. MICHAŁA – Józef Pszczółka. Ur. 20 XI 1885 w Porąbce (Galicja), w parafii Czaniec, diecezji krakowskiej. Był synem Józefa, rolnika, i Franciszki z domu Gałuszka. Ukończył gimnazjum i I rok prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Jako kandydat na chorystę przybył do klasztoru w Czernej 16 I 1909, a 6 II 1909 otrzymał habit zakony. Śluby proste złożył 13 II 1910. Wkrótce (7 IV 1910) definitorium prowincjalne dopuściło go do rozpoczęcia studiów filozoficznych. Z Czernej do klasztoru wadowickiego wyjechał 23 VII 1910. W związku z ustanowieniem kolegium teologicznego w Krakowie, został tam

przeniesiony 17 I 1911 jako studiujący już wówczas teologię (I rok). Po niedługim czasie objawił pragnienie przejścia do stanu braci donatów, na co kapituła klasztorna nie wyraziła zgody. Podjął więc decyzję opuszczenia zakonu, co też uczynił 2 IV 1911, otrzymawszy dyspensę Stolicy Apostolskiej od ślubów czasowych. Gdy próśby o przyjęcie do różnych zakonów w charakterze brata zakonnego nie przyniosły rezultatu, postanowił wrócić do zakonu karmelitów bosych. Uzyskawszy zgodę kompetentnych przełożonych, został też aprobowany jako kandydat przez kapitułę czerneńską (10 V 1911). Ponownie przyjął habit zakonny i rozpoczął nowicjat 17 V 1911 w Czernej. W chwili ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) był nowicjuszem.

Zmarł 27 VIII 1961 w Krakowie.

APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 7, 21, 26; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 89r, 97v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 43r, 46r-v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 36r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 142r, 142v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 160; AKK, *Kronika klasztoru w Krakowie*, k. 32v-33r, 33v; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 141; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 30; *Katalogi 1910-1912*.

HILARION OD DZIECIĄTKA JEZUS – Stanisław Słowik. Ur. 27 IV 1867 w Zwierzyńcu koło Krakowa (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Jakuba, pisarza w sądzie krakowskim, i Marianny z domu Wołątkowskiej. Z zawodu był murarzem, znał też rzemiosło szewskie.

Życie zakonne jako donat rozpoczął w klasztorze w Czernej, przyjmując habit tercjarski 3 XII 1892. Po trzech latach tercjariatu został obłóczony jako nowicjusz (7 XII 1895), a po ukończeniu nowicjatu 8 XII 1897 złożył śluby proste. Ze względu na wcześniejsze przygotowanie zawodowe został przeniesiony do domu zakonnego w Wadowicach (4 I 1898), gdzie właśnie wznoszono nowy konwent. Odtąd zaangażowany był w budowę, głównie jako nadzorujący prace. Po zakończeniu budowy i poświęceniu kościoła, 19 IX 1899 opuścił klasztor wadowicki. Na przełomie października i listopada 1899 odbył w Linzu rozmowę z prowincjałem, który był gotów przyjąć go ponownie, jako profesa, do klasztoru w Czernej, on jednak nie skorzystał z tej możliwości. W listopadzie 1899 otrzymał dyspensę od ślubów czasowych.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 128, 149, 171, 198, 200, 249, 257-258; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 44v, 45r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 18v, 22v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 18r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 33-35; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 13; *Katalog 1894-1899*.

HILARION OD ŚW. WOJCIECHA – Wojciech Ożóg. Ur. 6 IV 1880 w miejscowości Święcice (Królestwo Polskie), w parafii Słaboszów, diecezji kieleckiej. Był synem Macieja, rolnika, i Rozalii z domu Szaleniec.

Do zakonu wstąpił w klasztorze czerneńskim. Najpierw kapituła klasztorna dopuściła go do aktów życia wspólnotowego (13 VIII 1902), a dwa miesiące później do obłóczyn tercjarskich. Tercjariat rozpoczął **17 X 1902**. W Czernej też został obłóczony jako nowicjusz (19 X 1905). Po dwóch latach nowicjatu złożył śluby proste 20 X 1907. Przez cały czas formacji początkowej w klasztorze czerneńskim pracował jako kucharz. W rok po profesji został przeniesiony do klasztoru w Wadowicach, dokąd przybył 18 IX 1908. Także w tym konwencie powierzono mu obowiązki kucharza. Trzy lata po pierwszych ślubach został przez kapitułę konwentu wadowickiego dopuszczony do profesji uroczystej, którą złożył 23 X 1910 w zakrystii większej tamtejszego kościoła klasztornego. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) był nadal konwentualnym w Wadowicach.

Zmarł 27 X 1941 w Czernej.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 297; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 8; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 69r, 69v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 18v, 22v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 18r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 108r, 136v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 116, 163; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratibus* (22 X 1910); APA, *Catalogus ab 1878*, s. 23; *Katalogi 1903, 1906-1912*.

IDZI OD ŚW. JÓZEFA – Josef Gschiel. Ur. 12 II 1861 w Steinbach (Styria), w diecezji Seckau. Jego rodzicami byli Josef, rolnik, i Theresia z domu Pichler. Przed podjęciem życia zakonnego pracował jako rolnik. Także jego brat Franciszek przez krótki czas nosił habit tercjarza w zakonie karmelitów bosych i imię zakonne Ferdynand od św. Franciszka (1886). Do zakonu wstąpił w klasztorze w Grazu. Tamtejsza kapituła po dwóch miesiącach kandydatury dopuściła go do obłóczyn tercjarskich, które odbyły się **4 XII 1885**. W okresie trzyletniego tercjariatu przez pewien czas przebywał w klasztorze w Linzu (1886-1887), po czym wrócił do Grazu. Tam 4 XII 1888 rozpoczął nowicjat, po którego ukończeniu złożył śluby proste 4 XII 1890. W roku następnym (1891) został skierowany jako kucharz do węgierskiego klasztoru w Győr, gdzie przebywał do 1895, a 4 XII 1893 złożył profesję uroczystą.

Dn. 23 VIII 1895 przybył do klasztoru w Czernej. Tam wysłano go do klasztornego folwarku w Siedlcu, by pomagał w jego zarządzie br. Tomaszowi Wagnerowi. Z kolei 11 VIII 1896 został przeniesiony do klasztoru w Wadowicach, gdzie przebywał do marca 1897. Następnie przez pół roku przebywał w nowo otwartym klasztorze w Budapeszcie, a 21 IX 1897 przyjechał do Czernej, by jedno z braci wyuczyć sztuki gotowania. W roku 1898 został ponownie skierowany do Budapesztu i tam pozostawał do 1903, kiedy to 5 VI został konwentualnym w Wadowicach. Po czterech miesiącach (12 X) udał się na stały pobyt do klasztoru w Linzu. Następnie wyjechał na misje prowadzone przez zakon karmelitów bosych w Iraku (Bagdad, Basrah), gdzie przebywał przez około 25 lat.

Zmarł 20 III 1942 w Linzu.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 148, 154, 169, 191; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 78, 80; AKG, *Registrum de Novitiorum Inductionibus*, s. 32; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 95; AKG, *Acta Capituli Convent. 1844-1911*, s. 121; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 64, 66, 68, 69, 70; AKL, *Liber Defunctorum Confratrum Conventus Lincensis*, s. 56-57; ADG, *Chronica Carmelitarum Conventus Jaurinensis* t. 6, s. 38; *Catalogus ab 1878*, s. 7; *Katalogi 1886-1903, 1906-1912*.

**IGNACY OD WSPOMNIENIA MĘKI PANA NASZEGO JEZUSA CHRYS-
STUSA** – Leon Terpiński. Ur. 1 VII 1847 w Podgórzu (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Walentego, kowala, i Franciszki z domu Ćwiartkiewicz. Jako uczeń VI klasy gimnazjum zwrócił się do karmelitów bosych w Czernej z prośbą o przyjęcie do zakonu. Dn. 1 X 1869 został przyjęty jako kandydat na chorystę, po czterech miesiącach (1 II 1870) kapituła klasztorna dopuściła go do obłóczyn, a ponadto przeor uzyskał wymagane ówczesnym prawem cywilnym zezwolenie na obłóczyny od konsystorza biskupiego w Krakowie (4 II). Nowicjat rozpoczął przyjmując habit zakonny **22 II 1870**. Śluby proste złożył 5 V 1872, a następnie rozpoczął studia w seminarium duchownym diecezji krakowskiej, mieszkając prawdopodobnie w klasztorze reformatów.

W dniu przyłączenia klasztoru czerneńskiego do semiprowincji austriackiej (15 XI 1875) był już studentem IV roku. W oparciu o postanowienie definitorium generalnego, wikariusz prowincjalny semiprowincji skierował do niego 13 XII t. r. polecenie, by w celu kontynuowania studiów i dalszej formacji zakonnej udał się do klasztoru w Linzu. Rozkazu tego nie posłuchał. Jeszcze 4 V 1876 wymieniony jest w aktach kapituły konwenckiej jako przebywający w klasztorze w Czernej. Wkrótce potem wystąpił z zakonu, być może po zakończeniu roku akademickiego oraz w związku z wizytacją wikariusza prowincjalnego, przeprowadzoną w Czernej w dn. 16-21 VI 1876. Prawdopodobnie wstąpił do karmelitów trzewickowych. Nie jest jednak wykluczone, że ostatecznie został kapłanem diecezjalnym.

APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 62; APKB, sygn. AKC 23, *Liber Susceptorum ac Neoprofessorum*, s. 49-50, 51-52; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 4r-v, 7r; APA, *Series Fratrum Choristarum*, k. 139v-140r; APA, *Catalogus Provinciae*; adk, KBCzerna, Julian Kozubski do Konsystorza, Czerna 3 II 1870; Konsystorz do Juliana Kozubskiego, Kraków 4 II 1870; *Katalog 1876*.

IGNACY OD ŚW. TERESY – Franciszek Bylica. Ur. 7 V 1878 w Sułkowicach (Galicja), w parafii Andrychów, w diecezji krakowskiej. Był synem Jakuba, rolnika, i Franciszki z domu Babińskiej. Naukę w zakresie gimnazjum pobierał w Wadowicach. Przynajmniej od drugiego półrocza roku szkolnego 1894/1895 był wychowankiem juwenatu karmelitów bosych w tym mieście. Naukę w gimnazjum wadowickim ukończył w 1898 na poziomie klasy V, po czym wstąpił do zakonu.

Kapituła klasztoru w Czernej przyjęła go „ad probationem” 8 VII 1898, a już **15 VII 1898** został obłóczony jako chorysta. Śluby proste złożył w kościele czerneńskim 17 VII 1899. Przez następny rok przebywał jako kleryk-profes w klasztorze nowicjackim. Definitorium prowincjalne 10 V 1900 dyspensowało go od obowiązku uzupełnienia wykształcenia w zakresie VI klasy gimnazjalnej, równocześnie dopuszczając do rozpoczęcia studiów filozoficznych. W związku z tym 27 VIII 1900 przybył do Wadowic, gdzie od roku funkcjonowało zakonne kolegium filozoficzno-teologiczne. Tam najpierw przez dwa lata zgłębiał filozofię, której studium zakończył egzaminem w 5 VII 1902. Wkrótce potem, 20 VII 1902, złożył w Wadowicach profesję uroczystą. Jeszcze na wiosennej sesji (8 IV 1902) definitorium dopuściło go do studiów teologicznych, które podjął od nowego roku akademickiego. Po III roku teologii, 9 VII 1905, przyjął święcenia kapłańskie w Krakowie, a w uroczystość odpustową Matki Boskiej Szkaplerznej (16 VII) odprawił w klasztornej kościele w Wadowicach mszę prymicyjną. Po święceniach kontynuował studia teologiczne i uwieńczył je egzaminem końcowym 4 VII 1906, po czym zdał pierwszy egzamin do jurysdykcji i został włączony do kapituły klasztornej (11 VII). Nieco wcześniej (22 V) powierzono mu obowiązki prokuratora klasztoru. Dn. 1 X 1907 definitorium prowincjalne mianowało go lektorem filozofii w kolegium wadowickim, a 19 X t. r. został wyznaczony prefektem alumnów w juwenacie. Obie te funkcje pełnił także po kapitule prowincjalnej, która odbyła się w 1909, z tą jednak różnicą, że definitorium mianowało go (5 V) lektorem zarówno filozofii, jak i teologii, natomiast kapituła wadowicka wybrała go (15 V) II egzaminatorem. Na początku lipca 1910 został zwolniony z pełnionych obowiązków i skierowany do klasztoru w Czernej, gdzie powierzono mu opiekę nad miejscową kongregacją III zakonu karmelitańskiego. Jednak już kilka miesięcy później prowincjał wyznaczył mu na miejsce stałego pobytu klasztor krakowski. Było to związane z podniesieniem tego konwentu do rangi wikariatu i przygotowaniem do podjęcia pracy duszpasterskiej w nowym kościele. Do Krakowa przybył 26 XI 1910. Także w tym klasztorze sprawował opiekę nad III zakonem. Zarówno w Wadowicach, jak i w Krakowie zaangażowany był w posługę duszpasterską, zwłaszcza przez słuchanie spowiedzi i głoszenie kazań. W dniu erygowania semiprowincji polskiej (19 X 1911) był konwentualnym w Krakowie.

Zmarł 14 III 1961 w miejscowości Powiewiórka koło Wilna.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 212, 239, 247, 294; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 25; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 56v; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 27r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 20r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 17r, 20r, 32r-v, 34v, 42r, 47r, 50r, 73v, 76r-v, 80v-81r, 81v-82r, 89v-90r, 93r, 93v, 98r, 106r, 125r; APKB, sygn. APGW 5, *Książka do wpisywania zaświadczeń*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 45, 62, 65, 81, 89, 90, 91, 95, 97, 105, 122-123, 127, 129, 140, 144, 160; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 19; AKK, *Kronika klasztoru w Krakowie*, k. 30r,

31v, 32r-v, 33r, 35v, 36v; APA, Acta Definitorii Provincialis 1899-1929, s. 17, 49, 70, 110, 132; APA, Adnotatio approbationum studentium, s. 14-15; APA, Catalogus ab 1878, s. 19; Katalogi 1899-1903, 1906-1912.

IRENEUSZ OD ŚW. MARYI – Stanisław Oskwerek. Ur. 14 VI 1893 we wsi Trzebusia (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Michała, rolnika, i Zofii z domu Nieciąg. Od 1910 przez jeden rok był alumnem w juwenacie karmelitów bosych w Wadowicach i równocześnie uczniem V klasy miejscowego gimnazjum państwowego. Po jej ukończeniu wstąpił do nowicjatu w Czernej.

Kapituła czarneńska 25 VII 1911 dopuściła go do obłóczyn. Następnego dnia, **26 VII 1911**, został obłoczony jako chorysta. W dniu utworzenia semiprovincji polskiej (19 X 1911) był nowicjuszem w Czernej.

Zmarł 12 IX 1947 w Lublinie.

APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 99r-v; APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 47r; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 147r; APKB, sygn. APGW 6, Katalog ocen i klasyfikacji alumnów; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 79; Katalog 1912; Roman [Pająk], *Żniwiarz Boży. Śp. O. Ireneusz od N. M. P. 1893-1947*, „Pod Opieką Św. Józefa”, 1948, nr 2, s. 11-15; nr 3, s. 15-19.

IZYDOR OD ŚW. JÓZEFA – Walenty Wojdarski. Ur. 5 II 1853 w miejscowości Dobieżyn (Wielkie Księstwo Poznańskie), w parafii Buk, archidiecezji poznańskiej. Był synem Piotra, kowala, i Józefy z domu Matuszewskiej. W młodości służył w armii pruskiej, wyuczył się zawodu krawca. Wstąpił do zakonu franciszkanów reformatów w zaborze pruskim i przez dwa lata i osiem miesięcy był u nich tercjarzem. Według źródeł reformackich w latach 1873 i 1874 przebywał w klasztorze reformatów, jaki istniał wówczas przy kościele p.w. Bożego Ciała (po karmelitach dawnej obserwy) w Poznaniu, jako kandydat i „canapariusz”. Nosił wówczas imię zakonne Leopold. W roku 1874 został powołany do służby w wojsku pruskim.

O przyjęcie do karmelitów bosych zwrócił się w roku 1881. Najpierw kapituła klasztoru w Czernej wyraził zgodę na jego przyjęcie (28 X 1881), po czym on sam przybył do klasztoru (25 XI). Równocześnie 10 XII 1881 definitorium generalne, na prośbę wikariusza prowincjalnego semiprovincji austriackiej, udzieliło dyspensy na jego przyjęcie z powodu wcześniejszego pobytu w innym zakonie. Habit tercjarski przyjął w Czernej **16 IV 1882**, a następnie w tym samym klasztorze kontynuował formację zakonną: 16 IV 1885 rozpoczął dwuletni nowicjat, 15 V 1887 złożył śluby proste, a 8 XII 1890 śluby uroczyste. Był pierwszym donatem, który złożył śluby zakonne w Czernej po odnowie życia zakonnego w tym konwencie. Dn. 1 VIII 1892 wyjechał na fundację nowego domu zakonnego w Wadowicach. W klasztorze wadowickim pozostał do końca życia. Wprawdzie katalog prowincji z 1898 wymienia go wśród zakonników przebywających w Czernej, jednak żadne ze źródeł klasztornych tego nie potwierdza. Nawet jeśli tak było, jego nieobecność w klasztorze wadowickim musiała być

jedynie krótkim epizodem. W latach gdy zakonnicy mieszkali w wynajętym niewielkim domu Foltina (1892-1899), każdego roku przyjeżdżał do klasztoru czerneńskiego, by odprawić swoje doroczne rekolekcje. Przez pierwsze dziesięć lat życia zakonnego, które spędził w Czernej, pracował zapewne głównie jako krawiec. Na nowej fundacji wadowickiej obowiązków miał z pewnością więcej. Z wyjątkiem kucharstwa, którym zajmował się inny brat, wykonywał obowiązki zakrystiana, furtiana, także krawca. Natomiast od chwili przeniesienia się zakonników do nowo wybudowanego klasztoru, kiedy też i braci donatów w Wadowicach było więcej, jemu pozostawiono obowiązki furtiana i krawca, a od 1903 już tylko furtiana. Ustanowienie semiprowincji polskiej (19 X 1911) zastało go zatem w konwencie wadowickim. Pozostawił po sobie bardzo wartościowe zapiski z lat 1892-1913, które zatytułował: „Kroniczka prywatna czyli spis najważniejszych rzeczy i zmian, jakie zachodziły od początku naszej Fundacji w Wadowicach od dnia 1go Sierpnia 1892 roku”, a także „Spis dobrodziej i darów ofiarowanych dla Kaplicy, później Kościoła Św. Józefa w Wadowicach od początku fundacji, tj. od dnia 1 Sierpnia 1892 r.”. Cieszył się opinią wzorowego zakonnika.

Zmarł 2 IV 1924 w Wadowicach.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 30, 54, 66, 163, 165; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 17, 125, 133, 142, 143, 147, 148, 155, 157, 188, 190; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 18v, 20r; APKB, AKC 30, *Liber Inditionum*, k. 4r, 10r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 10r; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna, passim*; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 121r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 91; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 2; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 153; Katalogi 1883-1903, 1906-1912; Informacje o. Grzegorza Wiśniowskiego OFM (Kraków 7 II 2004).

JACEK OD ŚW. TERESY – Jan Szymon Bieniasz. Ur. 7 VI 1863 w Krakowie na Kleparzu (Galicja). Był synem Jana, kolejarza, i Marianny z domu Kaniewskiej.

Do zakonu karmelitów boskich wstąpił w Czernej. W tamtejszym konwencie 23 XII 1882 rozpoczął nowicjat jako chorysta. Śluby proste złożył po rocznym nowicjacie 23 XII 1883. Dopuszczony przez definitorium prowincjalne (19 X 1883) do rozpoczęcia studiów filozoficznych, po zakończeniu nowicjatu opuścił konwent czerneński i wyjechał do klasztoru w Linzu, który w tym czasie był jednym z dwóch domów studiów prowincji austriackiej. W Linzu przebywał przez prawie trzy lata (jedynie w marcu 1885 przyjechał na krótko do Czernej, wezwany przed komisję wojskową do Krakowa). Po ukończeniu trzyletniego kursu filozofii, za aprobatą definitorium prowincjalnego (5 V 1886), we wrześniu 1886 wyjechał do klasztoru w Győr na studia teologiczne. W tamtejszym klasztorze 9 VI 1887 złożył profesję uroczystą. Już 29 I 1888, a więc po półtora roku

od rozpoczęcia studiów teologicznych, został wyświęcony na kapłana w Győr, 9 II t. r. odprawił uroczyste prymicje w kościele klasztornym w Czernej, a w następnych dniach także w różnych kościołach w Krakowie. Następnie wrócił do klasztoru w Győr, by kontynuować teologię. Po zakończeniu roku akademickiego, 9 VII 1888 wyjechał z tamtejszego konwentu, a 12 VII był już w Czernej. Kronikarz czerneński zaznaczył, że o. Jacek „nie mógł dłużej znieść suchego klimatu węgierskiego. Ponieważ nie ukończył jeszcze studiów będzie je kontynuował w Czernej”. O przybyciu nowego kapłana przeor powiadomił konsystorz biskupi w Krakowie (19 VII 1888). Był pierwszym od zaprowadzenia reformy w 1880 wychowankiem nowicjatu czerneńskiego, który przyjął święcenia kapłańskie. Zgromadzenie miejscowe bardzo liczyło na jego pomoc w pracy duszpasterskiej, gdyż ojców Polaków było tam zaledwie trzech. Jednak już po około dwóch miesiącach, z nieznanych obecnie powodów, o. Jacek zwrócił się do Stolicy Apostolskiej o pozwolenie na przejście do zakonu karmelitów dawnej obserw. Sprawą jego zajmowało się definitorium prowincjalne w 2 X 1888 i dało votum pozytywne. Pozwoliło także, by w oczekiwaniu na indult Kongregacji mógł przebywać w jednym z konwentów karmelitów trzewickowych. Z 9 I 1889 pochodzi wiadomość, że sprawa jego przejścia do tego zakonu została sfinalizowana.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 51, 54, 102; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 23-24, 32, 58; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 5v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 5r-v; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 20 (tu błędne wezwanie zakonne), 46, 71; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 3; ADG, *Chronica Carmelitarum disalceatorum Conventus Jaurinensis* t. 5, s. 444, 449, 454, 460; adk, KBCzerna, Rafał Kalinowski do Konsystorza, Czerna 19 VII 1888; Katalogi 1883-1888.

JACEK OD DUCHA ŚW. – Paweł Zadora. Ur. 28 VI 1877 w Mucharzu (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Walentego, rolnika, i Marianny z domu Pawlikowskiej. Wyuczył się ciesielstwa.

Do zakonu wstąpił w klasztorze w Czernej, gdzie 31 V 1900 został przyjęty jako kandydat na donata. Po dwóch miesiącach kapituła konwentualna aprobowała go do oblóczyn (26 VII), a 7 VIII 1900 otrzymał habit tercjarski. W Czernej pełnił obowiązki refektarskiego. Dn. 5 XI 1901 został przeniesiony do klasztoru w Wadowicach. Tam początkowo był zakrystianem, potem stolarzem. Po trzecim roku tercjariatu, 12 VIII 1903, opuścił klasztor wadowicki, rezygnując z życia zakonnego.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 277, 286; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 64r; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 30r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 56, 80; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 20; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 21; Katalogi 1901-1903.

JAKUB OD ŚW. JÓZEFA – Józef Michalski. Ur. 6 III 1861 w miejscowości Dziewkowice (Śląsk Pruski), w parafii Himmelwitz (Jemielnica), diecezji wro-

clawskiej. Był synem Józefa, rolnika, i Ewy z domu Żyłka. Jego starszy brat Paweł (1857-1928) był kapłanem w zakonie karmelitów bosych (imię zakonne: Maurycy od św. Pawła). Od sierpnia 1897 był ekonomem folwarku w Paczółtowicach, będącego własnością klasztoru karmelitów bosych w Czernej. Funkcję tę pełnił do stycznia 1900.

Prośbę o przyjęcie do zakonu złożył już na początku roku 1899. Kapituła konwentu w Czernej wyraziła zgodę na przyjęcie go jako kandydata na donata 3 III 1899, a definitorium generalne udzieliło mu dyspensy super excessum aetatis (4 VII 1899), jednak dopiero 7 II 1900 przybył do klasztoru, aby rozpocząć życie zakonne. Habit tercjarski otrzymał **14 IV 1900** w Czernej. W roku następnym przez cztery miesiące (od 23 I do 31 V 1901) był konwentualnym w Wadowicach. Po powrocie do klasztoru czerneńskiego przebywał tam jeszcze przez niespełna dwa lata. Pełnił obowiązki zakrystiana, a przez pewien czas sprawował pieczę nad refektarzem. Dn. 29 III 1903 opuścił zakon.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 185-186, 199, 269, 271, 281, 305; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 59r, 63v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 29v-30r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 50, 52; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 8; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 21; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 391; Katalogi 1901-1903.

JAN OD KRZYŻA – Józef Bizub. Ur. 19 XI 1867 w Dursztynie (Węgry), w parafii Krempach, diecezji spiskiej. Był synem Marcina, rolnika, i Elżbiety z domu Szoltész. Ukończył IV klasę Gimnazjum Św. Anny w Krakowie.

Do zakonu wstąpił w klasztorze w Czernej jako kandydat na chorystę. Habit zakonny otrzymał **24 XI 1885**. Pod koniec nowicjatu, 6 XI 1886, wystąpił z zakonu, motywując swoją decyzję brakiem zdrowia.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 114, 116, 160; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 12v; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 6; Katalog 1886.

JAN OD KRZYŻA – Anton Wurm. Ur. 20 VIII 1876 w Unterweißenbach (Górna Austria), w diecezji Linz. Jego rodzicami byli Josef, rolnik, i Theresia z domu Lindner. Ukończył IV klasę gimnazjum. Jako kandydat na chorystę **14 VIII 1893** został obłóczony w klasztorze w Grazu. Profesję prostą złożył 14 VIII 1894, po czym został przeniesiony do klasztoru w Linzu. Tam zgodnie z ordynacją kapituły prowincjalnej powinien kontynuować naukę w zakresie gimnazjum, jednak z powodu choroby naukę tę przerwał. Po dwóch latach trwania takiej sytuacji sprawą jego zajęło się definitorium prowincjalne (30 IX 1896): dyspensowało go od obowiązku uzupełnienia V i VI klasy gimnazjalnej oraz dopuściło do rozpoczęcia studiów filozoficznych. Trzyletnie studium filozofii odbył w klasztorze w Linzu (1896-1899). W tym też czasie złożył profesję uroczystą (7 XI 1897).

Do studiów teologicznych definitorium aprobowano go już na sesji w dn. 12 IV 1899, a następnie w celu podjęcia tych studiów został przeniesiony do nowo otwartego kolegium w klasztorze w Wadowicach, dokąd przybył 12 IX 1899. Po III roku teologii przyjął święcenia kapłańskie 26 VII 1902 w kościele klasztornym w Wadowicach z rąk bpa Anatola Nowaka, sufragana krakowskiego. Następnego dnia (27 VII) w tymże kościele odprawił mszę prymicyjną. Ostatni rok studiów teologicznych również odbył w kolegium wadowickim, zdając egzamin końcowy 7 VII 1903. Dn. 10 VII 1903 został przeniesiony z Wadowic do Wiednia. W następnych latach (do 1911) pełnił w klasztorze wiedeńskim funkcję III dyskreta, bibliotekarza, lektora oraz sekretarza prowincjalnego.

Zmarł w 1930 w Wiedniu.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 264, 279, 294, 300; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 18r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 33, 38, 44, 51, 62, 82; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 168; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 4, 94, 132; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 8-9; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 13; APA, *Series Fratrum Choristarum*, k. 111v-112r; AKG, *Registrum de Novitiis Inductionibus*, s. 36; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiis*, s. 103; AKG, *Acta Capituli Convent. 1844-1911*, s. 140; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 75, 76; APA, *Liber Professorum Conventus Lincensis*, s. 298; *Katalogi 1894-1903, 1906-1912*.

JAN CHRZCICIEL OD NAJŚW. SERCA JEZUSA – Jean-Baptiste Bouchaud. Ur. 11 X 1851 w La Haye Fonassière (Bretania, Francja), w diecezji Nantes. Jego rodzicami byli Pierre, właściciel ziemski, i Marie z domu Olivier. Nauki w zakresie szkoły średniej pobierał w instytucie św. Józefa w Ancenis. Jako ochotnik uczestniczył w wojnie francusko-pruskiej (1870/1871). W 1872 wstąpił do prowincji akwitańskiej zakonu karmelitów bosych. Habit zakonny otrzymał 14 X 1872 w klasztorze nowicjackim w Broussey koło Bordeaux, śluby proste złożył 15 X 1873, uroczyste 19 X 1876. Studia odbył w klasztorze w Agen, tam też otrzymał święcenia kapłańskie 10 VI 1877 z rąk miejscowego biskupa Fontenau. W czasie kasaty zakonów we Francji zamierzał udać się na misje, jednak przełożeni skierowali go na ziemię polskie.

Dn. 21 V 1880 przybył do klasztoru w Czernej, by wraz z zakonnikami z prowincji austriackiej, akwitańskiej i flandro-belgijskiej podjąć w nim dzieło odnowienia życia zakonnego. W przeciwieństwie do większości owych obcokrajowców, bardzo dobrze opanował język polski, dzięki czemu mógł być wychowawcą w nowicjacie i juwenacie, spowiadać wiernych, a nawet rozwijać działalność pisarską. Przez cały okres pobytu w klasztorach polskich przebywał na przemian w Czernej i Wadowicach. Pierwszą odnotowaną funkcją pełnioną przez niego w klasztorze czerneńskim było sprawowanie opieki na biblioteką (1881-1886), ponadto w 1884 został II dyskretem. Dn. 8 IV 1885 kapituła konwentu w Czernej wybrała go socjuszem na pierwszą kapitułę odnowionej prowincji austriackiej, obradującą w dn. 24-30 IV t. r. w Linzu. Po powrocie z kapituły

został ponownie wybrany II dyskretem (25 V 1885), a w wyniku zmian personalnych w zarządzie klasztoru czerneńskiego (rezygnacja przeora i wybór na jego miejsce dotychczasowego magistra nowicjatu), 7 X 1886 definitorium prowincjalne mianowało go magistrem nowicjatu i podprzeorem. Te same obowiązki (magistra nowicjatu, podprzeora i II dyskreta w Czernej) powierzono mu także po następnej kapitule prowincjalnej, w której w dn. 20-25 IV 1888 uczestniczył jako socjusz klasztoru czerneńskiego; pełnił je przez całą trzyletnią kadencję. Po kolejnej kapitule prowincjalnej definitorium wybrało go ponownie (24 IV 1891) magistrem nowicjatu i podprzeorem, a ponadto I dyskretem konwentu. Tym razem obowiązki te pełnił jedynie przez około półtora roku, gdyż zrzekł się tych funkcji w związku z wyjazdem do nowo założonego klasztoru w Wadowicach. Wyjechał tam z polecenia prowincjała 24 VIII 1892, a na najbliższą sesję definitorium prowincjalnego przesłał rezygnację z dotąd pełnionych obowiązków. Zrzeczenie zostało przyjęte 5 X. W Wadowicach przebywał przez trzy lata. Oprócz pełnienia funkcji kapłańskich w prowizorycznej kaplicy klasztornej, był prefektem chłopców przyjętych do juwenatu zakonnego. Każdego roku wyjeżdżał do Czernej, aby odprawić swoje rekolekcje. Wrócił do konwentu czerneńskiego 21 VIII 1895, a już 3 X definitorium na nowo powierzyło mu urząd magistra nowicjatu, połączony z funkcją podprzeora. Obowiązki te zleciło mu definitorium (13 V 1897) także na kolejne trzylecie, zaś kapituła klasztorna wybrała go II egzaminatorem (19 V). Pomimo tych bardzo absorbujących zadań, pomagał niekiedy w okolicznych parafiach (Nowa Góra, Płoki, Jaworzno). Po kapitule prowincjalnej w 1900 pozostał w klasztorze w Czernej. Na urządzie magistra nowicjatu zastąpił go jeden z jego dawnych wychowanków, on zaś wszedł do zarządu klasztoru (15 V 1900) jako II dyskret i II egzaminator, ponadto znowu zajął się biblioteką klasztorną. Jesienią roku następnego został przeniesiony do klasztoru w Wadowicach (8 XI 1901). Dwa lata spędzone w tym konwencie wypełnione były posługą wiernym w konfesjonale oraz działalnością pisarską. Zmianę przyniosła kolejna kapituła prowincjalna, po której (8 V 1903) definitorium znowu powierzyło mu obowiązki magistra nowicjatu w Czernej, a kapituła klasztorna (18 V) funkcję II egzaminatora. Po trzech latach (5 V 1906) definitorium ponowiło jego wybór na magistra nowicjatu i podprzeora czerneńskiego. Potem doszły jeszcze funkcje II egzaminatora (19 V) oraz III dyskreta klasztoru (13 XII 1906). I tym razem obowiązki spełniał przez całą trzyletnią kadencję. Ten trzeci okres pobytu w Czernej zakończył się w roku 1909. Definitorium pokapitulne wybrało go wówczas (14 V 1909) podprzeorem klasztoru w Wadowicach. Urząd ten łączył się z obowiązkami magistra kleryków studiujących w tym domu zakonnym. W chwili erygowania semiprowincji polskiej (19 X 1911) nadal pełnił wymienione obowiązki. Na szczególne podkreślenie zasługuje jego praca formacyjna, zwłaszcza jako magistra nowicjatu, ale także jako pierwszego prefekta juwenatu, a wreszcie magistra kleryków. W pracy tej starał się nawiązywać do historii

i bogatych tradycji zakonu na ziemiach polskich w okresie staropolskim. W czasie wieloletniego pobytu w klasztorach polskich podjął też działalność pisarską, która zaowocowała wydaniem dwóch pozycji: „Nowa wojna czyli podręcznik dla nowicyuszów i braci Zakonu Najśw. P. Maryi z Góry Karmelu i św. Teresy” (Kraków 1906) oraz „Dzieci Matki Boskiej Szkaplerznej czyli ćwiczenia duchowne dla członków bractwa szkaplerza świętego” (Kraków 1910).

W roku 1913 został odwołany do swej macierzystej prowincji awiniońsko-akwitańskiej. Zmarł 6 I 1932 w Avon.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 20, 54, 72, 129, 140-141, 150, 156; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 26, 86, 126, 133, 141, 142, 147, 148, 155, 179, 180, 181, 208, 209, 210, 262, 273, 274, 286, 306, 352, 353; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 29v, 30v, 37r, 54r, 63v, 70r, 79r, 82r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 56, 78, 95, 129, 157, 164, 165, 413, 420; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 68; APA, *Acta Capitulum Provincialium*, s. 350, 378; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 51, 63, 93, 108-109, 149-150, 175; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 69, 93-94, 132; APA, *Catalogus Provinciae; Katalogi 1881-1903, 1906-1912; Jubileusz kapłański W. O. Jana od Najśl. Serca Jezusowego w Avon (koło Fontainbleau) we Francji*, „Głos Karmelu”, 1927, nr 1, s. 35-36; J[AN KANTY OSIERDA], *Ś. p. O. Jan Baptysta od Najśl. S. P. Jezusa (Bouchaud). Wspomnienie pośmiertne*, „Głos Karmelu”, 1932, nr 5, s. 199-203.

JAN KANTY OD ŚW. JAKUBA – Jakub Kula. Ur. 8 VII 1859 w miejscowości Gorek (Śląsk Pruski), w parafii Chrzęszczyce, diecezji wrocławskiej. Był synem Filipa, odlewnika, i Franciszki z domu Grzegorzek. Kształcił się prywatnie, a następnie wstąpił do zakonu kamedułów. Nowicjat w eremie na podkrakowskich Bielanych rozpoczął 1 XI 1879, otrzymując imię zakonne Benedykt. Trzy miesiące później zrezygnował z życia kamedulskiego.

Do zakonu karmelitów bosych wstąpił w Czernej, gdzie 5 X 1885 został obłóczony jako chorysta za udzieloną przez generała w czasie wizytacji dyspensą od wcześniejszego pobytu w zakonie kamedułów. Profesję prostą złożył 5 X 1886. Obradujące dnia następnego (6 X) definitorium prowincjalne dopuściło go do studiów filozoficznych. Katalog prowincji na rok 1887 wymienia go jako profesa przebywającego nadal w klasztorze w Czernej, natomiast w dwóch następnych katalogach (na rok 1888 i 1889) wymieniony jest jako student w klasztorze w Linzu. Kronika klasztoru w Czernej podaje, że 24 IV 1889 nieoczekiwanie przybył do tego konwentu z klasztoru w Győr. W oparciu o przesłane z prowincji austriackiej relacje o jego postępowaniu, definitorium generalne 5 VII 1889 postanowiło wydaląc go z zakonu. Po otrzymaniu dekretu z decyzją definitorium, 12 VII 1889 opuścił klasztor czarneński.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 113, 131; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 60, 68-69; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 11v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 8r-v; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 52; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 5; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae*

(1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920), paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 210, 260; Katalogi 1886-1889; Informacje o. Benedykta J. Paczulskiego EC (Kraków, 20 III 2004).

JAN KANTY OD ŚW. TERESY – Alojzy Osierda. Ur. 22 V 1878 w miejscowości Kozy (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Wincentego, szewca, i Filomeny z domu Gajowskiej. Przynajmniej od roku szkolnego 1894/1895 był alumnem juwenatu prowadzonego przez karmelitów bosych w Wadowicach; uczęszczał wówczas do IV klasy miejscowego gimnazjum. Po ukończeniu VI klasy wstąpił do nowicjatu.

Dn. 10 VIII 1897 przybył do klasztoru w Czernej, a **24 VIII 1897** został obłóczony jako chorysta. Kończąc roczny nowicjat, złożył śluby proste 24 VIII 1898. Zgodnie z decyzją definitorium prowincjalnego (21 IV 1898) przez następny rok pozostawał w Czernej w celu uzupełnienia wykształcenia humanistycznego oraz przygotowania się do studiów filozoficznych. Do studiów tych został dopuszczony decyzją definitorium z 12 IV 1899. W celu ich podjęcia udał się 22 VIII 1899 do klasztoru w Wadowicach. Tam przez dwa lata studiował filozofię (1899-1901), a 25 VIII 1901 w wadowickim kościele klasztornym złożył profesję uroczystą. Aprobowany przez definitorium prowincji do studiów teologicznych (20 V 1901), podjął je w kolegium wadowickim jesienią tegoż roku. Po III roku teologii przyjął święcenia kapłańskie 3 VII 1904 w katedrze w Krakowie z rąk kard. Jana Puzyny, biskupa krakowskiego. Mszę prymicyjną w kościele zakonnym w Wadowicach odprawił 17 VII t. r., a następnie w Kętach (24 VII), gdzie wówczas mieszkał jego ojciec, w Kozach (25 VII), u karmelitanek bosych w Krakowie i u współbraci w Czernej. Przez następny rok pozostał w Wadowicach dla dopełnienia studiów teologicznych. Pracował również w kościele klasztornym, włączając się w tę pracę w pełni po złożeniu (19 XII 1904) przed miejscową kapitułą egzaminu dopuszczającego do głoszenia kazań i słuchania spowiedzi. Egzamin końcowy z teologii zdał 20 VI 1905, a 24 VI t. r. został włączony do kapituły klasztornej. Dn. 8 VIII 1905 został przeniesiony do Czernej. Wiosną roku następnego (23 IV) kapituła czerneńska wybrała go socjuszem na kapitułę prowincjalną, w której następnie uczestniczył w dn. 4-9 V 1906 w klasztorze wiedeńskim. Po dwóch latach pobytu w Czernej, 30 VII 1907 został skierowany do konwentu wadowickiego, gdzie w październiku t. r. powierzono mu obowiązki prokuratora klasztoru. W kwietniu 1908 zachorował niebezpiecznie na szkarlatynę, zaraziwszy się od chorych w Zawadce, którym udzielał skaramentów. Od 22 XII 1908 do 24 III 1909 (z przerwami) zastępował kapelana w szpitalu bonifratrów w Zebrzydowicach. Na początku nowego trzylecia, 15 V 1909 został wybrany III dyskretem klasztoru wadowickiego. Z powodu niesnasek w klasztorze, poprosił prowincjała o przeniesienie do klasztoru w Czernej. Przy tej okazji kronikarz wadowicki zaznaczył o nim: „Powszechnie lubiany od braci naszych [donatów]”. Do konwentu czerneńskiego przybył 23 IX 1910. Kapituła

miejscowa wybrała go II egzaminatorem (1 XII 1910), a ponadto zlecono mu funkcję dyrektora III zakonu w Czernej. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) nadal przebywał w tym klasztorze.

Zmarł 15 III 1948 w Przemyślu.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 187, 189, 214, 240, 294, 352, 368; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 28, 29, 31; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 54v-55r, 79r, 82v, 84v, 94v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 25v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 19r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 21r, 21v, 26v, 30v-31r, 32r, 79r, 85r, 91r, 97v, 106r, 108r, 108v, 109r, 110r, 125r, 133r; APKB, sygn. APGW 5, *Książka do wpisywania zaświadczeń*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 40-41, 54, 62, 65, 77, 83, 87, 90, 92, 104, 105, 107, 122, 129, 135, 144, 159; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 10-11, 50; APA, *Acta Capitulum Provincialium*, s. 496; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 189; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 4, 30-31; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 14-15; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 17; *Katalogi 1898-1903, 1906-1912*; ELIASZ [ZBYSZYŃSKI], *Średniowieczny mnich w XX wieku (Wspomnienie o ś. p. Ojcu Janie Kantym od św. Teresy)*, „Pod Opieką Św. Józefa”, 1949, nr 3, s. 28-30; nr 4, s. 25-28; nr 5, s. 25-28.

JAN NEPOMUCEN OD ŚW. ELIASZA – Jan Sowa. Ur. 21 III 1868 w miejscowości Nowosielce (Galicja), w diecezji przemyskiej. Był synem Grzegorza, rolnika, i Marianny z domu Fieglar. Jego krewny Kazimierz Cużytek (1851-1922) był kapłanem w zakonie jezuitów. Jako uczeń V klasy gimnazjum w Rzeszowie poprosił o przyjęcie do zakonu karmelitów bosych w charakterze kandydata do kapłaństwa.

Nowicjat rozpoczął 15 I 1887 w klasztorze w Czernej. Po roku, 15 I 1888 złożył śluby proste. Jeszcze gdy był w nowicjacie, definitorium prowincjalne aprobowало go wstępnie do studiów filozoficznych (20 IV 1887), w roku zaś następnym (26 IV 1888) wyraziło tę aprobatę ponownie już jako wobec neoprofesa. Po złożeniu profesji nie od razu jednak wyjechał na studia do klasztoru w Linzu, lecz ponieważ w marcu 1888 miał stawać przed komisją wojskową, prowincjał polecił mu pozostać w Czernej i tam wraz z drugim klerykiem studiować filozofię pod kierunkiem o. Bartłomieja Díaz de Cerio. Do Linzu wyjechał dopiero na początku maja 1888 i tam zakończył I rok studiów egzaminem 25 VI 1888. W Linzu odbył także znaczną część II roku filozofii, jednak 26 IV 1889 przyjechał do Czernej, by znowu stawić się przed komisją wojskową, a następnie pozostał w tym konwencie i tam dokończył II rok studiów, zdając egzamin 24 VIII 1889. W tym czasie definitorium prowincjalne, biorąc pod uwagę bardzo małą liczbę zakonników w klasztorze w Czernej, postanowiło (21 VIII 1889), by tymczasem zorganizować tam studia teologiczne dla trzech kleryków i w związku z tym posłać jednego lektora. Jednym ze studentów, którzy wkrótce potem rozpoczęli w Czernej kurs teologii, był br. Jan Nepomucen. Po egzaminie kończącym I rok teologii (14 VII 1890) wyjechał z Czernej 9 IX 1890 do klasztoru w Győr, aby tam kontynuować studia teologiczne aż do ich zakończenia. W Győr złożył

zapewne profesję uroczystą (w chwili obecnej data nie jest znana), a po ukończeniu IV roku teologii przyjął tamże święcenia kapłańskie 6 VII 1893, których udzielił mu bp János Zalka, ordynariusz diecezji Győr. Już 11 VII przybył do Czernej, a kilka dni później odprawił mszę prymicyjną w swojej rodzinnej parafii. W klasztorze czerneńskim przebywał przez niemal półtora roku, angażując się w pracę duszpasterską w kościele klasztorным i okolicznych parafiach, a nadto pełniąc obowiązki prokuratora konwentu. Dn. 17 XII 1895 wyjechał z Czernej do domu zakonnego w Wadowicach. Przebywał tam przez prawie trzy lata, po czym 21 IX 1898 ponownie został przeniesiony do Czernej. Tu znowu pracował w duszpasterstwie, a w styczniu 1899 wyjechał nawet na krótkie zastępstwo do klasztoru w Budapeszcie. Wraz z otwarciem kolegium filozoficzno-teologicznego w nowo wybudowanym konwencie w Wadowicach, definitorium prowincjalne 4 X 1899 wybrało go magistrem studiujących tam kleryków. Na tym urzędzie potwierdziło go definitorium odbyte po kapitule prowincjalnej w roku następnym (10 V 1900). Oprócz pracy formacyjnej i posługi w kościele klasztorным, udzielał się także w pomocy po parafiach. Funkcję magistra pełnił przez całe trzylecie, a po następnej kapitule prowincjalnej został prefektem chłopców w klasztorным juvenacie (maj 1903) oraz dyrektorem miejscowej kongregacji tercjarzy karmelitańskich. Po podniesieniu klasztoru wadowickiego do rangi przeoratu, nowo ustanowiona kapituła klasztoru powierzyła mu funkcję II dyskreta (2 XI 1903). W czasie wizytacji klasztoru przez prowincjała, 30 VI 1905 został zwolniony z funkcji prefekta juvenatu. Nowe obowiązki zostały mu powierzone na początku nowego trzylecia, po kapitule prowincjalnej, jaka odbyła się wiosną 1906. Definitorium pokapitulne wybrało go 9 V 1906 podprzeorem klasztoru w Wadowicach i równocześnie magistrem kleryków, natomiast kapituła wadowicka 22 V 1906 powierzyła mu obowiązki III dyskreta i II egzaminatora. Wszystkie te funkcje pełnił do następnej kapitule prowincjalnej. Obradujące po jej zakończeniu definitorium wybrało go 5 V 1909 I dyskretem konwentu wadowickiego. Przez 11 lat pobytu w Wadowicach bardzo ofiarnie pracował głosząc słowo Boże i spowiadając w kościele klasztorным i pomagając proboszczom (w Kleczy, Łęka-wicy, Graboszycach, Witanowicach, Radoczy, Ponikwi, Frydrychowicach, Woźnikach, Kalwarii). Dn. 22 XII 1910 wyjechał z Wadowic do nowo założonego klasztoru w Krakowie, podniesionego w październiku t. r. do rangi wikariatu. Tam włączył się w prowadzoną przez ojców działalność apostolską we własnym kościele, zwłaszcza przez głoszenie kazań. W wikariacie krakowskim przebywał niespełna rok. W październiku lub pierwszej połowie listopada 1911 został przeniesiony na stały pobyt do Czernej.

Zmarł 19 III 1944 w Czernej.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 164; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 24, 25, 60, 69, 70, 73, 74, 131, 132, 141, 144, 149, 156, 157, 176, 189, 191, 216, 217, 218, 225, 239, 272, 305; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 43, 47; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 15v; APKB, AKC 31, *Liber*

Professionum, k. 12r-v; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 16v, 18v, 20v, 22r, 24v-25r, 27v, 32v, 40v, 45v, 52r, 56v, 71v, 72v, 73r, 87v, 89r, 90v, 92r, 93v, 95r, 100v, 102r, 102v-103r, 106r, 108v, 109r, 124r, 125r, 131r, 140r, 141r; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 35, 49, 54, 62, 75, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 87, 89, 94, 95, 99, 100, 102, 103, 104, 106, 107, 109, 111, 120, 127, 129, 134, 144, 146, 153, 154-155, 159, 160, 164; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 28, 33; AKK, Kronika klasztoru w Krakowie, k. 31v, 32r, 34r, 35v, 38v, 40r; APA, Acta Definitorii Provincialis 1883-1898, s. 55, 64; APA, Acta Definitorii Provincialis 1899-1929, s. 8, 15, 94, 132; APA, Adnotatio approbationum studentium, s. 6-7; APA, Catalogus ab 1878, s. 8; Katalogi 1887-1892, 1893 (tu błędna data urodzenia i profesji), 1894-1903, 1906-1912.

JERZY OD NAJŚW. SERCA JEZUSA – Franciszek Pietroń. Ur. 26 IX 1892 w miejscowości Lasocice (Galicja), w parafii Góra Św. Jana, w diecezji tarnowskiej. Był synem Jana i Reginy z domu Węgrzyn. Od roku szkolnego 1904/1905 był alumnem juwenatu karmelitów bosych w Wadowicach i równocześnie uczniem miejscowego gimnazjum państwowego. Po ukończeniu V klasy gimnazjalnej wstąpił do nowicjatu.

Dn. **30 VII 1909** został obłóczony jako chorysta w klasztorze w Czernej. Opuścił zakon przed złożeniem ślubów.

APKB, sygn. AKC 4, Chronica Conventus Czernensis t. 3, s. 14; APKB, sygn. AKC 25 Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 90v; APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 43v; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 114v; APKB, sygn. APGW 6, Katalog ocen i klasyfikacji alumnów; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 52; Katalog 1910.

JOACHIM OD ŚW. ANNY – Józef Godyń. Ur. 28 II 1891 w Czernej (Galicja), w parafii Nowa Góra, diecezji krakowskiej. Był synem Stanisława, rolnika, i Marii z domu Morawiec. Przed wstąpieniem do zakonu wyuczył się krawiectwa.

Życie zakonne rozpoczął w klasztorze w Wadowicach, gdzie kapituła konwentu 8 II 1910 przyjęła go jako kandydata na donata. Habit tercjarski otrzymał 27 IV 1910. Podczas wizytacji generalnej klasztoru wadowickiego miejscowa kapituła (12 VIII 1911) jednogłośnie postanowiła, aby zwrócić się do generała o dyspensę dla br. Joachima od obowiązku odbycia trzeciego roku tercjariatu. Generał zakonu przychylił się do tej prośby. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) br. Joachim odbywał drugi rok tercjariatu w klasztorze wadowickim.

Zmarł 4 V 1961 w Poznaniu.

AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 148; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 62, 83; APA, Catalogus ab 1878, s. 31; AKG, Registrum de Novitiorum Induitionibus, s. 50; AKG, Registrum de Professionibus Novitiorum, s. 163; Katalogi 1911-1912.

JOZAFAT OD NAJŚW. SERCA JEZUSA – Antoni Stanisław Kozłowski. Ur. 14 I 1855 w miejscowości Mokrzyce (Królestwo Polskie), w parafii Ciekosyn, diecezji płockiej. Był synem Gabriela, rolnika, i Marcjanny.

Do zakonu wstąpił w klasztorze w Czernej jako pierwszy kandydat na donata po reformie tego konwentu. Kapituła czarneńska 9 X 1880 przyjęła go jako kandydata. Po czteromiesięcznym okresie próby otrzymał habit tercjarski **7 II 1881**, a nowicjat rozpoczął 20 II 1884. W klasztorze pracował jako kucharz. Z powodu ustawicznych dolegliwości zdrowotnych został odesłany z zakonu. Dn. 7 I 1886 opuścił klasztor w Czernej. Kronikarz (o. Brokard Losert) napisał o nim: „Erat homo mitis, sed minime fortis, phantasiis, dubiis adhaerens”, inny zaś kronikarz (o. Bonifacy Jentsch): „Erat frater pius et non obstantibus infirmitatibus et fere continuo jejunio valde laboriosus”. W następnych latach otrzymał święcenia kapłańskie we Włoszech, był tamże wicerektorem seminarium archidiecezji w Taranto (w sierpniu 1891 w takim charakterze odwiedził klasztor w Czernej) oraz kanonikiem, następnie wyjechał do Stanów Zjednoczonych. Prowadzoną w Chicago parafię polską ogłosił jako niezależną (ecclesia independens) i w 1897 przyjął sakrę biskupią z rąk starokatolickiego biskupa Herzoga, jednak nie zdołał założyć polskiego narodowego kościoła katolickiego. Zmarł zapewne w 1907 roku.

APKB, sygn. AKC 2, Chronica Conventus Czernensis t. 1, s. 37, 54, 83, 114, 133; APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 1, 93; APKB, sygn. AKC 25 Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 15v, 16r, 19v; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 2v, 8v; APA, Catalogus ab 1878, s. 2; Katalogi 1882-1886; W. SAWICKI, *Kościoły i wspólnoty protestanckie na ziemiach polskich w okresie niewoli narodowej (1795-1918)*, [w:] *Historia Kościoła w Polsce*, red. B. Kumor, Z. Obertyński, t. II cz. 1, Poznań-Warszawa 1979, s. 667; M. BANASZAK, *Historia Kościoła katolickiego*, t. 3*, Warszawa 1991, s. 273.

JOZAFAT OD ŚW. JÓZEFA – Paweł Styczeń. Ur. 24 I 1866 w Mogile (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Michała, szewca, i Marii z domu Kudrzeńskiej. Wstąpił do zakonu karmelitów dawnej obserwy, przyjmując imię zakonne Henryk. Śluby proste złożył 23 X 1887 w Krakowie, a profesję uroczystą 23 X 1890 we Lwowie. Święcenia kapłańskie przyjął 12 VII 1891 we Lwowie z rąk abpa Seweryna Morawskiego, metropolity lwowskiego. Jeszcze w tym samym roku podjął starania o przejście do zakonu karmelitów bosych.

Dn. 10 XII 1891 kapituła klasztoru w Czernej wyraziła zgodę na jego przyjęcie. Po otrzymaniu dyspensy Stolicy Apostolskiej, **7 III 1892** został obłóczony w klasztorze w Czernej. Po rocznym nowicjacie złożył od razu śluby uroczyste 7 III 1893. W roku następnym (15 II 1894) zdał przed kapitułą czarneńską egzamin do słuchania spowiedzi i głoszenia kazań. Dn. 23 VIII 1895 został przeniesiony do rezydencji wadowickiej i podjął tam obowiązki prefekta alumnów w zakonnym juwenacie. Obowiązki prefekta pełnił zapewne do czerwca 1897, po czym prowincjał skierował go do klasztoru czarneńskiego. Tam intensywnie pracował w duszpasterstwie prowadzonym przez karmelitów we własnym kościele, a także bardzo często posyłany był do pomocy w okolicznych parafiach (Krzyszowice, Tęczynek, Paczółtowice, Płoki, Nowa Góra, Jaworzno, Rudawa). Ponadto pełnił w klasztorze funkcję bibliotekarza (1899-1900) oraz pro-

kuratora (1900-1902), a 16 IV 1902 kapituła konwentu wybrała go III dyskretem. Z powodu nasilających się dolegliwości, 17 XII 1902 udał się do szpitala bonifratrów w Krakowie. Tam zmarł 24 XII 1902. Pogrzeb odbył się 29 XII na klasztornym cmentarzu w Czernej. Współbracia, kapłani i wierni byli przekonani o jego świętości. Kronikarz napisał o nim: „Vere mitis et humilis corde, et bonus religiosus. In oratione et mortificatione assiduus – praesertim in audiendis confessionibus fidelium indefessus”. Jego zainteresowanie przeszłością zakonu w Polsce zaowocowało wydaniem dwóch książeczek: *Wiadomość o klasztorze czerneńskim* oraz *Żywot Wielebnego Ojca Joachima od Zwiastowania Najświętszej Panny Maryi, Polaka, Karmelity Bosego na Puszczy w Czernej, ur. 1616 zm. 1676* (Kraków 1900). Ponadto wydał dwie broszury: *Zdania świętych do urzędzenia chrześcijańskiego życia służące* (Kraków 1899) oraz *Reguła Trzeciego Zakonu Najśw. Maryi Panny z Góry Karmelu i św. Teresy* (Kraków 1901).

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 106, 110, 147-148, 150, 181, 182, 183, 184, 190-191, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 217, 251, 257, 259, 261, 262, 271, 274, 275, 286, 298-303; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 42v, 43r, 47v, 68r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 18r; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 5r, 7r; APKB, sygn. AKKL 5, *Czerna – Łobzów. Wkład siostr karmelitanek bosych klasztoru Opieki św. Józefa w Krakowie na Łobzowie w dzieło odnowy karmelitów bosych w Polsce w l. 1875-1914*, k. 346r-351v: wspomnienia o Jozafacie Styczniu napisane przez: Jana Chrzeciela Bouchaud, Brokarda Gajdę, Jana Kantego Osierdę, Ignacego Bylicę, Czesława Jakubowskiego; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 62, 420; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 2; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 13; *Katalogi 1893-1902*.

JOZAFAT OD ŚW. ELIASZA – Franciszek Knapik. Ur. 1 X 1884 w Zabrze Małym (Śląsk Pruski), w diecezji wrocławskiej. Był synem Kaspra, kowala, i Franciszki z domu Gawlik. Od roku 1897 był alumnem juwenatu prowadzonego przez karmelitów bosych w Wadowicach, a jednocześnie uczniem miejscowego gimnazjum. W roku szkolnym 1902/1903 ukończył VI klasę gimnazjalną, po czym wstąpił do nowicjatu.

Nowicjat jako chorysta rozpoczął 14 VII 1903 w Czernej, a śluby proste złożył 17 VII 1904. Gdy jeszcze był nowicjuszem, definitorium prowincjalne (19 IV 1904) postanowiło, że po złożeniu ślubów ma przez rok pozostać w klasztorze nowicjackim i odbyć tzw. profesat. Kolejną decyzją definitorium (9 V 1905) został dopuszczony do studiów filozoficznych, na które następnie 11 VII t. r. udał się do klasztoru w Wadowicach. Tam przez dwa lata studiował filozofię, kończąc ten etap studiów egzaminem 3 VII 1907. W kościele klasztornym 21 VII 1907 złożył śluby uroczyste. Dopuszczony przez definitorium prowincjalne do studiów teologicznych (16 V 1907), rozpoczął je od nowego roku akademickiego. W następnym roku zapadł na gruźlicę, co spowodowało, że od 27 VIII 1908 do 3 IV 1909 za pozwoleniem przełożonych przebywał w domu rodzinnym w Zabrze. Studium teologii jednak nie przerwał, lecz kontynuował je indywidualnie, na co wskazuje fakt, że egzaminy roczne zdawał wraz z innymi studentami, natomiast

z pewnym opóźnieniem w stosunku do nich przyjmował kolejne święcenia. Po trzecim roku teologii, 14 VII 1910 wyjechał z Wadowic do klasztoru w Czernej. Tam kontynuował naukę, lecz nasilenie choroby spowodowało, że został wysłany na leczenie. Najpierw (23 I 1911) udał się do domu rodzinnego, a stamtąd do sanatorium na wybrzeżu Adriatyku w Południowym Tyrolu, skąd powrócił do Czernej 30 V 1911. Pomimo wciąż pogarszającego się stanu zdrowia, został aprobowany do święceń kapłańskich (18 VIII), które przyjął 29 IX 1911 w Krakowie z rąk bpa Anatola Nowaka, sufragana krakowskiego. Dn. 1 X odprawił mszę prymicyjną w kościele czerneńskim, a następnie w parafii rodzinnej w Zabrze. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) był konwentualnym w Czernej.

Zmarł 23 I 1912 w Meranie.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 306, 340; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 25, 34, 36, 43, 47-48; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 71r, 100v, 101r; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 35v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 27v-28r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 36v, 71v, 122v, 129r; APKB, sygn. APGW 5, *Książka do wpisywania zaświadczeń*; APKB, sygn. APGW 6, *Katalog ocen i klasyfikacji alumnów*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 91, 104, 111, 127, 141, 152; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratibus* (28 V 1907); AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 24; AKK, *Kronika klasztoru w Krakowie*, k. 16v, 23r; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 79, 86-87, 107; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 18; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 25; *Katalogi 1906-1911* (we wszystkich błędnie podany dzień profesji), 1912.

JÓZEF OD ŚW. GABRIELA – Jan Kanty Tyrka. Ur. 10 X 1836 w miejscowości Piekary (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Wojciecha, rolnika, i Marii z domu Bielskiej. Do istniejącej jeszcze wówczas dawnej prowincji polskiej karmelitów bosych wstąpił w klasztorze w Czernej. Przeor klasztoru 19 II 1861 zwrócił się do konsystorza biskupiego w Krakowie o zezwolenie na jego obłóczyny. Po udzieleniu zgody przez konsystorz (13 III), kandydat **18 III 1861** otrzymał habit zakonny jako chorysta i rozpoczął nowicjat. Podobna procedura miała miejsce przed złożeniem profesji. Przeor pisał do konsystorza (26 IV 1862) o zezwolenie dla nowicjusza, by mógł złożyć śluby zakonne; konsystorz zgodził się (9 V 1862), żądając przy tym, by z kolei przeor „złożył raport z dokonania tegoż aktu”. Złożenie ślubów odbyło się w kościele w Czernej 11 V 1862; były to śluby uroczyste. Ponieważ w tym czasie obowiązywały już normy wprowadzone encykliką *Neminem latet* Piusa IX (1857), nakazujące, by po nowicjacie zakonnicy składali najpierw śluby proste, w późniejszym czasie dla potwierdzenia ważności złożonych ślubów, odnowił on swoją profesję uroczystą w 15 II 1870, stosownie do dekretu apostolskiego z 21 I 1870, zachowując równocześnie starszeństwo profesji od dnia 11 V 1862. Po nowicjacie wyjechał na studia do Lublina. Mieszkał w tamtejszym klasztorze karmelitów bosych, na wykłady zaś uczęszczał do seminarium diecezjalnego. W Lublinie przeżył kasatę klasztoru, który podobnie jak niemal wszystkie klasztory w Królestwie Polskim, został

zniesiony 27 XI 1864 w ramach represji po upadku powstania styczniowego. Wraz z innymi zakonnikami został przewieziony do klasztoru bernardynów w Czerniakowie pod Warszawą, a następnie jako obywatel austriacki otrzymał zezwolenie na wyjazd do Galicji. Przybywszy do klasztoru w Czernej, kontynuował indywidualnie studium teologii, a po złożeniu u misjonarzy na Stradomiu egzaminów, otrzymał kolejne święcenia subdiakonu i diakonu. Święcenia kapłańskie przyjął 27 VIII 1865 w Krakowie z rąk bpa Antoniego Gałęckiego, wikariusza apostolskiego diecezji krakowskiej. W listopadzie 1867 wizytujący klasztor w Czernej generał zakonu o. Dominik Arvizu wyznaczył go na podprzeora konwentu. Decyzję tę potwierdziło definitorium generalne 13 XII t. r. Podczas wyboru przełożonych dla klasztoru czerneńskiego 18 II 1868 definitorium generalne ponownie mianowało go podprzeorem, a następnie 22 V t. r. także magistrem nowicjatu, dyspensując od wymaganego wieku i lat życia zakonnego. Przy kolejnej elekcji przełożonych dla Czernej, 1 V 1872 definitorium generalne ustanowiło go magistrem nowicjatu (równocześnie podprzeorem) i I dyskretem. Z kolei 24 IV 1875 przełożeni generalni wybrali go przeorem klasztoru czerneńskiego, jednak po kilku miesiącach złożył rezygnację, którą definitorium generalne 10 X 1875 przyjęło, nie wybierając na razie jego następcy.

Kiedy 15 XI 1875 przełożeni generalni dokonali unii klasztoru w Czernej z klasztorami austriackimi, w tym samym dniu ponownie wybrali o. Józefa na urząd przeora tego konwentu. W takim charakterze uczestniczył w kongresie (congressus triennalis) semiprowincji austriackiej, obradującym 26-27 IV 1876 w Grazu. W porze wyboru przeorów we wszystkich klasztorach semiprowincji, kapituła czerneńska 4 V 1876 ponownie powierzyła mu obowiązki przeora, a kiedy liczba zakonników kapitularnych w tym domu zakonnym spadła poniżej sześciu, i tym samym klasztor przestał być przeoratem, wikariusz prowincjalny 24 I 1879 mianował go przełożonym w randze wikariusza na kolejną trzyletnią kadencję. Okazał pełne zrozumienie wobec starań władz zakonnych oraz karmelitanek bosych z klasztoru łobzowskiego w Krakowie o reformę klasztoru czerneńskiego. Kiedy rzecz została już postanowiona, czynił przygotowania na przyjęcie mających przybyć zakonników, a następnie zadeklarował wolę przystąpienia do odnowionego zgromadzenia klasztorowego. Przybysze obdarzyli go zaufaniem, powierzając mu najpierw obowiązki prokuratora (1880), następnie III dyskreta (14 VI 1883) oraz II egzaminatora (24 II 1884). Szybko jednak okazało się, że zachowanie wielu punktów odnowionej obserwacji przekracza jego siły. Zwrócił się zatem do przełożonych o pozwolenie, by mógł rezydować we dworze folwarku klasztorowego w Siedlcu, albo na kapelanii u karmelitanek bosych na Wesołej w Krakowie, jednak spotkał się z odmową. Chwył się wówczas pewnych działań na szkodę dobrego imienia klasztoru, oskarżając przeora przed władzami cywilnymi w Chrzanowie. Gdy sprawa stała się znana, zażądano od niego, by wystąpił do Stolicy Apostolskiej o dekret sekularyzacji. Dn. 28 VI 1884 w Kra-

kowie w obecności bpa Albina Dunajewskiego podpisał uzyskany dekret sekularyzacji, a 3 VII opuścił definitywnie klasztor i zatrzymał się najpierw u krakowskich kapucynów. Karmelici z Czernej zobowiązali się wypłacać mu roczną pensję w wysokości 350 florenów. Równocześnie został przyjęty w szeregi kleru diecezji krakowskiej i przez około 20 lat był katechetą w Oświęcimiu. Z klasztorem w Czernej, a później także w Wadowicach, utrzymywał bliskie kontakty, a nowe pokolenie karmelitów wychowanych w nowiejacim zreformowanego klasztoru czerneńskiego darzyło go szacunkiem i wzrastającą w biegu lat sympatią. Po jego śmierci kronikarz czerneński zapisał m.in. „Erat homo simplex, pius et saeculum atque mundanas vanitates contemnens et usque ad vitae exitum duxit vitam vere monasticam”. Zmarł 26 VII 1911 w Oświęcimiu.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 37, 49, 54, 62, 63, 64, 69, 83-92; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 281; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 39; APKB, sygn. AKC 23, *Liber Susceptorum ac Neoprofessorum*, s. 38 (tu błędna data roczna), 39-40, 44, 47; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 5r-6r, 6v-8r, 10r, 26r, 26v, 27v, 28r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 10v-16r (zapiski o. Jozafata Stycznia: „Ostatnia wieczerza w klasztorze W. OO. Karmelitów boskich. Opowiedział w Czerny swoim synom duchowym Wiel. Ks. Jan Józef Tyrka dnia 20 Lipca 1902”), 21r, 34v, 148v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 165-167; APA, *Series Fratrum Choristarum*, k. 139v-140r; APA, *Catalogus Provinciae*; APA, *Congressus triennales*, s. 12; adk, KBCzerna, Julian Kozubski do Konsystorza, Czerna 19 II 1861, Czerna 26 IV 1862, Czerna 12 V 1875; Konsystorz do Juliana Kozubskiego, Kraków 13 III 1861, Kraków 9 V 1862; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 36, 38, 60, 85, 91; Katalogi 1876-1884.

JÓZEF OD NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP – Andrzej Pojedynski. Ur. 20 IX 1883 w mieście Chodecz (Królestwo Polskie), w diecezji kujawsko-kaliskiej (włocławskiej). Był synem Marcina i Katarzyny z domu Barańskiej. Przed wstąpieniem do zakonu trudnił się szewstwem.

Do zakonu karmelitów boskich wstąpił w klasztorze w Czernej. Habit tercjarski otrzymał 7 XII 1905. Od 19 II do 13 IV 1908 przebywał, zachowując przynależność do konwentu czerneńskiego, w Wadowicach, dokąd udał się, aby wykonać sandały dla tamtejszych zakonników. Dn. 7 XII 1908 został obłóczony jako nowicjusz. Po dwuletnim nowicjacie złożył śluby proste 8 XII 1910. Przez cały ten czas pracował jako szewc, a początkowo także jako refektarski. W chwili ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) przebywał w Czernej jako profes ślubów prostych.

Z własnej woli wystąpił z zakonu 17 X 1912.

APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 30; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 77v, 78r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 39r-v, 42v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 37r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 89r, 91v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 107; APA, *Catalogus* ab 1878, s. 27; Katalogi 1906-1912.

JULIAN OD TRÓJCY ŚW. – Antoni Kozubski. Ur. 1804 w mieście Przedbórz (Królestwo Polskie), w diecezji sandomierskiej. Był synem Jana i Franciszki. Przez rok przebywał jako alumn w seminarium duchownym w Kielcach. Zgłaszając się do zakonu karmelitów bosych, okazał rekomendację konsystorza krakowskiego. Do zakonu wstąpił w klasztorze w Czernej. Nowicjat rozpoczął **6 VI 1830**, a profesję uroczystą złożył 10 VII 1831 tamże w kościele klasztornym. Świecenia kapłańskie otrzymał 14 VII 1833 w Warszawie. Po pewnym czasie wrócił do klasztoru w Czernej. Tam, podobnie jak inni ojcowie, pomagał w okolicznych parafiach, pełniąc nawet przez dłuższy czas funkcję wikariusza parafii. Przynależąc do klasztoru czerneńskiego, od 1 II 1836 do 1 II 1839 był wikariuszem w Tęczynku. Od lutego 1839 czynił starania o sekularyzację (przejście w szeregi kleru diecezjalnego). W pismach skierowanych do konsystorza biskupiego w Krakowie uzasadniał podjęcie takiej decyzji koniecznością pomocy materialnej dla ociemniałego ojca i sędziwej matki, którzy w wyniku pożaru w 1834 stracili cały dobytek i odtąd pozostawali bez środków do życia. Od ówczesnego prowincjała rezydującego w Lublinie uzyskał na te starania zgodę (27 III 1840). W latach 1840, 1842 i 1843 ponawiał pisma do konsystorza krakowskiego, prosząc o wyjednanie stosownego dekretu u Stolicy Apostolskiej. Dopiero 11 II 1843 otrzymał od konsystorza odpowiedź, że administrator diecezji krakowskiej nie przyjmie go do swojego kleru, ponieważ dysponuje wystarczającą liczbą kapłanów. Wobec tego o. Julian podjął starania o przyjęcie do kleru swojej rodzinnej diecezji sandomierskiej. Po nadejściu z Sandomierza obietnicy przyjęcia (27 XII 1843), konsystorz krakowski wystarał się w Stolicy Apostolskiej o dekret sekularyzacji, który następnie został przesłany do przeora klasztoru w Czernej (4 VII 1844). Sprawa jednak utknęła w martwym punkcie, gdy 13 VIII 1844 biskup sandomierski odmówił przyjęcia o. Juliana do diecezji, uzasadniając swoje stanowisko wystarczającą liczbą kapłanów w duszpasterstwie, i równocześnie wyrażając brak przekonania co do motywów jego starań o sekularyzację. Pozostaje zatem otwartą kwestia, czy ów dekret sekularyzacyjny rzeczywiście został wprowadzony w życie, a jeśli tak, to do kleru jakiej diecezji o. Julian został przyjęty. Po śmierci przeora, o. Telesfora Sołtysika († 22 IX 1851), o. Julian zarządził klasztor w Czernej jako aktualny podprzeor i wikariusz konwentu aż do przybycia i objęcia urzędu przez nowego przeora, o. Alojzego Klugera, w listopadzie 1852. Gdy po jego śmierci († 5 VIII 1860) prowincjał wyznaczył nowym przeorem o. Cyryla Gawrońskiego, kapituła czerneńska zwróciła się do niego z prośbą o zmianę tej decyzji i mianowanie przeorem dotychczasowego podprzeora, o. Juliana. Już 14 VIII 1860 prowincjał poinformował konsystorz krakowski, że odwołuje nominację o. Cyryla, a o. Juliana ustanawia przeorem w Czernej. Przeorem czerneńskim był o. Julian przez 15 lat: w 1864 wybrała go na ten urząd ostatnia kapituła prowincjalna prowincji polskiej, następnie potwierdził go na urządzie generał zakonu w 1867, a potem także definitorium generalne w 1868 i 1872. Kierowanie klasztoru zakończył dopiero w kwietniu 1875. Ponadto wobec

zniesienia klasztorów w Królestwie Polskim, 14 V 1867 otrzymał od generała uprawnienia komisarza generalnego dla klasztoru karmelitów bosych w Czernej oraz dla klasztoru karmelitanek bosych w Krakowie na Wesołej. Dn. 24 IV 1875 definitorium generalne mianowało go I dyskretem klasztoru w Czernej.

Gdy konwent czerneński został połączony z semiprowincją austriacką (15 XI 1875), o. Julian wchodził w skład jego zgromadzenia, jednak zasadniczo stale przebywał we dworze w klasztornym folwarku w Siedlcu. Zmarł 15 IV 1876 w Siedlcu, a pochowany został na cmentarzu zakonnym w Czernej.

APKB, sygn. AKC 23, Liber Susceptorum ac Neoprofessorum, s. 16, 18, 19; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 5v-6r; adk, KBCzerna, Jan Dulewicz: Świadectwo o pracy Juliana Kozubskiego w Tęczynku, Tęczynek 16 II 1839; Julian Kozubski do Konsystorza, Czerna 17 II 1839, Kraków 28 IV 1840, 28 I 1842, 6 II 1843; Konsystorz do Juliana Kozubskiego, Kraków 11 II 1843; Izidor Krzyczkowski do Juliana Kozubskiego, Lublin 27 III 1840; Konsystorz krakowski do Konsystorza diecezji sandomierskiej, Kraków 13 XI 1843; Konsystorz do Telesfora Sołtysika, Kraków 17 I 1844, 4 VII 1844; Konsystorz diecezji sandomierskiej do Juliana Kozubskiego, Sandomierz 13 VIII 1844; Kapituła klasztorna w Czernej do Konsystorza krakowskiego, Czerna 23 IX 1851; Alojzy Kluger do Konsystorza, Czerna 18 XI 1852; Kalikst Waszczuk do Konsystorza, Warszawa 14 VIII 1860; Florian Piskorski do Konsystorza, Warszawa 20 IV 1864; Julian Kozubski do Konsystorza, Czerna 27 V 1867; Józef Tyrka do Urzędu dekanalnego dekanatu nowogórskiego w Bobrku, Czerna 15 IV 1876; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 36, 60, 85; Katalog 1876.

JULIAN OD NAJŚW. SAKRAMENTU – Józef Maj. Ur. 20 II 1883 w miejscowości Gorzeń Górny (Galicja), w parafii Wadowice, diecezji krakowskiej. Był synem Franciszka, rolnika, i Katarzyny z domu Kania. Od roku szkolnego 1895/1896 jako alumn juwenatu karmelitów bosych uczęszczał do gimnazjum w Wadowicach. Po ukończeniu VI klasy wstąpił do zakonu.

Dn. 17 VIII 1901 został obłóczony jako chorysta i rozpoczął nowicjat w klasztorze w Czernej. Śluby proste złożył 17 VIII 1902, po czym przez kolejny rok pozostał w klasztorze nowicjackim, odbywając tzw. profesat, zgodnie z decyzją definitorium prowincjalnego z 8 IV 1902. Rok potem definitorium dopuściło go do studiów filozoficznych (8 V 1903), na które 24 VII 1903 udał się do klasztoru wadowickiego. W istniejącym tam kolegium studiował przez jeden rok (egzamin na koniec roku zdał 12 VII 1904). Generał zakonu, o. Rajnald Maria Rousset, w czasie wizytacji klasztoru w Wadowicach (8-12 IX 1904), biorąc pod uwagę jego nieprzeciętne zdolności, zadecydował, że wraz z br. Anzelmem Gądkiem ma udać się do Rzymu na dalsze studia. W związku z tym dn. 24 IX wyjechał przez Wiedeń i Linz do Rzymu. W czasie studiów w Wiecznym Mieście złożył śluby uroczyste (19 VIII 1905), a 25 VII 1907 przyjął święcenia kapłańskie w kościele Świętej Trójcy na Monte Citatorio, których udzielił mu abp Giuseppe Ceppetelli, tytularny patriarcha konstantynopolitański i wikariusz Rzymu. Studia zakończył egzaminem, jaki złożył w Rzymie 12 VII 1908, po czym 31 VII

wyjechał do klasztoru w Wiedniu. Po kilkumiesięcznym pobycie w klasztorze wiedeńskim 13 IV 1909 przybył do Czernej. Tam 15 XII 1909 przed kapitułą konwentu zdawał drugi egzamin do jurysdykcji. W klasztorze czerneńskim pozostawał do lipca 1910, kiedy to został mianowany prefektem alumnów w juwenacie wadowickim. W Wadowicach angażował się także w prace duszpasterskie w kościele klasztornym i w pewnym stopniu także w okolicznych parafiach. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) nadal przebywał w Wadowicach i pełnił obowiązki prefekta juwenatu.

Zmarł 31 XII 1922 w Czernej.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 283, 295, 316-317, 342; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 25, 39; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 66v, 91v; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 32r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 24r-v; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 18r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 23v-24r, 128v, 141r, 145r, 146v, 147r, 148r, 149r; APKB, sygn. APGW 5, *Książka do wpisywania zaświadczeń*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 82, 86, 154, 167; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 11; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 48-49, 70; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 20-21; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 22; AWPKB, *Kalendarium życia i działalności Sługi Bożego Ojca Anzelma od św. Andrzeja Corsini OCD (Maciej Józef Gądek) 1884-1969*, [opr. o. Otto Filek OCD], Łódź 2002, s. 2-9 (mps); *Katalogi 1902-1903, 1906-1912*.

KAROL OD NAJSW. SERCA MARYI – Józef Stolarz. Ur. 11 III 1870 w miejscowości Dzieckowice (Śląsk Pruski), w diecezji wrocławskiej. Był synem Karola i Marii z domu Rak. Z zawodu był organistą.

Do zakonu zgłosił się w klasztorze w Czernej. Tam 29 III 1894 został przyjęty jako kandydat na donata i dopuszczony do uczestnictwa w życiu wspólnoty klasztornej. Dn. 7 VI 1894 został obłóczony jako tercjarz, a 7 VI 1897 rozpoczął nowicjat. Po dwóch latach nowicjatu złożył śluby proste 11 VI 1899, a trzy lata później profesję uroczystą 15 VI 1902, również w klasztorze w Czernej. W tymże roku 1902 otrzymał obywatelstwo austriackie, i w związku z tym 9 X 1902 złożył przysięgę w Chrzanowie. Od wstąpienia do zakonu aż do dnia ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) przebywał w Czernej pełniąc obowiązki organisty oraz furtiana.

Zmarł 26 IX 1950 w Krakowie jako konwentualny czerneński. Pochowany w Czernej.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 139, 161, 181, 235, 252, 296, 304; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 47v, 49r; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 20r, 24r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 19v; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 15; *Katalogi 1895-1903, 1906-1912*.

KAZIMIERZ OD ŚW. LUDWIKA – Tomasz Mikołaj Moroz. Ur. 8 XII 1813 w Krakowie. Był synem Bazylego, mieszczanina, i Małgorzaty z domu Palińskiej. Do zakonu karmelitów bosych wstąpił w Czernej. Tam 25 VIII 1839, za zezwoleniem konsystorza biskupiego w Krakowie, został obłóczony jako chory-

sta. Ukończywszy nowicjat, 14 III 1841 złożył profesję uroczystą. Studia przynajmniej częściowo odbył w Warszawie, tam również został wyświęcony na kapłana 21 IX 1845. Czas jego powrotu do Czernej nie jest znany, ale pobyt w tym klasztorze jest potwierdzony jego podpisem na piśmie z 23 IX 1851, skierowanym przez kapitułę czerneńską do konsystorza w Krakowie. Tenże konsystorz pismem z 30 IX 1860, dla nieznanych przyczyn, zakazał mu opuszczania klasztoru oraz pozbawił władzy słuchania spowiedzi i odprawiania mszy w kościołach diecezji krakowskiej z wyjątkiem kościoła klasztorowego w Czernej. Sankcje te miały z pewnością charakter czasowy, gdyż w następnych latach (np. 1862, 1870) przeor wymienia go wśród wszystkich ojców konwentu, prosząc dla nich o jurysdykcję do słuchania spowiedzi na rok następny, względnie „o aprobatę dla pomocy plebanom przy nadchodzącej spowiedzi wielkanocnej”.

W klasztorze czerneńskim przebywał również w czasie przyłączenia tego konwentu do semiprowincji austriackiej (15 XI 1875). Kapituła klasztorowa 11 V 1876 wybrała go II egzaminatorem. Zmarł 15 I 1879 w Czernej i tam został pochowany na cmentarzu klasztorowym.

APKB, sygn. AKC 23, Liber Susceptorum ac Neoprofessorum, s. 26, 29-30; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 5v-6r, 7v-8r; APA, Catalogus Provinciae; adk, KBCzerna, Kapituła klasztorowa w Czernej do Konsystorza, Czerna 23 IX 1851; Konsystorz do Kazimierza Moroza, Kraków 30 IX 1860; Julian Kozubski do Konsystorza, Czerna 5 XII 1862, 23 III 1870; Sąd Karny Krajowy do Konsystorza, Kraków 9 II 1879; Józef Tyrka do Konsystorza, Czerna 19 II 1879; Katalog 1876-1879.

KAZIMIERZ OD NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP – Józef Rybka. Ur. 8 II 1854 w miejscowości Błażowa (Galicja), w diecezji przemyskiej. Był synem Kaspra, rolnika, i Zofii z domu Kruczek. Wstąpił najpierw do zakonu karmelitów dawnej obserwy, gdzie otrzymał imię zakonne Bruno. Świecenia kapłańskie przyjął 31 VII 1878 we Lwowie, a następnie został przeniesiony do klasztoru w Krakowie na Piasku. Pełniąc posługę kapłańską w pobliskim klasztorze karmelitanek bosych przy ulicy Łobzowskiej, dowiedział się o zabiegach, mających na celu odnowienie życia zakonnego w klasztorze karmelitów bosych w Czernej. Wkrótce podjął decyzję przejścia do zakonu karmelitów bosych. Już 28 XI 1878 kapituła nowicjackiego klasztoru w Grazu wyraziła zgodę na warunkowe jego przyjęcie. Po uzyskaniu indultu Stolicy Apostolskiej pojechał do Grazu i w tamtejszym klasztorze **11 V 1879** rozpoczął kanoniczny nowicjat, natomiast rok później, 12 V 1880, złożył śluby proste. W Grazu pozostał przez kolejne dwa lata. Biorąc pod uwagę jego wcześniejszy pobyt w zakonie karmelitów trzewickowych oraz ze względu na małą liczbę ojców tworzących kapitułę konwentu w Grazu, definitorium generalne już 15 XI 1880 udzieliło mu prawa głosu czynnego w kapitule. Przed miejscową kapitułą klasztorową złożył egzamin z teologii moralnej i został aprobowany do słuchania spowiedzi (28 X 1881), pełnił także funkcję bibliotekarza (od 1881).

Dn. 7 VIII 1882 wyjechał z Grazu i udał się jako konwentualny do klasztoru w Czernej, gdzie następnie przebywał przez 12 lat. Dn. 11 V 1883 złożył profesję uroczystą, a 17 III 1884 definitorium generalne przyznało mu prawo głosu biernego w kapitule. Jako jeden z nielicznych ojców, którzy mogli w pełni zaangażować się w posługę duszpasterską, pracował na tym odcinku bardzo intensywnie, także w okolicznych parafiach. Ogrom pracy oraz wymagania obserw zakonnej doprowadziły do wyczerpania, i stąd w 1889 wyjechał na pięć miesięcy do klasztoru w Győr w celu leczenia i odpoczynku (22 VII – 22 XII). W klasztorze pełnił nadto obowiązki prokuratora (1883-1889) i był II egzaminatorem (1888-1891). Kapituła prowincjalna, obradująca w dn. 17-23 IV 1891 w Linzu, wybrała go (20 IV) przeorem klasztoru w Czernej. W czasie sprawowania tego urzędu zapadła bardzo ważna dla rozwoju zakonu w Galicji decyzja założenia domu zakonnego w Wadowicach. To on zaproponował, by założyć klasztor z juvenatem dla przyszłych kandydatów do zakonu, miał też duży udział w poszukiwaniu miejsca na tę fundację. Kończąc trzyletnią kadencję przeora, wziął udział w kapitule prowincjalnej w dn. 13-18 IV 1894 w Linzu. Powierzono mu funkcję wizytatora miejsc na nowe fundacje, a z nominacji prowincjała został teraz przełożonym (prezesem) domu zakonnego w Wadowicach. Kiedy w 1895 ważyły się losy tej placówki, należał do zdecydowanych jej obrońców i dokładał wszelkich starań, aby znaleźć w mieście odpowiednie miejsce na budowę regularnego konwentu, później zaś poświęcił kamień węgielny pod nowy klasztor (31 VIII 1897). Obowiązki przełożonego w Wadowicach pełnił przez trzy lata. Po kapitule prowincjalnej roku 1897 został mianowany prefektem wychowanków zakonnego juvenatu w Wadowicach. Funkcję tę pełnił z dużym zaangażowaniem przez sześć lat, starając się o duchowy, intelektualny i fizyczny rozwój podopiecznych. Równocześnie pracował na niwie duszpasterskiej, zwłaszcza głosząc kazania i prowadząc rekolekcje. Dn. 8 V 1903 prowincjał przeniósł go do klasztoru w Grazu. Według opinii o. Romualda Kućki, było to przeniesienie dyscyplinarne. Tenże ojciec w swojej „Kroniczce domowej” odnotował, że 30 I 1904 o. Kazimierz opuścił samowolnie klasztor w Grazu i udał się do swojego siostrzeńca, ks. Błażewskiego, proboszcza w diecezji przemyskiej. Natomiast br. Izydor Wojdarski w „Kroniczce prywatnej” podał następującą informację: „W. O. Kazimierz, który opuścił klasztor w Grazu 30 I 1904 roku, dokąd był posłany z Wadowic, po dwudziestomiesięcznym pobycie w habicie na świecie, przeważnie w Zakopanem, powrócił w końcu września 1905 r. do klasztoru naszego w Wiedniu”. Rzeczywiście, w następnych latach katalogi prowincji odnotowują jego obecność w klasztorze wiedeńskim (1906-1908). Po pięcioletnim pobycie w klasztorach austriackich wrócił do Wadowic 29 IV 1908. Tu od razu włączył się w nurt pracy duszpasterskiej, lecz już pod koniec roku zasłabł na skutek przeziębienia w kościele i chorował przez półtora miesiąca. Nie czuł się jednak w klasztorze wadowickim dobrze, co doprowadziło do tego, że 17 I 1910 udał się do rezydującego w Wied-

niu prowincjała, który wyznaczył mu na miejsce stałego pobytu klasztor w Grazu. Dn. 24 VIII 1911 powrócił do Wadowic i przebywał tam również w dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911).

Zmarł 10 XII 1919 w Berdyczowie.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 54, 58, 66, 67, 68, 70, 84, 89, 91, 105, 106, 107, 116, 131, 140, 150, 152, 161; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 24, 69, 70, 71-72, 131, 139, 141, 184, 190, 211, 213, 277, 283, 305; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 44; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 27r; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 17v, 20r, 22v, 25r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 1v, 18v, 92v, 93r, 93v, 94r, 102v-103r, 105r, 110r, 123r; APKB, sygn. AKKŁ 5, *Czarna – Łobzów. Wkład siostr karmelitanek bosych klasztoru Opieki św. Józefa w Krakowie na Łobzowie w dzieło odnowy karmelitów bosych w Polsce w l. 1875-1914*, k. 365r-368r; Kazimierz Rybka do Ksawery Czartoryskiej; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 40, 44, 46, 48, 61, 62, 75-76, 77, 78, 107, 120, 122, 132, 136, 143-144, 420; APA, *Acta Capitulum Provincialium*, s. 406, 422; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 58a; AKG, *Registrum de Novitiorum Inductionibus*, s. 20-21; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 63; AKG, *Acta Capituli Conventus*. 1844-1911, s. 99, 101, 109; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 47, 48; AKG, *Chronica Conventus Graecensis* t. 2, s. 170; ADG, *Chronica Conventus Jaurinensis* t. 6, s. 4; adk, KBCzerna, Andrzej Gatzweiler do Konsystorza, *Czarna* 14 VIII 1882; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 140, 189; Katalogi 1880-1903, 1906-1912.

KSAWERY OD ŚW. TERESY – Franciszek Górecki. Ur. 3 III 1883 w Czernej (Galicja), w parafii Nowa Góra, diecezji krakowskiej. Był synem Jana, rolnika, i Moniki z domu Ostachowskiej. Miał młodszego brata, Józefa (ur. 1891), który również był kapłanem w zakonie karmelitów bosych (imię zakonne: Władysław od św. Elizeusza). W latach 1898-1903 był alumnem juwenatu prowadzonego przez karmelitów bosych w Wadowicach. W tym czasie pobierał naukę w miejscowym gimnazjum w zakresie klas od II do VI, a następnie poprosił o przyjęcie do nowicjatu.

Habit zakonny jako chorysta otrzymał 14 VII 1903 w klasztorze nowicjackim w Czernej, a rok później, 17 VII 1904 złożył śluby proste. Definitorium prowincjalne 19 IV 1904 postanowiło, że po zakończeniu nowicjatu ma odbyć rok tzw. profesatu, a 9 V 1905 dopuściło go do studiów filozoficznych. W związku z tym 11 VII t. r. przybył do Wadowic. Filozofię studiował tam przez dwa lata (1905-1907), a 21 VII 1907 złożył w kościele klasztornej profesję uroczystą. Następnie podjął studia teologiczne w tym samym kolegium wadowickim (za uprzednim dopuszczeniem przez definitorium prowincjalne 16 V 1907). Po trzecim roku teologii 3 VII 1910 przyjął święcenia kapłańskie w katedrze w Krakowie z rąk bpa Anatola Nowaka, sufragana krakowskiego. Następnego dnia przybył do Czernej i tam w uroczystość Matki Boskiej z Góry Karmel (16 VII) odprawił uroczyste prymicje w kościele klasztornej. Po prymicjach pozostał jako konwentualny w klasztorze czerneńskim i tam odbył ostatni rok studiów teologicznych pod

kierunkiem o. Mariana Goeschlbergera. Egzamin końcowy z teologii zdał w klasztorze czerneńskim 22 VII 1911, a nazajutrz pierwszy egzamin do jurysdykcji. Dn. 15 IX 1911 przybył na stały pobyt do klasztoru w Wadowicach, tam też był konwentualnym w dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911).

Wyjechał do USA w 1927 i tam się sekularyzował.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 306, 340; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 25-26, 34, 38; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 71r, 98v-99r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 35r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 26v-27r; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 25r, 26v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 73r, 89v, 125r; APKB, sygn. APGW 5, *Książka do wpisywania zaświadczeń*; APKB, sygn. APGW 6, *Katalog ocen i klasyfikacji alumnów*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 91, 94, 104, 113, 114-115, 130, 132, 133, 153; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratibus* (28 V 1907); AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 24; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 79, 86-87, 107; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 18-19; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 24; *Katalog 1906-1912* (we wszystkich błędnie podany dzień profesji).

LEOPOLD OD ŚW. MARYI – Marian Stefan Konopiński. Ur. 7 IX 1873 w miejscowości Dobrzyca (Wielkie Księstwo Poznańskie), w archidiecezji poznańskiej. Był synem Michała, piekarza, i Heleny z domu Jasińskiej. Z zawodu był blacharzem.

Do zakonu karmelitów bosych wstąpił w Czernej, gdzie 14 VIII 1893 został przyjęty jako kandydat na donata. Habit tercjarski otrzymał **8 XI 1893**. Z powodu braku zdrowia opuścił zakon 12 IV 1894.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 139; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 46r, 46v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 19r; *Catalogus ab 1878*, s. 14; *Katalog 1894*.

LUDWIK OD ŚW. ELIASZA – Franz Neubauer. Ur. 21 VIII 1838 w Windisch-Hartmannsdorf (Styria), w diecezji Seckau. Jego rodzicami byli Josef, rolnik, i Rosalie z domu Ladenhauf. Przed wstąpieniem do zakonu pracował jako krawiec. Kapituła klasztoru w Grazu 21 IV 1863 przyjęła go jako kandydata na donata, a **21 VII 1863** otrzymał habit tercjarski w tymże klasztorze. W trzecim roku tercjariatu i pierwszym nowicjatu przebywał poza klaszturem nowicjackim (zapewne w Linzu lub Győr). Drugi rok nowicjatu, kanoniczny, odbył w Grazu i tam 22 VII 1868 złożył śluby proste. Trzy lata później, 22 VII 1871, w tym samym klasztorze złożył śluby uroczyste. W następnych latach przebywał jako konwentualny w Grazu (do 1877), Linzu (do 1880) i Győr (do 1890).

Dn. 2 VII 1890 przyjechał do klasztoru w Czernej. Jest to jedyna informacja odnotowana przez kronikę czerneńską na temat jego pobytu w tym konwencie. Jako przebywającego w Czernej wymieniają go natomiast katalogi prowincji austriackiej na rok 1891 i 1892. Jeśli rzeczywiście przebywał tam w latach 1890-1892, to zapewne pracował jako krawiec, po czym został przeniesiony do Linzu. Stamtąd 26 VIII 1892 przyjechał na stały pobyt do klasztoru w Győr. W kolej-

nych katalogach prowincji figuruje jako konwentualny w Győr (1893), Grazu (1894), Linzu (1895-1903, 1906-1912).

Zmarł 16 VII 1921 w Grazu.

APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 73; AKG, Acta examinis postulatui praecedentis, s. 3; AKG, Registrum de Professionibus Novitiorum, s. 42, 50; AKG, Acta Capituli Convent. 1844-1911, s. 52, 80; AKG, Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis, s. 30, 32, 34, 35, 36; AKG, Necrologia confratrum, nr 20; ADG, Chronica Conventus Jaurinensis t. 6, s. 10, 32; Katalogi 1868-1870, 1873-1874, 1876-1903, 1906-1912.

MACIEJ OD ŚW. PIOTRA DAMIANI – Tomasz Biłski. Ur. 22 XII 1847 w miejscowości Podgórze (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Stanisława, policjanta, i Franciszki z domu Walesik. Jako uczeń VI klasy gimnazjalnej zgłosił się w klasztorze w Czernej prosząc o przyjęcie do zakonu. Dn. 1 X 1869 został przyjęty jako kandydat na chorystę, a 1 II 1870 kapituła klasztorna dopuściła go do obłóczyn. Równocześnie przeor klasztoru uzyskał zezwolenie konsystorza biskupiego w Krakowie (4 II) na jego obłóczyny. Nowicjat rozpoczął **22 II 1870**. Śluby proste złożył 5 V 1872, a następnie rozpoczął studia w seminarium duchownym diecezji krakowskiej, mieszkając prawdopodobnie w klasztorze reformatów.

W dniu przyłączenia klasztoru czerneńskiego do semiprowincji austriackiej (15 XI 1875) był studentem IV roku. W oparciu o postanowienie definitorium generalnego, wikariusz prowincjalny semiprowincji skierował do niego 13 XII t. r. polecenie, by w celu kontynuowania studiów i dalszej formacji zakonnej udał się do klasztoru w Linzu. Nie dostosował się jednak do tego rozkazu. Jeszcze 4 V 1876 wymieniony jest w aktach kapituły konwenckiej jako przebywający w klasztorze w Czernej. Wkrótce potem wystąpił z zakonu, być może po zakończeniu roku akademickiego oraz w związku z wizytacją wikariusza prowincjalnego, przeprowadzoną w Czernej w dn. 16-21 VI 1876. Prawdopodobnie wstąpił do karmelitów trzewickowych.

APKB, sygn. AKC 4, Chronica Conventus Czernensis t. 3, s. 62; APKB, sygn. AKC 23, Liber Susceptorum ac Neoprofessorum, s. 49-50, 51-52; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 4r-v, 7r; APA, Series Fratrum Choristarum, k. 139v-140r; APA, Catalogus Provinciae; adk, KBCzerna, Julian Kozubski do Konsystorza, Czerna 3 II 1870; Konsystorz do Juliana Kozubskiego, Kraków 4 II 1870; Katalog 1876.

MACIEJ OD ŚW. FRANCISZKA – Maciej Niedźwiecki. Ur. 21 II 1869 w miejscowości Kopaliny (Galicja), w parafii Jasień, diecezji tarnowskiej. Był synem Jana, rolnika, i Marianny z domu Szczupak. Ukończył pięć klas gimnazjum w Tarnowie.

Do zakonu wstąpił w klasztorze w Czernej jako kandydat na chorystę. Dn. **5 V 1888** otrzymał habit zakonny. Po kilku miesiącach został odesłany z nowicjatu, zapewne na początku 1889 roku.

APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 16v; Catalogus ab 1878, s. 9; Katalog 1889.

MARCELIN OD ŚW. ANDRZEJA – Karol Kaleta. Księgi klasztorne podają jego nazwisko także w formie: Kalytta. Ur. 17 I 1888 w Katowicach (Śląsk Pruski), w diecezji wrocławskiej. Był synem Karola i Marii z domu Pohl. Uczył się krawiectwa i pracował w Magazynie Mód w Katowicach.

Jako kandydat na donata wstąpił do zakonu w Czernej, gdzie 4 I 1907 został przyjęty przez kapitułę klasztorną, a **25 IV 1907** otrzymał habit tercjarza, za uprzednią dyspensą udzieloną przez definitorium generalne (26 II 1907), był bowiem wnukiem protestanta. Wkrótce potem, jako znający nieco fach krawiecki, został przeniesiony do klasztoru w Wadowicach (4 VI). Dn. 27 VII 1907 wystąpił z zakonu i opuścił klasztor wadowicki. Później został tercjarzem karmelitańskim i jako taki rozwinął szeroką działalność tercjarzską na Górnym Śląsku. W Katowicach-Szopienicach założył „Księgarnię Św. Wojciecha” i prowadził ją do 1940. Zmarł 26 IV 1948 w Katowicach-Szopienicach.

APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 82v, 84r; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 41r; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 74v, 77v; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 103-104; APA, Catalogus ab 1878, s. 28; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et editit A. Fortes, Roma 1984, s. 484 (tu nazwisko w formie błędnej: Haleta); BERNARD OD MATKI BOŻEJ [SMYRAK], *W służbie Matki Bożej. Karol Kaleta, Tercjarz Karmelitański (1888-1948)*, „Głos Karmelu”, 1949, nr 9, s. 24-31.

MARCIN OD ŚW. JANA EWANGELISTY – Antoni Sylwester Stilger. Ur. 1 I 1845 w miejscowości Kobielnik (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Bernarda i Wiktorii z domu Tęczyńskiej. Do zakonu karmelitów bosych zgłosił się jako kandydat na chorystę. Kapituła klasztoru w Czernej 6 XI 1863 wyraziła zgodę na jego przyjęcie; tego samego dnia zezwolenia na dokonanie obłóczyn udzielił konsystorz krakowski. Nowicjat rozpoczął **6 I 1864**, śluby proste złożył 6 VIII 1868, natomiast uroczyste 12 VIII 1871. Studia odbył w seminarium duchownym diecezji krakowskiej, a następnie 25 VIII 1872 przyjął święcenia kapłańskie. W następnych latach wyjeżdżał z klasztoru w Czernej, spiesząc z pomocą plebanom w okolicznych parafiach, niekiedy przybywał tam nawet przez dłuższy czas (Czernichów 1874, Krzeszowice 1876), nie wykluczając nawet możliwości przejścia w szeregi kleru diecezjalnego.

W czasie przyłączenia klasztoru w Czernej do semiprowincji austriackiej (15 XI 1875) był konwentualnym w tymże konwencie. W latach 1876-1879 pełnił funkcję prokuratora klasztornego. Gdy w 1880 przybyli tam zakonnicy obserwanci dla dokonania reformy, nie przyłączył się do nich, lecz skorzystał z propozycji przejścia do kleru diecezji krakowskiej. Dn. 23 X 1880 opuścił klasztor czerneński i udał się na wskazaną przez bpa Albina Dunajewskiego placówkę duszpasterską do Raciborowic, a następnie pracował jako katecheta w szkole w Białej. Tam też zmarł w 1885 roku.

APKB, sygn. AKC 2, Chronica Conventus Czernensis t. 1, s. 22, 24, 63; APKB, sygn. AKC 23, Liber Susceptorum ac Neoprofessorum, s. 43, 45-46, 50-51; APKB, sygn. AKC 25, Liber

Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 5v-6r; APA, Series Fratrum Choristarum, k. 139v-140r; APA, Catalogus Provinciae; adk, KBCzerna, Julian Kozubski do Konsystorza, Czerna 5 XI 1863, 6 XI 1872; Konsystorz do Juliana Kozubskiego, Kraków 6 XI 1863; Józef Tyrka do Konsystorza, Czerna 14 VII 1876; Główny Urząd Podatkowo-Zbiorowy do Konsystorza, Kraków 19 IV 1877; Katalogi 1876-1880.

MARIAN OD ŚW. ELIASZA – Izydor Bardzki. Ur. 2 V 1864 w miejscowości Rękoraj (Królestwo Polskie), wówczas w diecezji kujawsko-kaliskiej (włocławskiej). Był synem Erazma, zarządcy dóbr, i Tekli z domu Karśnickiej. Jako uczeń gimnazjum zgłosił się z zamiarem wstąpienia do zakonu karmelitów bosych.

Dn. 8 XII 1883 rozpoczął nowicjat w Czernej jako chorysta. W czasie nowicjatu przyjął sakrament bierzmowania z rąk bpa Albina Dunajewskiego w jego kaplicy prywatnej w Krakowie (10 VI 1884). Definitorium prowincjalne 23 IV 1884 postanowiło, że po złożeniu ślubów ma rozpocząć studia filozoficzne. Jednak jeszcze jako nowicjusz zrezygnował z życia zakonnego i 23 VIII 1884 opuścił klasztor w Czernej.

APKB, sygn. AKC 2, Chronica Conventus Czernensis t. 1, s. 89, 94; APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 8r-v; APA, Acta Definitorii Provincialis 1883-1898, s. 31; APA, Catalogus ab 1878, s. 4; Katalog 1884.

MARIAN OD ŚW. JÓZEFA – Josef Goeschlberger. Ur. 9 VIII 1869 w Kleinrath (Górna Austria), w parafii Ohlsdorf, diecezji Linz. Jego rodzicami byli Josef, rolnik, i Anna z domu Holzinger. Po ukończeniu IV klasy gimnazjalnej poprosił o przyjęcie do zakonu karmelitów bosych. Dn. 2 VII 1886 kapituła klasztoru w Grazu wyraziła zgodę na jego przyjęcie w charakterze kandydata na chorystę. Nowicjat w tymże klasztorze rozpoczął 9 IX 1886, a po roku, 9 IX 1887 złożył śluby proste. Za aprobatą definitorium prowincjalnego (20 IV 1887), po zakończeniu nowicjatu udał się na studia filozoficzne do klasztoru w Linzu. Tam ukończył I rok studiów, po czym 22 VIII 1888 przybył w celu ich kontynuowania do Győr. Drugi rok studiów zakończył egzaminem złożonym 9 VII 1889.

Kiedy w związku z trudną sytuacją personalną w klasztorze w Czernej (było tam zaledwie czterech kapłanów, przy równoczesnym braku nowicjuszy) prowincjał, za zgodą przełożonego generalnego, postanowił posłać tam trzech studentów oraz jednego lektora teologii, jednym ze skierowanych tam kleryków był br. Marian. Przybył tam z Linzu 28 VIII 1889. Motywy posłania do Czernej właśnie jego, nie są dziś znane. Pozostaje wszakże faktem, że odtąd związał się on na stałe z klasztorami polskimi. W Czernej studiował teologię przez cztery lata (1889-1893), nawet wtedy, gdy pozostali dwaj studenci, Polacy, po 1-2 latach zostali skierowani na dalsze studia do węgierskiego klasztoru w Győr. Dn. 2 II 1892 złożył profesję uroczystą w Czernej, a 9 VII 1893 przyjął święcenia kapłańskie. Kilka dni później (12 VII) wyjechał do Linzu, zapewne by odprawić prymicje w rodzinnych stronach (w pobliżu Gmunden), a następnie do Grazu, który to konwent wyznaczył mu prowincjał na miejsce pobytu. Jednak już po

roku przybył jako konwentualny do Czernej (2 VIII 1894). W klasztorze czerneńskim przebywał przez następne trzy lata (1894-1897). Dzięki dość dobrej znajomości języka polskiego udzielał się w duszpasterstwie, także w okolicznych parafiach (Tęczynek, Paczółtowice), a pod koniec (od 1896) pełnił funkcję prokuratora konwentu. Z Czernej 18 XI 1897 wyjechał w odwiedzinach do swoich rodziców w Górnej Austrii, a następnie zatrzymał się przez kilka dni w klasztorze w Linzu. Stamtąd na początku grudnia prowincjał skierował go do klasztoru w Győr dla wzmocnienia miejscowej wspólnoty po wyjeździe o. Metodego Měrki do Budapesztu. W roku następnym powrócił do Czernej, by pełnić obowiązki lektora filozofii, zapewne z nominacji prowincjała. Dn. 13 IV 1899 definitorium prowincjalne ustanowiło go lektorem filozofii i teologii; 25 VIII t. r. opuścił Czerną, aby obowiązki wykładowcy pełnić odtąd w nowo otwartym kolegium w Wadowicach. Po przybyciu do Wadowic przez krótki czas (do październikowej sesji definitorium) pełnił tymczasowo funkcję magistra kleryków. Lektorem filozofii i teologii był przez cały 10-letni okres pobytu w klasztorze wadowickim, mianowany przez definitorium po kolejnych kapitułach prowincjalnych (10 V 1900, 8 V 1903, 9 V 1906). Krótki epizod w tym okresie stanowił półtoramiesięczny pobyt w klasztorze w Czernej, dokąd wyjechał 17 VII 1905, aby prowadzić wykłady dla trzech kleryków skierowanych tam wraz z nim z klasztoru wadowickiego. Wnet jednak okazało się, że w Czernej nie ma odpowiednich warunków do prowadzenia studiów, i już 31 VIII powrócił do Wadowic. Ponadto kapituła prowincjalna, obradująca w dn. 4-9 V 1906 w Wiedniu, powołała go na urząd IV definitora prowincjalnego (5 V). Z tego tytułu podążył z Wadowic do Wiednia i od 7 V uczestniczył w obradach kapituły, a następnie w definitorium pokapitulnym. Jako członek definitorium w znacznej mierze przyczynił się do tego, że podjęło ono decyzję (23 X 1906) o założeniu klasztoru w Krakowie. Na kolejnej kapitule prowincjalnej (30 IV – 5 V 1909), w której uczestniczył z tytułu pełnionego urzędu definitora, został wybrany przeorem klasztoru w Czernej (3 V). W roku następnym (4 X 1910) definitorium powierzyło mu ponadto funkcję lektora teologii dla przebywających tam czasowo kleryków. W związku z przygotowaniem do usamodzielnienia się klasztorów polskich zadeklarował wolę przynależenia do mającej powstać semiprowincji polskiej. W dniu jej erygowania (19 X 1911) był w dalszym ciągu przeorem czerneńskim.

Zmarł 7 XI 1946 w Czernej.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 69, 70, 73, 107, 118, 129, 132, 141, 154, 181, 183, 196-197, 198, 240, 272, 305, 368; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 27, 29; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 42v, 43r-v, 44r, 45v; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 19v, 20r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 35v, 60v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 35, 44, 81, 91, 95; APA, *Acta Capitulum Provincialium*, s. 500, 501, 512, 520; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 55, 83; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 7, 15, 32, 69, 94-95, 144; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 6-7; APA,

Catalogus ab 1878, s. 8; AKG, Registrum de Novitiorum Inductionibus, s. 29; AKG, Registrum de Professionibus Novitiorum, s. 85; AKG, Acta Capituli Convent. 1844-1911, s. 123, 124; AKG, Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis, s. 61, 62, 63; ADG, Chronica Carmelitarum discalceatorum Conventus Jaurinensis t. 5, s. 461; ADG, Chronica Carmelitarum Conventus Jaurinensis t. 6, s. 9; adk, KBCzerna, Rafał Kalinowski do Konsystorza, Czerna 31 VIII 1894; Katalogi 1887, 1888 (tu błędny dzień profesji), 1889-1903, 1906-1912.

MAURUS OD ŚW. RODZINY – Jan Smółka. Ur. 23 V 1880 w miejscowości Bystra (Galicja), w parafii Wilkowice, diecezji krakowskiej. Był synem Józefa, robotnika, i Anny z domu Sobel. Z zawodu krawiec.

Kapituła klasztoru w Czernej 15 IX 1898 przyjęła go jako kandydata na donata. Dn. **5 I 1899** otrzymał habit tercjarski. Opuścił zakon 16 VI 1899, a następnie wstąpił do bonifratrów w Krakowie.

APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 225, 236; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 57r, 57v; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 28v-29r; APA, Catalogus ab 1878, s. 20.

MAURYCY OD ŚŚ. KAROLA I STANISŁAWA – Karol Stanisław Gótkiewicz. Ur. 27 III 1859 w miejscowości Dobczyce (Galicja), w diecezji tarnowskiej. Był synem Karola, woźnego urzędu podatkowego, i Felicjanny Anny z domu Makomaskiej. Przez pewien czas należał do zgromadzenia misjonarzy św. Wincentego a Paulo (lazarystów).

Dn. 18 XI 1884 przybył do klasztoru w Czernej. Definitorium generalne udzieliło mu dyspensy (4 XII) z powodu wcześniejszego pobytu w zgromadzeniu lazarystów. Nowicjat jako chorysta rozpoczął **15 XII 1884**. Gdy był w nowicjacie, definitorium prowincjalne 4 V 1885 dopuściło go do studiów filozoficznych, o ile złoży profesję. Jednak już 15 VII 1885 wystąpił z zakonu.

APKB, sygn. AKC 2, Chronica Conventus Czernensis t. 1, s. 95, 107; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 9v-10r; APA, Acta Definitorii Provincialis 1883-1898, s. 40; APA, Catalogus ab 1878, s. 5; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 197 (tu nazwisko w zniekształconej formie: Göskieciev); Katalog 1885.

MAURYCY OD ŚW. PAWŁA – Paweł Michalski. Ur. 13 I 1857 w miejscowości Dziewkowice (Śląsk Pruski), w parafii Himmelwitz (Jemielnica), diecezji wrocławskiej. Był synem Józefa, rolnika, i Ewy z domu Żyłka. Jego brat Józef (ur. 1861) był ekonomem folwarku klasztoru czerneńskiego w Paczółtowicach, a następnie przez pewien czas donatem-tercjarem w zakonie karmelitów bosych (imię zakonne: Jakub od św. Józefa). Paweł ukończył sześć klas gimnazjum w Strzelcach Wielkich, po czym odbył służbę wojskową w armii pruskiej. Pracował jako sztygar w kopalni w Królewskiej Hucie (obecnie Chorzów). Zanim wstąpił do karmelitów bosych, był przez 12 dni nowicjuszem w zakonie pijarów (1885). Po opuszczeniu tego zakonu poprosił o przyjęcie do nowicjatu w Czernej.

Kapituła czerneńska 18 XI 1885 przyjęła go jako kandydata na chorystę, po czym **25 I 1886** rozpoczął nowicjat, za uprzednią dyspensą z tytułu pobytu w innym zakonie, udzieloną przez definitorium generalne (10 I). Jeszcze gdy odbywał nowicjat, definitorium prowincji austriackiej 6 X 1886 aprobowało go do rozpoczęcia studiów filozoficznych. Śluby proste złożył 25 I 1887 w zakrystii kościoła w Czernej, w obecności krewnych. Przez dwa lata studiował w klasztorze w Linzu (zapewne do początku 1889), następnie wyjechał do kolegium w Győr. Do studiów teologicznych definitorium aprobowało go dopiero 1 V 1890, choć wydaje się, że w tym czasie był już studentem II roku teologii. Latem 1890 (23 VII – 13 IX) przebywał w Czernej w związku ze staraniami o obywatelstwo austriackie. Śluby uroczyste złożył 24 XI 1891 w Győr, tam również 3 VII 1892 przyjął święcenia kapłańskie. Dn. 14 VII t. r. przybył do Czernej, a 16 VII odprawił w tamtejszym kościele klasztorным uroczyste prymicie. Być może wrócił jeszcze na jakiś czas do Győr, na co zdaje się wskazywać zapis, że pierwszy egzamin do jurysdykcji zdawał w tamtejszym klasztorze 27 VII 1892. Katalog prowincji na rok 1893 wymienia go już jako przebywającego w Czernej i pełniącego funkcję prokuratora konwentu (pełnił ją zapewne do kapituły prowincjalnej w 1894). Dn. 14 lutego 1895 wyjechał do klasztoru w Wadowicach jako nowo mianowany prefekt juwenatu, ale obowiązki te pełnił tylko kilka miesięcy. Już 23 VIII przekazał je swemu następcy, po czym pozostał w klasztorze wadowickim zapewne do końca listopada lub połowy grudnia, a następnie wyjechał do Czernej. Tamtejsza kapituła wybrała go socjuszem na kapitułę prowincjalną (26 IV 1897), podczas której został wybrany przeorem czerneńskim (8 V 1897). W czasie trzyletniej kadencji zajmował się nie tylko rozlicznymi sprawami klasztoru i jego folwarków, ale też nadzorował budowę nowego konwentu w Wadowicach. Zapadł wówczas na zdrowiu, w związku z czym od grudnia 1899 do końca stycznia 1900 przebywał na kuracji wodoleczniczej u ks. Sebastiana Kneippa w Wörishofen w Bawarii (pierwszy raz leczył się tam od maja do grudnia 1894). Na koniec trzylecia uczestniczył w kapitule prowincjalnej obradującej w dn. 4-9 V 1900 w Linzu. Po kapitule pozostał w Czernej, angażując się w wielorakie prace apostolskie. Kapituła miejscowa wybrała go III dyskretem po śmierci o. Jozafata Stycznia (wybór 14 II 1903) oraz po kolejnej kapitule prowincjalnej (18 V 1903), przez pewien czas pełnił też obowiązki prokuratora konwentu (1905-1906). Na początku nowego trzylecia został przeniesiony do klasztoru w Wadowicach (18 V 1906), gdzie miejscowa kapituła klasztorна wybrała go II dyskretem (22 V 1906). W grudniu 1908 zapadł na różę i chorował przez dłuższy czas. Wybrany socjuszem klasztoru wadowickiego (19 V 1909), uczestniczył w kapitule prowincjalnej w dn. 30 IV – 5 V 1909 w Wiedniu. Ponieważ nie widział możliwości porozumienia się z powtórnie wybranym przeorem wadowickim, poprosił prowincjała o przeniesienie do Grazu, na co uzyskawszy zgodę, udał się tam niezwłocznie wprost z Wiednia. W tamtejszym klasztorze nowicjackim przebywał przez dwa i pół

roku, po czym wobec przygotowań do oddzielenia klasztorów polskich od prowincji austriackiej, wrócił do klasztoru w Wadowicach 18 X 1911, w przeddzień ustanowienia semiprowincji polskiej.

Zmarł 23 XI 1928 w Czernej.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 114, 134, 162, 164; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 73, 122-123, 133, 139, 143, 147, 149, 150, 151, 153, 154, 155, 177, 180, 182, 189, 194-196, 202-203, 208, 211, 214, 216, 218, 225, 260, 269, 273, 275, 293, 294, 305; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 69v, 70r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 13r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 9r-v; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 4v, 5r, 23r, 26v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 56v, 76v, 93r-v, 94v, 112r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 50, 95, 122, 128, 129, 420; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 33, 49; APA, *Acta Capitulum Provincialium*, s. 437, 446, 460, 512; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 52, 83; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 4-5; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 7; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 214; *Katalogi 1887-1903, 1906-1912*; KARM BOSY, † *O. Maurycy od św. Pawła (Michalski)*, „Głos Karmelu”, 1929, nr 2, s. 62-64.

METODY OD ŚW. JÓZEFA – Łukasz Pięta. Ur. 11 X 1859 w Krzeszowicach (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Jana, rolnika, i Marcjanny Ciukówny. Z zawodu cieśla.

Do zakonu zgłosił się w klasztorze w Czernej jako kandydat na donata. Habit tercjarski otrzymał 23 VI 1881. Po pierwszym roku tercjariatu kapituła klasztorna aprobowała go na rok drugi. Pracę jako cieśla wykonywał sumiennie, jednak dla poważnych powodów został odesłany z zakonu 30 VI 1883.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 29, 42, 54, 61, 70; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 3r; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 2; *Katalogi 1882-1883*.

METODY OD ŚW. CYRYLA – Franz Měrka. Ur. 4 III 1869 w miejscowości Prusinowitz (Morawy), w archidiecezji ołmunieckiej. Jego rodzicami byli Johann, rolnik, i Maria z domu Baroth. Po ukończeniu IV klasy gimnazjum zgłosił się jako kandydat do zakonu. Dn. 27 VII 1885 został przyjęty przez kapitułę klasztoru w Grazu, a 14 IX 1885 rozpoczął nowicjat w tymże konwencie. Rok później, 14 IX 1886, złożył śluby proste. Aprobowany do studiów filozoficznych przez definitorium prowincjalne (5 V 1886), po zakończeniu nowicjatu wyjechał z Grazu do klasztoru w Linzu. Tam studiował przez dwa lata (1886-1888), po czym 22 VIII 1888 udał się do klasztoru w Győr na studia teologiczne. Tam 19 XII 1891 złożył profesję uroczystą, a 3 VII 1892 przyjął święcenia kapłańskie. Studia uwieńczył egzaminem końcowym z teologii złożonym 13 VII 1892 w kolegium klasztorowym w Győr. Tegoż roku został przeniesiony do klasztoru w Grazu, gdzie powierzono mu obowiązki prokuratora konwentu.

Dn. 30 VII 1894 przyjechał z Grazu do klasztoru w Czernej, gdzie pracował przez dwa lata, następnie 27 VI 1896 został przeniesiony do klasztoru

w Győr (pełnił tam obowiązki bibliotekarza), z kolei – zapewne na początku grudnia 1897 – zasilił wspólną niedawno otwartego klasztoru w Budapeszcie. Jako przebywający w wikariacie budapeszteńskim został wybrany socjuszem klasztoru w Győr na kapitułę prowincjalną, w której uczestniczył w dn. 4-9 V 1900 w Linzu. W tym samym roku został po raz drugi przeniesiony do Czernej, lecz już rok później, 7 VI 1901, wyznaczono mu na miejsce pobytu konwent w Grazu. Pełnił tam funkcje bibliotekarza, a następnie także prokuratora. Zapewne w 1903 lub 1904 po raz trzeci został konwentualnym w Czernej, gdzie powierzono mu obowiązki prokuratora konwentu (jako taki odprawiał 8-19 XI swoje rekolekcje w Wadowicach). Dn. 7 VIII 1905 przybył jako konwentualny do klasztoru wadowickiego i przebywał tam przez niespełna rok, po czym 18 VI 1906 udał się z polecenia przełożonych do klasztoru w Grazu, gdzie pozostawał także w roku 1912.

Zmarł 8 XI 1916 w Grazu.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 141, 152, 198, 225, 282; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 20r, 20v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 33v, 35r, 49v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 42, 87, 92, 96; APA, *Acta Capitulum Provincialium*, s. 460; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 47, 83; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 4-5; APA, *Series Fratrum Choristarum*, k. 110v-111r; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 6; AKG, *Registrum de Novitiorum Inductionibus*, s. 27; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 77; AKG, *Acta Capituli Convent. 1844-1911*, s. 120; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 58, 59; ADG, *Chronica Carmelitarum disalceatorum Conventus Jaurinensis* t. 5, s. 461; ADG, *Chronica Carmelitarum Conventus Jaurinensis* t. 6, s. 25; adk, KBCzerna, Rafał Kalinowski do Konsystorza, Czerna 31 VIII 1894; Katalog 1886 (tu błędny dzień urodzenia), 1887-1903, 1906-1912.

MICHAŁ OD ŚW. MARCINA – Marcin Zubik. Ur. 5 XI 1866 w miejscowości Bzianka (Galicja), w parafii Trzeźniów, diecezji przemyskiej. Był synem Ignacego, rolnika, i Karoliny z domu Wójcik.

Do zakonu wstąpił w Czernej jako kandydat na chorystę. Nowicjat rozpoczął **28 IX 1884**. Definitorium prowincjalne 4 V 1885 dopuściło go do studiów filozoficznych pod warunkiem, że w swoim czasie złoży profesję. Wystąpił z zakonu jako nowicjusz 15 VII 1885.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 106, 107; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 9r-v; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 40; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 5; Katalog 1885.

MICHAŁ OD ŚW. RÓŻAŃCA – Juliusz Niklas. Ur. 10 IX 1878 w miejscowości Dzierzgowice (Śląsk Pruski), w diecezji wrocławskiej. Był synem Floriana, kolejarza, i Franciszki z domu Kuś. Z zawodu był ślusarzem.

Do zakonu wstąpił jako kandydat na donata. Kapituła klasztoru w Czernej 22 VI 1898 wyraziła zgodę na jego przyjęcie, a **13 IX 1898** otrzymał habit tercjarski za dyspensą definitorium generalnego (11 VII 1898) od braku lat wymaga-

nych przez prawo zakonne. W klasztorze pracował jako kucharz. Dn. 19 V 1899 wystąpił z zakonu w okresie tercjarjatu odbywanego w Czernej.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 235; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 56r, 57r; APKB, AKC 30, *Liber Induionum*, k. 28r; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 19; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 376 (tu zniekształcona forma nazwiska: Wiklas); Katalog 1899.

MICHAŁ OD ŚW. TERESY – Grzegorz Juźwiak. Ur. 6 II 1875 w miejscowości Hnilice (Galicja), w parafii Koszlaki, archidiecezji lwowskiej. Był synem Ignacego, rolnika, i Tekli Hołodiuk.

Do zakonu wstąpił w klasztorze w Czernej jako kandydat na donata. Kapituła klasztoru 13 VIII 1902 dopuściła go do udziału w życiu zgromadzenia, a 17 X 1902 otrzymał habit tercjarski. Dn. 2 XI 1903 przybył do klasztoru w Wadowicach. W obu klasztorach pracował w kuchni. Z powodu poważnej choroby oczu został odesłany z zakonu 15 IV 1904.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 297; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 69r, 69v; APKB, AKC 30, *Liber Induionum*, k. 34r; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 18v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 16v, 18v-19r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 81, 83; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 23; Katalog 1903.

MICHAŁ MARIA OD ŚW. TERESY – Jakub Monasterski. Ur. 19 X 1884 w miejscowości Jezierzany (Galicja), w diecezji stanisławowskiej (obrzędku grekokatolickiego). Był synem Piotra, rolnika, i Marianny z domu Pruskiej. Ojciec był obrządku grekokatolickiego, a matka łacińskiego. On sam był grekokatolikiem. Przed wstąpieniem do zakonu uczył się kucharstwa.

Kapituła klasztoru czerneńskiego 28 V 1904 przyjęła go jako kandydata na donata oraz wystarała się dla niego u Stolicy Apostolskiej o dyspensę z powodu różnicy obrządku. Habit tercjarski otrzymał 8 X 1904. Dn. 7 III 1905 został przeniesiony do klasztoru w Wadowicach. W obu konwentach pracował w kuchni. W drugim roku tercjarjatu, 6 VII 1906, został wysłany do Czernej, a następnie usunięty z zakonu.

APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 72v, 73r; APKB, AKC 30, *Liber Induionum*, k. 37v; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 19v, 20v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 28v, 50r, 51r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 89, 97; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratribus (7 X 1905)*; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 26; Katalog 1906.

MIECZYŚLAW OD NAJŚW. ZBAWICIELA – Julian Józef Ochalski. Ur. 6 I 1872 w miejscowości Poręba Wielka (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Marcina, zagrodnika, i Marianny z domu Jaśkiewicz. Brat jego był kapłanem diecezji krakowskiej (około 1905 katecheta w szkole wydziałowej w Wie-

liczce), siostra zaś nauczycielką. Z zawodu był krawcem. Przez pewien czas przebywał w opactwie cystersów w Mogile, skąd wystąpił jako nowicjusz.

Do zakonu karmelitów bosych wstąpił w Czernej jako kandydat na donata, przyjęty przez kapitułę klasztorną 26 V 1898. Po udzieleniu przez definitorium generalne (11 VII 1898) dyspensy z powodu uprzedniego pobytu w nowicjacie u cystersów, **4 XI 1898** otrzymał habit tercjarski. Dwuletni nowicjat rozpoczął 7 XI 1901, następnie 8 XI 1903 złożył śluby proste. Po nowicjacie w dalszym ciągu przebywał w klasztorze czerneńskim i cały czas pracował jako krawiec, tam także 11 XI 1906 złożył profesję uroczystą. Dn. 5 III 1910 został przeniesiony do Wadowic, a 29 X 1910 do klasztoru w Krakowie. W klasztorze krakowskim jako krawiec przebywał także w dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911).

Zmarł 4 IV 1941 w Krakowie.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 218, 247; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 56r, 57v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 28v, 32v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 26r-v; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 25r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 124v, 137v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 146, 160; AKK, *Kronika klasztoru w Krakowie*, k. 32r; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 19; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 376; Katalogi 1899-1903, 1906-1912.

MIKOŁAJ OD NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP – Karol Jüttner. Ur. 25 II 1877 w Kreuzburg (Kluczbork) na Śląsku Pruskim, w diecezji wrocławskiej. Był synem Augusta, siodlarza, i Rozalii z domu Schwitalla. Kształcił się prywatnie w domu, następnie udał się do Rzymu, gdzie 19 XI 1895 wstąpił do zgromadzenia salwatorianów jako kandydat do kapłaństwa. Równocześnie otrzymał imię zakonne Benedykt. Profesję złożył 21 IX 1897, jednak rok później (21 IX 1898) wystąpił ze zgromadzenia. W Rzymie poznał o. Benedykta Herzoga, karmelitę bosego z prowincji austriackiej, wówczas IV definitora generalnego, i zwrócił się do niego o przyjęcie do zakonu.

Polecony przez o. Benedykta Herzoga, przybył do klasztoru w Czernej 5 IX 1899, a 12 IX t. r. miejscowa kapituła przyjęła go jako kandydata na chorystę. Dn. 7 XII 1899 otrzymał habit zakonny. Po rocznym nowicjacie 8 XII 1900 złożył śluby proste i przez następny rok pozostał w Czernej, odbywając tzw. profesat, zgodnie z decyzją definitorium prowincjalnego (3 X 1900). Do studium filozofii definitorium dopuściło go 20 V 1901. Z Czernej do Wadowic udał się 24 VIII 1901 i wkrótce rozpoczął studia. Po dwóch latach filozofii (1901-1903) został aprobowany do studiów teologicznych (decyzją definitorium z 8 V 1903). Dn. 8 XII 1903 złożył profesję uroczystą w kościele w Wadowicach. Po ukończeniu III roku teologii przyjął święcenia kapłańskie 8 VII 1906 w Krakowie, a następnie odprawił prymicje w kościele klasztornym w Wadowicach w uroczystość Matki Boskiej z Góry Karmel (16 VII). Przez następny rok kontynuował studia

teologiczne, po czym 2 VII 1907 zdał egzamin końcowy. Dn. 29 VII 1907 wyjechał do klasztoru w Czernej. Oprócz pracy kapłańskiej w kościele klasztornym, udzielał się także w okolicznych parafiach. Dn. 17 V 1909 kapituła klasztoru czerneńskiego wybrała go II dyskretem. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) przebywał w Czernej.

Zmarł 25 I 1939 w Linzu.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 247; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 11, 13, 17, 25, 26, 28, 31, 33, 34, 37, 38; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 61r, 61v, 89v, 91v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 29r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 21v-22r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 17r, 26v-27r, 40r, 51v, 52r, 71v, 75v, 76r-v, 77v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 54, 81, 87, 89, 96, 97, 104; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 27; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 25-26, 31, 70; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 16-17; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 20; AKL, *Liber Defunctorum Confratrum Conventus Lincensis*, s. 45-46; Katalogi 1900-1903, 1906-1912; *Ś. p. O. Mikołaj od Niepokal. Poczęcia Najświętszej Panny Maryi karm. bosy*, „Głos Karmelu”, 1939, nr 3, s. 116-117; A. KIELBASA, *Salwatorianie z ziem polskich w latach 1881-1903*, Wrocław 1998, s. 110-111.

MODEST OD ŚW. WAWRZYŃCA – Lorenz Venusz. Ur. 20 I 1864 w miejscowości Piske (Węgry), w archidiecezji ostrzyhomskiej. Jego rodzicami byli Georg, kamieniarz, i Maria z domu Eggel. Do zakonu wstąpił w klasztorze w Győr i tam **1 VII 1884** otrzymał habit tercjarski. W tymże klasztorze odbył trzyletni tercjariat, został obłóczony jako nowicjusz (1887) i odprawił pierwszy rok nowicjatu, po czym około połowy 1888 został skierowany do kanonicznego nowicjatu w Grazu. Po ukończeniu drugiego roku nowicjatu 2 VII 1889 złożył śluby proste.

Z Grazu 17 VIII 1889 przybył do w Czernej. Nie wiadomo, jakie prace wykonywał w klasztorze. Wkrótce po przeprowadzonej w konwencie czerneńskim wizytacji, prowincjał skierował go klasztoru w Győr. Czerną opuścił 3 VII 1890. Kronikarz napisał o nim, że bardzo tęsknił za swoją ojczyzną. Na pewien czas przyjechał do Czernej 8 V 1894, tym razem jednak dla odpoczynku i wzmocnienia sił. Jako konwentualnego w Győr wymieniają go wszystkie katalogi prowincji z lat 1891-1903, od 1900 jako pełniącego tamże obowiązek refektarskiego. Zapewne wszedł w skład utworzonej w 1903 semiprowincji węgierskiej.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 69, 73, 139; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 5; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 89; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 65, 66, 67; ADG, *Chronica Carmelitarum disalceatorum Conventus Jaurinensis* t. 5, s. 438, 446, 455; ADG, *Chronica Carmelitarum Conventus Jaurinensis* t. 6, s. 43; Katalogi 1885-1903.

ONUFRY OD ŚW. ADRIANA – Piotr Szymon Piętkiewicz. Ur. 19 XI 1806 w miejscowości Naruny (Królestwo Polskie), w parafii Mierosław, guberni augustowskiej. Był synem Tomasza, mieszczanina, i Krystyny z domu Sinkiewicz. Nowicjatu w zakonie karmelitów bosych rozpoczął **8 IX 1828**, profesję złożył

19 III 1830, a święcenia kapłańskie przyjął 14 VII 1833. Nie wiadomo gdzie odbył nowicjat, jednak na pewno nie w Czernej. Przebywał w klasztorach na terenie Królestwa Polskiego (Warszawa, Zakrzewo, Lublin). Dn. 14 VIII 1860 prowincjał zwrócił się do konsystorza krakowskiego o wystawienie opinii „X. Onufremu Piętkiewiczowi, karmelicie z Królestwa, do paszportu emigracyjnego na stałe zamieszkanie w Czernej lub w Krakowie na kapelanię do WW. Matek naszych Karmelitanek”. Musiał zatem przebywać w klasztorze czerneńskim już wówczas albo przybyć wkrótce potem, a starania o obywatelstwo austriackie przyniosło pożądany rezultat, o czym świadczy powiadomienie z konsystorza, że dokumentem Namiestnictwa z 7 II 1862 został zaliczony w poczet poddanych cesarstwa austriackiego. W listopadzie 1867 podczas wizytacji klasztoru generał zakonu mianował go I dyskretem klasztoru w Czernej. Definitorium generalne zatwierdziło tę nominację 13 XII t. r., następnie 18 II 1868 powtórnie powierzyło mu tę funkcję, a 10 VI 1871 przedłużyło ten mandat do najbliższej kapituły generalnej, tj. do kwietnia 1872.

W czasie przyłączenia domu zakonnego w Czernej do semiprowincji austriackiej (15 XI 1875) był konwentualnym tego klasztoru, ale przebywał w Krakowie jako kapelan i spowiednik karmelitanek bosych na Wesolej (potwierdzają to dokumenty podpisane przez niego 26 IV 1875 i 2 III 1876). Dn. 11 V 1876 kapituła klasztoru wybrała go II dyskretem. Gdy konwent przejęli obserwanci (1880), był już starcem, od 3-4 lat bardzo schorowanym po upadku ze schodów. Zmarł 20 V 1881 w Czernej. Dn. 22 V został pochowany na klasztornym cmentarzu.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 28; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 5v-6r, 7v-8r; APA, *Series Fratrum Choristarum*, k. 139v-140r; APA, *Catalogus Provinciae*; adk, KBCzerna, Kalikst Waszczuk do Konsystorza, Warszawa 14 VIII 1860; Konsystorz do Juliana Kozubskiego, Kraków 5 III 1862; Onufry Piętkiewicz do Konsystorza, Kraków 26 IV 1875; Bertold Schormann do Konsystorza, Czerna 1 VI 1881; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 36, 56, 60; Katalogi 1876-1881.

PACHOMIUSZ OD DZIECIĄTKA JEZUS – Jan Ostrowski. Ur. 28 XII 1875 w miejscowości Kaźmierzów (Królestwo Polskie), w archidiecezji warszawskiej. Był synem Piotra, młynarza, i Tekli z domu Chęcińskiej. Przed wstąpieniem do zakonu zdobył zawód stolarza.

Kapituła klasztoru w Czernej przyjęła go 4 XII 1900 jako kandydata na donata. Dn. 7 II 1901 otrzymał habit tercjarski, jednak z powodu choroby zdecydował się wystąpić z zakonu. Dn. 7 VI 1901 opuścił klasztor. Po niespełna roku ponownie poprosił o przyjęcie. Kapituła czerneńska 3 III 1902 po raz drugi wyraziła zgodę, by mógł podjąć życie zakonne. Dn. 3 V 1902 został obłóczony na tercjarza pod tym samym co poprzednio imieniem zakonnym. W klasztorze pracował jako stolarz. W czasie drugiego roku tercjariatu, 24 III 1904, został wydany z zakonu.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 281, 282, 293; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 65v, 68r, 68v, 70r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 31v, 33r; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 22; *Katalog 1903*.

PIOTR OD MATKI BOŻEJ – Johann Baptist Seul. Ur. 19 XI 1878 w Oberbreising (Nadrenia, Prusy), w diecezji trewirskiej. Jego rodzicami byli Peter, rolnik i karczmarz, i Gertrud z domu Maaß. Nauki w zakresie szkoły średniej odbył w liceum prowadzonym przez zgromadzenie Słowa Bożego (werbiści). Do zakonu karmelitów bosych wstąpił w Austrii. Kapituła klasztoru nowicjackiego w Grazu 30 V 1902 przyjęła go jako kandydata chorystę, a **23 VI 1902** otrzymał habit zakonny i rozpoczął nowicjat. Śluby proste złożył 23 VI 1903. Definitorium prowincjalne 8 V 1903 postanowiło, że po nowicjacie ma od razu rozpocząć studia teologiczne. Przez jeden rok studiował w Linzu.

Kiedy jesienią 1904 wizytujący prowincję austriacką generał zakonu zaproponował mu dalsze studia w Rzymie albo w Wadowicach, wybrał studia w kolegium wadowickim, w następstwie czego przybył tam 3 XI 1904. Kapituła tamtejszego klasztoru, dopuszczając go do złożenia profesji uroczystej, wyraziła jednocześnie zgodę, by wystąpić do Stolicy Apostolskiej o zezwolenie, aby śluby te mógł złożyć na cztery miesiące przed upływem trzech lat od złożenia ślubów prostych. Profesję uroczystą złożył 11 III 1906 w kościele klasztornym w Wadowicach, a 8 VII 1906 przyjął święcenia kapłańskie w Krakowie. Prymicje odprawił w parafii Remagen w Nadrenii, następnie wrócił do Wadowic, aby odbyć ostatni rok studiów. Ostatni egzamin zdał 2 VII 1907. W tym też czasie opiekował się chorym przeorem klasztoru, o. Rafałem Kalinowskim. Będąc niezwykle utalentowanym, posiadał bardzo dobrą znajomość języka polskiego w mowie i piśmie. Jeszcze poprzedniego roku w liście do karmelitanek łobzowskich wyrażał pragnienie pozostania na stałe w klasztorach polskich. Wkrótce jednak prowincjał skierował go do klasztoru w Grazu. Dn. 22 VII 1907 opuścił klasztor wadowicki. W Grazu przebywał zaledwie rok (1907-1908), następnie w Linzu, gdzie pełnił funkcję bibliotekarza, a od 1910 był także redaktorem miesięcznika „Skapulier”.

Zmarł 28 XI 1943 w Holy Hill (USA).

APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 19r, 20v, 21v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 24v, 51v, 55v, 75v, 76r-v, 77r; APKB, sygn. AKKŁ 5, *Czerna – Łobzów*. Wkład sióstr karmelitanek bosych klasztoru Opieki św. Józefa w Krakowie na Łobzowie w dzieło odnowy karmelitów bosych w Polsce w l. 1875-1914, k. 389r-390r: Piotr Seul do Ksawery Czartoryskiej, Kraków 9 IX 1906; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 86, 94, 96, 97, 104; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratribus* (13 I 1906); APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 70; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 16-17; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 23; APA, *Series Fratrum Choristarum*, k. 113v-114r; AKG, *Registrum de Novitiis Induitionibus*, s. 44; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiis*, s. 132; AKG, *Acta Capituli Convent. 1844-1911*, s. 156; *Katalogi 1903, 1906-1912*.

PIUS OD ŚW. JÓZEFA – Piotr Bodzenta. Ur. 14 V 1887 w Nowej Górze (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Mikołaja i Karoliny z domu Gorkowskiej. Przed wstąpieniem do zakonu uczył się stolarstwa.

Do zakonu wstąpił w pobliskim klasztorze w Czernej. Kapituła klasztoru 23 XII 1909 dopuściła go do uczestnictwa w życiu wspólnoty zakonnej. Habit tercjarski otrzymał **30 XI 1910**. Podczas wizytacji generalnej klasztoru czerneńskiego miejscowa kapituła konwentualna (4 VIII 1911) postanowiła prosić dla niego o dyspensę od jednego roku tercjariatu, na co obecny tam generał zakonu wyraził zgodę (7 VIII). W klasztorze pracował jako stolarz. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) przebywał jako tercjarz w konwencie czerneńskim.

Wystąpił z zakonu podczas odbywania nowicjatu.

APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 91v, 94r, 100r; APKB, AKC 30, Liber Induionum, k. 45v; Katalogi 1911-1912.

POLIKARP OD ŚW. JÓZEFA – Paweł Marek. Ur. 11 I 1886 w miejscowości Summin (Suminiec) na Śląsku Pruskim, w parafii Lissek (Łyski), diecezji wrocławskiej. Był synem Antoniego, rolnika, i Jadwigi z domu Nosiadek. Z zawodu krawiec.

Jako kandydat na donata został 5 XI 1906 dopuszczony przez kapitułę czerneńską do aktów życia wspólnoty klasztornej. Habit tercjarski otrzymał **26 I 1907**. Dn. 21 X 1907 przybył z Czernej na stały pobyt do klasztoru w Wadowicach. Tam odbył dalszą część tercjariatu, został aprobowany (17 I 1910) do nowicjatu oraz otrzymał habit nowicjusza 26 I 1910. Wadowice opuścił 5 III 1910 udając się do Czernej. W obu klasztorach pracował jako krawiec. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) był nowicjuszem w konwencie czerneńskim.

Wystąpił z zakonu jako profes ślubów prostych.

APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 373; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 81v, 82v; APKB, AKC 30, Liber Induionum, k. 40v; APKB, sygn. AKWD 1, Kroniczka prywatna, k. 22r, 25r; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 108r, 123r; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 105, 146; AKW, sygn. I, 6, Liber votationum pro Fratibus (22 I 1908, 22 II 1909, 17 I 1910); AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 37, 48, 61; APA, Catalogus ab 1878, s. 28; Katalogi 1908-1912.

RAFAŁ OD ŚW. JÓZEFA – Józef Kalinowski. Ur. 1 IX 1835 w Wilnie (Cesarstwo Rosyjskie). Był synem Andrzeja, dyrektora gimnazjum, i Józefy z domu Połońskiej. Po ukończeniu studiów w Akademii Inżynierów Wojskowych w Petersburgu, pozostawał w czynnej służbie wojskowej jako inżynier. W związku z wybuchem powstania styczniowego podał się do dymisji i otrzymał ją w 1863. Przystąpił do powstania i zasiadał w rządzie narodowym na Litwie. Po aresztowaniu najpierw został skazany na śmierć, potem wyrok zamieniono na 10 lat

robót katorżniczych na Syberii. Karę odbywał w warzelniach soli w Usolu koło Irkucka, następnie zezwolono mu na osiedlenie się w guberniach wschodnich, wreszcie w 1874 objęła go amnestia z prawem powrotu do Królestwa Polskiego. W latach 1874-1877 był wychowawcą księcia Augusta Czartoryskiego, w związku z czym najczęściej przebywał w Europie Zachodniej, głównie w siedzibie Czartoryskich Hôtel Lambert w Paryżu. W lipcu 1877 wycofał się z tych obowiązków i wstąpił do zakonu karmelitów bosych w Austrii. Podanie o przyjęcie do zakonu złożył kilka miesięcy wcześniej; kapituła klasztoru w Grazu wyraziła zgodę na jego przyjęcie już 16 III 1877. Do tamtejszego konwentu przybył 15 VII, a **26 XI 1877** otrzymał habit zakonny jako chorysta i rozpoczął nowicjat. Wcześniej wikariusz prowincjalny udzielił mu dyspensy od wieku, ponieważ przekroczył już 40 rok życia, natomiast definitorium generalne udzieliło dyspensy „ad cautelam ab irregularitate” (19 XI) w związku z jego wcześniejszym udziałem w powstaniu zbrojnym przeciwko Rosji i zasiadaniem w sądzie powstańczym. Dn. 26 XI 1878 złożył śluby proste, następnie wyjechał z Grazu do klasztoru w Győr, aby rozpocząć studia przygotowujące do kapłaństwa. Ze względu na zdobyte już wcześniej wykształcenie, studia skrócono mu do trzech lat. Już 2 IV 1881 otrzymał tonsurę i cztery święcenia niższe, których udzielił mu bp János Zalka, ordynariusz diecezji Győr, w kaplicy swojej rezydencji; 27 XI 1881 złożył profesję uroczystą.

Trzy dni później (30 XI 1881) przyjechał na stały pobyt do klasztoru w Czernej. Z początkiem stycznia 1882 otrzymał w Krakowie święcenia subdiaconatu (6 I) oraz diakonatu (8 I), z kolei 10 I kapituła klasztoru czerneńskiego aprobowala go do przyjęcia kapłaństwa. Uroczystość święceń kapłańskich odbyła się 15 I 1882 w kościele klasztorowym w Czernej, a szafarzem święceń był Albin Dunajewski, biskup krakowski. Dn. 22 I odprawił tamże mszę prymicyjną. W porze wyboru nowego zarządu klasztoru, 4 V 1882, został wybrany III dyskretem, a 6 V definitorium generalne ustanowiło go socjuszem magistra nowicjatu. W związku z ustanowieniem prowincji austriackiej i nową obsadą urzędów w jej klasztorach, definitorium generalne 30 XI 1882 mianowało go przeorem klasztoru w Czernej, udzielając równocześnie dyspensy od braku wymaganej liczby lat od złożenia profesji, a w następnym roku (8 V 1883) także od drugiego i trzeciego egzaminu z teologii moralnej. Z tytułu tego urzędu uczestniczył w kapitule prowincjalnej w Linzu w dn. 24-30 IV 1885, która wybrała go IV definitorem prowincjalnym (25 IV), natomiast po jej zakończeniu definitorium powierzyło mu funkcję I dyskreta klasztoru czerneńskiego (4 V). Z następnej kapituły prowincjalnej (Linz 20-25 IV 1888) powrócił jako nowo wybrany (21 IV) przeor czerneński. Urząd ten spełniał przez całą trzyletnią kadencję, a zakończył ją uczestnicząc w dn. 17-23 IV 1891 w kapitule prowincjalnej w Linzu. Wolny od urzędów, przez następny rok był prokuratorem klasztoru i zajmował się przygotowaniem do założenia nowego domu zakonnego. Kiedy ostatecznie zdecydował

wano, że dom ten ma powstać w Wadowicach, udał się tam (1 VIII 1892) jako jego organizator i pierwszy przełożony. W następnej kapitule prowincjalnej nie uczestniczył, jednak wybrano go na niej (16 IV 1894) przeorem czerneńskim. Przed przyjęciem urzędu wzbraniał się, tłumacząc się słabym zdrowiem i licznymi obowiązkami, jednak jego argumenty nie przekonały zarządu prowincji. Pełniąc po raz trzeci obowiązki przeora tego klasztoru, dźwigał także odpowiedzialność za dom zakonny w Wadowicach, który nie był jeszcze placówką samodzielną. Sytuacja zaś była o tyle trudna, że właśnie w tym trzyleciu trzeba było podjąć niełatwą decyzję o kontynuowaniu tego przedsięwzięcia, a następnie znaleźć miejsce i rozpocząć budowę regularnego konwentu. Kolejna kapituła prowincjalna (7-12 V 1897) powierzyła mu urząd II definitora prowincji (19 V), a po jej zakończeniu kapituła klasztoru czerneńskiego wybrała go II dyskretem. Nie pozostał jednak w Czernej, gdyż już 25 VI 1897 udał się do Wadowic, by jako przełożony kierować tą placówką i czuwać nad dalszym przebiegiem prac budowlanych. Stan zdrowia spowodował jednak, że w następnym roku wrócił do Czernej (18 X 1898), gdzie zapewne w listopadzie objął wakującą funkcję I dyskreta. Jako II definitor udał się w 1900 na kapitułę prowincjalną do Linzu (4-9 V), jednak nie mógł uczestniczyć w jej obradach z powodu ciężkiej choroby. Do Czernej wrócił dopiero w lipcu, a tymczasem kapituła tamtejsza wybrała go III dyskretem (15 V). Jednak już w sierpniu 1900 został przeniesiony do Wadowic. W roku następnym (2 IX 1901) prowincjał mianował go wikariuszem prowincjalnym dla klasztorów karmelitanek bosych w Galicji, co spowodowało jeszcze większe jego zaangażowanie w sprawy sióstr i wymagało wyjazdów do Krakowa, Przemyśla i Lwowa. Dn. 22 IV 1903 kapituła klasztoru w Czernej wybrała go socjuszem na kapitułę prowincjalną (on sam przebywał wówczas w Wadowicach, ale należał do kapituły czerneńskiej, jako że dom wadowicki nie był jeszcze przeoratem i nie miał własnej kapituły). Na kapitule prowincjalnej (1-6 V 1903 Wiedeń) został wybrany II definitorem (2 V), a pokapitulne definitorium powierzyło mu urząd I dyskreta w Czernej (8 V). W związku z tym 13 V przeniósł się z Wadowic do Czernej i w dalszym ciągu zajmował się klasztorami karmelitanek jako ich wikariusz prowincjalny. Kolejna kapituła prowincjalna (4-9 V 1906 Wiedeń), w której uczestniczył jako II definitor, powierzyła mu obowiązki przeora w Wadowicach (7 V). Przeniósł się zatem z Czernej do Wadowic i 13 V objął swój urząd. Po ciężkiej, długotrwałej chorobie zmarł 15 XI 1907 w Wadowicach jako tamtejszy przeor. Nabożeństwo żałobne odbyło się 18 XI w miejscowym kościele klasztornym, a następnie zwłoki zostały przewiezione do Czernej i tam 20 XI złożone na cmentarzu klasztornym. Jego zasługi dla rozwoju zakonu w Galicji są bardzo wielkie. Wprawdzie nie pełnił nigdy funkcji magistra nowicjuszy lub kleryków, ani prefekta alumnów w juwenacie, niemniej miał udział w formowaniu zakonników jako przełożony i oddziałując na nich przykładem swego życia. Ważnym odcinkiem działalności była posługa kapłańska, szczególnie sprawowanie sakramentu

pokuty oraz kierownictwo duchowne i to zarówno dla świeckich, jak i zwłaszcza wobec karmelitanek boskich. W przypadku tych ostatnich, położył wiele trudów około założenia ich klasztoru w Przemyślu i reformy klasztoru lwowskiego. Kolejnym odcinkiem aktywności była praca pisarska i edytorska. We współpracy z karmelitankami obu klasztorów krakowskich wydał drukiem cztery tomy kronik karmelitanek boskich z XVII wieku oraz żywot matki Teresy Marchockiej, a także kilka broszur hagiograficznych, które opracował, przetłumaczył lub inspirował ich publikację. Sam zaś napisał artykuł pt. „Cześć Matki Boskiej w Karmelu Polskim”, zamieszczony w pracy zbiorowej „Księga pamiątkowa maryjańska”. Z nakazu przełożonych zakonnych spisał własne wspomnienia, obejmujące jego życie aż po wstąpienie do zakonu. Jego świętość, która była uznawana już przez jemu współczesnych, została potwierdzona autorytetem Kościoła. Dn. 22 VI 1983 odbyła się jego beatyfikacja, a 17 XI 1991 został zaliczony w poczet świętych.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 36, 37, 51, 53, 60, 61, 64, 66, 67, 69, 75, 83, 92, 94, 95, 101, 108, 109, 111, 112, 115, 131, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140-141, 142-143, 144, 149, 158, 159, 161; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 72, 116-118, 125, 139, 140, 141, 147, 149, 150, 151, 152, 153, 155, 180, 183, 196, 197, 217, 218, 221, 272, 305, 323, 375; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 19r, 20v, 21r, 25r-v, 30r, 54r, 63v, 65r; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 2r, 4r, 7r, 9r, 17v, 20v, 22r-v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 33v, 82v-84v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 46, 55, 61, 62, 77, 78, 95, 97, 106, 413-414; APA, *Acta Capitulum Provincialium*, s. 350, 359, 378, 389, 400, 428, 437, 444, 460, 478, 483, 496, 502; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 40, 123; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 69; AKG, *Registrum de Novitiorum Inductionibus*, s. 20; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 59; AKG, *Acta Capituli Conventus*. 1844-1911, s. 94, 96; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 44, 45; ADG, *Chronica Carmelitarum discalceatorum Conventus Jaurinensis* t. 5, s. 425, 428; adk, KBCzerna, János Zalka zaświadcza, że udzielił tonsury i czterech święceń niższych Rafałowi Kalinowskiemu, Jaurini 25 XI 1881; Bertold Schormann do Konsystorza, Czerna 3 XII 1881, Konsystorz do Rafała Kalinowskiego, Kraków 30 I 1883; Rafał Kalinowski do Konsystorza, Czerna 2 II 1883; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 106, 109, 162-163, 172, 178; Katalogi 1878-1903, 1906-1907; C. GIL, *Ojciec Rafał Kalinowski 1835-1907*, Kraków 1984; C.H. GIL, S.T. PRAŚKIEWICZ, *Bibliographia Sancti Raphaelis Kalinowski*, „Archivum Bibliographicum Carmeli Teresiani”, t. 29, Roma 1994, s. 1-143.

RAFAŁ OD ŚW. JÓZEFA – Karol Szyguła. Ur. 6 X 1888 w Ciężkowicach (Galicja), w parafii Jaworzno, diecezji krakowskiej. Był synem Karola i Doroty z domu Kłyk.

Jako kandydat na chorystę został 24 VI 1909 przyjęty przez kapitułę klasztoru w Czernej i dopuszczony do aktów życia wspólnoty klasztornej. Dn. **20 VIII 1909** został obłóczony i rozpoczął nowicjat. Wymienia go katalog prowincji na rok 1910. Wystąpił z zakonu w czasie odbywania nowicjatu.

APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 90v, 91r; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 44v; Katalog 1910.

RAFAŁ OD ŚW. JÓZEFA – Józef Zembaty. Ur. 9 II 1894 w Wadowicach (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Aleksandra, rzeźnika, i Franciszki z domu Kosmeckiej. Od roku szkolnego 1908/1909 był uczniem juwenatu karmelitów bosych w Wadowicach i równocześnie uczniem IV klasy gimnazjum. W roku następnym, zapewne po ukończeniu klasy V wstąpił do nowicjatu.

Dn. **12 VII 1910** otrzymał habit zakonny w klasztorze w Czernej i rozpoczął nowicjat jako chorysta. Wymienia go jeszcze katalog prowincji na rok 1911. Opuścił zakon podczas odbywania nowicjatu.

APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 93r, 93v; APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 45r; APKB, sygn. AKWD 1, Kroniczka prywatna, k. 25r; APKB, sygn. APGW 6, Katalog ocen i klasyfikacji alumnów; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 67; Katalog 1911.

ROMAN OD ŚW. BENEDYKTA – Roman Kurzok. Ur. 2 IX 1884 w miejscowości Bobrownik (Śląsk Pruski), w parafii Alt Repten (Stare Repty), w diecezji wrocławskiej. Był synem Józefa i Barbary z domu Golombek.

Do zakonu wstąpił w Czernej i jako kandydat na donata 6 VII 1909 został aprobowany przez tamtejszą kapitułę do udziału w życiu zgromadzenia. Habit tercjarski otrzymał **6 X 1909**. W klasztorze czerneńskim odbył pierwszy rok tercjarjatu, po czym we wrześniu 1910 został przeniesiony do klasztoru w Krakowie. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) przebywał w klasztorze krakowskim jako tercjarz.

Później wystąpił z zakonu będąc nowicjuszem. Ponownie poprosił o przyjęcie i 22 VII 1921 został obłóczony na tercjarza w klasztorze w Krakowie, otrzymując to samo imię zakonne. Ponownie opuścił zakon w grudniu 1922.

APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 90v, 91r; APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 44v; APKB, sygn. ANPK 16, Acta Capituli Conventus Cracoviensis, k. 3v; AKK, Kronika klasztoru w Krakowie, k. 26r; Katalogi 1910-1912.

ROMEUSZ OD ŚW. ALOJZEGO RABATY – Karol Brożek. Ur. 1 XI 1823 w Jaworznie (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Benedykta, rolnika, i Anastazji z domu Bzowskiej. Do zakonu karmelitów bosych wstąpił w klasztorze w Czernej, gdzie 17 VIII 1852 został aprobowany przez kapitułę do obłóczyn. Za zezwoleniem Rady Administracyjnej Wielkiego Księstwa Krakowskiego (25 III 1853) oraz konsystorza biskupiego diecezji krakowskiej (8 IV 1853) został obłóczony jako chorysta **17 IV 1853**. Za zezwoleniem konsystorza biskupiego (8 XI 1856) złożył śluby uroczyste w kościele w Czernej 4 XII 1856. Następnie wyjechał na studia do klasztoru lubelskiego. Święcenia kapłańskie przyjął 11 XI 1860. W 1862 ponownie przebywał w Czernej (5 XII 1862 przeor czerneński stara się dla niego o przedłużenie jurysdykcji). Dn. 24 IV 1875 definitorium generalne wybrało go magistrem nowicjatu w klasztorze czerneńskim.

W dniu przyłączenia klasztoru czerneńskiego do semiprowincji austriackiej (15 XI 1875) należał do zgromadzenia tego konwentu. Przebywał w nim

także przez kolejnych pięć lat, a gdy w 1880 przybyli do Czernej obserwanci, nie czuł się na siłach, by przyjąć zreformowany sposób życia i skorzystał z danej przez bpa Dunajewskiego możliwości przejścia w szeregi kleru diecezji krakowskiej. Zanim to nastąpiło, kapituła klasztoru 22 IX 1880 na wniosek biskupa przyjęła zobowiązanie, że w przypadku, gdy okaże się on niezdolny do pełnienia obowiązków parafialnych, klasztor będzie mu wypłacał roczną pensję w wysokości 300 florenów. Decyzja ta 15 XI 1880 została zatwierdzona przez definitorium generalne. Z klasztoru wyjechał 23 X t. r. i udał się najpierw na wskazaną przez biskupa krakowskiego placówkę w Tyńcu, gdzie pracował przez pięć miesięcy. Od sierpnia 1881 pełnił obowiązki zastępcy wikariusza parafii w Kościelcu, a pismem z 6 II 1885 zwrócił się do konsystorza biskupiego o miejsce w domu księży emerytów w Krakowie lub o emeryturę od klasztoru czerneńskiego, gdyż na dalszą pracę nie pozwalał mu stan zdrowia (reumatyzm i katar żołądka). Pod koniec życia, gdy dotknęła go ślepotą, przebywał u swoich krewnych w Jaworznie, a klasztor w Czernej płacił mu rocznie 420 koron pensji. Zmarł 25 II 1909 w Jaworznie. W egzekwacjach uczestniczyli dwaj ojcowie z Czernej, a klasztor pokrył koszty pogrzebu.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 22, 24; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 7-8, 63; APKB, sygn. AKC 23, *Liber Susceptorum ac Neoprofessorum*, s. 35, 36, 37; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 5v-6r, 15r; APA, *Series Fratrum Choristarum*, k. 139v-140r; APA, *Catalogus Provinciae*; adk, KBCzerna, Alojzy Kluger do Konsystorza, Czerna 27 XI 1852, 22 X 1856; Rada Administracyjna Wielkiego Księstwa Krakowskiego do Konsystorza, Kraków 25 III 1853; Konsystorz do Alojzego Klugera, Kraków 8 IV 1853, 8 XI 1856; Julian Kozubski do Konsystorza, Czerna 5 XII 1862; Karol Brożek do Konsystorza, Kościelec 6 II 1885; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 85, 140-141; Katalogi 1876-1880.

ROMUALD OD ŚW. ELIASZA – Szczepan Kućka. Ur. 14 XI 1863 w miejscowości Kozy (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Kazimierza, zagrodnika, i Anny z domu Hankus. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Białej, a do gimnazjum w Wadowicach i Krakowie. W 1881 roku zgłosił się do zakonu kamedułów. Kapituła eremu bielańskiego pod Krakowem 21 X 1881 przyjęła go jako aspiranta. Dn. 8 XII 1881 rozpoczął nowicjat i otrzymał imię zakonne Veremundus. Przebywał tam jeszcze w marcu 1883, a następnie za radą przełożonych wystąpił z zakonu i zgłosił się jako kandydat do karmelitów boskich w Czernej.

Nowicjat jako chorysta rozpoczął **14 XI 1883** w klasztorze czerneńskim, równocześnie wystąpiono o dyspensę z powodu wcześniejszego pobytu w nowicjacie u kamedułów. Dyspensa została udzielona 22 XI 1883 przez definitorium generalne. Śluby proste złożył 14 XI 1884 podczas wieczornego rozmyślenia. Do studiów został aprobowany przez definitorium prowincjalne już kilka miesięcy wcześniej (23 IV 1883), pod warunkiem, że w stosownym czasie złoży profesję zakonną. Stąd też trzy dni po ukończeniu nowicjatu, 17 XI, wyjechał do klasz-

toru w Linzu. W tamtejszym kolegium studiował przez trzy lata, a dopuszczony przez definitorium prowincji do studiów teologicznych (20 IV 1887), dla ich podjęcia udał się do klasztoru w Győr. Dn. 29 VII 1888 złożył w Győr profesję uroczystą, a 22 XII 1889 przyjął także święcenia kapłańskie. Zaraz po święceniach (24 XII) przyjechał do Czernej, gdzie w klasztornej kościele 1 I 1890 odprawił mszę prymicyjną. Podobne uroczystości odprawił u karmelitanek bosych w Krakowie oraz w rodzinnej parafii w Kozach. Wrócił następnie przez Linz do klasztoru w Győr dla dopełnienia studiów teologicznych. Jako nowy konwentualny 14 VIII 1890 przybył do klasztoru czerneńskiego. Przebywał tam przez następnych osiem lat (1890-1898), angażując się w prace duszpasterskie w kościele klasztornej oraz pomagając w okolicznych parafiach. W klasztorze pełnił obowiązki bibliotekarza (1891-1897), miał także pewien udział w formacji braci narodowości polskiej, kiedy to definitorium prowincjalne zleciło mu (21 X 1890) prowadzenie dla nich nauk duchownych w sytuacji, gdy odpowiedzialny za to magister nowicjatu musiał zastępować chorego przeora. Mogło to dotyczyć okresu kilku miesięcy, jakie pozostały do kapituły prowincjalnej, mającej się odbyć w kwietniu 1891. Niekiedy wyjeżdżał do Wadowic, aby w tamtejszym domu zakonnym pomóc w pracach duszpasterskich lub zastąpić ojców, którzy w celu odprawienia swoich dorocznych rekolekcji wyjeżdżali do Czernej. Przez nieco dłuższy czas przebywał tam od 14 IV do 16 VI 1897, jednak wydaje się, że nie było to przeniesienie „na stałe”, choć może posyłając go tam, przełożeni planowali dłuższy jego pobyt w Wadowicach. Do klasztoru wadowickiego został przeniesiony z Czernej dopiero 20 XI 1898. W roku następnym (26 VIII 1899) wraz z całym miejscowym zgromadzeniem przeniósł się z dotychczasowego domu zakonnego przy ul. Zatorskiej do nowo wybudowanego konwentu. W nowym kościele klasztornej miał też znacznie więcej pracy niż dotychczas, w klasztorze zaś zajął się urządzeniem biblioteki. Dn. 7 XI 1901 został przeniesiony do Czernej. Kronikarz wadowicki zapisał wówczas o nim: „multum per tres annos [...] in cura animarum desudabat”. Wkrótce kapituła klasztoru czerneńskiego wybrała go III dyskretem (14 XI). Pobyt w Czernej, wypełniony pracami, zwłaszcza głoszeniem kazań, nie był długi. Po kapitule prowincjalnej, jaka odbyła się w pierwszych dniach maja 1903, został ponownie przeniesiony do Wadowic. Przybył tam 14 V 1903 i tymczasowo powierzono mu obowiązki magistra profesów. Zmiany w tym konwencie nastąpiły kilka miesięcy później, gdy definitorium prowincjalne 6 X 1903 ogłosiło klasztor w Wadowicach przeoratem. Wówczas o. Romuald został mianowany I dyskretem wadowickim (10 X 1903). Tę ważną w życiu klasztoru funkcję pełnił także w następnej kadencji (mianowany przez definitorium 9 V 1906), a w kolejnej zasiadał w radzie klasztornej jako II dyskret (wybrany przez kapitułę konwentu 15 V 1909). W tym okresie pobytu w klasztorze wadowickim (1903-1911) prowadził bardzo szeroką i intensywną działalność. Wiele pracował w kościele klasztornej, gdzie dużo spowiadał (przy tej posłudze w styczniu 1909 zapadł na

długotrwałą influencę) i był bardzo czynny na ambonie, jako że odznaczał się talentem kaznodziejskim, odwiedzał chorych w okolicznych wioskach, brał udział w pogrzebach tercjarzy, dobrodziejów klasztoru, księży, święcił pokarmy w domach dobrodziejów w Wadowicach. W parafiach spowiadał, celebrował odpusty, głosił kazania, zastępował proboszczów. Był też zapraszany na uroczystości do domów zakonnych, m. in. do reformatów w Kętach, franciszkanek tamże, nazaretanek w Wadowicach, palotynów na Kopcu. Bardzo często spowiadał w szpitalu oraz więzieniu w Wadowicach, miał udział w prowadzeniu rekolekcji dla tercjarzy w Wadowicach i Czernej. W klasztorze pełnił też obowiązki bibliotekarza (1906-1909), stał na jego czele jako wikariusz podczas kapituły prowincjalnej w maju 1906, a od 11 V 1909 prowadził ekonomię mszalną. Definitorium prowincjalne ustanowiło go zelatorem misyjnym (16 V 1907), odpowiedzialnym za zbieranie jałmużn na rzecz misji karmelitańskich, a kapituła prowincjalna w 1909 wybrała go (3 V) II substytutem na kapitułę generalną. W klasztorze wadowickim obchodził uroczyste jubileusz 25-lecia profesji zakonnej (14 XI 1909). Pozostały po nim bardzo interesujące i wartościowe notatki kronikarskie, które zatytułował: „Kroniczka domowa pisana dla prywatnego użytku przez O. Romualda od św. Eliasza, Karmelitę bosego” (APKB, sygn. AKWD 4). Do dziś zachował się tylko drugi jej tom, obejmujący lata 1903-1911. Opublikował dwie broszury o szkaplerzu karmelitańskim (*Kilka uwag o Szkaplerzu Karmelitańskim dla użytku osób należących do bractwa tegoż Szkaplerza*, Kraków [1891?]; *Wyjaśnienie obowiązków i korzyści bractwa Szkaplerza Karmelitańskiego z dodatkiem nowenny i modlitw do Najśw. Maryi Panny Szkaplerznej*, Kraków 1894) oraz dwóch innych pozycji: *Krótki opis Klasztoru OO. Karmelitów bosych w Czerny pod Krakowem*, Bytom 1899 (drugie wydanie poszerzone w 1912), oraz *Wspomnienie pośmiertne o śp. O. Rafale Kalinowskim, Karmelicie Bosym, uczestniku Powstania z roku 1863, długoletnim Sybiraku i wygnańcu*, Kraków 1908. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) przebywał w klasztorze wadowickim.

Zmarł 25 X 1930 w Krakowie.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 77, 94, 95; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 71, 72, 73, 141, 143, 144, 145, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 181, 182-183, 184, 185, 190-191, 194-196, 206, 208, 216, 257, 272, 279, 286, 291, 293, 294, 304, 306, 343; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 67r; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 7v-8r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 7r-v; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 6v, 7r, 9r, 16r, 17v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, passim; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 37, 56, 78, 89, 91, 94, 95, 97, 104, 105, 111, 126, 127, 129, 140, 144-145, 149, 154, 159; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 50; APA, *Acta Capitulum Provincialium*, s. 519; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 31, 56, 86; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 76-77, 94, 103; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 4; ADG, *Chronica Carmelitarum discalceatorum Conventus Jaurinensis* t. 5, s. 452, 460; ADG, *Chronica Carmelitarum Conventus Jaurinensis* t. 6, s. 8; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis*

(1875-1920), paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 183 (tu nazwisko w zniekształconej formie: Mucka); Katalogi 1884-1903, 1906-1912; J[AN KANTY OSIERDA], *Ś. p. O. Romuald od św. Eliasza. Wspomnienie pośmiertne*, „Głos Karmelu”, 1930, nr 12, s. 394-397; Informacje o. Benedykta J. Paczulskiego EC (Kraków, 20 III 2004).

SERAPION OD ŚW. TERESY – Józef Opielka. Ur. 10 II 1887 w Niemiećkich Piekarach (Śląsk Pruski), w diecezji wrocławskiej. Był synem Wilhelma, kowala, i Anny z domu Tasler. W roku szkolnym 1902/1903 był alumnem juwenatu karmelitów bosych w Wadowicach i równocześnie uczniem V klasy miejscowego gimnazjum.

Nowicjat rozpoczął **14 VII 1903** w Czernej, a rok później, 17 VII 1904, złożył śluby proste. Zgodnie z uprzednią decyzją definitorium prowincjalnego (19 IV 1904) przez następny rok pozostał w klasztorze czerneńskim odbywając tzw. profesat. Dn. 9 V 1905 definitorium dopuściło go do studiów filozoficznych. Nie podjął ich jednak w kolegium wadowickim, lecz za zezwoleniem generała zakonu 19 VII 1905 przeszedł do semiprowincji węgierskiej i udał się do klasztoru w Budapeszcie. Ostatecznie jednak wystąpił z zakonu (w katalogu semiprowincji węgierskiej na rok 1910 już nie figuruje). Zmarł w 1930 w Cieszynie.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 306, 340; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 71r; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 36v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 30r-v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 35r; APKB, sygn. APGW 6, *Katalog ocen i klasyfikacji alumnów*; AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 24; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 79, 86-87, 107; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 25.

STANISŁAW OD MATKI BOŻEJ – Józef Stanisław Auerbach. Ur. 19 III 1861 w Zbarażu (Galicja), w archidiecezji lwowskiej. Jego rodzicami byli Jakub i Maria z domu Schweig, Żydzi. Przeszedł z judaizmu na chrześcijaństwo, następnie wstąpił do zakonu kamedułów. Kapituła eremu na Bielanych pod Krakowem 5 IX 1879 przyjęła go jako kandydata na chorystę, a 5 X t.r. otrzymał habit kamedulski i imię zakonne Maurycy. Scrutinium intermedium przeprowadzone przez kapitułę w lipcu 1880 wypadło pozytywnie, jednak wkrótce po nim opuścił zakon, być może z powodu stanu zdrowia. Następnie zgłosił się jako kandydat do zakonu karmelitów bosych.

Kapituła klasztoru w Czernej 23 IX 1880 wyraziła zgodę na jego przyjęcie, przedtem zaś (9 IX) generał zakonu z mandatu definitorium generalnego udzielił dla niego podwójnej dyspensy z powodu wcześniejszego wyznawania innej religii oraz pobytu w nowicjacie innego zakonu. Nowicjat rozpoczął **28 XI 1880** jako pierwszy nowicjusz przyjęty w nowicjacie czerneńskim po zaprowadzeniu odnowionej obserwy. W czasie odbywania nowicjatu przyjął sakrament bierzmowania 25 VII 1881 w Krakowie z rąk Albina Dunajewskiego, biskupa krakowskiego. Z niewiadomych przyczyn przedłużono mu okres nowicjatu, lecz

został dopuszczony do złożenia profesji. W czasie poprzedzających ją rekolekcji, 14 III 1882 został odesłany z zakonu.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 23, 24, 25, 29, 37; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 15r, 16r, 16v, 18r, 18v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 2r; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 139-140; Katalogi 1881-1882; Informacje o. Benedykta J. Paczulskiego EC (Kraków, 20 III 2004).

STANISŁAW KOSTKA OD ŚW. TERESY – Michał Fąfara. Ur. 13 IX 1862 w miejscowości Bytomska (Galicja), w parafii Żegocina, diecezji tarnowskiej. Był synem Kaspra, zagrodnika, i Franciszki z domu Piech. Ukończył cztery klasy gimnazjum.

Życie zakonne w klasztorze w Czernej podejmował dwukrotnie, w obu przypadkach jako chorysta. Po raz pierwszy otrzymał habit zakonny **2 X 1883**. W czasie pobytu w nowicjacie został przez definitorium prowincjalne aprobowany do studiów filozoficznych (23 IV 1884), pod warunkiem złożenia ślubów zakonnych. Nie doszło jednak do tego, gdyż z powodu choroby i braku niezbędnych sił 29 V 1884 opuścił zakon jako nowicjusz. Po roku (16 VII 1885) ponownie poprosił o przyjęcie. Ponieważ kapituła nie miała co do niego zastrzeżeń natury moralnej, został dopuszczony do obłóczyn. Po raz drugi rozpoczął nowicjat **1 VIII 1885** i otrzymał to samo, co za pierwszym razem, imię zakonne. I tym razem próba się nie powiodła. Ze względu na słabe zdrowie opuścił zakon 28 X 1885.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 75, 88, 107, 109, 114; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 7r-v, 10v-11r; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 31; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 4; Katalog 1884 (tu wezwanie zakonne: od św. Eliasza).

STANISŁAW KOSTKA OD ŚW. JANA CHRZCICIELA – Jan Chrzyciel Sawliński. Ur. 15 II 1869 w Wilnie (Cesarstwo Rosyjskie). Był synem Aleksandra, radcy, i Maksymilli z domu Kimbar. Od 13 roku życia pobierał nauki w Krakowie pod opieką o. Jana Rothenburgera SJ. W aktach zaznaczono jego szlacheckie pochodzenie.

Do zakonu wstąpił jako kandydat na chorystę. Nowicjat rozpoczął **15 V 1886** w Czernej. Jednak „propter morbum et exiguas facultates spirituales” 18 I 1887 został odesłany z zakonu.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 144, 164; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 13v; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 6; Katalog 1887.

STANISŁAW OD NAJŚW. SERCA JEZUSA – Antoni Prochowski. Ur. 3 I 1863 w miejscowości Zalas (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Wojciecha, rolnika i garncarza, i Anastazji z domu Senków. Z zawodu był garncarzem.

Do zakonu wstąpił w Czernej jako kandydat na donata. Dn. **5 VI 1891** otrzymał habit tercjarski, a po trzech latach, 7 VI 1894, rozpoczął nowicjat. Dn.

7 VI 1896 złożył śluby proste w kościele w Czernej. Przez cały czas formacji początkowej przebywał w klasztorze czerneńskim. Pozostał tam także po złożeniu ślubów zakonnych, pełniąc obowiązki zakrystiana, jednak co jakiś czas przełożeni posyłali go do klasztoru w Wadowicach, aby tam zastępował br. Izydora Wojdarskiego na czas jego rekolekcji lub choroby. Dn. 17 VII 1899 złożył w Czernej śluby uroczyste. W roku następnym, 7 VI 1900, został przeniesiony z Czernej do klasztoru w Wadowicach, gdzie powierzono mu funkcję zakrystiana. Przebywał tam do 7 XI 1901, po czym powrócił do konwentu czerneńskiego. Pozostał tu przez trzy lata (w katalogu na rok 1903 wymieniony jako „minister refectorii”), a następnie 24 X 1904 przybył jako konwentualny do klasztoru w Wadowicach. Pracował najpierw jako zakrystian (1904-1910), później jako ogrodnik (1910-1911). W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) przebywał w klasztorze wadowickim.

Zmarł 5 IX 1945 w Czernej.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 90, 152, 188, 190, 231, 236, 239, 252, 286; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 17v, 19v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 15v-16v; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 13v, 16r, 19r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 89r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 43, 56, 86; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 13; *Katalogi 1892-1903, 1906-1912*.

STEFAN OD ŚW. TERESY – Mieczysław Józef Szalkowski. Ur. 22 XII 1879 w miejscowości Bnin (Wielkie Księstwo Poznańskie), w parafii Sadke (Sadki), w archidiecezji gnieźnieńskiej. Był synem Władysława, nauczyciela, i Stanisławy z domu Frankowskiej. Jego brat Rafał (ur. 1878) jako kapłan diecezjalny (święcenia 13 XII 1903) wstąpił do austriackiej prowincji karmelitów bosych (11 IX 1913 rozpoczął nowicjat w Grazu pod imieniem zakonnym: Gabriel od Jezusa i Maryi, śluby proste złożył 1 X 1914, wystąpił z zakonu, otrzymawszy 30 IV 1915 dyspensę definitorium generalnego od ślubów). Mieczysław wstąpił do zakonu paulinów w krakowskim klasztorze na Skałce, w tym czasie niezależnym od klasztoru jasnogórskiego. Habit pauliński otrzymał 26 IX 1897, w wraz z nim imię zakonne Paweł. Śluby proste złożył 6 XI 1898, profesję uroczystą 6 XI 1901, a święcenia kapłańskie przyjął 18 I 1903.

Dn. 14 I 1905 skierował do klasztoru w Czernej prośbę o przyjęcie do nowicjatu. Przebywał wówczas w parafii Klikuszowa, w diecezji krakowskiej, gdzie zastępował proboszcza. Kapituła klasztorna 13 II 1905 wyraziła zgodę na przyjęcie go w charakterze kandydata, o ile uzyska stosowne zezwolenie Stolicy Apostolskiej. Dn. 14 V 1905 rozpoczął nowicjat w klasztorze czerneńskim, a rok później, 20 V 1906 złożył profesję uroczystą. W następnych latach pracował na niwie duszpasterskiej w kościele klasztorным oraz w pobliskich parafiach. Po kapitule prowincjalnej w 1909 został skierowany do klasztoru w Wiedniu, jednak już w październiku t. r. otrzymał polecenie przeniesienia się do Czernej. Dn. 19 VII 1910 przybył jako konwentualny do klasztoru w Wadowicach, skierowany

tam głównie ze względów zdrowotnych. I tam jednak nie pozostał długo, gdyż 27 I 1911 wyjechał na stały pobyt do klasztoru w Wiedniu, dokąd prowincjał przeniósł go na jego własną prośbę. Dn. 17 II 1911 definitorium generalne udzieliło mu prawa głosu czynnego i biernego w kapitule.

W dokumentach związanych z ustanowieniem semiprowincji polskiej jest wymieniony wśród zakonników, którzy mają do niej należeć. Jednak w katalogu prowincji austriackiej na rok 1912 figuruje jako konwentualny klasztoru w Grazu z zaznaczeniem, że przebywa w Pradze. Nie ma tam żadnej adnotacji, że jest członkiem semiprowincji polskiej. Takie same informacje zawiera katalog prowincji austriackiej na rok 1913, natomiast wydania z lat 1914-1915 wymieniają go jako przebywającego w klasztorze w Linzu. Poczawszy od 1916 katalogi austriackie już go nie wymieniają. Prawdopodobnie podjął wówczas starania o inkardynację do kleru diecezjalnego. Dn. 4 XI 1919 kuria diecezjalna w Janowie powiadomiła wikariusza prowincjalnego semiprowincji polskiej, że na podstawie dekretu sekularyzacji wieczystej o. Stefan został zaliczony w poczet kleru diecezji podlaskiej.

APKB, sygn. AP 13, Acta et Documenta Conventuum, k. 332r; Kuria Diecezjalna Podlaska do Chryzostoma Lamoša, Janów 4 XI 1919; APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 323-324, 326, 355; APKB, sygn. AKC 4, Chronica Conventus Czernensis t. 3, s. 13, 17, 25, 26; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 73v, 75r, 79v; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 38r; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 135v, 137v, 138v-139r, 141r, 142r, 142v; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 135, 154; APA, Catalogus ab 1878, s. 27, 33; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 538, 590; Katalogi 1884-1903, 1906-1915; Informacja o. Melchiora Królika OSPPE (Jasna Góra, 5 III 2004).

SYLWESTER OD NARODZENIA PAŃSKIEGO – Jakub Wypych. Ur. 18 VII 1872 w miejscowości Ropocice (Królestwo Polskie), w parafii Czarna, diecezji kieleckiej. Był synem Pawła, rolnika, i Marianny z domu Matyl. Pracował jako krawiec.

Kapituła klasztoru w Czernej 23 X 1894 przyjęła go jako kandydata na donata. Habit terejarski otrzymał 1 II 1895, a 8 II 1898 rozpoczął nowicjat. W klasztorze pracował jako krawiec. Dn. 26 V 1898 kapituła czerneńska podjęła decyzję o usunięciu go z zakonu.

APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 144, 205; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 49v, 50r-v; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 21r, 26v; APA, Catalogus ab 1878, s. 16; Katalogi 1896-1898.

SYLWESTER OD ŚW. ELIZEUSZA – Ignacy Głeczman. Ur. 5 VII 1883 w Polance Wielkiej (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Michała, rolnika, i Marii z domu Boba. Do gimnazjum uczęszczał w Wadowicach. Po ukończeniu VII klasy zwrócił się o przyjęcie do zakonu karmelitów bosych.

Kapituła klasztoru w Czernej 24 VII 1906 przyjęła go jako kandydata na chorystę i dopuściła do udziału w życiu zgromadzenia. Nowicjat rozpoczął **11 VIII 1906**. Śluby proste złożył 15 VIII 1907. Przez następny rok pozostał w klasztorze czerneńskim odbywając tzw. profesat. Definitorium prowincjalne 28 IV 1908 dopuściło go do studiów filozoficznych. Dn. 26 VIII 1908 wyjechał do klasztoru w Wadowicach, aby w tamtejszym kolegium rozpocząć studia. Po dwóch latach filozofii został przez definitorium aprobowany do studiów teologicznych (7 IV 1910). Profesję uroczystą złożył 15 VIII 1910. W trakcie I roku studiów teologicznych wyjechał do klasztoru krakowskiego (17 I 1911), który został podniesiony do rangi wikariatu i przeznaczony na kolegium teologiczne. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) był studentem teologii w klasztorze w Krakowie.

Zmarł 26 XI 1961 w szpitalu w Krakowie jako konwentualny wadowicki.

APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 36; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 80v, 81r; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 39v-40r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 33r-v; APKB, sygn. ANPK 16, *Acta Capituli Conventus Cracoviensis*, k. 3r, 3v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 122v, 142r, 142v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 114, 146, 154, 160; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratibus* (4 VII 1910); AKK, *Kronika klasztoru w Krakowie*, k. 32v, 36r; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 117, 142; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 20; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 28; *Katalogi 1907-1912*.

SZCZEPAN OD ŚW. RODZINY – Feliks Jurecki. Ur. 23 V 1874 w Polance Wielkiej (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Franciszka, krawca, i Agnieszki z domu Potempskiej. Przez jakiś czas przebywał w zakonie dominikanów. Posiadał znajomość gry na organach oraz kucharstwa.

Do zakonu karmelitów bosych wstąpił w Wadowicach. Tamtejsza kapituła klasztorna 1 VII 1903 dopuściła go do udziału w życiu zgromadzenia. Po udzieleniu przez definitorium generalne dyspensy z powodu wcześniejszego pobytu w innym zakonie (11 VII), **1 IX 1903** otrzymał habit tercjarski. W klasztorze wadowickim pracował jako organista i kucharz, a ponadto wyuczył się introligatorstwa. Z powodu słabego zdrowia wystąpił z zakonu 1 III 1905, w drugim roku odbywanego tercjariatu.

APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 18r, 19v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 28v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 80, 89; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratibus* (24 IX 1904); AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 25, 26; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 26; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 444.

TADEUSZ OD ŚW. STANISŁAWA – Jan Karol Wojtala. Ur. 23 VI 1883 w miejscowości Osiek (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Józefa, rolnika, i Anny z domu Łuczkosińskiej. Zapewne od roku szkolnego 1902/1903 był

alumnem juwenatu karmelitów bosych w Wadowicach. Po ukończeniu pierwszego półrocza VI klasy miejscowego gimnazjum zamierzał wstąpić do nowicjatu, ostatecznie jednak postanowiono, że ma uczęszczać do gimnazjum do końca roku szkolnego.

Nowicjat rozpoczął **14 VII 1903** w klasztorze w Czernej, a po roku, 17 VII 1904, złożył śluby proste. Decyzją definitorium prowincjalnego z 19 IV 1904, po złożeniu ślubów pozostał przez rok w domu nowicjackim, odprawiając tzw. profesat. Po dopuszczeniu (9 V 1905) przez definitorium do studiów filozoficznych, 27 VII 1905 wyjechał do klasztoru w Wadowicach. Tam ukończył jeden rok studiów, natomiast w trakcie roku drugiego przerwał naukę. Wystąpił z zakonu 1 VII 1907. Niewykluczone, że następnie został przyjęty do zakonu karmelitów dawnej obserwy (imię zakonne: Tadeusz) i tam jako kapłan zmarł 13 II 1945.

APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 306, 340; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 71r; APKB, AKC 30, Liber Inductionum, k. 35r-v; APKB, AKC 31, Liber Professionum, k. 27r-v; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 35r, 69r, 69v, 75v; APKB, sygn. APGW 6, Katalog ocen i klasyfikacji alumnów; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 94, 99, 104; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 22-23, 24; APA, Acta Definitorii Provincialis 1899-1929, s. 79, 86-87, 107; APA, Adnotatio approbationum studentium, s. 18; APA, Catalogus ab 1878, s. 24; Katalogi 1906-1907 (w obu błędna data dzienna profesji).

TEREZJUSZ OD NARODZENIA PAŃSKIEGO – Anton Jung. Ur. 27 III 1824 w Habelschwerdt (Bystrzyca Kłodzka) w Hrabstwie Kłodzkim, w archidiecezji praskiej. Jego rodzicami byli Anton i Theresia z domu Gründl. Wstąpił do seminarium duchownego archidiecezji praskiej i po odbyciu studiów przyjął święcenia kapłańskie 22 VI 1850. Będąc wikariuszem w parafii Oberschwedelsdorf (Szalejów Górny) podjął starania o przyjęcie do zakonu karmelitów bosych. Kapituła nowicjackiego klasztoru w Grazu 29 VII 1857 wyraziła zgodę na jego przyjęcie. Nowicjat rozpoczął **24 XII 1857**, śluby proste złożył 25 XII 1858. Następnie 12 VII 1860 został przeniesiony do klasztoru w Linzu, gdzie 6 I 1862 złożył śluby uroczyste. Wkrótce powrócił do Grazu (4 VI 1862) i w tamtejszym klasztorze przebywał, prawdopodobnie bez przerwy, przez 28 lat. Powierzano mu w tym czasie odpowiedzialne urzędy: dwukrotnie był przeorem klasztoru (1873-1876, 1885-1888), przez 11 lat magistrem nowicjatu i podprzeorem (1862-1867, 1876-1882, 1888), I dyskretem (1876-1885). Ponadto pełnił obowiązek spowiednika karmelitanek bosych w Grazu. Na kapitule prowincjalnej w 1888 został wybrany przeorem klasztoru w Czernej (23 IV), jednak urzędu tego nie przyjął.

Dn. 27 VIII 1890 został przeniesiony z Grazu do klasztoru czerneńskiego. Tam zazwyczaj wchodził w skład rady klasztornej, wybierany dyskretem bądź przez definitorium prowincjalne, bądź przez kapitułę klasztorną (1892-1902, 1903-1906). Był autorem podręcznika dla nowicjuszy pt. *Tugenschule oder Anleitung zum innerlichen Gebete und Leben nebst einigen Unterweisungen für*

den Beginn im Ordensleben (1870, Graz 1888). Zmarł 10 XII 1906 w Czernej. Został pochowany na cmentarzu klasztorным.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 25-26, 74, 137, 183, 359; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 44v, 46r, 47v, 49r, 54r-v, 70r, 79r; APA, *Congressus triennales*, s. 5, 12, 15, 18; APA, *Acta Capitulum Provincialium*, s. 350, 361, 378, 389, 422; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1883-1898*, s. 63, 69-70, 86; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 15, 52; APA, *Liber Professorum Conventus Lincensis*, s. 270; AKG, *Registrum de Novitiorum Inductionibus*, s. 10; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 15; AKG, *Acta Capituli Convent. 1844-1911*, s. 25, 26; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 18; AKG, *Annales Conventus Graecensis*, t. 1, 144; AKG, *Chronica Conventus Graecensis* t. 2, s. 19, 34, 36, 46, 85-86, 98, 123; AKL, *Chronicon seu Annales Conventus Lincensis* t. 4, s. 126, 147; *Katalogi 1868-1870, 1873-1874, 1876-1903, 1906-1907*.

TEREZJUSZ OD JEZUSA – Wilhelm Palowski. Ur. 31 III 1887 w miejscowości Rozdzień (Śląsk Pruski), w diecezji wrocławskiej. Był synem Pawła i Marianny z domu Kulla.

Do zakonu został przyjęty 11 XI 1910 przez kapitułę klasztoru w Czernej jako kandydat na donata. Habit tercjariski otrzymał **15 III 1911**. Po pewnym czasie został przeniesiony do klasztoru w Krakowie. Trudno jednak określić, w którym z tych dwóch konwentów przebywał w dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911). W dn. 1 I 1912 został wymieniony w wykazie zakonników klasztoru krakowskiego. Wystąpił z zakonu podczas odbywania tercjarjatu.

APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 94r, 97r; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 46r; AKK, *Kronika klasztoru w Krakowie*, k. 42v; *Katalog 1912*.

TOMASZ OD DZIECIĄTKA JEZUS – Johann Wagner. Ur. 4 VI 1835 w Steinbrunn (Dolna Austria), w archidiecezji wiedeńskiej. Jego rodzicami byli Anton i Magdalena z domu Fuchs. Z zawodu był stolarzem. Bezpośrednio przed wstąpieniem do zakonu mieszkał w Drasenhofen koło Nikolsburga. Do zakonu karmelitów bosych wstąpił w klasztorze w Grazu, gdzie miejscowa kapituła klasztorna 19 X 1861 przyjęła go jako kandydata na donata. Habit tercjariski otrzymał **19 XII 1861**, a trzy lata później, 19 XII 1864, został obłóczony jako nowicjusz. Przez cały okres tercjarjatu i nowicjatu przebywał w Grazu. Tam również 19 XII 1866 złożył śluby proste. Następnie został przeniesiony do klasztoru w Győr (22 III 1867), a w 1869 do Linzu, gdzie zapewne złożył profesję uroczystą. Przez pewien czas przebywał ponownie w Győr, skąd 28 V 1873 przybył na stały pobyt do Grazu. W klasztorze tym spędził następnych siedem lat. Pracował jako stolarz.

Dn. 7 V 1880 przybył do Czernej i wszedł w skład odnowionego zgromadzenia tego klasztoru. Przełożeni powierzyli mu odpowiedzialne zadanie zarządzania klasztornymi majątkami w Siedlcu, Paczółtowicach i Żbiku. Obowiązki te spełniał z wielką wiernością przez prawie 21 lat. Na stałe przebywał we dworze w Siedlcu, utrzymując regularny kontakt z klasztorem i pozostając w zależności

od przełożonych. Z powodu zaawansowanego wieku i ubytku sił złożył pełnione obowiązki i 10 I 1901 opuścił klasztor w Czernej, przenosząc się do klasztorów austriackich. Być może przez pewien czas przebywał w Grazu, jednak jeszcze tego samego roku został skierowany do nowego klasztoru w Wiedniu i tam pozostał do końca swego życia. W klasztorze wiedeńskim najpierw pełnił obowiązki furtyana, potem pracował jako ogrodnik (do 1909). Zmarł 10 I 1910 w Wiedniu i został pochowany w krypcie pod kościołem klasztornym.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 20, 37, 54, 163; APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 106-107, 280; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 33; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 142r; AKG, *Registrum de Novitiorum Induitionibus*, s. 14; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 38; AKG, *Acta Capituli Convent. 1844-1911*, s. 39, 54, 59, 62, 63; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 25, 31, 32, 33; AKG, *Acta examinis postulatui praecedentis*, s. 3; AKG, *Chronica Conventus Graecensis* t. 2, s. 17, 99, 123; *Katalogi 1868-1870, 1873-1874, 1876-1903, 1906-1912*.

TOMASZ Z AKWINU OD NAJŚW. SERCA MARYI – Józef Pikoń. Ur. 7 III 1885 w miejscowości Roczyny (Galicja), w parafii Andrychów, diecezji krakowskiej. Był synem Jakuba, zagrodnika, i Marianny z domu Tomiak. Od roku szkolnego 1898/1899 był alumnem juwenatu karmelitów bosych w Wadowicach i uczniem miejscowego gimnazjum. W alumnacie wadowickim przebywał również jego młodszy brat Stanisław (ur. 1896), który w 1912 podjął życie zakonne w nowicjacie karmelitów bosych (imię zakonne: Michał od św. Tomasza), jednak wystąpił z zakonu w 1914. W następnym pokoleniu rodziny do zakonu wstąpił Stanisław Pikoń (1921-2003), syn Aleksandra, również wychowanek niższego seminarium, który rozpoczął nowicjat 12 VII 1937 (imię zakonne: Cherubin od Najśw. Maryi Panny), założyciel Instytutu „Elianium”.

Do zakonu wstąpił po ukończeniu V klasy gimnazjalnej. Nowicjat rozpoczął **14 VII 1903** w klasztorze w Czernej, a 17 VII 1904 złożył śluby proste. Przez następny rok, decyzją definitorium prowincjalnego z 19 IV 1904, odbywał tzw. profesat w klasztorze czerneńskim. Aprobowany przez definitorium do studiów filozoficznych (9 V 1905), 27 VII 1905 wyjechał do klasztoru w Wadowicach. W tamtejszym kolegium odbył studia przygotowujące do kapłaństwa, tam też 21 VII 1907 złożył profesję uroczystą. Po trzecim roku teologii przyjął święcenia kapłańskie, których 3 VII 1910 w katedrze w Krakowie udzielił mu bp Anatol Nowak, sufragan krakowski. Prymicje odprawił w rodzinnej parafii w Andrychowie (10 VII t. r.) oraz w kościele klasztornym w Wadowicach (16 VII). Przez kolejny rok kontynuował studium teologii, po czym zdał egzamin końcowy oraz do jurysdykcji (26 VI 1911). Dn. 16 IX 1911 opuścił klasztor wadowicki i udał się na stały pobyt do klasztoru w Czernej, gdzie powierzono mu obowiązki prokuratora. Tam też przebywał w dniu erygowania semiprowincji polskiej (19 X 1911).

Zmarł 19 V 1958 w Krakowie.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 306, 340; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 25, 47; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 71r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 36r, 49v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 29r-v; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 19v, 26v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 80v-81r, 128v, 129r, 144v, 147v, 148r; APKB, sygn. APGW 5, *Książka do wpisywania zaświadczeń*; APKB, sygn. APGW 6, *Katalog ocen i klasyfikacji alumnów*; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 104, 113, 114-115, 130, 133, 153, 157, 167; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratribus* (28 V 1907); AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 24; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 79, 86-87, 107; APA, *Adnotatio approbationum studentium*, s. 18-19; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 25; *Katalogi 1906-1912* (we wszystkich błędnie podany dzień profesji).

WACŁAW OD ŚW. LUDMIŁY – Karel Zrno. Ur. 7 VIII 1854 w Hradišt (Czechy), w parafii Kasejovič, w diecezji budziejowickiej. Jego rodzicami byli Matthias, inspektor dóbr ziemskich, i Veronica Brejcha. Z zawodu był szewcem. Do zakonu został przyjęty przez kapitułę klasztoru w Grazu jako kandydat na donata. Jako tercjarz został obłóczony **9 X 1874** za uprzednią dyspensą definitorium generalnego (23 V 1874) a defectu aetatis. Pod koniec 1875 został powołany do służby wojskowej, po czym w 1879 wrócił do klasztoru w Grazu i tam po prawie rocznym pobycie został aprobowany do kontynuowania życia zakonnego (2 IV 1880).

Dwa miesiące później, 5 VI 1880, przybył do klasztoru w Czernej i wszedł w skład nowo utworzonej wspólnoty obserwantów. Tam rozpoczął nowicjat (9 X 1880), na co uzyskano zezwolenie generała (9 IX), gdyż okres odbywania tercjarjatu przerwany był z powodu służby w wojsku. Pod koniec drugiego roku nowicjatu został odesłany z zakonu i 8 VII 1882 opuścił klasztor czerneński.

APKB, sygn. AKC 2, *Chronica Conventus Czernensis* t. 1, s. 21, 23, 25, 40; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 15r, 17r, 18r, 19v; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 1v; AKG, *Acta Capituli Convent. 1844-1911*, s. 86; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 42, 48; AKG, *Acta examinis postulatui praecedentis*, s. 4; AKG, *Chronica Conventus Graecensis* t. 2, s. 123, 127, 133; *Acta Definitorii Generalis O.C.D. Congregationis S. Eliae (1863-1875) et totius Ordinis (1875-1920)*, paravit et edidit A. Fortes, Roma 1984, s. 78, 140; *Katalogi 1880-1882*.

WACŁAW OD DZIECIĄTKA JEZUS – Rudolf Schubert. Ur. 16 XII 1877 w miejscowości Schwarzwald (Śląsk Pruski), w parafii Eintrachtshütte, diecezji wrocławskiej. Był synem Jana, nadzorcy budowy, i Elżbiety z domu Ciupka.

Do zakonu wstąpił w klasztorze w Wadowicach, gdzie 26 IX 1900 miejscowa kapituła dopuściła go do życia wspólnoty klasztornej jako kandydata na donata. Habit tercjarzski otrzymał **25 XI 1900**. Od 24 I do 24 VIII 1901 przebywał w Czernej, gdzie pełnił obowiązki kucharza. Wróciwszy do Wadowic, kontynuował swój tercjarjat, po czym 2 XII 1903 rozpoczął nowicjat. Dla odbycia drugiego, kanonicznego, roku nowicjatu 26 XI 1904 wyjechał do Czernej. Tam

6 IV 1905 został odesłany z zakonu. Przez cały czas pracował w kuchni klasztornej.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 281; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 74v; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 14v, 15v, 19r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 17r, 26v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 46, 48, 50, 54, 87; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratribus* (4 VI 1904, 22 XI 1904); AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 5, 6, 14, 22, 27; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 21; *Katalogi 1901-1903*.

WACŁAW OD ŚW. STANISŁAWA – Mikołaj Szewczyk. Ur. 6 XI 1879 w miejscowości Mordarka (Galicja), w parafii Limanowa, diecezji krakowskiej. Był synem Piotra, rolnika, i Marianny z domu Biernat. Z zawodu był krawcem.

Do zakonu wstąpił 22 I 1906 w Wadowicach jako kandydat na donata. Kapituła klasztorna 8 II t. r. dopuściła go do udziału w życiu zgromadzenia, a **8 IV 1906** otrzymał habit tercjarski. Półtora roku później (22 X 1907) został przeniesiony do Czernej, gdzie odbył dalszą część tercjariatu, następnie 15 IV 1909 rozpoczął dwuletni nowicjat, a 16 IV 1911 złożył śluby proste w kościele klasztornym. Początkowo pracował jako krawiec, od 1909 pełnił obowiązki zakrystiana, szyjąc jednocześnie szaty liturgiczne. W dniu erygowania semiprowincji polskiej (19 X 1911) przebywał w Czernej jako profes ślubów prostych.

Zmarł 3 VI 1920 w Krakowie.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 373; APKB, sygn. AKC 4, *Chronica Conventus Czernensis* t. 3, s. 36, 38; APKB, AKC 30, *Liber Inductionum*, k. 43r; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 37v; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 20v, 22r; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 43r, 45v, 72v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 94, 105; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratribus* (12 IV 1907); AKW, sygn. I, 12, *Acta Capituli Conventus Wadowicensis*, s. 32; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 27; *Katalogi 1907-1912*.

WALENTY OD ŚW. JÓZEFA – Jan Urdzoń. Ur. 17 V 1868 w miejscowości Jaroszowice (Śląsk Pruski), w parafii Bieruń, diecezji wrocławskiej. Był synem Wawrzyńca, rolnika, i Agnieszki Fargiel.

Do zakonu został przyjęty przez kapitułę klasztoru w Czernej 10 XI 1896 jako kandydat na donata. Habit tercjarski otrzymał **1 II 1897**, nowicjat rozpoczął 1 II 1900, a śluby proste złożył 2 II 1902. Przez cały ten czas podstawowej formacji zakonnej przebywał w klasztorze czerneńskim i pracował jako kucharz. Gotowania uczył się pod kierunkiem br. Idziego Gschiela, który we wrześniu 1897 specjalnie w tym celu przyjechał z klasztoru w Budapeszcie. Dn. 19 XI 1904 został przeniesiony do Wadowic, gdzie w dalszym ciągu był kucharzem. W tamtejszym kościele 2 II 1905 złożył profesję uroczystą. W roku następnym został skierowany do Czernej (7 VI 1906) i decyzją prowincjała zajmował się odtąd zarządem klasztornych folwarków w Siedlcu i Żbiku. Pełnił te obowiązki także w dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911).

Zmarł 13 VII 1932 w Czernej.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 191, 269, 291, 357, 360; APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 53r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 23r, 29v; APKB, AKC 31, *Liber Professionum*, k. 23r; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 19r, 20v; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 62, 87, 89, 96; AKW, sygn. I, 6, *Liber votationum pro Fratibus* (10 I 1905); APA, *Catalogus ab 1878*, s. 17; *Katalogi 1898-1903, 1906-1912*; CZESŁAW [JAKUBOWSKI], *Ś. p. Brat Walenty – karmelita bosy. Wspomnienie pośmiertne*, „Głos Karmelu”, 1932, nr 9, s. 362-363.

WALERIAN OD ŚW. CECYLII – Walerian Golański. Ur. 1 IV 1885 w Kleczy (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Tomasza, organisty, i Anny z domu Lach. W zakonie karmelitów bosych miał młodszego brata Franciszka (1888-1914) pod imieniem zakonnym: Wojciech od Matki Bożej. Z zawodu był organistą.

Do zakonu wstąpił w Czernej jako kandydat na donata. Habit tercjarski otrzymał **23 IX 1907**. Wystąpił z zakonu zapewne w 1908 roku.

APKB, sygn. AKC 25, *Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis*, k. 84v, 85r; APKB, AKC 30, *Liber Induitionum*, k. 41v; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 29; *Katalog 1908*.

WAWRZYNIEC OD ŚW. FRANCISZKA – Franz Rokavec. Ur. 14 III 1863 w miejscowości St. Anna (Dolna Styria), w diecezji Lavant. Jego rodzicami byli Johann, rolnik, i Maria z domu Rola. Z zawodu był krawcem. Kapituła klasztoru w Grazu 4 IX 1885 przyjęła go jako kandydata na donata. Habit tercjarski otrzymał **5 XI 1885**, nowicjat rozpoczął 6 XI 1888, a po dwóch latach, 6 XI 1890, złożył śluby proste.

Na stały pobyt do klasztoru w Czernej przybył 13 IX 1892. Ponieważ bardzo źle znosił klimat i warunki życia w klasztorze, po kilku tygodniach prowincjał polecił mu wrócić do Grazu. Tam 6 XI 1893 złożył profesję uroczystą. W następnych latach przebywał w Grazu (do 1894), Linzu (1894-1901) i Győr (1901-1903). Z kolei 21 IV 1903 został przeniesiony do Wadowic. Podobnie jak w innych konwentach, i tutaj pracował jako krawiec, ale bardzo często chorował. Kronikarz określił go jako „zniemczonego Słoweńca”. Dn. 22 I 1906 wyjechał do Wiednia, a stamtąd do Grazu. Dla poważnych przyczyn definitorium prowincjalne 23 X 1906 postanowiło podjąć kroki zmierzające do wydalenia go z zakonu. W katalogu prowincji na 1908 już nie figuruje.

APKB, sygn. AKC 3, *Chronica Conventus Czernensis* t. 2, s. 126; APKB, sygn. AKWD 1, *Kroniczka prywatna*, k. 17v-18r, 20v; APKB, sygn. AKWD 4, *Kroniczka domowa*, k. 42r; AKW, sygn. I, 1, *Kronika klasztoru w Wadowicach*, s. 93; APA, *Acta Definitorii Provincialis 1899-1929*, s. 98-99; APA, *Catalogus ab 1878*, s. 6 (tu miejsce urodzenia: Schützen, zawód ojca: krawiec); AKG, *Registrum de Novitiorum Induitionibus*, s. 31; AKG, *Registrum de Professionibus Novitiorum*, s. 94, 102; AKG, *Acta Capituli Convent. 1844-1911*, s. 120, 121; AKG, *Liber Actuum Capitularium de Votationibus pro Novitiis et Tertiariis*, s. 60, 63, 65, 67, 69, 70; AKG, *Acta examinis postulatui praecedentis*, s. 7; ADG, *Chronica Carmelitarum Conventus Jaurinensis* t. 6, s. 93; *Katalogi 1886-1903, 1906-1907*.

WIKTOR OD ŚW. RODZINY – Alojzy Tatar. Ur. 3 X 1891 w miejscowości Barwałd Dolny (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Józefa, kołodzieja, i Anny z domu Paczeńskiej. Od roku szkolnego 1908/1909 był uczniem juwenatu karmelitów bosych w Wadowicach i uczęszczał równocześnie do IV klasy gimnazjum wadowickiego. Po ukończeniu klasy V wstąpił do zakonu.

Nowicjat jako chorysta rozpoczął **12 VII 1910** w Czernej, a rok później, **12 VII 1911**, złożył śluby proste. Dn. **11 VIII 1911** przyjechał do klasztoru w Wadowicach w celu rozpoczęcia studiów filozoficznych. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (**19 X 1911**) był studentem I roku w kolegium wadowickim.

Dn. **14 II 1912** wystąpił z zakonu.

APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 93r, 93v; APKB, AKC 30, Liber Induionum, k. 45r; APKB, AKC 31, Liber Professionum, k. 38r; APKB, sygn. AKWD 1, Kroniczka prywatna, k. 27r; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 149r; APKB, sygn. APGW 6, Katalog ocen i klasyfikacji alumnów; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 68; Katalogi 1911-1912.

WINCENTY OD DZIECIĄTKA JEZUS – Maksymilian Kosiński. Ur. **12 X 1889** w miejscowości Osuchów (Królestwo Polskie), w archidiecezji warszawskiej. Był synem Teofila, pisarza (scriba), i Anieli z domu Kilińskiej. Z zawodu był kucharzem.

Do zakonu wstąpił jako kandydat na donata. Kapituła w Czernej **18 X 1906** aprobowwała go do udziału w życiu miejscowej wspólnoty klasztornej. Habit tercjarski otrzymał **16 I 1907**, po czym **4 VI 1907** został przeniesiony do klasztoru w Wadowicach. W obu konwentach pracował w kuchni. Dn. **6 IX 1907** wyjechał do Czernej z zamiarem opuszczenia zakonu, jednak przez jakiś czas pozostał jeszcze w klasztorze czerneńskim. Wystąpił wszakże nie później niż w roku **1908**.

APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 81v, 82r; APKB, AKC 30, Liber Induionum, k. 40r-v; APKB, sygn. AKWD 1, Kroniczka prywatna, k. 21v; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 74v, 79r; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 103-104, 105; APA, Catalogus ab 1878, s. 28; Katalog 1908.

WŁADYSŁAW OD ŚW. ELIZEUSZA – Józef Górecki. Ur. **10 III 1891** w Czernej (Galicja), w parafii Nowa Góra, diecezji krakowskiej. Był synem Jana, rolnika, i Moniki z domu Ostachowskiej. Jego brat Franciszek (ur. 1883) był kapłanem w zakonie karmelitów bosych (imię zakonne: Ksawery od św. Teresy). Od roku szkolnego 1904/1905 Józef (jako uczeń II klasy gimnazjalnej) był uczniem juwenatu prowadzonego przez karmelitów bosych w Wadowicach i jednocześnie uczniem miejscowego gimnazjum. Po ukończeniu V klasy gimnazjalnej wstąpił do zakonu.

Nowicjat rozpoczął w klasztorze w Czernej, przyjmując habit **29 VIII 1908** jako chorysta. Śluby proste złożył **5 IX 1909**. Przez następny rok przebywał

nadal w klasztorze nowicjackim, odbywając tzw. profesat. Aprobowany przez definitorium prowincjalne do studiów filozoficznych (7 IV 1910), w celu ich podjęcia wyjechał 23 VII 1910 do klasztoru w Wadowicach. Tam odbył I rok studiów, który zakończył egzaminem 26 VI 1911. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) przebywał jako student w klasztorze wadowickim.

Po I wojnie światowej wystąpił z zakonu i został kapelanem wojskowym.

APKB, sygn. AKC 4, Chronica Conventus Czernensis t. 3, s. 16, 26; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 87v, 88r; APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 42v; APKB, AKC 31, Liber Professionum, k. 35v; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 129v; APKB, sygn. APGW 6, Katalog ocen i klasyfikacji alumnów; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 44-45; APA, Acta Definitorii Provincialis 1899-1929, s. 141; APA, Adnotatio approbationum studentium, s. 22; APA, Catalogus ab 1878, s. 30; Katalogi 1909-1910 (w obu błędny rok urodzenia), 1911-1912.

WOJCIECH OD ZAŚLUBIN NMP – Józef Mac. Ur. 13 III 1875 w miejscowości Czarna (Królestwo Polskie), w parafii Kobyłka, archidiecezji warszawskiej. Był synem Bogumiła, zagrodnika, i Teofili z domu Rudowskiej. Z zawodu był szewcem.

Do zakonu wstąpił w Wadowicach, gdzie 22 XI 1904 miejscowa kapituła dopuściła go udziału w życiu wspólnoty klasztornej. Habit tercjarski otrzymał **24 I 1905**. W klasztorze pracował jako szewc. Dn. 29 VII 1905 wystąpił z zakonu.

APKB, sygn. AKWD 1, Kroniczka prywatna, k. 19r, 19v-20r; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 35r; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 89, 91; AKW, sygn. I, 12, Acta Capituli Conventus Wadowicensis, s. 31; APA, Catalogus ab 1878, s. 26.

WOJCIECH OD MATKI BOŻEJ – Franciszek Julian Golański. Ur. 5 I 1888 w Zebrzydowicach (Galicja), w diecezji krakowskiej. Był synem Tomasza, organisty, i Anny z domu Lach. Wychowywał się w Łękawicy koło Wadowic pod opieką sióstr zmarłej matki. Jego brat Walerian (ur. 1885) przez krótki czas był członkiem zakonu karmelitów jako donat (imię zakonne: Walerian od św. Cecylii). Franciszek od roku szkolnego 1903/1904 (jako uczeń III klasy gimnazjalnej) był alumnem juwenatu prowadzonego przez karmelitów bosych w Wadowicach i jednocześnie uczniem miejscowego gimnazjum. Po ukończeniu IV klasy gimnazjalnej wstąpił do nowicjatu.

Dn. 8 VIII 1905 kapituła klasztoru w Czernej dopuściła go do udziału w życiu wspólnoty klasztornej, a **21 IX 1905** został obłóczony jako chorysta. Śluby proste złożył 23 IX 1906. Następnie przez rok przebywał w klasztorze nowicjackim w tzw. profesacie. Dopuszczony przez definitorium prowincjalne do studiów filozoficznych (16 V 1907), wyjechał do klasztoru w Wadowicach (12 VIII 1907). W czasie odbywania studiów, 3 X 1909 złożył w kościele wadowickim śluby uroczyste. W roku następnym został przez definitorium prowincjalne aprobowany do studium teologicznego (7 IV 1910). W trakcie I roku teologii został skierowany do nowo ustanowionego kolegium w klasztorze krakowskim,

dokąd przybył 17 I 1911. W dniu ustanowienia semiprowincji polskiej (19 X 1911) był studentem teologii w Krakowie.

Zmarł 15 II 1914 w Wadowicach jako diakon.

APKB, sygn. AKC 3, Chronica Conventus Czernensis t. 2, s. 341; APKB, sygn. AKC 4, Chronica Conventus Czernensis t. 3, s. 36; APKB, sygn. AKC 25, Liber Actuum Capituli Conventus Czernensis, k. 76r, 77r; APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 38v; APKB, AKC 31, Liber Professionum, k. 32v; APKB, sygn. ANPK 16, Acta Capituli Conventus Cracoviensis, k. 3r, 3v; APKB, sygn. AKWD 4, Kroniczka domowa, k. 142r, 142v; APKB, sygn. APGW 6, Katalog ocen i klasyfikacji alumnów; AKW, sygn. I, 1, Kronika klasztoru w Wadowicach, s. 105, 126, 135, 160; AKW, sygn. I, 6, Liber votationum pro Fratribus (6 IX 1909); AKK, Kronika klasztoru w Krakowie, k. 32v, 36r; APA, Acta Definitorii Provincialis 1899-1929, s. 107, 142; APA, Adnotatio approbationum studentium, s. 20; APA, Catalogus ab 1878, s. 27; Katalogi 1906-1912.

ZYGMUNT OD ŚW. JADWIGI – Jan Skowronek. Ur. 8 VI 1856 w Klein Nimsdorf (Naczysławki) na Śląsku Pruskim, w parafii Gierałtowice, diecezji wrocławskiej. Był synem Franciszka, rolnika, i Anastazji z domu Joraneck.

Życie zakonne jako donat rozpoczął w Czernej, gdzie **12 V 1883** otrzymał habit tercjarski. W drugim roku tercjariatu, 24 VII 1884 został usunięty z zakonu.

APKB, sygn. AKC 2, Chronica Conventus Czernensis t. 1, s. 66, 93; APKB, AKC 30, Liber Induitionum, k. 6v; Katalogi 1884.

Wykaz zakonników według nazwisk

Auerbach Józef	Stanisław od Matki Bożej
Bardzki Izydor	Marian od św. Eliasza
Bieniasz Jan	Jacek od św. Teresy
Bilski Tomasz	Maciej od św. Piotra Damiani
Bizub Józef	Jan od Krzyża
Bodzenta Piotr	Pius od św. Józefa
Bouchaud Jean-Baptiste	Jan Chrzyciel od Najśw. Serca Jezusa
Brożek Karol	Romeusz od św. Alojzego Rabaty
Bylica Franciszek	Ignacy od św. Teresy
Czech Jan	Eliasz od Niepokalanego Poczęcia NMP
Czerny Bernard	Filip od św. Jakuba
Deventer Karl	Engelbert od Wszystkich Świętych
Díaz de Cerio y Vinaspre Juan	Bartłomiej od św. Teresy
Drescher August	Franciszek Ksawery od Najśw. Serc J. i M.
Drobniak Wojciech	Albert od Nawiedzenia NMP
Dubourdiou Pierre	Adrian Maria od św. Józefa
Fąfara Michał	Stanisław Kostka od św. Teresy
Foszczyński Andrzej	Antoni od Dzieciątka Jezus
Gajda Franciszek	Brokard od Dziewicy Karmelu
Gatzweiler Charles	Andrzej od św. Romualda
Gawroński Władysław	Cyryl od św. Wojciecha
Gądek Maciej	Anzelm od św. Andrzeja Corsini
Gdowski Franciszek	Andrzej od Jezusa
Gleczman Ignacy	Sylwester od św. Elizeusza
Godyń Józef	Joachim od św. Anny
Goeschlberger Josef	Marian od św. Józefa
Golański Franciszek	Wojciech od Matki Bożej
Golański Walerian	Walerian od św. Cecylii
Górecki Franciszek	Ksawery od św. Teresy
Górecki Józef	Władysław od św. Elizeusza
Gótkiewicz Karol	Maurycy od św. Karola i Stanisława
Gschiel Josef	Idzi od św. Józefa
Jacaszek Jakub	Bogusław od św. Jana Chrzyciela
Jakubowski Erazm	Czesław od Wniebowzięcia NMP
Jarosiński Szczepan	Bronisław od Trójcy Św.
Jarzyna Władysław	Anatol od św. Józefa
Jentsch Robert	Bonifacy od Najśw. Serca Jezusa
Jung Anton	Terezjusz od Narodzenia Pańskiego

Jurecki Feliks	Szczepan od Św. Rodziny
Jüttner Karol	Mikołaj od Niepokalanego Poczęcia NMP
Juźwiak Grzegorz	Michał od św. Teresy
Kaleta Karol	Marcelin od św. Andrzeja
Kalinowski Józef	Rafał od św. Józefa
Knapik Franciszek	Jozafat od św. Eliasza
Knapik Stanisław	Awertan od św. Józefa
Konopiński Marian	Leopold od Św. Maryi
Kosiński Maksymilian	Wincenty od Dzieciątka Jezus
Kozłowski Franciszek	Augustyn od Najśw. Serca Maryi
Kozłowski Jan	Bertold od Najśw. Serca Jezusa
Kozłowski Antoni	Jozafat od Najśw. Serca Jezusa
Kozubski Antoni	Julian od Trójcy Św.
Kula Jakub	Jan Kanty od św. Jakuba
Kurzok Roman	Roman od św. Benedykta
Kućka Szczepan	Romuald od św. Eliasza
Lamoš Nikolaus	Chryzostom od Wniebowzięcia NMP
Lasoń Jan	Cyprian od św. Michała
Losert Kasper	Brokard od św. Eliasza
Mac Józef	Wojciech od Zaślubin NMP
Maj Józef	Julian od Najśw. Sakramentu
Marek Jan	Czesław od św. Jacka
Marek Paweł	Polikarp od św. Józefa
Matejczyk Paweł	Gerard od Aniołów
Mazurek Jan	Bogumił od św. Jozafata
Mazurek Józef	Alfons Maria od Ducha Św.
Měrka Franz	Metody od św. Cyryla
Michalik Alojzy	Alojzy od Narodzenia NMP
Michalski Józef	Jakub od św. Józefa
Michalski Paweł	Maurycy od św. Pawła
Monasterski Jakub	Michał Maria od św. Teresy
Moroz Tomasz	Kazimierz od św. Ludwika
Neubauer Franz	Ludwik od św. Eliasza
Niedźwiecki Maciej	Maciej od św. Franciszka
Niklas Juliusz	Miachał od św. Różańca
Nolewajka Wincenty	Bronisław od św. Wincentego
Ochalski Julian	Mieczysław od Najśw. Zbawiciela
Opielka Józef	Serapion od św. Teresy
Osierda Alojzy	Jan Kanty od św. Teresy
Oskwarek Stanisław	Ireneusz od Św. Maryi
Ossowski Włodzimierz	Alojzy Maria od św. Teresy
Ostrowski Jan	Pachomiusz od Dzieciątka Jezus

Ożóg Wojciech	Hilarion od św. Wojciecha
Pachel Paweł	Bernardyn od Najśw. Sakramentu
Palka Franciszek	Edward od św. Teresy
Palowski Wilhelm	Terezjusz od Jezusa
Parszywka Wojciech	Benedykt od św. Brokarda
Pestrich Heinrich	Fidelis od Św. Maryi
Pietroń Franciszek	Jerzy od Najśw. Serca Jezusa
Pięta Łukasz	Metody od św. Józefa
Piętkiewicz Piotr	Onufry od św. Adriana
Piğłowski Władysław	Bernardyn od św. Józefa
Pikoń Józef	Tomasz z Akwinu od Najśw. Serca Maryi
Plechta Piotr	Czesław od św. Piotra
Pojedyński Andrzej	Józef od Niepokalanego Poczęcia NMP
Prochowski Antoni	Stanisław od Najśw. Serca Jezusa
Pszczółka Józef	Hieronim od św. Michała
Rokaveč Franz	Wawrzyniec od św. Franciszka
Rößl Michael	Alojzy od Niepokalanego Poczęcia NMP
Rybka Józef	Kazimierz od Niepokalanego Poczęcia NMP
Sadowski Franciszek	Bogusław od św. Teresy
Sawliński Jan	Stanisław Kostka od św. Jana Chrzcziciela
Schindler Josef	Awertan od św. Józefa
Schormann Moriz	Bertold od św. Jakuba
Schubert Rudolf	Wacław od Dzieciątka Jezus
Seul Johann	Piotr od Matki Bożej
Skowronek Jan	Zygmunt od św. Jadwigi
Skura Jan	Bronisław od św. Jana
Słowik Stanisław	Hilarion od Dzieciątka Jezus
Smółka Jan	Maury od Św. Rodziny
Sowa Jan	Jan Nepomucen od św. Eliasza
Stanisławski Alojzy	Awertan od św. Kazimierza
Stelmaszyk Wojciech	Florian od Ducha Św.
Stilger Antoni	Marcin od św. Jana Ewangelisty
Stolarz Józef	Karol od Najśw. Serca Maryi
Styczeń Paweł	Jozafat od św. Józefa
Suchan Izidor	Albin od św. Izydora
Suchos Jan	Czesław od św. Józefa
Suszczyński Lucjan	Eliasz od Wniebowzięcia NMP
Szałkowski Mieczysław	Stefan od św. Teresy
Szewczyk Mikołaj	Wacław od św. Stanisława

Szyguła Karol	Rafał od św. Józefa
Tatar Alojzy	Wiktor od Św. Rodziny
Terpiński Leon	Ignacy od Wspomnienia Męki PNJChr
Trappl Josef	Dominik od Jezusa i Maryi
Twarowski Adolf	Fortunat od św. Adolfa
Tyrka Jan	Józef od św. Gabriela
Urdzoń Jan	Walenty od św. Józefa
Venusz Lorenz	Modest od św. Wawrzyńca
Wagner Johann	Tomasz od Dzieciątka Jezus
Welc Piotr	Grzegorz od św. Józefa
Wojdarski Walenty	Izydor od św. Józefa
Wojtala Jan	Tadeusz od św. Stanisława
Wurm Anton	Jan od Krzyża
Wypych Jakub	Sylwester od Narodzenia Pańskiego
Zadora Paweł	Jacek od Ducha Św.
Zalduegui Juan	Fulgenty od Najśw. Maryi Panny
Zarzycki Aleksander	Edmund od św. Eliasza
Zembaty Józef	Rafał od św. Józefa
Zollna Paweł	Albert od Nawiedzenia NMP
Zrno Karel	Wacław od św. Ludmiły
Zubik Marcin	Michał od św. Marcina

